

ΛΥΟ ΚΑΛΟΒΥΡΝΑΣ

LOVE forever
ωχ!

LOVE forever *ωχ!*

μυθιστόρημα

Τι θα συνέβαινε αν ο έρωτας κρατούσε για πάντα;

Αυτή η σελίδα έχει μείνει εσκεμμένα λευκή

Στον Νίκο, για τα δύομισι ευτυχισμένα χρόνια

Αυτή η σελίδα έχει μείνει εσκεμμένα λευκή

The Long And Winding Road

«Θες να είσαι ηλίθια; Όχι, πες μου, θες να είσαι ηλίθια;»

Η Έλενα είχε το γουρλωμένο βλέμμα που έχουν τα παιδιά όταν φοβούνται ότι υπάρχει σοβαρή πιθανότητα να κάνουν κάποιο φριχτό λάθος. Καταλάβαινε ότι η ερώτηση ήταν παγίδα· η απάντηση παραήταν απλή για να είναι σωστή. Ξεροκατάπιε. Χαμήλωσε το βλέμμα.

«Γιατί δεν απαντάς;» επέμεινε ο Πατ.

Καθόλου απάντηση ήταν χειρότερο από λάθος απάντηση. Από βαθιά στο λαρύγγι της βγήκε η σκιά μιας λέξης.

«Όχι».

«Άρα τι θα κάνεις;»

Η Έλενα χαμήλωσε κι άλλο το κεφάλι. Άξαφνα θυμήθηκε.

«Θέλω να το σκεφτώ», δήλωσε στον πατέρα της, που περίμενε την οκτάχρονη κόρη του ν' απαντήσει στο ερώτημα τι θα κάνει με την κούκλα με το αστραφτερό, χρυσό βραδινό φόρεμα, τα μακριά, κατάξανθα μαλλιά και το απεγάδιαστο πρόσωπο, παγωμένο σε μια έκφραση ξεγνοιασιάς και ικανοποίησης· στεκόταν ακόμα μέσα στο κουτί της, ανέμελη στη σιγουριά της ότι

είναι ακαταμάχητη ως δώρο, ως επιθυμία, ως παιχνίδι, ως προορισμός, ως όλα όσα έχει να προσφέρει η ζωή.

Ήταν έξυπνη απάντηση, αλλά δεν κρατούσε πολύ. Γρήγορα έπρεπε ν' αντικατασταθεί από μια κανονική απάντηση. Η Έλενα έπρεπε στ' αλήθεια να σκεφτεί. Ήξερε ότι ο πατέρας της στεκόταν από πάνω της και περίμενε. Κι η κούκλα στεκόταν στο πολύχρωμο κουτί της και περίμενε.

Στα οκτώ της χρόνια η Έλενα είχε μάθει ποιες απαντήσεις τραβούσαν τα χείλια του πατέρα της προς τα κάτω και δημιουργούσαν ένα κακό βαθούλωμα ανάμεσα στα φρύδια. Συνήθως κατάφερνε ν' απαντά με τέτοιο τρόπο ώστε ο πατέρας της ν' ακουμπά επιδοκιμαστικά το πελώριο χέρι του στο κεφάλι της και να της το χαϊδεύει δυνατά και λίγο άγαρμπα. Ήξερε επίσης ποιες απαντήσεις τον οδηγούσαν να γονατίζει μπροστά της, να την πιάνει γερά απ' τους ώμους με τις δυο χερούκλες του και, κοιτάζοντάς την επίμονα στα μάτια, να της εξηγεί ποια είναι η σωστή απάντηση.

Ένας μικρός αναστεναγμός βγήκε από τα στήθια του παιδιού. Τη στιγμή που εμφανίστηκε η θεία της στο πάρτι γενεθλίων της με το φανταχτερά τυλιγμένο κουτί στο χέρι, η Έλενα ήταν σχεδόν σίγουρη ότι το δώρο θα ήταν από τα απαγορευμένα, από αυτά που φέρνουνε συζήτηση. Την ήθελε την κούκλα. Αλλά αν την κρατούσε, θα ήταν ηλίθια. Έτσι πήγαινε. Ο μπαμπάς της δε θα της έλεγε ποτέ: «Μην την κρατάς». Θα της έλεγε: «Κράτα την αν θες. Απλώς θα είσαι ηλίθια». Και μετά θα την κοίταζε με σφιγμένα χείλια κι εκείνο το συνεφιασμένο βλέμμα, χωρίς να μιλάει. Κι η κούκλα θα

έπαυε να είναι χαρούμενη κι αστραφτερή και θα έβγαζε αγκάθια στα χέρια της, να την τσιμπάει, θυμίζοντας την απογοήτευση του μπαμπά της.

«Όχι, δε θα την κρατήσω, μπαμπά», είπε η Έλενα σιγανά, χωρίς να τον κοιτάζει.

«Γιατί όμως;»

Είχε ξεχάσει ότι έχει και γιατί. Ότι και οι σωστές απαντήσεις έχουν πάντα γιατί. Αλλιώς μπορεί να είναι σωστές στην τύχη, κι αυτό δεν κάνει.

«Γιατί αν την κρατήσω, θα είμαι ηλίθια», είπε κουρασμένα η μικρή.

«Ναι, αλλά γιατί θα είσαι ηλίθια;»

«Γιατί αυτή η κούκλα με μαθαίνει να ζω μ' έναν τρόπο που δεν είναι καλός. Με μαθαίνει να 'μαι χαζή και να νοιάζομαι μόνο για την ομορφιά».

«Την εξωτερική ομορφιά», πρόσθεσε ο πατέρας της.

«Την εξωτερική ομορφιά», επανέλαβε το κορίτσι – λόγια που είχε ακούσει πολλές φορές.

«Ενώ;...» την προέτρεψε ο πατέρας της.

«Ενώ... ενώ πρέπει να νοιάζομαι για την εσωτερική μου ομορφιά, να είμαι έξυπνη· όχι μόνο όμορφη και χαζή. Αν είμαι χαζή, οι άλλοι θα με κάνουν ό,τι θέλουν», πρόσθεσε – λόγια που ήξερε ότι θα ικανοποιούσαν τον πατέρα της. Την επόμενη στιγμή ένωσε το χέρι του να της χαϊδεύει δυνατά το κεφάλι.

«Δε θέλω να σε πιέζω, Έλενα», της είπε χαμογελώντας. «Είσαι ελεύθερη να διαλέγεις ό,τι θέλεις. Απλώς θέλω να ξέρεις τις συνέπειες των επιλογών σου».

Το κορίτσι έγνεψε, χαρούμενο που είχε την επιβράβευση του μπαμπά της, λυπημένο που την πέτυχε θυ-

σιάζοντας άλλο ένα θέλω της. Με την άκρη του ματιού της έριξε μια τελευταία ματιά στην κούκλα που εξακολουθούσε να χαμογελάει ανόητα, αδιάφορη για το δράμα που είχε παιχτεί εξαιτίας της.

Η Έλενα ξεφύσηξε βαριά. Είχε έναν τρόπο ν' αναβλύζει αυτή η ανάμνηση κάθε που περνούσε έξω από κάποιο κατάστημα με παιχνίδια ή έβλεπε διαφημίσεις για κούκλες. Συνήθως την ξαναέχωνε βιαστικά στα έγκατα του υποσυνειδήτου της, αλλά τώρα που περνούσε έξω από ένα κατάστημα παιχνιδιών στη Βέστεμπρο Γκέδε έπεσε πάνω σε μια ολόκληρη βιτρίνα γεμάτη από το πάτωμα ως το ταβάνι με Μπάρμπι. Ήταν παραταγμένες στα πολύχρωμα κουτιά τους, η καθεμιά με το φανταχτερό της φόρεμα: Η Μπάρμπι πριγκίπισσα, η Μπάρμπι Ωραία Κοιμωμένη, η Μπάρμπι μπαλαρίνα. Τα πόδια της σταμάτησαν σχεδόν από μόνα τους μπροστά σε αυτή τη διμοιρία από Μπάρμπι κι έμεινε να τις κοιτάζει σαν υπνωτισμένη: Δεκάδες κούκλες τής ανταπέδιδαν το βλέμμα με την αυταρέσκεια της υπεροχής τους. Μπάρμπι μοντέλο, Μπάρμπι τραγουδίστρια, Μπάρμπι μαζορέτα, Μπάρμπι καουμπόισσα.

Μπάρμπι μοριακή βιολόγος υπήρχε; Θα ήταν η Έλενα ερευνήτρια-βιολόγος στα τριάντα πέντε της, αν στα όγδοα γενέθλιά της είχε κρατήσει την κούκλα που της είχε φέρει η θεία της; Και καλά ο επαγγελματικός της προσανατολισμός, η υπόλοιπη ζωή της πώς θα είχε εξελιχθεί εάν είχε κάνει άλλη επιλογή;

Κούνησε το κεφάλι της σαν να προσπαθούσε να σπά-

σει το αόρατο νήμα που την κρατούσε κολλημένη μπροστά στη βιτρίνα και συνέχισε να περπατά με το συνηθισμένο, βιαστικό, αποφασιστικό βήμα της. Οι σκέψεις που γεννήθηκαν, όμως, τη συνόδεψαν μέχρι το σπίτι, λίγα τετράγωνα πιο κάτω.

Έβαξε το κλειδί στην πόρτα του διαμερισμάτός της, όταν ξαφνικά ένιωσε να κατακλύζεται από ένα τόσο πηγαίο παράπονο, που το χέρι της δεν είχε δύναμη ούτε το κλειδί να σφίξει. Η Έλενα έγειρε το κεφάλι της πάνω στην πόρτα και έκλεισε τα μάτια. Δεν είχε άλλη δύναμη μέσα της. Ήθελε να τα παρατήσει όλα.

Όλη η παιδική ηλικία της ήταν σπαρμένη με νάρκες που είχαν το κωδικό όνομα «επιλογές». «Οι επιλογές σου θα καθορίσουν τη ζωή σου, Έλενα», τη δασκάλευε ο πατέρας της. Αντί όμως για «καθορίσουν» θα μπορούσε κάλλιστα να λέει «καταστρέψουν», μια και αυτό που υπονοούσε ήταν: «Κάνε λάθος επιλογές και θα καταστραφείς». Εννοείται ότι λάθος επιλογές ήταν αυτές που ο πατέρας της θεωρούσε λάθος.

Η Έλενα συνήθως δεν ασχολιόταν με τις κοφτερές αναμνήσεις της παιδικής της ηλικίας. Αλλά έρχονταν απρόσκλητες εκεί που δεν το περίμενε. Ο εγκέφαλός της έμοιαζε να έχει κρυφά φωτοκύτταρα που ενεργοποιούνταν με φαινομενικά άσχετα ερεθίσματα και τσαφ!, άναβε η οθόνη κι έπαιζε η Ανάμνηση Νο 453. Να, τώρα, της ήρθε στο μυαλό εκείνη η φορά που είχε πάει περίπατο στο δάσος της Πάρνηθας με μια φίλη, τότε που ζούσε ακόμα στην Αθήνα. Θυμήθηκε τις δυο τους να στέκονται ψηλά και να κοιτάζουν την Αθήνα ν' απλώνεται ξεκοιλιασμένη από κάτω τους. Και σαν σε διε-

στραμμένη ρωσική μπαμπούσκα, μέσα σ' αυτή την ανάμνηση κρουβόταν μια άλλη ανάμνηση. Η Έλενα θυμήθηκε κάτι που είχε ξεχάσει ότι θυμόταν.

Ίσως πριν, ίσως μετά την Μπάρμπι που δε βγήκε ποτέ απ' το κουτί της, έκαναν περίπατο με τον πατέρα της σ' ένα άλλο δάσος.

«Αν αυτή τη στιγμή που περπατάμε εδώ», είχε ξεκινήσει ο Πατ, «αν πάθω καρδιακή προσβολή και σωριαστώ κάτω, τι θα κάνεις;»

Το οκτάχρονο παιδί ένιωσε το στήθος του να σφίγγεται. Δε μίλησε.

«Τι θα κάνεις, Έλενα; Πες ότι κάτι μου συμβαίνει και δεν μπορώ να κουνηθώ. Ούτε να σου δώσω συμβουλές», επέμεινε ο πατέρας της.

Το μόνο που ήθελε να κάνει, όχι μόνο τη στιγμή που ίσως συνέβαινε κάτι τέτοιο, αλλά και τώρα που τη ρωτούσε, ήταν να βάλει τα κλάματα – μπόλικα, ασυνάρτητα, άσκεφτα κλάματα. Αλλά δεν το έκανε, γιατί τα χείλια του πατέρα της σούφρωναν όταν έκλαιγε και την κοιτούσε σαν παγωμένους αέρας.

«Θα πάω να φέρω βοήθεια», είπε τόσο σιγανά, που μόνο επειδή βρισκονταν πάνω στο ήσυχο βουνό ακούστηκαν τα λόγια της.

«Μπράβο. Και πώς θα φέρεις βοήθεια;»

«Θα πάρω το μονοπάτι απ' όπου ήρθαμε και θα πάω να βρω κάποιον κύριο να του πω ότι... τι έγινε».

«Και πώς θα ξέρεις πού θα με ξαναβρείς;»

«Αφού θα είσαι εδώ!»

«Τα μονοπάτια μοιάζουν όλα ίδια στο δάσος, Έλενα», τη δυσκόλεψε κι άλλο ο πατέρας της. Η Έλενα

τον κοιτούσε απελπισμένα. Δεν ήξερε τι ν' απαντήσει. Ποτέ δεν ήξερε τι ν' απαντήσει στις καταγιριστικές ερωτήσεις του πατέρα της. Μια σκέψη που της ήρθε, να ρίξει ψίχουλα πίσω της σαν τον Χάνσελ και την Γκρέτελ, την απέρριψε, γιατί δεν είχε ψίχουλα μαζί της. Κι άλλωστε, ούτε τον Χάνσελ και την Γκρέτελ βοήθησε αυτό το κόλπο.

«Καθώς θα φεύγεις από εδώ, πρώτον, δε θα τρέξεις. Αν τρέξεις, είναι πιο εύκολο να μπερδεύεις και να χαθείς. Δεύτερον, κάθε τόσο θα γυρνάς και θα κοιτάς από πού φεύγεις, για να θυμάσαι το δρόμο. Τρίτον και σπουδαιότερο, στα σταυροδρόμια θα βάζεις ένα σημάδι, ένα σωρό από πέτρες, δυο τρία κλαδάκια, κάτι που να σου δείχνει από ποιο μονοπάτι ερχόσουν, ώστε να μπορέσεις να το ξαναβρείς».

Αυτή η δοκιμασία είχε τελειώσει, μα στον υπόλοιπο περίπατο η Έλενα δεν έλεγε να αφήσει το χέρι του πατέρα της. Ήταν τρομοκρατημένη. Θα μπορούσε να πάθει κάτι ο μπαμπάς της. Θα μπορούσε να την αφήσει μόνη της στο δάσος. Μόνη της. Στο δάσος. Μόνη της. Εκείνο το βράδυ, και πολλά βράδια μετά στη ζωή της, ονειρευόταν ότι περπατούσε ολομόναχη σ' ένα πυκνό δάσος με πελώρια, μαύρα δέντρα, κι ότι μάζευε πέτρες και τις απίθωνε με βιάση σε στοίβες. Κάθε φορά, όμως, που έφευγε για να πάει να φέρει άλλες, μόλις επέστρεφε, έβλεπε ότι οι περισσότερες είχαν εξαφανιστεί κι η στοίβα της δεν είχε μεγαλώσει. Κι έτρεχε πιο γρήγορα να φέρει πέτρες για να μη σωθεί η στοίβα· γιατί αν δεν έμενε καμιά πέτρα, δε θα 'βρισκε ποτέ το δρόμο. Το μικρό παιδί αλάφιαζε στον ύπνο του, κουνούσε τα χέ-

ρια του σαν να έπιανε πράγματι πέτρες, μέχρι που ξυπνούσε κάθιδρο και τρομοκρατημένο. Πεταγόταν απ' το κρεβάτι κι έτρεχε στο θεοσκοτεινό δάσος του σπιτιού για να χωθεί στο κρεβάτι του μπαμπά του. Ο Πατ την άφηνε να κοιμάται μαζί του όταν η μικρή έβλεπε εφιάλτες.

Αυτή τη στιγμή, όμως, δε ζούσε έναν εφιάλτη από τον οποίο μπορούσε να ξυπνήσει. Αυτή τη στιγμή στεκόταν σαν χαζή έξω από το διαμέρισμά της, με το λάπτοπ να της κόβει τον ώμο στις δύο η ώρα τα χαράματα, ξεθεωμένη από τη δουλειά, ανίκανη να βάλει σε μια σειρά τις σκέψεις της και με χαζές αναμνήσεις να στήνουν νυχτέρι στον παραιτημένο εγκέφαλό της. Δεν είχε δύναμη. Είχε επιλογή;

«Πάντα έχω επιλογή», μονολόγησε. Αν της άφησε μια κληρονομιά ο πατέρας της, ήταν αυτή. Ευχή και κατάρα μαζί. Είχε την επιλογή να τα παρατήσει όλα, ν' αναγνωρίσει το αδιέξοδο της έρευνάς της και να γυρίσει στην Ελλάδα ή να μείνει εδώ και να... Να τι; Αφού η έρευνα πήγαινε σκατά. Αναστέναξε τόσο δυνατά, που φοβήθηκε μήπως την ακούσουν από το διπλανό διαμέρισμα.

Πιέζοντας τον εαυτό της –κάτι που ήξερε να κάνει καλά– ξεκλείδωσε και μπήκε μέσα στο σκοτεινό διαμέρισμα. Χωρίς ν' ανάψει φως, παράτησε το λάπτοπ στο χολάκι, έβγαλε τα παπούτσια της χωρίς να λύσει τα κορδόνια, άφησε το παλτό της στο πάτωμα και τράβηξε ίσια στην εξίσου σκοτεινή κρεβατοκάμαρα. Άναψε το πορτατίφ, ξεντύθηκε άτσαλα κι έπεσε στο κρεβάτι. Έσβησε το φως κι ευχήθηκε να μπορούσε με το πάτημα ενός διακόπτη να σβήσει και το μυαλό της.

«Τι θα κάνω;» φώναζε το ερώτημα που, μέρες τώρα, ζητούσε επίμονα απάντηση σαν ατάιστο γιατί που μπλέκεται συνέχεια στα πόδια σου. Η έρευνα δεν πήγαινε καλά. Το τελευταίο αδιέξοδο σήμανε τη διακοπή του πειράματός της. Για τρίτη φορά. Ήταν σχεδόν αναμενόμενο ότι θα αποτύχαινε· πολλοί συνάδελφοι στο ινστιτούτο της είχαν επισημάνει ότι τα πειράματά της ήταν υπερβολικά φιλόδοξα και μόνο μ' ένα θαύμα θα ευοδώνονταν. Γι' αυτό και την πρώτη φορά που απέτυχε δεν το έβαλε κάτω. Η αποτυχία ήταν μες στο παιχνίδι. Θα δοκίμαζε άλλη οδό. «The clever hero finds another path», είχε πει στους συναδέλφους της, αντλώντας όσο θάρρος είχε να της δώσει η ελληνική παροιμία. Κι ειλικρινά, δεν το είχε βάλει κάτω. Ας έλεγαν ό,τι ήθελαν οι άλλοι επιστήμονες, η ίδια είχε πίστη σε ό,τι έκανε. Αυτή η πίστη τη στήριξε και τη δεύτερη φορά που, ακολουθώντας διαφορετική ερευνητική μέθοδο, πάλι απέτυχε.

«Ξέρετε πόσες χιλιάδες φορές απέτυχε ο Έντισον μέχρι ν' ανακαλύψει τη λυχνία πυράκτωσης;» τους έλεγε. «Δεν απέτυχα. Απλώς βρήκα δέκα χιλιάδες τρόπους που δε φέρνουν το επιθυμητό αποτέλεσμα», παρήθετε τα λόγια του Έντισον και γύριζε στη δουλειά της με ανανεωμένο πείσμα. Βέβαια ο Έντισον είχε επίσης πει: «Τη μεγαλύτερη απόλαυση και ανταμοιβή μου την αντλώ από τη δουλειά που προηγείται αυτού που ο κόσμος ονομάζει επιτυχία», αλλά αυτή την άποψη η Έλενα δεν τη συμεριζόταν εξίσου. Θα έδινε τα πάντα για να πετύχει.

Μήπως τα είχε δώσει ήδη;

Μετά τη χθεσινή –τρίτη– αποτυχία, η πίστη της ότι θα τα κατάφερε είχε πια κλονιστεί. Δεν είχε ούτε ιδέα πώς θα προχωρούσε από εδώ και πέρα. Από τις έξι σήμερα το πρωί είχε πάει στο εργαστήριο του Ινστιτούτου Πάνου Ιατρικής Βιοχημείας και Γενετικής του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, στο Νέαμπρο, όπου ζούσε και εργαζόταν τα τελευταία δύο χρόνια. Πέρασε όλη τη μέρα, μέχρι τις δύο τη νύχτα, ελέγχοντας τα στοιχεία των πειραμάτων της, σε μια αγωνιώδη προσπάθεια ν' ανακαλύψει κάποιο λάθος, κάποια παράλειψη, κάτι, στιδήποτε που ν' αφήνει τόσο δα χώρο για να λάμψει ένας νέος τρόπος να προσεγγίσει το στόχο της. Τίποτα όμως. Τα στοιχεία της ήταν όλα ελεγμένα δύο και τρεις φορές. Πολύ απλά, η μέθοδός της ήταν ένας από τους δέκα χιλιάδες τρόπους που δε φέρνουν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Το κεφάλι της πήγαινε να σπάσει. Παρότι ήταν θεοσκότεινα, έσφιξε τα μάτια προσπαθώντας να κλείσει απ' έξω κάθε σκέψη. Το μόνο που την εμπόδιζε να ξεσπάσει σε κλάματα ήταν η εσωτερικευμένη απαγόρευση: «Ποιοι κλαίνε, Έλενα;» άκουσε τη φωνή του πατέρα της στερεοφωνικά στο κεφάλι της. «Αν θες να σε θεωρούν χαζογκόμενα που πατάει τα κλάματα όταν τα βρίσκει σκούρα, κλάψε». Κι έτσι η Έλενα είχε κόψει τα κλάματα από μικρή.

Χωρίς ν' ανάψει το φως, γύρισε ανάσκελα στο κρεβάτι και με μαθημένες κινήσεις άνοιξε στα τυφλά το συρτάρι του κομοδίνου στ' αριστερά. Τα δάχτυλά της έψαξαν και βρήκαν το γνώριμο παραλληλόγραμμο κουτάκι, το οποίο περιείχε το μοναδικό μονοπάτι που ήξερε

αυτό το παλικάρι για να φτάσει σ' έναν πολυπόθητο κι απολύτως απαραίτητο ύπνο. Κατάπιε το μικρό ροζ χαπάκι κι ευχήθηκε οι βενζοδιαζεπίνες να εισχωρήσουν γρήγορα στους υποδοχείς GABA_A. Αυτά παθαίνεις όταν είσαι μοριακή βιολόγος: ούτε ένα γαμωρημιστικό δεν μπορείς να πάρεις χωρίς να ξέρεις τι σου κάνει.

Say Hello, Wave Goodbye

Ο Πάτροκλος Πέτρου υπέβαλλε την κόρη του σε διάφορες δοκιμασίες για το καλό της. «Πρόθεσή μου είναι να χαλυβδώσω το χαρακτήρα της μοναχοκόρης μου για ν' αντέξει τις δυσκολίες της ζωής», έλεγε στην αδελφή του, τη Θεία με την Μπάρμπι, τις σπάνιες φορές που τους επισκεπτόταν στο διαμερίσμα τους στα Εξάρχεια, μια και δεν έμενε στην Ελλάδα.

«Δε λέω, βρε Πατ, αλλά μήπως το παρακάνεις λιγάκι;» πρότεινε η Νίνα μ' εκείνο το γνωστό ήρεμο ύφος της, σαν να είχε ξεξουμίσει μια υδρόγειο εμπειρίες και της είχε μείνει μόνο το καθαρό απόσταγμα θυμοσοφίας, καμουφλαρισμένο πάντα από τα πυκνά σύννεφα καπνού ενός μόνιμα αναμμένου τσιγάρου.

«Όχι, δεν το παρακάνω», επέμενε ο Πατ. «Πρέπει να μάθει ότι όλες οι επιλογές μας έχουν συνέπειες. Ότι μόνη της χτίζει τη ζωή της. Με τις δικές της πράξεις. Ή την απραξία της».

«Όχι και μόνη της. Παίζουν κι άλλα πράγματα ρόλο».

«Ναι, Νίνα μου, παίζουν. Το μεγαλύτερο όμως ρόλο τον παίζουν οι επιλογές που κάνει η ίδια. Κάποια στιγμή εγώ θα πεθάνω. Δεν έχει άλλον στον κόσμο, μόνο εμένα. Εσύ ζεις στην άλλη άκρη της γης. Αν πάθω κάτι,

θέλω να είναι δυνατή, προετοιμασμένη για τη ζωή».

Κι έτσι η Έλενα είχε προετοιμαστεί για ένα σωρό δύσκολα ενδεχόμενα. Το θάνατο του πατέρα της, σε εκδοχή *αργός και παρατεταμένος από αρρώστια*, αλλά και σε εκδοχή *ξαφνικός και βίαιος από ατύχημα*. Την προοπτική να φτωχύνουν και να μείνουν στο δρόμο. Την πιθανότητα να τη βιάσει κάποιος. Το ενδεχόμενο να πάθει τροχαίο και να μείνει ανάπηρη. Το μόνο για το οποίο δεν είχε προετοιμάσει την κόρη του ήταν αυτό που είχε ήδη συμβεί και που είχε πιάσει και τον ίδιο εντελώς απροετοίμαστο: το φευγικό της μάνας της.

Η Έλενα μόλις είχε κλείσει τα επτά. Τότε είχε ακόμα δύο γονείς. Δύο μέρες μετά τα γενέθλιά της θα είχε μόνο έναν. Θα έβγαινε από το σχολείο εκείνο το μεσημέρι και θα έβλεπε τον πατέρα της αντί για τη μαμά να την περιμένει. Η Έλενα παραξενεύτηκε, αλλά πιο πολύ παραξενεύτηκε με το πώς ήταν ο μπαμπάς της. Σαν τα πόδια του να μην είχαν πια έδαφος από κάτω κι έπρεπε να σκέφτεται κάθε βήμα που έκανε. Έμοιαζε... Η Έλενα δεν είχε τις λέξεις στα επτά της, αλλά ένα παιδί δε χρειάζεται πολυσύλλαβες λέξεις για να καταλάβει ότι ένας άνθρωπος δεν είναι καθόλου καλά.

«Μπαμπά, τι έχεις;»

Ο μπαμπάς της δεν απαντούσε. Όπως δεν απαντούσε στις ερωτήσεις της για το πού είναι η μαμά· γιατί ήρθε εκείνος να την πάρει· πού πάνε τώρα· γιατί δεν πάνε σπίτι.

Τον ακολουθούσε κρατώντας τον από το χέρι, ένα χέρι που την κρατούσε διαφορετικά – αν και δεν ήξερε ποια ήταν η διαφορά. Σαν να την κρατούσε για να μην πάθει αυτός κάτι. Περιπατούσαν χωρίς να μιλάνε, και

οι ερωτήσεις της μικρής γίνονταν όλο και πιο αραιές. Στο τέλος σώπασε κι εκείνη.

Βάδιζαν πολλές ώρες, νύχτωσε, δεν ήξερε πού είχαν φτάσει, ήταν άγνωστη περιοχή.

«Μπαμπά, κουράστηκα», του είπε. Πεινούσε κιόλας, αλλά περισσότερο την πονούσαν τα πόδια της.

Ο Πάτροκλος Πέτρου σταμάτησε. Χαμήλωσε το βλέμμα και κοίταξε την κόρη του με έκπληξη, λες και μόνο τότε είχε προσέξει ότι το παιδί ήταν δίπλα του. Η Έλενα έβαλε τα κλάματα. Χωρίς να ξέρει γιατί. Κάτι στο βλέμμα του μπαμπά της ήταν... πολλή αιτία για να βάλεις τα κλάματα.

Ο πατέρας της γονάτισε μπροστά της και την πήρε αγκαλιά. Την κράτησε σφιχτά για πολλή ώρα. Η Έλενα δεν μπορούσε να δει το πρόσωπό του έτσι που τη βαστούσε, αλλά από τα τραντάγματά του κατάλαβε ότι ο μπαμπάς της έκλαιγε. Κι όταν ύστερα από λίγη ώρα την άφησε και την κοίταξε, με μάτια κόκκινα αλλά στεγνά, ήταν λες και ξεκίνησε μια άλλη ζωή και για τους δυο τους.

Πολλά άλλαξαν. Σ' ένα επίπεδο πεζά καθημερινό, ο μπαμπάς έκανε διπλοβάρδια και σαν μαμά· σηκωνόταν νωρίτερα για να την ετοιμάσει για το σχολείο, προτού φύγει ο ίδιος για τη δουλειά· κανόνιζε με δυο γειτόνισσες να τη φέρνουν εναλλάξ από το σχολείο το μεσημέρι, τις φορές που εκείνος έλειπε· μαγείρευε από την προηγούμενη για να υπάρχει έτοιμο φαγητό.

Οι αλλαγές ήταν ακόμη σημαντικότερες σ' ένα άλλο επίπεδο. Ο Πάτροκλος έγινε αλλιώτικος. Ανέκαθεν ήταν άνθρωπος με βαθιά, σχεδόν φανατική πίστη στη

λογική, αλλά μετά την εγκατάλειψη από τη γυναίκα του οχυρώθηκε πίσω από τη λογική σαν να εξαρτιόταν η ζωή του από αυτή. Λες και μπορούσε να αποτρέψει καθετί απρόοπτο και ανεπιθύμητο με μοναδικό όπλο τις λογικές σκέψεις και την προνοητικότητα.

Τα περισσότερα παιδιά βομβαρδίζουν τους γονείς τους με ασταμάτητα «γιατί;» για ένα σωρό καταστάσεις και φαινόμενα –Γιατί είναι το ψυγείο άσπρο; Γιατί δεν είναι ακόμα αύριο; Γιατί κάνει κρύο; Γιατί πονάει το στομάχι μου; Γιατί εκείνος ο κύριος σε κοιτάξε έτσι; Γιατί δεν είναι εδώ η μαμά;– σε βαθμό που πολλοί γονείς βαριούνται να απαντάνε και καταφεύγουν στα «θα σου εξηγήσω άλλη φορά, τώρα φάε το φαί σου / κάτσε ήσυχη / πέσε για ύπνο» ή στη σταρ όλων των απαντήσεων, το «γιατί έτσι».

Στη ζωή της Έλενας τα «γιατί;» τα ρωτούσε ο πατέρας της. Σπάνια προλάβαινε να ρωτήσει εκείνη κάτι. «Γιατί, Έλενα, είναι ο ουρανός μπλε;» τη ρωτούσε, κι όταν η Έλενα τον κοίταζε ακαταλαβίστικα ο Πατ της απαντούσε. Όχι με μαγικές, ταξιδιάρικες ιστορίες ότι η νεράιδα της αυγής σφουγγάριζε το παλάτι του ήλιου και κατά λάθος έσπρωξε τον κουβά με τα νερά κι αυτά χύθηκαν στον ουρανό και τον έβαψαν γαλάζιο, αλλά λόγω του φαινομένου Ράλι περί διασποράς του ηλιακού φωτός. Όχι μαγεία αλλά χημεία. Όχι μύθοι αλλά επιστήμη. Όχι δάκρυα αλλά χαλύβδωση χαρακτήρα.

Και ο πιο αδαής ψυχολόγος θα του έλεγε ότι έψαχνε σύμμαχο στην προσπάθειά του να κατακλώσει το δικό του πόνο, τη δική του αδυναμία να καταλάβει γιατί τον παράτησε η γυναίκα του. Καλώς ή κακώς, όμως, στο

περιβάλλον του Πάτροκλου δεν υπήρχαν ψυχολόγοι, αδαείς ή μη, κι έτσι εκείνος συνέχισε την ιδιότυπη ανατροφή της κόρης του υποβάλλοντάς τη σε συνεχείς δοκιμασίες: «Αν το χαμστεράκι σου αρρώσταινε βαριά και υπέφερε πάρα πολύ, τι θα έκανες;» τη ρωτούσε την ώρα που η Έλενα άλλαζε άχυρο στο κατοικίδιό της. «Αν σε παράταγα εδώ μόνη σου στο δάσος, τι θα έκανες;» τη ρωτούσε ενώ έκαναν βόλτα στον Υμηττό. «Αν ένα παιδί σε χτυπούσε και σου έκλεβε τα λεφτά σου, τι θα έκανες;» τη ρωτούσε την ώρα που την πήγαινε στο σχολείο. «Αν κάποιος άγνωστος σου έδινε πολλά λεφτά για να πας βόλτα μαζί του, τι θα έκανες;» τη ρωτούσε καθώς περίμεναν στη στάση για το τρόλεϊ.

Ίσως κάποιοι να έβρισκαν τον τρόπο που μεγάλωνε το παιδί του σκληρό και άσπλαχνο, αλλά η Έλενα ήταν ευτυχισμένη. Είχε τον μπαμπά της ολόδικό της. Έναν μπαμπά που ήταν συνεχώς εκεί, πάντα παρών, πάντα έτοιμος να της απαντήσει σε οποιαδήποτε ερώτηση, να την αντιμετωπίσει ως ενήλικα. Ίσως λίγο παραπάνω απ' ό,τι θα 'πρεπε, αλλά ποιος γονιός πετυχαίνει τη σωστή δοσολογία;

Η Έλενα στερήθηκε τις Μπάρμπι και τα πλαστικά κουζινικά, αλλά κοίταζε τους αστερισμούς με τηλεσκόπιο τις νύχτες από την ταράτσα τους. Μπορεί να μη διάβασε βιπεράκια ή κοριτσίστικα περιοδικά, αλλά διάβασε για περιπέτειες σε εξωτικές χώρες και για τις σπουδαίες ανακαλύψεις κορυφαίων εφευρετών. Μπορεί να μην πήγε μπαλέτο ή ρυθμική, αλλά είδε μεγάλα μουσεία σ' όλη την Ευρώπη κι έκανε πεζοπορίες στον Όλυμπο και τον Πάρωνα. Στερήθηκε και κέρδισε με

πατέρα τον Πατ, όπως τον έλεγε χαϊδευτικά η μεγάλη του αδελφή, η Νίνα, αλλά και η μαμά της, τότε που τον φώναζε ακόμα κάτι, προτού εξαφανιστεί – αυτή και κάθε αναφορά σε αυτή.

Ή σχεδόν κάθε αναφορά. Η Έλενα θα ήταν γύρω στα δώδεκα. Καθόταν στο δωμάτιό της κι έφτιαχνε ένα τοπίο από παπιέ μασέ. Γύρω της στο πάτωμα είχε ένα σωρό χασαπόχαρτα και μια κατσαρόλα με νερό. Βουτούσε το χαρτί στο νερό μέχρι να μουλιάσει και να γίνει εύπλαστο κι ύστερα το άπλωνε σ' ένα μεγάλο χαρτόνι και έφτιαχνε βουνά και πεδιάδες. Σε λίγο θα το έβγαζε στο μπαλκόνι για να στεγνώσει στον ήλιο και κατόπιν θα το έβαφε. Ήταν πολύ απορροφημένη και ούτε που πρόσεξε τον πατέρα της, ο οποίος στεκόταν στην κάσα της πόρτας και την κοίταζε για πολλή ώρα.

«Πώς πάει, καρδούλα μου;»

Η μικρή σήκωσε το κεφάλι και τον κοίταξε σαν να επέστρεφε από κάποιο εσωτερικό ταξίδι.

«Καλά», είπε με διστακτική περηφάνια.

«Ωραίο γίνεται», πρόσθεσε ο Πατ και πλησίασε.

«Εδώ θα βάλω κι άλλο βουνό για να γίνει, εεε... λεκανοπέδιο».

«Πολύ ωραία».

«Θα με βοηθήσεις μετά να το πάω έξω, γιατί θα μου διαλυθεί αν το σηκώσω μόνη μου;»

«Φυσικά και θα σε βοηθήσω».

Έμειναν σιωπηλοί για λίγη ώρα, η Έλενα ανέμελα απορροφημένη στη γλυπτική της, ο Πατ ανακατεύοντας το τσουκάλι με τις σκέψεις του, ψάχνοντας να βρει σε ποιο πιάτο να τις σερβίρει.

«Αναρωτιέσαι ποτέ γιατί έφυγε η μαμά;» ρώτησε στο τέλος. Όπως και να το έλεγε, το θέμα έκαιγε.

Η Έλενα σταμάτησε να πλάθει. Το χεράκι της χώθηκε στην κατσαρόλα κι έμεινε εκεί. Έπειτα από λίγο ανασήκωσε τους ώμους.

«Η μαμά δεν ήταν ευτυχισμένη μαζί μου», είπε σιγανά ο Πατ. «Γι' αυτό επέλεξε να φύγει».

Το κορίτσι συνέχισε να μη μιλάει. Κοίταζε το θολό νερό στην κατσαρόλα όπου μούλιαζε ο χαρτοπολτός. Αν τον άφηνες πολλή ώρα στο νερό, διαλυόταν και μετά δεν μπορούσες να τον πλάσεις.

«Ήθελε άλλα πράγματα στη ζωή της. Και θεώρησε ότι θα τα έβρισκε πιο εύκολα αν έφευγε. Δε σημαίνει ότι δε σε αγαπάει. Αλλά για τη μαμά σου ήταν σημαντικό να ψάξει εκείνο που θα την έκανε ευτυχισμένη».

«Πατ;» είπε σιγανά η Έλενα ύστερα από λίγο, συνεχίζοντας να κοιτάζει τα κομματάκια γκριζου χαρτιού που επέπλεαν μες στην κατσαρόλα. «Τι είναι ευτυχία;» ρώτησε.

Σήκωσε το βλέμμα και τον κοίταξε.

Ο Πατ ξεροκατάπιε. Αυτή την ερώτηση δεν μπορούσε να την απαντήσει.

Crazy Little Thing Called Love

Κάποιες στιγμές θα 'πρεπε να έρχονται με εισαγωγή· μια ανακοίνωση, μια φανφάρα, κάτι που να σηματοδοτεί ότι ακολουθεί Σημαντική Στιγμή, από αυτές με τα κεφαλαία που σου καθορίζουν τη ζωή, όχι από τις άλλες, τις απλές. Ακόμη θυμόταν, σαν να 'ταν χτες, την αίσθηση του χλιαρού νερού στα δάχτυλά της, το λιωμένο χαρτοπολτό, την ανεξήγητη βουβαμάρα του πατέρα της, που ήτανε πολλά σαν άνθρωπος αλλά βουβός δεν ήτανε ποτέ.

Εκείνη η στιγμή του χαρτοπολτού ήταν μια σημαντική στιγμή. Χωρίς τυμπανοκρουσίες ή βαρύγδουπες αναγγελίες, η ζωή της Έλενας διακλαδώθηκε.

Παραξενεύτηκε πολύ το μικρό κορίτσι όταν άκουσε τον πατέρα του να μιλάει για τη μαμά. Ποτέ δε μιλούσαν γι' αυτή. Όχι ότι της απαγόρευε να ρωτάει. Πιο αποτελεσματική απαγόρευση, όμως, από το μαγκωμένο βλέμμα του δεν μπορούσε να υπάρξει. Αρκούσε μια ματιά κάθε που ξεστομιζόταν η λέξη «μαμά» για να καταλάβει η Έλενα ότι το θέμα έκανε «τζιζ».

Με τα χρόνια το παιδί είχε αποδεχτεί ότι η μητέρα του έφυγε και δε θα ξαναρχόταν ποτέ. Παραδόξως, δεν τη σκεφτόταν πολύ. Σ' αυτό βοηθούσε το γεγονός ότι

η έλλειψή της συμπληρωνόταν με το παραπάνω από τον Πατ, ο οποίος έκανε μαζί της πράγματα που δεν έκαναν ούτε δυο καλά συντονισμένοι γονείς γι' άλλα παιδιά.

Γι' αυτό παραξενεύτηκε όταν, πέντε ολόκληρα χρόνια μετά την εξαφάνιση της μητέρας της, ο Πατ έκανε από μόνος του αναφορά σ' εκείνη. Μια μαμά που τη θυμόταν πολύ αμυδρά πια. Μια μαμά που έφυγε επειδή έπρεπε να ψάξει την ευτυχία, λέει. Περισσότερο απ' οτιδήποτε, αυτό κέντρισε το ενδιαφέρον της δωδεκάχρονης Έλενας.

Εκείνο το απόγευμα του Μάρτη του 1987, με το *Wake Me Up Before You Go-Go* να παίζει σε κάποιο ραδιόφωνο στο σπίτι, ο Πατ εξήγησε στην κόρη του τον ανεξήγητο λόγο που έφυγε η μητέρα της και ύστερα σηκώθηκε χωρίς ν' απαντήσει στην ερώτησή της: «Τι είναι ευτυχία;»

Άφησε την κόρη του στο πάτωμα του δωματίου της, με τα δάχτυλά της γεμάτα μουλιασμένο χασαπόχαρτο, έτοιμη να φτιάξει βουνά και πεδιάδες. *Η ευτυχία πώς φτιαχνόταν; σκέφτηκε το παιδί. Τι ευτυχία έψαχνε η μαμά, που δεν την έβρισκε κοντά τους, και διάλεξε έτσι να φύγει;*

Λες και πατήθηκε ένα κουμπάκι και τα ραδιοκύματα του εγκεφάλου της συντονίστηκαν από εκείνη τη μέρα και μετά με τη συχνότητα της ευτυχίας. Καθετί που την αφορούσε προξενούσε μεμιάς το ενδιαφέρον της Έλενας. Της έγινε έμμονη ιδέα, μια μανία που βήμα βήμα την έφερε εδώ που ήταν σήμερα, σχεδόν στην άλλη άκρη της ευρωπαϊκής ηπείρου, να ψάχνει, αν όχι την ίδια την ευτυχία, τουλάχιστον τα συστατικά της.

Σε ηλικία δώδεκα ετών δεν αποφάσισε συνειδητά να ερευνήσει την ευτυχία. Άρρητα, όμως, αυτό έκανε. Ήδη το επόμενο μεσημέρι, μόλις γύρισε απ' το σχολείο, έψαξε στο μεγάλο λεξικό του μπαμπά της: «Ευτυχία: Κατάσταση βαθιάς και διαρκούς ικανοποίησης, που δημιουργείται από την εκπλήρωση των ψυχικών και υλικών αναγκών και επιθυμιών». Εύκολο φαινόταν όταν το διάβαζε, αλλά δεν έβγαζε και πολύ νόημα. Και *ανάγκες και επιθυμίες και ψυχικές και υλικές* – όλα μαζί; Σαν πολλά έχωνε το λεξικό μέσα στη λέξη! Στη δική της ζωή ποτέ δε χωρούσαν όλα αυτά σε μια στιγμή, πάντα κάτι θα έλειπε. *Διαρκής* κιόλας. Εδώ η στιγμήαία δεν πιανόταν!

Το βράδυ που έπεφτε για ύπνο σκεφτόταν την ευτυχία που ήρθε και πήρε τη μητέρα της. Σαν θησαυρός που φεύγεις για να τον κυνηγήσεις, όπως ο Ιντιάνα Τζόουνς. Σαν Σειρήνα που σε σαγηνεύει επειδή δεν είσαι καλά δεμένη στο κατάρτι της οικογένειας.

Στα δεκατρία άρχισε να κρατά ημερολόγιο, όπου σημείωνε ό,τι έβρισκε για την ευτυχία. Αποσπάσματα βιβλίων, άρθρα από περιοδικά, στίχους τραγουδιών. Το λεύκωμά της γέμισε με αποκόμματα που αναφέρονταν στο κυνήγι της ευτυχίας, στην αναζήτηση και την κατάκτησή της. Παρατήρησε ότι οι λέξεις που χρησιμοποιούνταν για την ευτυχία την παρουσίαζαν πάντα ως γοργοπόδαρο ζωάκι που έτρεχε βολίδα και κρυβόταν μόλις κόντευες να το πιάσεις. Κι αν το 'πιανες, σου ξέφευγε. Ή σου πέθαινε με κάποιον τρόπο.

Άρχισε να ρωτά τους ανθρώπους γύρω της τι ήταν ευτυχία. Σύντομα κατάλαβε ότι έκανε μια ερώτηση

άνοητη, ή και δυσάρεστη. Οι περισσότεροι έπαιρναν μια έκφραση σαν να τους ρωτούσε τι ήταν δυστυχία. Ζορίζονταν. Άλλαζαν κουβέντα. Όσο για τις απαντήσεις που έπαιρνε, όταν έπαιρνε, ήταν τόσο άσχετες και διαφορετικές, που σύντομα κατέληξε ότι η ευτυχία ήταν τελικά σαν ένα πανέμορφο, βελούδινο κουτί, τυλιγμένο με μια μεταξένια, χρωματιστή κορδέλα· δεν κρατιόσουν να το πάρεις στα χέρια σου και να το ανοίξεις. Αλλά με το που το άνοιγες το έβρισκες άδειο. Πανέμορφο κουτί, αλλά κενό. Έπρεπε να το γεμίσεις εσύ. Κι ο καθένας το γέμιζε με διαφορετικά πράματα.

Μεγαλώνοντας, αποφάσισε να ψάξει το θέμα πιο οργανωμένα· στα δεκάξι βρήκε διάφορα βιβλία που μιλούσαν για την ευτυχία και για το πώς μπορεί κάποιος να την κατακτήσει. Τα περισσότερα την εξίσωναν λίγο πολύ με τα θέλω. Κάποια βιβλία ξεχώριζαν τα πραγματικά θέλω από τα ψεύτικα θέλω, αλλά τα θέλω της Έλενας φώναζαν δυνατά πως ήταν όλα αληθινά.

Σε κάποια άλλα βιβλία η ευτυχία δεν ήταν κάτι που κυνηγούσες, αλλά ένα μακρύ ταξίδι, ένας προορισμός στον οποίο δεν έφτανες ποτέ. Αν όμως χαιρόσουν το ταξίδι, τότε προορισμός γινόταν ο ίδιος ο δρόμος ή το αντίστροφο – το ίδιο έκανε. Εκείνη την εποχή έκαναν και την *Ιθάκη* του Καβάφη στο σχολείο, μελέτησε τα λυσάρια που έλεγαν ότι το ταξίδι είναι αυτοσκοπός της ζωής, αλλά η Έλενα δεν πειθόταν. Δεν πίστευε ότι υπήρχε άνθρωπος που μένει ικανοποιημένος ταξιδεύοντας για πάντα χωρίς να φτάνει κάπου· όσο ωραίο κι αν ήταν το ταξίδι. Ψέματα έλεγαν.

Ανέλυσε λοιπόν την ίδια τη λέξη. *Ευτυχία*. *Eu* και *τύχη*. Καλή τύχη, δηλαδή. Μα μπορούσε η ευτυχία να είναι μόνο θέμα καλής τύχης; Ήδη στην εφηβεία της της φαινόταν αδιανόητο η ευτυχία να εξαρτάται αποκλειστικά από την καλή τύχη. Έψαξε και σε ξένα λεξικά: σε όλες τις γλώσσες που βρήκε η ευτυχία σχετιζόταν με την καλοτυχία: στα αγγλικά, η λέξη *happiness* προερχόταν από το *hap*, την καλή τύχη. Στα γερμανικά, η λέξη *Glück* πάλι με την τύχη είχε να κάνει. Και στα γαλλικά, σχέση με την καλή ώρα είχε η λέξη *bonheur*. Μόνο στα ιταλικά και στα ισπανικά η *felicitá* και η *felicidad* δεν είχαν σχέση με την καλή τύχη μα με την αφθονία και τον πλούτο και ειδικότερα με το βύζαγμα – ακόμη λιγότερο νόημα, δηλαδή.

Δεν μπορούσε να το δεχτεί αυτό. Πήγαινε ενάντια στη λογική, την επίσημη θρησκεία της διμελούς οικογένειας. Άλλωστε πώς μπορούσε αυτή η «κατάσταση βαθιάς ικανοποίησης» να εξαρτάται από κάτι τόσο αυθαίρετο όπως η καλή τύχη; Αν η ευτυχία ήταν απλώς θέμα καλής τύχης, τότε δε χρειαζόταν να κάνεις τίποτε πέρα απ' το να περιμένεις και να ελπίζεις να σου κάτσει. Η μάνα της, όμως, δεν περίμενε· έφυγε, κουνήθηκε, έδρασε, αναζητώντας την καλή της τύχη αλλού. Πήγε κάπου συγκεκριμένα για να ψάξει;

Άλλοι συλλέγουν δίσκους, κάνουν σπορ, μαθαίνουν κάποιο μουσικό όργανο, απλώς τεμπελιάζουν. Στα δεκαεπτά της η Έλενα εκχέρσωνε τα χωράφια της ευτυχίας, ψάχνοντας να βρει τη ρίζα της. Γυρνούσε το βράδυ από την καφετέρια όπου άραζε με τις φίλες της και αντί ν' ακούσει μουσική ή να κάνει τα μαθήματά της

διάβαζε βιβλία φιλοσοφίας. Ήταν ακόμη στην ηλικία που πίστευε ότι οι απαντήσεις στα πιο ζωτικά ερωτήματα της ανθρωπότητας βρίσκονταν στα βιβλία. Έμαθε λοιπόν ότι στις μυστικιστικές παραδόσεις η ευτυχία ήταν απόρροια εσωτερικής ισορροπίας. Είχε σχέση με την ενέργεια και την εξισορρόπησή της. Κάτι σαν εσωτερική ζυγοστάθμιση.

Στο χριστιανισμό η ευτυχία ήταν η συμπόρευση με τον Θεό και τα διδάγματά Του. Περίπου σαν να σου τυχαίνει καλός συνεπιβάτης στο διπλανό κάθισμα.

Στο βουδισμό η ευτυχία γινόταν εφικτή εάν ξεπερνούσες όλες σου τις επιθυμίες και καλλιεργούσες τη συμπόνια και την επιθυμία για την ευτυχία και την ευημερία των άλλων. Δηλαδή το αντίθετο απ' το να κυνηγάς τα θέλω σου· να θέλεις να μην τα κυνηγάς.

Σε πιο δικά μας χωράφια, ο Αριστοτέλης πίστευε ότι η ευδαιμονία είναι ο απώτερος σκοπός όλων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Τη συνέδεε όχι με τη δόξα, τον πλούτο ή την εξουσία, αλλά με την έλλογη, ενάρετη ζωή, την εντιμότητα, τη λογική, τις αμοιβαία επωφελείς φιλίες και την επιστημονική γνώση. Με άλλα λόγια, σαν να είσαι ο σπασίγκλας της τάξης.

Ο Επίκουρος συμφωνούσε με τον Αριστοτέλη ότι η ευδαιμονία είναι το ύψιστο αγαθό, αλλά για εκείνον ήταν θέμα απόλαυσης. Οι δε στωικοί θεωρούσαν μεν ότι η αρετή είναι αναγκαία και αρκετή για να πετύχει κάποιος την ευτυχία, αλλά κανένας ποτέ δε θα φτάσει στην απόλυτη αρετή, οπότε και ποτέ δε θα εξασφαλίσει την πλήρη ευδαιμονία.

Περισσότερο νόημα βρήκε στο βασιλιά του Μπου-

τάν, που ξεπήδησε από τα διαβάσματά της. Ένας βασιλιάς, του οποίου το όνομα δεν ήξερε να προφέρει, αποφάσισε το 1972 ότι πιο σημαντική από το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν μιας χώρας ήταν η Ακαθάριστη Εθνική Ευτυχία. Βασικά η θεωρία του πήγαινε ενάντια στην τάση που εξίσωνε την οικονομική πρόοδο με την ευτυχία και έβαζε κι άλλες παραμέτρους στο παιχνίδι, όπως την περιβαλλοντική, τη σωματική, την κοινωνική και την πολιτική ευημερία. Ωραιο αυτό, της φαινόταν πιο ολοκληρωμένο, αλλά και πάλι δεν απαντούσε στο ερώτημά της.

Η Έλενα δεν πειθόταν. Αν κάποια θεωρία είχε βρει τον αληθινό δρόμο για την ευτυχία, δε θα είχε γίνει βούκινο; Δε θα έτρεχαν όλοι να την εφαρμόσουν; Δε θα ήταν τα περιοδικά γεμάτα άρθρα για το πώς να την κατακτήσεις; Άρα είτε οι μέθοδοι ήταν λανθασμένες, ή έστω ελλιπείς, είτε, από την άλλη, σε κάθε άνθρωπο ταίριαζε και διαφορετική μέθοδος. Όπως κι αν είχε, όλες αυτές οι φιλοσοφικές, θρησκευτικές και ενεργειακές θεωρίες δεν της έλεγαν κάτι.

«Να μη βαριέσαι, αυτό είναι ευτυχία», της είπε η θεία Νίνα, σ' ένα από τα ταξίδια της στην Ελλάδα.

«Και πώς γίνεται να μη βαριέσαι, θεία;» επέμεινε η Έλενα.

«Αυτό, κορίτσι μου, είναι η 64.000 dollar question», της απάντησε η Νίνα, φυσώντας τον καπνό της χωρίς να δώσει περισσότερες εξηγήσεις. Προτού φύγει, όμως, από το διαμέρισμά τους εκείνο το απόγευμα για να γυρίσει στην Αμερική, κοντοστάθηκε στην πόρτα σαν να είχε ξεχάσει κάτι. Έσκυψε να τη φιλήσει, παρότι την

είχε ήδη φιλήσει, και της ψιθύρισε στο αυτί: «Ευτυχία είναι αυτό που σου συμβαίνει όταν δεν κοιτάς».

Και τότε, εκεί που είχε φτάσει σε αδιέξοδο στις έρευνές της, συνέβησαν δύο πράγματα, άσχετα αλλά αλληλένδετα. Ανακάλυψε την επιστήμη. Και ερωτεύτηκε.

When I Look Into Your Eyes

Τα μάτια της σφάλωσαν πάνω του όπως σκαλώνει ένα ύφασμα σ' ένα αγκάθι. Κι όταν έκανε να τα τραβήξει, ένιωθε κάτι να σκίζεται μέσα της. Έσκουζαν τα μάτια της: «Άσε μας να τον κοιτάμε!» Κι αυτή τον κοίταζε. Ακουμπούσε πάνω του το βλέμμα της και ξεχνιόταν, σαν να γλιστρούσε σε κάποια χαραμάδα που ο χρόνος προσπερνούσε αφηνοντάς την εκεί, να τον κοιτάζει.

Τα είχε και με άλλα αγόρια στο παρελθόν, αλλά δεν ήταν το ίδιο. Οι δύο γκόμενοι που είχε μέχρι εκείνη τη στιγμή ήταν περισσότερο σύμβολα κύρους στο ανήλεο χρηματιστήριο εφηβικών αξιών του σχολείου, σκαλοπάτια προς την ενηλικίωση. Γι' αυτό είχαν κρατήσει τόσο λίγο και την είχαν αφήσει αδιάφορη.

Τώρα, όμως, η Έλενα μόνο αδιάφορη δεν ήταν. Ένιωθε λες και τα σωθικά της ήταν από κρεμ καραμελέ, και λίγο να τον πλησίαζε άρχιζαν να λιώνουν.

Ήταν έρωτας αυτό που αισθανόταν; Αν ήταν, δε θα μπορούσε να συμβεί σε χειρότερη στιγμή. Τώρα, στη Γ' Λυκείου, που έπρεπε να συγκεντρωθεί και να διαβάσει για να περάσει στο πανεπιστήμιο, βρήκε να ερωτευτεί; Θυμήθηκε τα λόγια της θείας της, ότι ευτυχία είναι αυτό που σου συμβαίνει όταν δεν κοιτάς. Κι η

Έλενα κυριολεκτικά δεν κοιτούσε. Έτρεχε να μπει στην τάξη και, στρίβοντας στη γωνία, έπεσε πάνω του και τον έριξε κάτω.

«Στραβομάρα!» της φώναξε, φαρδύς πλατύς στο μωσαϊκό. Η Έλενα, σαστισμένη κι η ίδια από την απρόσμενη σύγκρουση, πήγε ταυτόχρονα να ζητήσει συγγνώμη και να αρπαχτεί, όμως τότε ήταν που τα μάτια της σκάλωσαν στα δικά του και η φωνή της, ενώ είχε ξεκινήσει με ορμή, κάπου έστριψε λάθος και δε βγήκε ποτέ απ' τα χείλη της.

Ο συμμαθητής της σηκώθηκε στα πόδια του και ξεσκόνισε το τζην του. «Ο κόσμος λέει συγγνώμη», της είπε, λιγότερο τσαμπουκαλεμένα αυτή τη φορά.

Η Έλενα συνέχισε να κοιτάζει σαν ηλίθια. Και πρέπει να φαινόταν, γιατί το παιδί άλλαξε έκφραση και τη ρώτησε με κάτι σαν ανησυχία: «Είσαι καλά; Χτύπησες;»

Κούνησε απλώς το κεφάλι της. Ψελλίζοντας μια συγγνώμη που μόνο από υπερευαίσθητη συσκευή θα καταγραφόταν, ούρλιαξε στα πόδια της να μπουν σε λειτουργία. Τα πόδια της υπάκουσαν, αλλά τα μάτια της φώναξαν: «Δε χορτάσαμε! Μη! Άσε μας πάνω του!»

Στην τάξη η Έλενα δεν άκουσε τίποτε για τις εξισώσεις δευτέρου βαθμού. Ήταν σίγουρη ότι είχε πάθει κάτι. Για λίγο, μάλιστα, σκέφτηκε ότι ίσως χτύπησε πράγματι όταν έπεσε πάνω του. Αλλά όχι. Δεν είχε ξελασκάρει κάτι στον εγκέφαλό της· κάτι καινούριο είχε μπει μέσα. Αυτός.

Με το που χτύπησε το κουδούνι έτρεξε έξω για να τον ψάξει. Δεν ήξερε τι θα του έλεγε, αν θα του μιλούσε καν, έπρεπε όμως να τον δει. Σε κανονικές συνθήκες

πρώτα θα το συζητούσε με τις φίλες της, γιατί αυτό ήταν τα αγόρια μέχρι τότε: ένα θέμα για να περνάς την ώρα σου, να έχεις κάτι να κουβεντιάζεις και να διασκεδάζεις. Αυτό τώρα ήταν διαφορετικό. Αυτή τη φορά ούτε στον εαυτό της δεν μπορούσε να μιλήσει για ό,τι αισθανόταν.

Γυρνούσε στο προαύλιο σαν χαμένη κι έψαχνε τα πρόσωπα των συμμαθητών της. Δε βοηθούσε το ότι ήταν η τρίτη μέρα της νέας σχολικής χρονιάς και υπήρχαν αρκετά καινούρια παιδιά. Θα ήταν κι αυτός καινούριος· δεν τον θυμόταν από πέρσι.

Αξαφνα τον είδε. Μα τι κακό κι αυτό όταν τον έβλεπε ν' αποσυντονίζεται όλο το σύστημά της! Τα πόδια της έμειναν από βενζίνη, τα μάτια της έκαναν πάρτι. Από απόσταση μπορούσε να τον παρατηρήσει πιο άνετα. Στεκόταν μόνος του δίπλα στα κάγκελα. Ένα αγόρι με φουντωτό καστανό μαλλί, πολύ χλομό δέρμα, στενά καστανά μάτια, πεταχτά χείλη και – είχε φακίδες; Δε φαινόταν πολύ ψηλός, ίσως να ήταν λίγο ψηλότερή του. Και τότε, αναπάντεχα, γύρισε και την είδε.

Της έκανε μια γκριμάτσα που μάλλον ήταν χαμόγελο. Κι ύστερα κάλυψε τα πέντε μέτρα που τους χώριζαν.

«Χτύπησες;» τη ρώτησε.

«Όχι», του απάντησε. «Εσύ;»

«Όχι».

Σιωπή.

«Σόρι, βιαζόμουν», μπόρεσε και είπε η Έλενα.

«Καλά, δεν πειράζει, δεν έπαθα τίποτα», της είπε και το βλέμμα του φτερούγισε σαν εγκλωβισμένο πουλί που δεν ήξερε προς τα πού να ξεφύγει.

«Έχεις φακίδες», άκουσε τον εαυτό της να λέει και εξεπλάγη κι εκείνη όσο κι αυτός.

Την κοίταξε σαστισμένος. Σήκωσε το δεξί του χέρι στο μάγουλο.

«Ναι, κι ο μικρός μου αδελφός», είπε χαμηλόφωνα, λες και εξηγούσε κάτι αυτή η πληροφορία.

«Είναι ωραίες». Μα τι έλεγε;

Το αγόρι ξαναπράβηξε το βλέμμα του αμήχανα, δεν ήξερε πού να κοιτάξει. Το χέρι του ακόμη άγγιζε το μάγουλό του, σαν να ψηλαφούσε πρώτη φορά τις φακίδες του.

Ξαφνικά, απροειδοποίητα, τα πόδια της Έλενας έδειξαν ασυνήθιστη πρωτοβουλία και την πήραν μακριά.

Μα τι του είπε; Πώς μπόρεσε να φανεί τόσο ηλίθια; Χτύπησε το κουδούνι για την πέμπτη ώρα, μα η Έλενα είχε ήδη μπει στην τάξη. Καθόταν στο θρανίο της σε κατάσταση σοκ.

«Τι έχεις;» τη ρώτησε η Μαρία μόλις την είδε έτσι. Μπήκε, όμως, κι ο καθηγητής φυσικής κι έτσι η Έλενα δεν μπόρεσε να της εξηγήσει. Γύρισε ένα τετράδιο στην τελευταία σελίδα και έγραψε βιαστικά:

Έχεις ερωτευτεί ποτέ;

Η Μαρία πήρε το σημείωμα, το κοίταξε έντονα για αρκετές στιγμές κι ύστερα έγραψε από κάτω με τα μεγάλα, καθαρά, στρογγυλά γράμματα που έκανε πάντα.

Τι γράφεις; Πιο καθαρά.

Η Έλενα ξεφύσηξε εκνευρισμένη και το ξανάγραψε.

Η Μαρία το διάβασε και γούρλωσε τα μάτια. *Τι ερώτηση είναι αυτή;* έγραψε.

Τι να της εξηγούσε τώρα, και μάλιστα γραπτώς; Πήρε το τετράδιο και έγραψε:

Πώς καταλαβαίνεις αν είσαι ερωτευμένη; Άρχισε να παίζει νευρικά με το στυλό στα δάχτυλά της.

Η Μαρία σήκωσε το βλέμμα και την κοίταξε γουρλώνοντας κι άλλο τα μάτια. *Είσαι ερωτευμένη; σχημάτισαν τα χείλια της χωρίς να μιλήσει.*

Δεν ξέρω, της απάντησε ξέπνοα η Έλενα. Ή αυτό ή έπαθα κάτι, σκέφτηκε αλλά δεν το είπε.

Η φίλη της πήρε το τετράδιο, γύρισε σελίδα, την τσάκισε και με χειρουργική ακρίβεια έγραψε όσα συμπτώματα του έρωτα ήξερε, αντλημένα κυρίως από ταινίες και τραγούδια: *Τον σκέφτεσαι συνέχεια; Θέλεις να είσαι συνέχεια μαζί του; Τον θεωρείς τον πιο ωραίο άντρα του κόσμου; Θέλεις να ζήσετε μαζί για πάντα; Θέλεις να κάνετε έρωτα;*

Η Έλενα δεν μπορούσε να απαντήσει καταφατικά σε κανένα από αυτά τα ερωτήματα: ούτε καν ότι τον σκεφτόταν συνέχεια – είχε περάσει το πολύ μιάμιση ώρα από τότε που τον πρωτοαντίκρισε, οπότε το «συνέχεια» δεν ήταν πολύ μεγάλο.

Η Μαρία την πίεσε να της πει κυρίως το ποιος ήταν και πώς ήταν, αλλά ο καθηγητής τις έβαλε να λύσουν μια άσκηση κι εκεί σταμάτησε η ανωτάτη ερωτική.

Αργότερα, στο σπίτι, μόνη της, έβγαλε το πόρισμα. Αυτό που έπαθε πρέπει να ήταν έρωτας. Το μυαλό της είχε σκαλώσει κάπου –πάνω του– και δεν ξεκολλούσε. Τα μάτια της δεν άλλαζαν κανάλι, όποιο κουμπί κι αν πατούσε.

Η Έλενα χάρηκε, γιατί αυτό που είχε ακούσει εκατομμύρια φορές το πάθαινε και η ίδια. Άρα υπήρχε! Και άρα ήταν κι η ίδια μεγάλη! Ο έρωτας ήταν το επισημότερο πιστοποιητικό ενηλικίωσης.

Από την άλλη, την έπιασε απελπισία. Τι θα έκανε μ' αυτό που ένιωθε; Τι θα συνέβαινε μεταξύ τους; Οι ταινίες και τα τραγούδια ήταν η μόνη της σοβαρή πηγή πληροφοριών, αλλά έδιναν αντιφατικές εκδοχές: η απόλυτη δυστυχία και η απόλυτη ευτυχία.

Να τη η ευτυχία! Λες αυτός να ήταν ο δρόμος; Πάντως μόνο ευτυχισμένη δεν αισθανόταν προς το παρόν.

Ούτε με τη Μαρία, με την οποία μίλησε μέχρι να πιαστεί ο σβέρος της από το ακουστικό, βρήκε άκρη. Η Μαρία ερωτευόταν μέρα παρά μέρα. Κάθε έρωτας ήταν μια συμπυκνωμένη παραλλαγή του *Pretty woman*.

Το πρωί που ξύπνησε απογοητεύτηκε. Δεν τον είχε ονειρευτεί. Άρα δεν ήταν ερωτευμένη. Μια αληθινά ερωτευμένη ονειρεύεται τον έρωτά της, σωστά;

Περπατώντας προς το σχολείο, έκανε απανωτές ευχές που τις ακύρωνε μεμάς: να τον δει, να μην τον δει, να τον δει, αλλά να μην τη δει εκείνος. Όλα ήταν επιθυμητά και όλα απευκταία.

Μέχρι να φτάσει, ένιωθε συναισθηματικά εξαντλημένη από την εσωτερική της τραμπάλα, έτσι που όταν τελικά τον πέτυχε στο προαύλιο την ώρα της προσευχής γύρισε το βλέμμα της κουρασμένα από την άλλη. Δεν άντεχε άλλο.

Η φίλη της διέγνωσε βαρύ έρωτα. *Φαίνεται πάνω σου, είσαι χάλια.*

Αυτό σου προκαλεί ο έρωτας; αναρωτήθηκε η Έλενα.

Τι ήταν εκείνο που έκανε τα μάτια της να κοιτάζουν αυτό τον άνθρωπο διαφορετικά απ' όλους τους άλλους; Αφού δεν τον ήξερε! Μέχρι να χτυπήσει το κουδούνι για το πρώτο διάλειμμα, η Έλενα είχε πάρει την απόφασή της.

Τον πέτυχε στο προαύλιο να μιλάει με δύο συμμαθητές του. Ήθελε να του μιλήσει, όμως οι άλλοι δύο της χαλούσαν τα σχέδια. Έμεινε ακίνητη για αρκετές στιγμές. Σε λίγο την πρόσεξε κι εκείνος. Κοιτάχτηκαν. Τον είδε που ξεροκατάπιε. Ένα από τα δύο αγόρια ακολούθησε το βλέμμα του και την είδε κι εκείνο· του έδωσε μια παιχνιδιάρικη αγκωνιά. Έσκυψε και του είπε κάτι, κοιτάζοντας την Έλενα. Ο τρίτος της παρέας γύρισε και έψαξε τριγύρω με το βλέμμα, μέχρι που είδε για ποια μιλούσαν οι άλλοι δύο. Ο δικός της –ο δικός της;– σχημάτισε ένα βεβιασμένο χαμόγελο για το πειραχτικό σχόλιο του φίλου του.

Η Έλενα δεν ήξερε τι να κάνει. Δεν μπορούσε να πάει προς το μέρος τους. Δεν άντεχε, όμως, και να υπομείνει άλλες δύο ώρες εσωτερικού χάους και ανάκρισης της Μαρίας. Τι να έκανε;

Love Is A Stranger

Εκείνο το Σεπτέμβρη του 1992, πέμπτη μέρα στη Γ' Λυκείου, η Έλενα έκανε κάτι για το οποίο, ακόμη και σήμερα, δεκαοκτώ χρόνια αργότερα, ντρεπόταν και περηφανευόταν ταυτόχρονα. Του έκανε νόημα να έρθει κοντά της.

Τέντωσε το παιδί το κεφάλι του μπροστά μ' ένα ασθενικό *Εγώ; Ναι*, του επιβεβαίωσε η Έλενα μ' ένα νεύμα. Το αγόρι κοίταξε ταραγμένο τους δυο φίλους του κι άρχισε να περπατά. Περίπου, δηλαδή, γιατί τα πόδια του ήταν λες και πρώτη φορά δοκίμαζαν το σπορ που λέγεται περπάτημα. Άλλαξε τρεις βηματισμούς μέχρι να πλησιάσει – αρχικά ένα αργό και διστακτικό σούρσιμο, μετά ένα καουμπόικα αντρίκιο και βαρύ βάδισμα και τέλος έναν αγχωμένο, ασυντόνιστο δρασκελισμό.

Μέχρι να τη φτάσει, οι φακίδες του είχαν πνιγεί στο αναψοκοκκίνισμά του.

«Γεια», ψέλλισε.

«Γεια», είπε κι η Έλενα.

Σιωπή.

«Είσαι καινούριος εδώ;» τον ρώτησε. Πώς γινόταν κι η φωνή της ήταν τόσο ήρεμη;

Το παιδί έγνεψε καταφατικά.

«Ναι, πρώτη φορά σ' αυτό το σχολείο. Παλιά μέναμε αλλού και πήγαινα σε... άλλο σχολείο».

«Πού;»

«Πειραιά».

Σιωπή.

«Συγγνώμη που σου είπα στραβομάρα χτες», της είπε κοιτάζοντας τα παπούτσια του.

«Εγώ έπεσα πάνω σου», είπε η Έλενα.

«Πώς σε λένε;» τη ρώτησε.

«Έλενα. Εσένα;»

«Μάκη».

Κι έτσι μπήκε ο Μάκης στη ζωή της.

Ποτέ δεν έλυσε το μυστήριο πού βρήκε το θράσος στα δεκαεπτά της να φερθεί τόσο διεκδικητικά. Τότε, όμως, ίσως ήταν απλούστερα τα πράγματα: Το μαρτύριο να μην ξέρει τι της συμβαίνει ήταν χειρότερο από το φόβο να πάει να του μιλήσει. Άλλωστε, ο τρόπος που είχε μεγαλώσει –με βάση τη λογική– την οδήγησε να πάρει αυτή την απόφαση: Αυτός ο άνθρωπος κάτι της έκανε, άρα έπρεπε να του μιλήσει και να το ξεδιαλύνει. Ήταν απλό.

Στη θεωρία. Στην πράξη αποδείχθηκε αρκετά πιο πολύπλοκο.

Τα είπαν στο διάλειμμα, τα είπαν αφού σχόλασαν, τα είπαν αργότερα τηλεφωνικά και την άλλη μέρα στο σχολείο και μετά πάλι στο διάλειμμα και γενικά είπαν πολλά, πάρα πολλά, όχι μόνο επειδή είχαν πολλά να πουν, αλλά επειδή τα έλεγαν για πρώτη φορά και δοκίμαζαν λέξεις και απόψεις και ιδέες και άκουγαν ο ένας τον άλλον και τον εαυτό τους. Δοκίμαζαν εαυτούς προσπαθώντας να πλάσουν την προσωπικότητά

τους, προβάροντας παραλλαγές του πώς θα 'θελαν να είναι, σαν ηθοποιοί που δοκιμάζουν ρόλους. Κι όπως συνέβαινε με τους ηθοποιούς, τους ένοιαζε η γνώμη του κοινού, είχαν πάντα το μισό μάτι στραμμένο στο συνομιλητή τους για να κόψουν αντιδράσεις, κι ανάλογα τροποποιούσαν και τον εαυτό τους. Στην εφηβεία είχαν ακόμα την πολυτέλεια της ευλυγισίας απόψεων, της πλαστικότητας στάσεων.

Ήταν η τρίτη ή η τέταρτη μέρα που γνωρίζονταν. Γυρνούσαν σπίτι μετά το σχολείο. Κουβέντιαζαν για μουσικές και συγκροτήματα. Μιλούσαν επιφυλακτικά, μη τυχόν και ξεστομίσουν κάτι που ύστερα δύσκολα θα έπαιρναν πίσω. Ένα «τι χάλια μουσική» δύσκολα το μάζευες όταν ο άλλος σου δήλωνε δυσκολεμένα «εμένα είναι το αγαπημένο μου συγκρότημα». Τους ένοιαζε να βρουν κοινά στοιχεία, κοινές προτιμήσεις. Χωρίς κοινά στοιχεία, αυτό που αισθάνονταν θα έμενε ξεκρέμαστο. Πού να ακουμπήσουν τον έρωτά τους αν δεν είχαν κοινά γούστα; Σ' εκείνη την ηλικία δεν είχαν κοινές εμπειρίες που να τους συνδέουν – μόνο ασχημάτιστες απόψεις και πρόσκαιρες προτιμήσεις.

Καθώς περπατούσαν, ο Μάκης σκόνταψε ελαφρώς κι ακούμπησε λίγο πάνω της. Τα μπράτσα τους κάτω από τα κοντομάνικά τους αγγίχτηκαν. Δέρμα με δέρμα. Η Έλενα ένιωσε να ηλεκτριζείται.

«Σιγά, ρε!» του είπε επιθετικά για να αμυνθεί.

Ο Μάκης την ξανάσπρωξε, αυτή τη φορά επίτηδες.

Αρχισαν να σπρώχνονται, μέχρι που τα σπρωξίματα έγιναν φάπες, οι φάπες κυνηγητό. Δυο τετράγωνα πιο κάτω, ο Μάκης σταμάτησε.

«Ανακωχή!» φώναξε.

Η Έλενα τον πρόφτασε, στάθηκε μπροστά του. Ήταν κι οι δυο τους λαχανιασμένοι. Κι εκεί, με τα στόματα μισάνοιχτα και τον ιδρώτα να σχηματίζει μπιλίτσες στο μέτωπό τους, έγειραν μπροστά και φιλήθηκαν.

Στις ταινίες ήταν οι βουβές σκηνές με μια ρομαντική μουσικούλα στο φόντο και το ευτυχισμένο ζευγάρι να πηγαίνει στο λούνα παρκ, να κάνει εκδρομές, να χαζεύει τηλεόραση αγκαλιά στον καναπέ. Στην πράξη η Έλενα κι ο Μάκης είχαν σχολείο και φροντιστήριο και ελάχιστο χρόνο για οτιδήποτε άλλο. Πέρασε ένας μήνας τόσο τέλειος, που η Έλενα πίστεψε ότι βρήκε επιτέλους τι ήταν η ευτυχία. Στο διάολο όλα τα κωλοβιβλία κι οι θεωρίες! Να τι ήταν ευτυχία. Να κάνεις σαν τρελή να τον δεις κι όταν τον βλέπεις να κάνεις σαν τρελή να τον αγκαλιάσεις, γιατί τα χέρια σου πονάνε όταν δεν τον κρατάνε. Αυτό έψαχνε κι η μάνα της άραγε όταν έφυγε; Μήπως η ευτυχία δεν ήταν παρά ένας κωδικός για τον έρωτα;

Το πίστεψε και σταμάτησε τις έρευνές της για την ευτυχία – εξάλλου, δεν της έμενε καθόλου ελεύθερος χρόνος. Μετά τις σχολικές υποχρεώσεις ήταν μαζί, κάνοντας βόλτες, ακούγοντας μουσική και, στο μήνα πάνω, κάνοντας έρωτα.

Μέσα σε όλες τις άλλες ταλαιπωρίες, καταστροφές, ολέθρους και θανάτους της ζωής, ο Πατ φυσικά την είχε προετοιμάσει και για το σεξ. Η Έλενα ήταν στα δεκατέσσερα όταν σε μια πεζοπορία στη Ζήρια ο πατέρας της

την κάθισε σ' ένα βράχο απ' όπου είχαν θέα τον Κορινθιακό και, αφού καθάρισε το λαιμό του περισσότερες φορές απ' ό,τι χρειαζόταν, δήλωσε:

«Είσαι σε μια δύσκολη ηλικία. Ούτε αρκετά μεγάλη για να ξέρεις τα πάντα, αλλά ούτε και αρκετά μικρή για να μην ξέρεις τίποτα. Και για να μην τα μάθεις μισά και στραβά, καλύτερα να σ' τα πω εγώ τώρα κι ας κάνω λάθος που ίσως σου τα λέω πολύ νωρίς. Καλύτερα πολύ νωρίς παρά πολύ αργά». Και της τα 'πε.

Με το βλέμμα να ταξιδεύει μεταξύ πεύκου και πουρναριού, η Έλενα άκουσε πολλά για το σεξ: Πώς γίνεται, τι είναι ο οργασμός, τι κάνει ο άντρας, τι η γυναίκα, τι κίνδυνοι υπάρχουν... Ο Πατ της τα έλεγε ατενίζοντας τον Κορινθιακό, πάντα με τον ίδιο επιστημονικό και πρακτικό τρόπο που μιλούσε για όλα.

«Μπορεί να πονέσεις την πρώτη φορά που θα το κάνεις. Ο λόγος είναι ότι μέσα στο αιδού σου έχεις έναν υμένα, κάτι σαν αραχνοϋφαντο ύφασμα, που θα σκιστεί όταν μπει μέσα σου ο σύντροφός σου. Μετά, όμως, κανονικά θα νιώσεις ηδονή, ανάλογα με το πόσο καλός είναι κι αυτός, πόσο άνετα νιώθεις, πόσο μεγάλο είναι το πέος του...»

Η κουβέντα τους ήταν αμήχανη, αλλά όχι ανυπόφορη: εξάλλου, η Έλενα είχε συνηθίσει να συζητάει με τον πατέρα της για τα πάντα. Μάλιστα, σε σχέση με άλλες συζητήσεις για υποθετικές τραγωδίες, αυτή ήταν μια σχετικά ανώδυνη κουβέντα. Ειδικά για την Έλενα, που ήξερε ήδη μερικά πράγματα για το σεξ.

Ο Μάκης δε θα ήταν ο πρώτος της. Το είχε ξανακάνει. Με τον Κώστα, στη Β' Λυκείου. Ούτε είχε πο-

νέσει, όπως της είχε πει ο Πατ, ούτε όμως είχε νιώσει υπέροχα. Βασικά ήταν αδιάφορο, ελαφρώς ανιαρό και αρκετά αμήχανο. Το είχαν κάνει και δεύτερη φορά, σε μια απόπειρα της Έλενας να δει μήπως την πρώτη δεν έκαναν κάτι καλά, αλλά η δεύτερη ήταν ακόμη πιο ανιαρή. Πού ήταν η ηδονή που της είχε περιγράψει ο μπαμπάς της, όσο καλά μπορούσε κανείς να περιγράψει μια τέτοια δυσπροσδιόριστη έννοια χωρίς ν' αρχίσει τα ποιήματα;

Τελικά η πρώτη φορά που έκαναν σεξ δεν ήταν ούτε ανιαρή ούτε αμήχανη ούτε αδιάφορη, όπως με τον Κώστα. Ήταν αστεία.

Ήταν απογευματινοί, οπότε ο Μάκης πέρασε το πρωί από το σπίτι της ένα δίωρο πριν από το σχολείο για να διαβάσουν μαζί. Ωστόσο, η Έλενα ήξερε ότι είχε έρθει η μέρα. Αν άρχιζαν να φιλιούνται, που σίγουρα θα άρχιζαν, σήμερα δε θα σταματούσαν. Ο Πατ έλειπε από το σπίτι και θα ήταν μόνοι οι δυο τους.

Από την ώρα που ξύπνησε είχε άγχος. Όταν χτύπησε το κουδούνι κι έτρεξε ν' ανοίξει, νόμιζε ότι η καρδιά της ήταν έτοιμη να προσομοιάσει τη Μεγάλη Έκρηξη από την οποία γεννήθηκε το Σύμπαν. Όχι επειδή θα έκανε σεξ, αλλά γιατί θα έκανε σεξ με τον Μάκη. Και το σεξ με τον Μάκη έπρεπε να είναι... αλλιώς. Αν κοιτώντας τον και μόνο έλιωνε, φαντάσου τι θα συνέβαινε όταν θα έκαναν σεξ. Ήδη τα φιλιόταν έφερναν μια γλυκιά ζάλη κι ένα μούδιασμα ανάμεσα στα σκέλια.

Δεν πρόλαβαν καν ν' ανοίξουν τις σάκες τους και ξεκίνησαν να φιλιούνται. Λες και ήταν συνεννοημένοι, έπεσαν στον καναπέ. Σιγά σιγά έβγαλαν τα ρούχα τους.

Ένωθε παράξενα να ξεγυμνώνεται μπροστά σ' αυτό τον άνθρωπο. Δεν ήταν το γυμνό της κορμί που ντρεπόταν να δείξει, αλλά εκείνο που έκρυβε μέσα της.

Φιλιόντουσαν για πολλή ώρα, με μια ένταση λες κι εξαρτιόταν η ζωή τους απ' αυτό, ώσπου η Έλενα θυμήθηκε ότι έπρεπε να βάλουν προφυλακτικό. Επίσης, δεν ήθελε να το κάνουν στον καναπέ όπου καθόταν με τον Πατ κι έβλεπαν τηλεόραση.

«Πάμε στο δωμάτιό μου», του ψιθύρισε βραχνά και σηκώθηκε με απροθυμία από πάνω του. Ο Μάκης σηκώθηκε κι αυτός. Μειμιάς αναφοκοκκίνισε συνειδητοποίησε ότι το πουλί του προπορευόταν. Τα υπόλοιπα έγιναν πολύ γρήγορα.

Σκόνταψε στο παντελόني του, το οποίο δεν είχε βγάλει εντελώς, κι ύστερα από ένα σπασμωδικό χορό και μερικές θεαματικές κυκλικές κινήσεις με τα χέρια του, γκρεμίστηκε προς τα πίσω, πάνω στο ξύλινο τραπεζάκι του σαλονιού, στέλνοντας στον αέρα βάζα, τασάκια, κεριά, τηλεκοντρόλ, ποτήρια και ό,τι άλλο φιλοξενούσε το τραπέζι. Ο θόρυβος ήταν εκκωφαντικός. Ο Μάκης φώναξε, όχι μόνο από τρομάρα, αλλά κι από πόνο, καθώς το κερί που είχε ανάψει η Έλενα για να δημιουργήσει ατμόσφαιρα, κι ας ήταν εντεκάμιση το πρωί, προσγειώθηκε ακριβώς πάνω στο πουλί του.

Η Έλενα γούρλωσε τα μάτια. Ο Μάκης σφάδαζε μες στα συντριμμια του τραπεζιού, ενώ έπιανε το πουλί του, εκεί που είχε στάξει το λιωμένο κερί. Η Έλενα πλησίασε να τον βοηθήσει να σηκωθεί. Το αγόρι πετάχτηκε όρθιο, κρατώντας το πλέον συρρικνωμένο πέος του, και χοροπηδούσε όσο του το επέτρεπε το κατε-

βασμένο παντελόνι του. Φώναζε και χοροπηδούσε και δεν άφηνε την Έλενα να πλησιάσει, παρ' όλες τις προσπάθειές της να καταλάβει τι είχε συμβεί. Όταν της το είπε, η Έλενα έγγειρε το κεφάλι στο πλάι.

«Ψέματα μου λες!»

Ο Μάκης απομάκρυνε αργά αργά το χέρι του κι αποκάλυψε την μπλε επίστρωση που είχε κολλήσει πάνω στο πουλί του. Η Έλενα λύθηκε στα γέλια.

Εκείνη τη μέρα δεν έκαναν σεξ.

Πέρασαν σχεδόν δέκα μέρες μέχρι να πάψει να τον πονάει το κεφαλάκι του πέους του και να κανονίσουν να ξαναβρεθούν στο σπίτι της με στόχο να δοκιμάσουν πάλι. Στο χώρο μπροστά στον καναπέ βούουσε το κενό που είχε αφήσει το σπασμένο τραπέζι, το οποίο δεν είχε αντικατασταθεί ακόμη. Αυτή τη φορά απέφυγαν τελείως τον καναπέ και πήγαν απευθείας στο δωμάτιό της. Μόνο που η Έλενα δεν έλεγε να σταματήσει να γελάει με την ανάμνηση της προηγούμενης φοράς. Ο Μάκης δεν το έβρισκε και τόσο αστείο, ειδικά μετά την πέμπτη φορά που η Έλενα έβαλε τα γέλια.

«Έπρεπε... να... σε... δεις, πώς... έκανες με... τα... χέρια σου!...» έλεγε ξέπνοα, κρατώντας την κοιλιά της.

«Θα σταματήσεις να γελάς;» τη ρώτησε εκνευρισμένα. Εκείνον το θέμα τον ενοχλούσε πολύ και την είχε ορκίσει δεκάδες φορές να μην το πει σε κανέναν. Η Έλενα δεν το είχε πει, αλλά δεν μπορούσε να πάψει να το βρίσκει ξεκαρδιστικό.

«Καλά, καλά, σταματάω, τ' ορκίζομαι», είπε σκουπίζοντας τα μάτια της. Έκανε πίσω το κεφάλι της, προσκαλώντας τον Μάκη να τη φιλήσει. Φιλήθηκαν για λίγη

ώρα κι ο Μάκης ανέβασε το χέρι του και της χάιδεψε το στήθος, αλλά άξαφνα η Έλενα τον έφτυσε στο στόμα από τα ασυγκράτητα γέλια που της ήρθαν. Ο Μάκης θύμωσε κι έφυγε.

Χρειάστηκε να περάσει άλλη μια βδομάδα για να καταλήξουν στο κρεβάτι. Αυτή τη φορά τα γέλια της Έλενας είχαν παλιώσει και υπερίσχυε η καύλα της. Στο παιδικό της κρεβάτι –εκεί όπου είχε κατορηθεί, είχε δει εφιάλτες, είχε γράψει στο ημερολόγιό της, είχε φάει τοστ και είχε ρίξει ψίχουλα, είχε περάσει ατέλειωτες ώρες μιλώντας στο τηλέφωνο, είχε αρρωστήσει και ανεβάσει πυρετό, είχε ξαπλώσει μόνη της ονειρευόμενη αυτή τη στιγμή– ένιωσε τον άντρα που αγαπούσε να μπαίνει μέσα της.

Δεν είδε τα πυροτεχνήματα για τα οποία είχε διαβάσει. Δεν ένιωσε να ταξιδεύει σε κάποια μαγική χώρα. Δεν ένιωσε εκείνη την απερίγραπτη ηδονή που της είχε μισοεξηγήσει ο Πατ. Αλλά δεν ένιωσε ούτε και αμηχανία. Ήταν γλυκά. Τρυφερά. Αλλά όχι μαγικά.

Φυσικά δοκίμασαν και δεύτερη και τρίτη φορά, που διήρκεσαν οκτώ ή εννιά λεπτά και οι τρεις. Την τρίτη φορά ήταν ελαφρώς καλύτερο, αλλά και πάλι, εάν αυτό ήταν μαγεία, τότε κάποιος έπρεπε να επανεξετάσει την έννοια της λέξης.

Η Έλενα αποφάσισε ότι της αρκούσε να τον φιλάει και να τον κοιτάζει στα μάτια. Θα προτιμούσε να την κοίταζε κι αυτός, αλλά γενικά ο Μάκης δεν κοίταζε πολύ. Όταν έκαναν έρωτα, είχε τα μάτια του μονίμως κλειστά.

Περίπου τρεις μήνες αφότου τα έφτιαξαν, η Έλενα άρχισε να υποπτεύεται ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Ακόμη τα μάτια της χουζούρευαν πάνω του χωρίς καμία διάθεση να σηκωθούν, ακόμη ένιωθε σαν να ανοίγει ένα ψυγείο μέσα της όποτε δεν τον είχε κοντά της, αλλά... Αλλά ο Μάκης...

«Έτσι είναι τ' αγόρια», αποφάνθηκε η Μαρία, που μιλούσε στηριγμένη στην πείρα που είχε αποκομίσει από τις ταινίες και τα τραγούδια.

«Δηλαδή πώς;» ρωτούσε απορημένη η Έλενα, που δεν καταλάβαινε γιατί ο Μάκης εξαφανιζόταν, γιατί δεν την έπαιρνε τηλέφωνο τόσο συχνά, γιατί αργούσε στα ραντεβού τους, γιατί ακουγόταν βαριεστημένος στο τηλέφωνο.

«Έτσι», έλεγε η φίλη της με κύρος γριάς τσατσάς. «Γουρούνια!» συμπλήρωνε με ξαφνική έμπνευση – το είχε ακούσει και της φαινόταν πολύ ενήλικη φράση.

Της Έλενας δεν της αρκούσαν τέτοιοι αφορισμοί. Παραήταν απλοϊκοί. Τη βασάνιζε αυτό το θέμα και δεν ήξερε πώς ν' αντιμετωπίσει την ψυχρότητα του Μάκη. Στο τέλος αποφάσισε να μιλήσει στον Πατ. Είχε να του μιλήσει από την ημέρα που έσπασε το τραπέζάκι. Φυσικά της είχε ζητήσει εξηγήσεις. Η Έλενα έπαιξε λιγάκι με την ιδέα να του σερβίρει κάποιο ψέμα, αλλά στο τέλος το βρήκε περιττό. Του διηγήθηκε τι συνέβη, παραλείποντας τις αμήχανες λεπτομέρειες. Περίμενε την αντίδρασή του με αγωνία.

Ο Πατ μειδίασε, σαν να άκουσε την κωμική ιστορία αυτή καθαυτή και όχι ότι του την έλεγε η κόρη του. Γέλασαν παρέα. Για πρώτη φορά η Έλενα ένιωσε

ότι δεν ήταν πια μονάχα μπαμπάς και παιδί. Συνέχιζαν να είναι και αυτό, αλλά γίνονταν και κάτι άλλο: δυο ενήλικες.

Τότε της είπε κάτι ο μπαμπάς της στο οποίο η Έλενα δεν έδωσε ιδιαίτερη σημασία. Αν είχε δώσει, η σεξουαλική της σταδιοδρομία τα χρόνια που θ' ακολουθούσαν θα έπεφτε σε λιγότερους σκοπέλους.

«Τ' αγόρια είναι πολύ ευαίσθητα στο θέμα του σεξ κι ας μην το δείχνουν. Να τους πάει!»

Love Me or Leave Me

«Πατ; Θέλω να μιλήσουμε για τον Μάκη».

Κόντευαν οι διακοπές των Χριστουγέννων, έμεναν μόνο άλλες δύο μέρες σχολείο. Η Έλενα ήθελε να ξεκαθαρίσει τι συνέβαινε μεταξύ τους προτού αρχίσουν οι διακοπές. Δε θ' άντεχε δύο βδομάδες ακυρωμένων ραντεβού, αναπάντητων τηλεφωνημάτων, ψυχρών «τα λέμε». Έπρεπε να βρει λύση στο πρόβλημά της τώρα!

Με εξαίρεση μια δυο τυπικές ερωτήσεις «πώς τα πάτε με τον Μάκη;», είχε να μιλήσει με τον πατέρα της από εκείνη την κουβέντα που είχαν κάνει με αφορμή το σπασμένο τραπέζι. Σήμερα έπιασε τον μπαμπά της με το που μπήκε στο σπίτι από τη δουλειά. Ο Πατ, εμφανώς κουρασμένος, ακούμπησε το χαρτοφύλακά του κάτω και πήγε στον καναπέ. Έβγαλε τα παπούτσια του και είπε:

«Ακούω».

Του εξήγησε λοιπόν την ανεξήγητη συμπεριφορά του αγοριού της, που εξαφανιζόταν, δεν την έπαιρνε τηλέφωνο, γενικώς δεν ήταν όπως στην αρχή.

«Γιατί, Πατ; Γιατί μου φέρεται έτσι;»

Χωρούσε τόση λύπη σ' ένα βλέμμα; Χώρεσε στου μπαμπά της εκείνη τη στιγμή. Αναστέναξε βαθιά.

«Δεν ξέρω να σου απαντήσω», είπε βραχνά. Η Έλενα σάσισε. Κυρίως με τον τρόπο που το είπε.

«Με ρώτησες γιατί ο φίλος σου φέρεται όπως φέρεται», είπε μετά από λίγο. «Δεν υπάρχει απάντηση σ' αυτή την ερώτηση. Είναι όλα στον αέρα». Αναστέναξε ξανά, σηκώθηκε από τον καναπέ και έφυγε από το δωμάτιο.

Η Έλενα έμεινε στον καναπέ και προβληματίστηκε. Πρώτη φορά τον έβλεπε έτσι... παραιτημένο. Περίμενε μια λογική ανάλυση του προβλήματος από τον πατέρα της, όχι αυτή την απόλυτη παραίτηση.

Αφησε την αλλόκοτη στάση του Πατ στο πλάι και ξαναγύρισε στο βασικό της πρόβλημα. Δεν ήθελε να περάσει άλλες νύχτες ξαγρυπνώντας και κάνοντας υποθέσεις γιατί ο Μάκης τής φερόταν αδιάφορα. Είχε να εξημερώσει και τα μάτια της, που γκρίνιαζαν επειδή δεν τον έβλεπαν αρκετά, τα χέρια της που έψαχναν στα τυφλά να τον αγκαλιάσουν. Αυτή η ιστορία δεν πήγαινε άλλο. Ο μπαμπάς της δεν μπόρεσε να τη βοηθήσει. Έπρεπε να κάνει κάτι η ίδια.

«Ρε, δεν έχω τίποτα μαζί σου, όπως πάντα είμαστε», απάντησε ο Μάκης στην Έλενα, διαψεύδοντας την πραγματικότητά της. Στέκονταν στο φανάρι στο στενό μετά το σχολείο. Ήταν η τελευταία μέρα πριν από τις διακοπές των Χριστουγέννων.

Τον πίεσε. Του έδωσε ένα καλαθάκι με αποδεικτικά στοιχεία· ορίστε το «δε με παίρνεις τόσο συχνά τηλέφωνο», πάρε κι ένα «όλο εγώ σε παίρνω»· α, βρήκα

κι ένα «όταν μιλάμε, ακούγεσαι σαν να βαριέσαι»· το «αποφεύγεις να βρισκόμαστε» σου το 'δωσα;

Οι εξηγήσεις του Μάκη διαλύονταν μόλις έβγαιναν από το στόμα του κι έφταναν στ' αυτιά της Έλενας σε ασυνάρτητα κομματάκια. Έμεινε να τον κοιτάζει που δεν την κοίταζε, αλλά στεκόταν και κλότσαγε κάτι άορατο στο πεζοδρόμιο.

«Εμείς οι δύο τελειώσαμε», του είπε και έφυγε.

Τα μάτια της έδωσαν ρεσιτάλ εκείνο το βράδυ. Αυτά ήταν ο τραγικός πρωταγωνιστής αυτού του δράματος. Τα μάτια που τόσο αγαλλίαζαν κάθε φορά που τον έβλεπαν τώρα θα έπρεπε να τον κοιτάνε σαν να 'ταν ξένος. Έχυσαν ποτάμια δακρύων, λες και προσπαθούσαν να πνίξουν κι αυτόν και την ανάμνησή του και να τον ξεβράσουν μακριά, σε άλλη ακτή. Αλλιώς πώς ήταν δυνατό ν' αντέξουν να τον ξαναδούν; Πώς θα πήγαινε ξανά σχολείο; Και πώς ήταν δυνατόν ο σκατοέρωτας να πονάει τόσο πολύ; Πώς γινόταν να πονάς έτσι όταν δεν έχεις χτυπήσει πουθενά;

Ευτυχώς που είχε δύο βδομάδες μπροστά της μέχρι να τον ξαναδεί στο σχολείο, αν και ήταν μικρή παρηγοριά. Περισσότερο σαν δύο αιώνες της χρειάζονταν για να ξεπεράσει αυτό που ένωθε.

Ο Πατ την άκουσε που έκλαιγε στο δωμάτιό της. Σηκώθηκε αργά αργά από τον καναπέ και πήγε στην πόρτα της. Δεν ήθελε να μπει μέσα και να τη φέρει σε δύσκολη θέση. Η αλήθεια ήταν ότι δεν ήθελε να φέρει τον εαυτό του σε δύσκολη θέση. Στα θέματα καρδιάς ένωθε ανάπηρος. Τι να της έλεγε; Συμβαίνουν αυτά. Θα γνωρίσεις άλλον. Μερικούς τους θέλουμε

αλλά δε μας θέλουν, άλλοι μας θέλουν αλλά δεν τους θέλουμε εμείς... Ήξερε κάμποσες τέτοιες κοινοτοπίες. Ήξερε επίσης πόσο λίγο βοηθούσαν.

Λυπόταν και θύμωνε που έβλεπε την κόρη του να βασανίζεται με τον έρωτα όπως είχε βασανιστεί κι αυτός. Αλλά δεν ήξερε τι να της πει. Ο ίδιος δεν είχε βρει λύση, πέρα από το να πάψει ν' ασχολείται ολοκληρωτικά με το θέμα.

Έμειναν λοιπόν έτσι, μπαμπάς και κόρη, εκείνη στο δωμάτιο να κλαίει με μαύρο δάκρυ για το αγόρι που αγαπούσε και δεν την ήθελε, εκείνος να στραγγαλίζει τα δάκρυά του για το χωρισμό που είχε βάλει σε βαθιά κατάψυξη.

Ναι, έχουμε πάντα επιλογή. Αλλά αυτό δε μας γλιτώνει απ' τον πόνο.

I Want To Know What Love Is

«Έχω καρκίνο», της είπε ο Πατ. «Είναι πολύ προχωρημένος. Πονάω φριχτά σ' όλο μου το κορμί. Δεν παίρνει γιατρεία, Έλενα. Οι γιατροί ό,τι μπορούσαν να κάνουν το έκαναν. Θα με βοηθήσεις να βάλω τέλος στη ζωή μου;»

Ακόμη θυμόταν αυτό το δίλημμα που της είχε θέσει ο μπαμπάς της πριν από... Πήγαινε Α' Λυκείου και έκαναν περίπατο στο Ναύπλιο, μια κυριακάτικη εκδρομή.

«Θα μου κάνεις ευθανασία;»

Με τον καιρό, τα διλήμματα που της έβαζε ήταν πιο πολύπλοκης ηθικής τάξης και συχνά συνοδεύονταν από φιλοσοφική συζήτηση. Θυμόταν κάτι ιστιοφόρα στο λιμανάκι. Τα σκοινιά, καθώς τρίβονταν στα κατάρτια τους, σφύριζαν από τον αέρα και έβγαζαν μια απόκοσμη μεταλλική μουσική.

«Σε κάποιες χώρες επιτρέπεται η ευθανασία όταν η αρρώστια είναι ανίατη κι ο ασθενής υποφέρει από φριχτούς πόνους. Κάποιοι πιστεύουν ότι η ευθανασία είναι εντάξει, γιατί αν δεν έχουμε εμείς λόγο για το πότε και πώς θα πεθάνουμε ποιος έχει; Άλλοι πάλι ισχυρίζονται ότι η ζωή είναι τόσο ιερή, που ακόμη και στις χειρότερες συνθήκες απαγορεύεται να τη διακόψεις».

«Μερικές φορές πονάμε τόσο πολύ, που θέλουμε να πεθάνουμε», είχε προσθέσει. «Δεν εννοώ μόνο σωματικά, αλλά και ψυχικά. Το θέμα είναι πόσο πολύ είναι το πολύ. Κι όταν νομίζουμε ότι έχουμε φτάσει στα όριά μας, μήπως έχουμε παραπάνω όρια αλλά δεν το ξέρουμε;»

Ποια ήταν τα δικά της όρια πόνου;

Κάθε φορά που σκεφτόταν τον Μάκη –και τον σκεφτόταν συνέχεια– πονούσε τόσο βαθιά, ώστε ο πόνος γινόταν πραγματικά σωματικός· ένα βάρος στο στήθος της, σαν κάτι μέσα της να σφιγγόταν. Ωστόσο κάτι της έλεγε ότι ο πόνος αυτός δεν ήταν από εκείνους που σήκωναν ευθανασία.

Είχε δώσει στον εαυτό της διορία μέχρι το τέλος των σχολικών διακοπών, αν και δεν ήξερε ούτε τι να κάνει για να τον ξεπεράσει μέχρι τότε ούτε τι να κάνει αν τελικά δεν τον ξεπερνούσε.

Ήταν η δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων κι η μικρή οικογένεια του Πατ και της Έλενας Πέτρου τηρούσε τις ελληνικές παραδόσεις· κάθονταν στον καναπέ κι έβλεπαν τηλεόραση. Η Έλενα δεν είχε κάνει σχεδόν τίποτε άλλο επί τρεις συνεχόμενες μέρες. Έβλεπε τη μια εκπομπή μετά την άλλη, όλα τα χαζά σόου, τις γλυκερές χριστουγεννιάτικες ταινίες για παιδιά. Ο Πατ ανησυχούσε που η κόρη του φαινόταν να έχει βγάλει ρίζες μπροστά στην τηλεόραση, γιατί ήταν κάτι που έκανε σπάνια. Την άφηνε όμως. Ίσως ήταν κάτι σαν θεραπεία. Έτσι κι αλλιώς, δεν είχε κάτι καλύτερο να της προτείνει. Οι ιδέες του να κάνουν πράγματα μαζί είχαν πέσει στο κενό.

Η Έλενα δεν έβλεπε τηλεόραση στην πραγματικότητα. Γέμιζε τον εγκέφαλό της ήχους και εικόνες για

να μη μένει χώρος να σκεφτεί το Άλλο Θέμα. Αυτό με τις Κοφτερές Γωνίες· που όταν έβγαινε στην επιφάνεια (και έβγαινε τόσο εύκολα) έκανε το απομέσα της ταινία καταστροφής. Η τηλεόραση ήταν καλή στο να την ταΐζει ακατάπαυστα με εύπεπτο υλικό.

Ήταν νωρίς το απόγευμα. Μόλις είχε τελειώσει μια ταινία του Ντίσνεϊ με χαρμόσυνο χριστουγεννιάτικο ηθικό δίδαγμα. Η Έλενα πήγε ν' αλλάξει κανάλι, αλλά άρχισε ένα ντοκιμαντέρ με θέμα τη λειτουργία του εγκεφάλου. Της ήρθε να γελάσει ειρωνικά. *Δε θέλω να μάθω πώς λειτουργεί. Θέλω να μάθω πώς μπορεί να πάψει να λειτουργεί.*

«... Για να δούμε τι γίνεται στον εγκέφαλό μας όταν ερωτευόμαστε...»

Η Έλενα γούρλωσε τα μάτια.

«... Με πρόσφατες επιστημονικές έρευνες, κι ο έρωτας ακόμη είναι θέμα ορμονών».

Η Έλενα έστησε αυτί. Πρώτη φορά τις τελευταίες τρεις μέρες άκουγε με προσοχή αυτά που έλεγε το χαζοκούτι. Το ντοκιμαντέρ μιλούσε για το πώς οι διάφορες ορμόνες επηρεάζουν και σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν τα συναισθήματά μας. Ακόμα και το ποιον ερωτευόμαστε έχει να κάνει με τις φερομόνες. Φερομόνες; Α, να, το εξηγούσε. Οι φερομόνες είναι χημικές ουσίες που προκαλούν φυσικές αντιδράσεις στη συμπεριφορά των ζώων και των ανθρώπων. Υπάρχουν φερομόνες συναγερομού, φερομόνες για την ανίχνευση τροφής, φερομόνες για την αναπαραγωγή και πολλές άλλες. Τα έντομα, τα φυτά και τα ζώα χρησιμοποιούν τις φερομόνες για να επικοινωνούν.

Σύμφωνα λοιπόν με έρευνες, δεν ερωτευόμαστε κάποιον επειδή είναι ωραίος, πετυχημένος, γυμνασμένος, λεπτός, πλούσιος ή οτιδήποτε άλλο, αλλά απλώς και μόνο επειδή οι συγκεκριμένες φερομόνες που εκκρίνει ταιριάζουν με τις δικές μας. Εισέρχονται οι φερομόνες του και, μπαμ, τον ερωτευόμαστε – θέλοντας και μη. Αυτό εξηγεί, είπε ο εκφωνητής, το γιατί πολλές φορές ανακαλύπτουμε ότι έχουμε ερωτευτεί τον «λάθος» άνθρωπο – λάθος με την έννοια ότι έχουμε ελάχιστα κοινά ενδιαφέροντα, προερχόμαστε από διαφορετικά περιβάλλοντα, δεν ανταποκρίνεται στην εμφάνιση που θεωρούμε ιδανική, αλλά παρόλ' αυτά είναι αδύνατο να του αντισταθούμε.

Η Έλενα είχε γείρει μπροστά στον καναπέ και παρακολουθούσε με αμέριστο ενδιαφέρον. Γι' αυτό ερωτεύτηκε τον Μάκη; Ήταν απλώς θέμα ορμονών; Αυτός τις παρήγαγε κι εκείνη τις μύρισε, σφραγίζοντας τη μοίρα της;

Η ιδέα τής προκαλούσε μεγάλη ανακούφιση. Καταρχάς έδινε νόημα σε μια κατά τ' άλλα εντελώς ακαταλαβίστικη κατάσταση: Γιατί να αγαπά έναν άνθρωπο που ούτε κούκλος ήταν ούτε της φερόταν ωραία και, το κυριότερο, δεν την ήθελε; Ξαφνικά το βάρος της κακής επιλογής της έφευγε από πάνω της και έπεφτε στους ώμους των φερομονών.

Όσπου να τελειώσει το ντοκιμαντέρ είχε πειστεί. Αυτές οι γαμημένες οι φερομόνες έφταιγαν που κόλλησε με το μαλάκα τον Μάκη. Δεν έφταιγε η ίδια, ήταν απλώς άρρωστη, σαν να είχε μολυνθεί από κάποιο μικρόβιο – το μικρόβιο του έρωτα και δυστυχώς αυτός που της

το μετέδωσε είχε ανοσία στο δικό της μικρόβιο. Αυτό είναι, σκέφτηκε, και για πρώτη φορά εδώ και πολύ καιρό ένιωσε να ηρεμεί.

Και τώρα; Πώς θα τις ξεφορτωνόταν τις κωλοφερομόνες;

Έπρεπε να μάθει περισσότερα για το πώς λειτουργούν και, το κυριότερο, πώς παύουν να λειτουργούν.

«Πατ, ξέρεις τι είναι οι φερομόνες;» ρώτησε τον πατέρα της, ο οποίος ήταν ξαπλωμένος στο κρεβάτι του και διάβαζε ένα βιβλίο.

«Τις έχω ακουστά, αλλά δεν ξέρω ακριβώς».

«Καλά...» *Γαμώ το. Τόσα ξέρεις, ρε Πατ, αυτό γιατί να μην το ξέρεις;*

Ούτε την επομένη βρήκε κάποια πληροφορία στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Πήγε και στη βιβλιοθήκη του Βρετανικού Ινστιτούτου και σε αυτή της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης. Τζίφος. Δεν ήξερε πού αλλού να πάξει. Σε μια έκλαμψη σκέφτηκε να κοιτάξει στα βιβλία βιολογίας, αλλά μέσα στον κυκεώνα πληροφοριών δε βρήκε σχεδόν τίποτε για τις φερομόνες – μόνο ότι η λέξη ετυμολογούταν από το ρήμα «φέρειν» και την «ορμόνη», και ότι ο όρος είχε δημιουργηθεί το 1959 από τον Πίτερ Κάρλσον και τον Μάρτιν Λίσερ. Απ' ό,τι κατάλαβε, ήταν πολύ πρόσφατο ερευνητικό πεδίο και ελάχιστα ήταν γνωστά για το πώς λειτουργούν οι φερομόνες.

Γυρνώντας σπίτι της από το Βρετανικό Ινστιτούτο, πέρασε από ακτινογραφία τα συναισθήματά της: Από τη μια ήταν εκνευρισμένη που δεν είχε καταφέρει να βρει περισσότερες πληροφορίες για το θέμα που την έκαιγε κι από την άλλη συνειδητοποιούσε ότι το θέμα

την έκαιγε αρκετά λιγότερο σήμερα. Άραγε οι φερομόνες εξατμίζονται; Εξαφανίζονται εάν δεν τις μυρίζεις συνέχεια; Υπήρχε απόσταση ασφαλείας; Πι χι, αν ο μαλάκας ήταν στα εκατό μέτρα, κινδύνευες να μυρίσεις τις φερομόνες του και να τον ερωτευτείς;

Ήθελε να βρει απαντήσεις σ' αυτά τα πιεστικά ερωτήματα κι όχι απλώς για να ξεπεράσει τον Μάκη. Δεν ήταν χαζή· ήξερε ότι όσο κι αν πονούσε τώρα, σίγουρα θα της περνούσε και θα έρχονταν άλλοι άντρες στη ζωή της.

Κι αυτό ακριβώς φοβόταν. Αν ο έρωτάς της για τον Μάκη πήγε στραβά τόσο εύκολα, τι την περίμενε στο μέλλον; Ήταν επιτακτική ανάγκη να μάθει πώς λειτουργούν οι φερομόνες.

Αυτό δεν μπορούσε παρά να την οδηγήσει στην επόμενη λογική σκέψη. Δεν της αρκούσε μόνο να μάθει πώς λειτουργούν. Έπρεπε να μάθει πώς να τις ελέγχει.

Only Love Can Break Your Heart

Για τόσα φριχτά και απαίσια σενάρια την προετοιμάζε μια ζωή ο Πατ, γιατί δεν την είχε προετοιμάσει ποτέ για το ενδεχόμενο να ερωτευτεί μονόπαντα; Σενάριο τι να κάνει αν της επιτεθεί κάποιος για να τη βιάσει της είχε παρουσιάσει, σενάριο τι να κάνει αν βρεθεί πλακωμένη από ντουβάρια μετά από σεισμό της είχε δώσει, σενάριο τι να κάνει αν την πιάσουν όμηρο σε ληστεία επίσης. Σενάριο όμως αν τα μάτια της σκαλώσουν σ' έναν άντρα και δε λένε να ξεκολλήσουν γιατί δεν της είχε δώσει ποτέ για να την προετοιμάσει;

Συνεπώς η Έλενα έπρεπε να προετοιμαστεί μόνη της για κάθε πιθανή καταστροφή. Πέρασε δεύτερη στη σχολή της προτίμησής της: Βιολογία. Έφτυσε αίμα για να μπει ειδικά σε αυτή τη σχολή, έχοντας ως στόχο όχι απλώς να πάρει ένα πτυχίο και να βρει μια δουλίτσα, αλλά να γίνει κορυφαία ερευνήτρια των ανθρώπινων ορμονών. Η ιδέα να διερευνήσει το πώς δημιουργείται ο έρωτας στον εγκέφαλο την κέντριζε σε τέτοιο βαθμό, που όλα τα υπόλοιπα στη ζωή της πέρασαν σε δεύτερη μοίρα.

Πλήρωσε μεγάλο τίμημα από άποψη μελέτης και κούρασης καθ' όλη τη Γ' Λυκείου, αλλά δε βαρυγκόμησε.

Πρώτον, επειδή τώρα πια είχε ένα στόχο στη ζωή, και το να έχει μια ιδέα τι θέλει να κάνει ήταν πιο καθησυχαστικό από το να τσαλαβουτά σε θολά και αβέβαια σχέδια. Δεύτερον, της άρεσε που ήταν συνεχώς απασχολημένη με το διάβασμα, επειδή έτσι δε σκεφτόταν τον έρωτα και τα ντράβαλά του. Φοβόταν μήπως ξαναερωτευτεί και φάει πάλι τα μούτρα της. Τώρα πια ήταν πεπεισμένη ότι δεν μπορούσε να κάνει κάτι για να το ελέγξει· αν εκτιθόταν στην ένοχη φερομόνη, το κακό θα γινόταν.

Έχοντας πια μπει στα δεκαοκτώ, καταλάβαινε ότι ο Πατ ήταν μάλλον ο πλέον ακατάλληλος στο θέμα του έρωτα. Ο έρωτας στη ζωή του είχε μπει στο μουσείο – ψέματα, στην αποθήκη του μουσείου– από τότε που τον παράτησε η μαμά της. Η μέθοδος του Πατ στη ζωή ήταν να σκέφτεται το χειρότερο δυνατό σενάριο και να προετοιμάζεται γι' αυτό. Μόνο που αυτή τη φορά η Έλενα δε δεχόταν χειρότερο σενάριο. Περνούσε δεν περνούσε στην επιθυμητή σχολή, θα σπούδαζε αυτό που ήθελε. Όταν μια μέρα ο Πατ προσπάθησε να την προετοιμάσει για το ενδεχόμενο να μην μπει στο πανεπιστήμιο, η Έλενα σήκωσε το βλέμμα της από τα διαβάσματά της και του απάντησε: «Αν δεν μπω στη σχολή που θέλω, θα με στείλεις σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού». Ήταν τόση η βεβαιότητα στη φωνή της, που ο Πατ έμεινε να την κοιτάζει κι ύστερα συγκατένευσε σοβαρά. Οικονομικά δε θα του ήταν εύκολο, αλλά του άρεσε η ιδέα ότι η κόρη του ήταν αποφασισμένη και φιλόδοξη. *Τελικά, ίσως δεν έχω κάνει σοβαρά λάθη στην ανατροφή της, συλλογίστηκε και την άφησε να μελετήσει με την ησυχία της.*

Το πανεπιστήμιο δεν ήταν καθόλου όπως το περίμενε. Το επίπεδο των μαθημάτων της φαινόταν πολύ χαμηλό και ο ρυθμός με τον οποίο προχωρούσαν πολύ αργός. Στο τέλος του δεύτερου εξαμήνου, έχοντας περάσει όλα τα μαθήματα που μπορούσε να πάρει, έπιασε τον πατέρα της:

«Πατ; Μας παίρνει οικονομικά να σπουδάσω στο εξωτερικό;»

Ο Πατ την κοίταξε απορημένος.

«Γιατί;»

Η Έλενα του εξήγησε ότι θεωρούσε το επίπεδο των μαθημάτων πολύ χαμηλό και του είπε πως είχε ακούσει από τη μαμά μιας συμφοιτήτριάς της ότι γενικά το επίπεδο σπουδών στα περισσότερα πανεπιστήμια της Ελλάδας ωχριούσε σε σχέση με άλλων χωρών.

Ο Πατ την κοίταξε διερευνητικά και στο τέλος είπε:

«Γιατί βιάζεσαι;»

Η Έλενα σώπασε. Δεν του είχε πει τον πραγματικό λόγο που επέλεξε να σπουδάσει μοριακή βιολογία. Ντρεπόταν να πει στον πατέρα της ότι κίνητρο για ν' ασχοληθεί με αυτό τον τομέα ήταν ο έρωτας. Έτσι του είχε μιλήσει γενικόλογα για την έρευνα του ανθρώπινου εγκεφάλου, των ορμονών και πώς επηρεάζουν τη συμπεριφορά μας.

Τώρα τι να του απαντούσε; Ότι βιαζόταν επειδή ανησυχούσε μήπως ερωτευτεί ξανά, προτού προλάβει να βρει απαντήσεις στα ερωτήματά της;

«Η ζωή δεν είναι μόνο δουλειά και καριέρα», είπε ο πατέρας της όταν είδε ότι η κόρη του δε μιλούσε. Η Έλενα γούρλωσε τα μάτια. Αστείο να το λέει αυτό ο

Πατ, που η ζωή του ήταν μόνο δουλειά και καριέρα – με εξαίρεση την κόρη του.

«Είσαι ακόμα πολύ νέα. Διασκέδασε τώρα που βρίσκεσαι στο πρώτο πτυχίο και τα πράγματα είναι πιο χαλαρά. Έξω δεν είναι τόσο χαλαρές οι σπουδές».

«Αυτό θέλω κι εγώ!» τον διέκοψε. «Δε θέλω να σπουδάσω έτσι χαλαρά και αραχτά!» διαμαρτυρήθηκε.

«Έξω τα μαθήματα γίνονται πιο εντατικά», επέμεινε ο Πατ. «Εντατικά δε σημαίνει πάντα καλύτερα. Εγώ λέω να ζήσεις πιο αραχτά, όπως λες, αυτά τα τρία χρόνια που σου μένουν κι ύστερα φεύγεις για ένα μεταπτυχιακό όπου θέλεις», της είπε με το συνηθισμένο ήρεμο τόνο του.

«Μα, Πατ!» γκρίνιαξε, αλλά κατάλαβε πως όσο και να γκρίνιαζε το θέμα για τον Πατ είχε λήξει, ήρεμα αλλά αμετάκλητα.

Μα γιατί στο διάολο δεν την έστελνε έξω; Άλλοι γονείς θα πετούσαν τη σκούφια τους αν το παιδί τους είχε τόση όρεξη να σπουδάσει. Έφυγε μουτρωμένη. Αργότερα την ίδια μέρα τηλεφώνησε στη θεία της στο Λος Άντζελες. Η θεία Νίνα ήταν το μοναδικό αντίπαλο δέος στην αυθεντία του πατέρα της, κι η Έλενα την έβλεπε λίγο πολύ σαν από μηχανής θεά, η οποία έπαιρνε τηλέφωνο ή ερχόταν κι ύστερα εξαφανιζόταν πάλι στην εξωγήινη σφαίρα της, ο μόνος άνθρωπος που μπορούσε να αντιταχθεί στην πρωτοκαθεδρία του Πατ.

Ήταν μια λάθος εντύπωση, γιατί η Νίνα ποτέ δε χρησιμοποίησε τις θεϊκές δυνάμεις της για να τη διευκολύνει. Το μόνο που έκανε ήταν να ακούει την ανιψιά της υπομονετικά, να την αφήνει να εκτονωθεί και στο

τέλος πάντα να τη συμβουλεύει να συζητήσει το θέμα με τον μπαμπά της, ακόμα κι όταν διαφωνούσε με τη στάση του.

Από τη στιγμή που η μητέρα της Έλενας σηκώθηκε κι έφυγε παρατώντας άντρα και παιδί, η Νίνα αποφάσισε να μην το παίξει ποτέ γονέας πολυτελείας, δηλαδή να δίνει συμβουλές από την ασφάλεια της απόστασης και χωρίς να επωμίζεται το ανάλογο βάρος. Μπορεί να μη συμφωνούσε στα πάντα με τον αδελφό της, όμως του αναγνώριζε ότι αγαπούσε την κόρη του όχι μόνο θεωρητικά, αλλά της το έδειχνε και στην πράξη. Δεν ήθελε να παίξει το ρόλο ενός γονιού διακοπών, που έρχεται, κακομαθαίνει το παιδί κι ύστερα φεύγει, αφήνοντας την αγγαροδουλειά στο μόνιμο γονιό.

Έτσι έγινε κι αυτή τη φορά. Η Νίνα άκουσε τα παράπονα της ανιψιάς της και ύστερα της είπε ότι δεν μπορούσε να τη φέρει να σπουδάσει στην Καλιφόρνια χωρίς τη συγκατάθεση του πατέρα της.

«Ναι, αλλά δεν μπορείς να τον πείσεις ότι είναι καλύτερο να σπουδάσω εκεί;»

«Πρέπει πρώτα να πειστώ εγώ γι' αυτό, Έλενά μου, και δεν έχω πειστεί ακόμη».

«Μα εδώ πέρα προχωράνε πάρα πολύ αργά!»

«Κι εσύ βιάζεσαι... για ποιο λόγο;»

Η Έλενα σιώπησε. Μπορούσε να πει την αλήθεια στη θεία της;

«Επειδή θέλω να μάθω πώς λειτουργεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος», υπεξέφυγε στο τέλος.

«Ο ανθρώπινος εγκέφαλος θα είναι εδώ και θα σε

περιμένει, εκτός αν περιμένεις κάποια ριζική καταστροφή της ανθρωπότητας μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια».

Η Έλενα δεν είχε τι να πει.

«Μήπως εννοείς τη λειτουργία κάποιου συγκεκριμένου εγκεφάλου;»

«Ναι! Του δικού μου!» ξέσπασε η Έλενα. «Θέλω να μάθω τι συμβαίνει όταν ερωτευόμαστε!»

«Πώς τον λένε;» ρώτησε η Νίνα.

«Δεν έχει σημασία πώς τον λένε. Το θέμα είναι να μην ξανασυμβεί! Όχι χωρίς να είμαι προετοιμασμένη».

Τώρα ήταν η σειρά της Νίνας να σωπάσει. Της έγινε ξεκάθαρο ότι η ανιψιά της είχε πληγωθεί ερωτικά και αναζητούσε γιατρεία στην επιστήμη. Τι να της έλεγε; Να την απέτρεπε; Να την ενθάρρυνε; Δεν της άρεσε να δίνει νουθεσίες στους άλλους. Είχε χορτάσει νουθεσίες από τους πάντες ως γυναίκα και ήξερε καλά πόσο εκνευριστικό είναι να λες στον άλλον πώς να ζήσει τη ζωή του. Τι να πει σε μια δεκαοχτάχρονη που πάθαινε το πρώτο ερωτικό δυστύχημα, χωρίς να ακουστεί συγκαταβατική ή δασκαλίστικη;

«Σου εύχομαι καλή προετοιμασία για την επόμενη φορά. Ίσως αυτή που πέρασες τώρα να σε βοηθήσει στην επόμενη».

«Ναι, αλλά αν σπουδάσω κάπου καλά, θα έχω περισσότερες πιθανότητες να προετοιμαστώ για την επόμενη».

«Μπορεί ναί. Μπορεί όχι».

Η Έλενα παρακάλεσε ξανά τη θεία της να παρεμβεί, αλλά η Νίνα διατήρησε την ουδετερότητά της.

Πρώτη φορά έκλεισαν το τηλέφωνο τόσο ψυχραμένα. Η Νίνα αναστέναξε κι άναψε τσιγάρο. Καιρός ήταν η ανιψιά της να καταλάβει ότι οι μεγάλοι δεν έχουν τις λύσεις για όλα τα προβλήματα.

Όσο για την Έλενα, εξακολούθησε να κρατάει μούτρα στον πατέρα της για αρκετές μέρες. Αυτό που δεν καταλάβαινε ήταν ότι ο Πατ δεν ήθελε να την αφήσει να φύγει, όχι μόνο επειδή ειλικρινά πίστευε ότι ήταν καλό για την κόρη του να μη βιαστεί, αλλά κυρίως επειδή δεν άντεχε την ιδέα να μείνει εντελώς μόνος του. Όχι ότι σε τρία χρόνια θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα –ίσως να ήταν και χειρότερα, μια και σε δύο χρόνια θα έβγαινε στη σύνταξη– αλλά η προοπτική να χάσει και την Έλενα του ήταν αβάσταχτη. Λυπόταν τον εαυτό του για το πώς είχε καταντήσει και πιο πολύ τον σιχαινόταν για την αυτολύπησή του, όμως έτσι είχε φέρει βόλτα τη ζωή του και τώρα ήταν πολύ αργά για ν' αλλάξει.

Αν η γυναίκα σου σηκωθεί και σε παρατήρει ξαφνικά τι θα κάνεις; Θα κλειστείς στον εαυτό σου και θα μαραζώσεις, έχοντας μοναδικό λόγο ύπαρξης την κόρη σου και τη δουλειά σου; Ή θα σφίξεις τα δόντια και θ' αναμετρηθείς ξανά με τις ανθρώπινες σχέσεις, ώστε να ζήσεις φυσιολογικά και ολοκληρωμένα;

Ήταν ένα δίλημμα που ποτέ δεν έθεσε στον εαυτό του, όπως έθετε τόσα άλλα παρόμοια στην κόρη του. Την επιλογή του όμως την είχε κάνει.

It's Magic!

Οδηγούσε στην παραλιακή. Ήταν μια ασυνήθιστα ηλιόλουστη μέρα και το Έασουν στα δεξιά της στραφάλιζε εκτυφλωτικά. Απέναντι έβλεπε τις ακτές της Σουηδίας και αναρωτήθηκε αν θα έβρισκε το χρόνο να πάει καμιά εκδρομή. Για την ώρα, ας ήταν ευχαριστημένη που της δινόταν η ευκαιρία να βγει λίγο από το εργαστήριό της, κι ας ήταν για να πάει στο σπίτι ενός συναδέλφου στο Χούμλεμπεκ για να κοιτάξουν κάτι αποτελέσματα μαζί.

Ένωθε παράξενα. Μια βαριά αίσθηση προσμονής, σαν να έτρεχε να φτάσει κάπου. Ή να φύγει από κάπου.

Ξαφνικά παρατήρησε ένα τσούρμο ανθρώπων πιο πάνω στον αυτοκινητόδρομο. Παραξενεύτηκε. Τι δουλειά είχαν μες στην εθνική; Καθώς πλησίαζε, παραξενεύτηκε εξίσου που οδηγούσε. Γιατί δεν είχε πάρει το τρένο; Σπάνια οδηγούσε στη Δανία. Μα τι έλεγε, εδώ δεν είχε καν αυτοκίνητο! Κοίταξε μπροστά της και συνειδητοποίησε συγκλονισμένη ότι δεν οδηγούσε αυτοκίνητο, αλλά λεωφορείο! Κι ο κόσμος στο ρεϊθρο του δρόμου τής έκανε νόημα να σταματήσει.

Η Έλενα σταμάτησε και άνοιξε την πόρτα, εκ-

πλήσσοντας τον εαυτό της που ήξερε ποιο κουμπί να πατήσει. Περισσότερο, όμως, την εξέπληξε το γεγονός ότι στο λεωφορείο άρχισαν να ανεβαίνουν ο Μάκης, ο Χερτ, ο Άντι και κάμποσοι άλλοι άντρες, όλοι της γνωστοί: ήταν όλοι πρώην σύντροφοι και εραστές!

Πετάχτηκε από τον ύπνο βογκώντας. Τι σκατά όνειρο ήταν αυτό; Μπα σε καλό της, να δει όλους τους πρώην της μαζεμένους, να θέλουν να επιβιβαστούν στο λεωφορείο που οδηγούσε.

Πήγε στην τουαλέτα και μπήκε κατευθείαν στο ντους. Ένωσε το νερό να κυλάει λυτρωτικά στο σώμα της. Ο λιγοςτός και ανήσυχος ύπνος δεν την είχε ξεκουράσει. Τα δεκαεξάωρα στο εργαστήριο είχαν ως τίμημα να χάνει τη διαύγιά της αλλά και να αδυνατίζει. Είχε χάσει επτά κιλά μέσα σε τέσσερις μήνες. Τζάμπα και βερσεσέ, μάλιστα, αφού η έρευνά της είχε αποτύχει.

Όση ώρα έκανε ντους, συλλογιζόταν τι θα έλεγε στον Όε. Την αλήθεια; Ότι και το δεύτερο ερευνητικό πρωτόκολλο δεν είχε φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα; Ή ότι τάχα μου ακόμα δεν είχαν βγει αποτελέσματα και ότι θα συνέχιζε μόνη της τις έρευνες;

Φοβόταν ν' ανοίξει τα χαρτιά της, γιατί ο Όε πιθανότατα θα προσπαθούσε να την πείσει να διακόψει την έρευνα. Ούτως ή άλλως, η χρηματοδότηση κόντευε να τελειώσει, ήταν το δεύτερο πρωτόκολλο που αποτύχαινε – και μήπως ήταν καιρός να ασχοληθεί με κάποιιο άλλο θέμα; Στον ίδιο τομέα, αλλά διαφορετικό; Αφού τα γαμημένα τα πειραματόζωα δεν ανταποκρίνονταν στις φερομόνες. Εξακολουθούσαν να αδιαφορούν για το σεξ όσες φερομόνες κι αν τους έριχνε. Στις

δροσόφιλες μύγες ήταν πιο απλά τα πράγματα, γιατί ήταν πιο απλοί οργανισμοί. Στα πειράματα με πρωτεύοντα ζώα, όμως, δεν ήταν τόσο εύκολο να χειραγωγηθεί η λίμπιντο.

Είχε κάποιες ιδέες για το τι μπορεί να πήγαινε στραβά στο σχεδιασμό των πειραμάτων και γι' αυτό ήθελε να μιλήσει με τον Όε. Ως επικεφαλής στο Ερευνητικό Κέντρο του Ινστιτούτου Ιατρικής Βιοχημείας και Γενετικής του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης, ο Όε Μέλντρουπ-Γκέδε δεν ήταν μόνο απαραίτητος σύμμαχος αλλά και ανεκτίμητος συνεργάτης. Χρειαζόταν την επιστημονική του γνώμη και, κυρίως, την ηθική του στήριξη. Δεν ήξερε αν θ' άντεχε άλλο μόνη της.

Βγαίνοντας από το μπάνιο, αποφάσισε ότι το ρίσκο να του μιλήσει κι εκείνος να μην τη στηρίξει ήταν προτιμότερο από την αποκαρδίωση της μοναχικής και αβέβαιης πορείας της. Εξάλλου ο Όε της φαινόταν άνθρωπος με κατανόηση· αν και ήταν χαμηλών τόνων και σχετικά μαζεμένος, τα μάτια του έκρυβαν μια ζεστασιά που έδινε στην Έλενα ελπίδα.

Το διαμέρισμά της στη Βέστεμπερο Γκέδε δε φανέρονε με τίποτε ότι η Έλενα Πέτρου ζούσε ήδη δύο χρόνια στην Κοπεγχάγη, από τότε που πήρε υποτροφία για ένα ερευνητικό πρόγραμμα σχετικά με την επίδραση των φερομονών στα ανώτερα θηλαστικά. Το ψηλοτάβανο τριάρι παρέμενε σχεδόν άδειο, λες και είχε μόλις μετακομίσει. Μόνο το δυτικό δωμάτιο, αυτό που δεχόταν τον περισσότερο ήλιο, δηλαδή την περισσότερη παρωδία ήλιου, έμοιαζε να φιλοξενεί ανθρώπινα όντα· εκεί είχε το γραφείο της, γεμάτο χαρτιά,

σημειώσεις, εκτυπώσεις, σιντιά με δεδομένα, όλα ανάκατα με άπλυτα πιάτα και ποτήρια, άδεια μπουκάλια τζόλι κόλα και περιτυλίγματα σοκολάτας.

Μαλακίες ότι η σοκολάτα παχαίνει, σκέφτηκε ενώ έψαχνε κάτι εκτυπώσεις μέσα στο χάος. Βέβαια, πώς να παχύνεις αν το μόνο που τρως είναι σοκολάτα και στη χάση και τη φέξη κάνα απ' αυτά τα ανοιχτά σάντουιτς με το απρόφερο όνομα που τρώνε εδώ στη Δανία;

Βρήκε τις εκτυπώσεις και μπήκε στον πειρασμό να τις μελετήσει άλλη μια φορά. Θύμισε, όμως, στον εαυτό της ότι το τρένο για το Χούμλεμπεκ έφευγε σε μισή ώρα, κι αν ήθελε να το προλάβει θα έπρεπε να βιαστεί.

Η μέρα φυσικά δεν ήταν ηλιόλουστη όπως στο όνειρό της, και το Έασουν, η στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζει τη Δανία από τη Σουηδία, ήταν απλώς δύο τόνους πιο σκούρο γκριζο από τον ουρανό. Ήταν μια από τις μέρες που το τοπίο έμοιαζε να είναι κλεισμένο σε μια γυάλα που ταρακουνάς και χιονίζει· μόνο που δεν έριχνε χιόνι, αλλά μπογιά σε διάφορες αποχρώσεις του γκριζου. Η Έλενα τις είχε κωδικοποιήσει: Υπήρχε το γκριζο που δήλωνε: «Εγώ αποκλείεται να ξεκατσικωθώ σήμερα, get used to me», ένα γκριζο τόσο συμπαγές και αρραγές που ο ήλιος ζάρωνε σε μια γωνιά του ουρανού και ψέλλιζε: «Εγώ μ' αυτό δεν τα βάζω!» Υπήρχε το γκριζο το αρρωστιάτικο, σαν φωτογραφία που την έχεις αφήσει στον ήλιο και τώρα είναι ένα φάντασμα του εαυτού της. Υπήρχε το κακισμένο γκριζο, που έλεγε στο μπλε: «Θες να παίξουμε;» και πήγαινε το αφελές το μπλε να παίξει με το γκριζο, αλλά μόλις έκανε να φανεί λιγάκι στον ουρανό, τσουπ,

το κακιασμένο γκριζο ερχόταν και το κλότσαγε και έπαιζε μόνο του σε όλο το γήπεδο του ουρανού. Κι άλλα πολλά γκριζα, που αυτή τη στιγμή δε βοηθούσαν τη μαύρη διάθεση της Έλενας.

Έπρεπε να δώσει στον Όε να καταλάβει ότι δεν ήταν απλώς ένα αποτυχημένο πείραμα. Για εκείνη ήταν μια αποτυχημένη ζωή. Άκουγε ήδη τον αντίλογο: «Λίγο νωρίς δεν είναι στα τριάντα πέντε ν' αποκαλείς τη ζωή σου αποτυχημένη;» Ήταν αλήθεια ότι ως επιστήμονας βρισκόταν ακόμα στα γεννοφάσκια, κι ας είχε κάνει μια ιλιγγιώδη καριέρα – πτυχίο, μεταπτυχιακό και διδακτορικό μέχρι να κλείσει τα είκοσι οκτώ. Πώς να του εξηγήσει ότι δεν αποτύχαινε απλώς σ' ένα ερευνητικό πρόγραμμα, αλλά στο σκοπό της ζωής της: Να βρει την ουσία της ευτυχίας;

Ήδη στο προπτυχιακό της η Έλενα είχε ανακαλύψει ότι οι ορμόνες και οι φερομόνες δεν ευθύνονταν μόνο για το πώς, πότε και ποιον ερωτευόμαστε, αλλά καθόριζαν σε πολύ μεγάλο βαθμό εάν το βράδυ πέφτουμε για ύπνο ευτυχισμένοι ή μες στην κατάθλιψη. Το θεώρησε μεγάλη ειρωνεία όταν στο τέταρτο έτος διάβασε έρευνες σχετικά με αυτό το θέμα. Είχε κάνει κύκλο ολόκληρο μέσα από τον έρωτα για να καταλήξει πάλι στο ίδιο σημείο: την αναζήτηση της ευτυχίας. Η σύμπτωση την έκανε να χαρεί, θα πετύχαινε μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια.

Μόνο που, έντεκα χρόνια μετά, είχε ρίξει πολλούς σμπάρους και δεν είχε χτυπήσει κανένα τρυγόني. Για να είναι πιο ακριβοδίκαιη, τα έφτανε στο τσακ, αλλά τα κωλόπουλα έκαναν ένα βηματάκι παραπέρα και γλί-

τωναν κάθε φορά. Όλα τα στοιχεία ήταν εκεί, ήταν εμφανές ότι συσχετιζόνταν μεταξύ τους, αλλά ο γαμημένος ο τρόπος τής διέφευγε.

Η Έλενα μάλαξε τα μηνίγγια της. Ήταν πολύ νωρίς για να την πιάσει πονοκέφαλος. Ήξερε πού οφειλόταν η πίεση που ένιωθε στους κροτάφους. Έπρεπε να επιχειρηματολογήσει στον Όε, να εξηγήσει γιατί ήταν απόλυτη ανάγκη να την αφήσει να συνεχίσει την έρευνά της, δίχως ωστόσο να του εκθέσει τα προσωπικά της κίνητρα. Μπορεί να ήταν ακόμα πολύ νωρίς για την τριανταπεντάχρονη ερευνήτρια Έλενα, αλλά ήταν πολύ αργά για τη γυναίκα Έλενα.

Ακόμα γελούσε με την αφέλεια που είχε στα δεκαοκτώ της, όταν νόμιζε ότι θα προλάβαινε να βρει πώς να χαλιναγωγήσει τις φερομένες προτού ερωτευτεί δεύτερη φορά. Το πίστευε, η ηλίθια, και μετά τη δεύτερη φορά. Μόνο μετά την τρίτη και την τέταρτη φορά πήρε χαμπάρι ότι ο έρωτας ήταν πιο εύκολος από την επιστήμη.

Το πιστεύω ακόμα; αναρωτήθηκε στο τρένο. Εξακολουθούσε να πιστεύει ότι θα προλάβαινε να βρει το χαλινάρι του έρωτα προτού της χτυπήσει την πόρτα πέμπτη φορά; Άραγε σε δέκα χρόνια από τώρα θα γέλαγε με τον εαυτό της για την αφέλειά της, όπως γέλαγε τώρα με τον εαυτό που άφησε πίσω;

Άξαφνα της ήρθε στο μυαλό το χθεσινοβραδινό όνειρο. Ο συμβολισμός ήταν γελοία πρόδηλος: Όλοι οι πρώην της, μόνιμοι σύντροφοι και περιστασιακοί εραστές, την περίμεναν στην άκρη του δρόμου για να μπουν στο λεωφορείο που οδηγούσε εκείνη. Πού θα τους πήγαινε; Για την ώρα τούς περιέφερε εδώ κι εκεί σαν ιδιω-

τικά φαντάσματα που είχε προσλάβει για να τη στοιχειώνουν.

Μειδίασε πικρά. Κάποτε φοβόταν μην ακολουθήσει κι η ίδια τα χνάρια του πατέρα της και γίνει μια μονόχνοτη επιστήμονας χωρίς προσωπική ζωή. Άδικα ανησυχούσε. Παραήταν όμορφη και, κυρίως, παραήταν επιρρεπής στα θέληγτρα του άλλου φύλου για να καταλήξει σαν τον πατέρα της. Καλή η επιστήμη, καλές οι σπουδές και τα πτυχία, αλλά όταν επιτέλους ανακάλυψε τη χαρά του σεξ, συνειδητοποίησε ότι όλα κι όλα, ο έρωτας μπορεί να είναι συναισθηματικό ναρκοπέδιο αλλά το σεξ είναι λούνα παρκ – το καταπληκτικότερο, φοβερότερο, φανταστικότερο λούνα παρκ!

Την πρώτη φορά που επισκέφτηκε αυτό το λούνα παρκ ήταν το καλοκαίρι μετά το δεύτερο εξάμηνο, όταν, μουτρωμένη ακόμα που ο Πατ δεν την έστειλε να σπουδάσει έξω, έφυγε διακοπές με δυο συμφοιτήτριές της στο εξοχικό της μίας έξω από την Πύλο. Εκεί, στο διπλανό κάμπινγκ, έκανε διακοπές ο Χερτ.

Όταν τον πρωτοείδε στην παραλία, η καρδιά της σταμάτησε. Αισθανόταν γελοία να χρησιμοποιεί τέτοιες τυποποιημένες εκφράσεις, αλλά έλα που οι άτιμες είχαν βγει γι' αυτόν ακριβώς το λόγο. Επειδή έτσι συνέβαινε στ' αλήθεια! Όταν τον αντίκρισε, μέσα της στρώθηκε ολάκερο βασιλικό γεύμα με κύριο πιάτο την καρδιά της και με επίτιμο καλεσμένο τον ξανθό Ολλανδό, με μάτια σαν γαλάζιους βόλους και μια λεπτή μύτη, ελαφρώς πλακουτσωτή στην άκρη της. Αυτό το λακκάκι στη μύτη τη στοίχειωσε. Δεν ήξερε πώς, αλλά έπρεπε πάση θυσία να το αγγίξει.

Η Έλενα κατάλαβε γιατί είχε βγει η έκφραση «τρώω κάποιον με τα μάτια». Πραγματικά, τα μάτια της του έκοβαν μικρές δαγκωνίτσες σε μια προσπάθεια να τον γευτούν και να τον καταβροχθίσουν. Ήταν πιο όμορφος από τον Μάκη, που μεμιάς ξεθώριασε σαν εφημερίδα αφημένη στον ήλιο. Τα ξανθά μαλλιά του ήταν σχεδόν κίτρινα, έλαμπαν σαν χρυσάφι· το δέρμα του είχε ένα ζεστό ροδακινί χρώμα σαν φρεσκοψημένο ψωμάκι, το οποίο τόνιζε το χρυσαφί των μαλλιών του. Ήταν πολύ ψηλός και μάλλον κρεμανταλάς, όλο χέρια και πόδια. Κι ήταν ο νέος νοικάρης της καρδιάς της.

Ο Χερτ φαν ντεν Σχέλντε ήταν στην ηλικία της παρά ένα μήνα. Παραθέριζε απρόθυμα με τους γονείς του και τα δυο αδέρφια του, το μικρότερο Χενκ και τη μεγαλύτερη Λις. Θα προτιμούσε να πήγαινε διακοπές με τους φίλους του, αλλά δεν είχε λεφτά.

Η Έλενα δε θυμόταν πώς ακριβώς γνωρίστηκαν, αλλά τη δεύτερη κιόλας μέρα μετά τη γνωριμία τους φιλήθηκαν πίσω από κάτι δέντρα, και την τρίτη μέρα το έκαναν. Μετά δεν έκαναν τίποτε άλλο. Τις οκτώ μέρες που έμεινε η οικογένειά του στην Πύλο, ο Χερτ κι η Έλενα είχαν κολλήσει με σούπερ κόλλα. Η Έλενα αναγκάστηκε να ζητήσει συγγνώμη από τη λέξη «μαγεία», που τόσο την κακοκάρδισε όταν την έκρινε ως ακατάλληλη για να περιγράψει το νερόπλυμα που λεγόταν σεξ με τον Μάκη και τον Κώστα. Ναι, ήταν μαγεία – και πολλά άλλα καταπληκτικά πράγματα, αλλά η Έλενα δεν ασχολιόταν με τις λέξεις· παραήταν απασχολημένη με το κορμί του Χερτ κι εκείνος με το δικό της.

Ήταν ερωτευμένη; Ορκιζόταν πως ήταν. Τον έβλεπε

και μέσα της μαλάκωνε· όχι ακριβώς όπως με τον Μάκη· γιατί με τον Χερτ δεν ένιωθε μόνο τα γόνατά της να γίνονται ζελέ αλλά και άλλα όργανά της να παθαίνουν διάφορα απαιτώντας την προσοχή της και, κυρίως, τη δικιά του. Μπορούσε να κάθεται με τις ώρες και να τον κοιτάζει στα μάτια και κάθε τόσο να χαϊδεύει την ακρούλα της μύτης του, λες κι αυτό το λακκάκι ήταν το Έβερρεστ της ευτυχίας.

Την τελευταία μέρα προτού φύγει έκλαψαν κι οι δύο. Η Έλενα δεν είχε ξαναδεί αγόρι να κλαίει. Το ότι έκλαιγε κι ο Χερτ την έκανε να κλάψει ακόμη πιο γοερά, γιατί για εκείνη ήταν απόδειξη ότι είχαν κάτι αμοιβαίο, όχι όπως με το μαλάκα τον Μάκη.

Ήταν απαρηγόρητη. Ένιωθε λύπη που τον έχανε αλλά και τεράστιο θυμό – όμως αυτή τη φορά όχι επειδή την παράτησε, αλλά επειδή η ζωή τα είχε φέρει έτσι ώστε να μην μπορούν να είναι μαζί. Με άλλα λόγια, ο έρωτας, και ο ευτυχισμένος ακόμη, πάλι στα ίδια σκατά συναισθήματα κατέληγε.

Πέρασε τις υπόλοιπες τέσσερις μέρες των διακοπών στην παραλία, αγναντεύοντας τη θάλασσα και ρουφώντας τη μύτη της. Συλλογιζόταν τον Χερτ και το hurt που της είχε προκαλέσει, αναζητώντας παρηγοριά σε χαζά λογοπαίγνια και κλαψιάρικη μουσική. Αν ήταν απ' αυτές που γράφουν τραγούδια, θα έγραφε μια σπαρταξικάρδια μπαλάντα, συλλογίστηκε. Αλλά δεν είχε καλλιτεχνική φλέβα ούτε για δείγμα. Οπότε προτίμησε ν' αντιμετωπίσει τον έρωτα με τα δικά της ταλέντα: τη μελέτη και την επιστήμη. Έπρεπε οπωσδήποτε να βρει λύση στον έρωτα. Να βρει ποια κωλοφερομόνη τής έκανε τη

ζωή ανυπόφορη. Όσπου να τη βρει, θα απέφευγε τους έρωτες για να μην ξαναπεράσει τα ίδια. Θα έκανε μόνο σεξ – αυτό το θεσπέσιο πράγμα που πρώτη φορά ανακάλυπτε στις πραγματικές του, μαγικές διαστάσεις.

Έτσι κι έκανε. Στο δεύτερο και τρίτο έτος της σχολής δεν απέφευγε τα αγόρια που της την έπεφταν και έκανε σεξ με αρκετούς· με έναν δυο σύναψε και υποτυπώδεις δεσμούς, αλλά μόνο επειδή ήταν σίγουρη ότι δεν την ενδιέφεραν ιδιαίτερα. Περνούσε καλά μαζί τους, ειδικά στο κρεβάτι, μα δεν τη συγκινούσαν.

Στο τέταρτο έτος πήρε υποτροφία Εράσμιους για την Ολλανδία. Επέλεξε αυτή τη χώρα λόγω του Χερτ, αν και είχαν πάψει να αλληλογραφούν ήδη από το πρώτο εξάμηνο μετά το χωρισμό τους. Ο έρωτας όχι μόνο είχε την τάση να προκαλεί δυστυχία αλλά και να ξεφτιλίζεται με το πέρασμα του χρόνου. Πού πήγαν όλες οι υποσχέσεις αιώνιας αγάπης; Δεν κατηγορούσε τον Χερτ γι' αυτή την κατάντια, έστρεφε όμως όλα τα πυρά στον αναξιόπιστο έρωτα.

Πηγαίνοντας στην Ολλανδία, η Έλενα φοβήθηκε μήπως ξαναερωτευτεί, αλλά με ανακούφιση επιβεβαίωσε ότι ο έρωτας δεν ήταν θέμα εμφάνισης. Στο Λέιντεν βρήκε πολλούς ψηλούς, λεπτούς, ξανθούς άντρες με χρυσά μαλλιά και γαλάζια μάτια και, παρότι έκανε σεξ με πολλούς από αυτούς, καθώς και με κάποιους που δεν ήταν ούτε ψηλοί ούτε λεπτοί ούτε ξανθοί, η καρδιά της παρέμεινε παγερά αδιάφορη. Τζάμπα ήταν σε επιφυλακή.

Ίσως στη ζωή του καθενός να υπήρχε σπάνταρ αριθμός ερώτων, σαν τις ζωές στο Πάκμαν. Μήπως της εί-

χαν τελειώσει με τον Μάκη και τον Χερτ; Μήπως από δω και πέρα θα είχε ανοσία; Η Έλενα γύρισε από την Ολλανδία και κατάφερε να πάρει το πτυχίο της χωρίς να ξαναπάθει μετωπική με τον έρωτα. Τρία ολόκληρα χρόνια χωρίς έρωτα κάτι θα σήμαινε, δεν μπορεί, έλεγε και ξανάλεγε στον εαυτό της.

Μόλις αποφοίτησε, αποφάσισε να κάνει μεταπτυχιακό στη μοριακή βιολογία στο Άμπερντην της Σκωτίας, κυνηγώντας το όνειρό της. Μόνη της έγνοια ήταν ο Πατ που άφηγε πίσω. Δεν της είπε φυσικά να μην πάει, αλλά από την ώρα που του είχε ανακοινώσει πως είχε κάνει ήδη την αίτηση για μάστερ στο εξωτερικό, ο Πατ φάνηκε να γερνά με διπλάσια ταχύτητα. Κι εκείνης θα της έλειπε ο Πατ, ο πατέρας και μητέρα και δάσκαλος, μα έπρεπε να συνεχίσει τη ζωή της.

Μόνο που η ζωή της αποφάσισε ότι αρκετό καιρό είχε κάνει αγρανάπαυση η καρδιά της.

Είχε έρθει η ώρα για καινούριο νοικάρη.

Nothing Will Tear Us Apart

Σύμφωνα με τις οδηγίες που της είχε δώσει, έμενε σ' ένα δίπατο σπίτι κοντά στην παραλία, καμιά διακοσαριά μέτρα από το σταθμό του τρένου στο Χούμλεμπεκ.

Η Έλενα αναστέναξε και προχώρησε προς το σπίτι. Ακόμα γυρόφερνε στο μυαλό της πώς ακριβώς θα του παρουσίαζε τα αποτελέσματα της αποτυχημένης έρευνάς της.

Åge Møldrup Gade έγραφε μια λευκή μεταλλική πλακέτα έξω από την πόρτα του κήπου. Η Έλενα δίσταζε να τη σπρώξει. Ένωσε ξάφνου όλο το βάρος της ήττας να της συνθλίβει τους ώμους και το χέρι της έπεσε βαρύ πάνω στο λευκοβαμμένο ξύλο, ανίκανο να κουνηθεί. Θα έβρισκε ποτέ το μυστικό μηχανισμό του έρωτα ή θα της ξέφευγε για πάντα, σαν το χρυσάφι των αλχημιστών του μεσαίωνα; Θα ξαναερωτευόταν λάθος άνθρωπο, δημιουργώντας κι άλλες αιτίες για να μένει άυπνη τα βράδια, περισσότερες αναμνήσεις να τη δαγκώνουν;

Έμεινε ακίνητη για αρκετά λεπτά, προσπαθώντας να βρει το θάρρος να προχωρήσει. Το μάτι της έπεσε στη λευκή πλακέτα με το όνομα του *Åge*, Όε. Το g δεν προφερόταν, όπως δεν προφέρονταν πάρα πολλά άλλα γράμματα στη δανέζικη.

Έτσι είναι ο έρωτας, συλλογίστηκε· σαν τη δανέζικη γλώσσα. Βλέπεις μια λέξη και νομίζεις ότι ξέρεις πώς θα την προφέρεις, γιατί τη βλέπεις γραμμένη. Και στον έρωτα νομίζεις ότι βλέπεις σημάδια στον άλλο, ότι είναι ερωτευμένος, αλλά τα μάτια σου σε εξαπατούν, γιατί αλλιώς φαίνεται κι αλλιώς είναι. Διαβάζεις ενδιαφέρον, αλλά τελικά συλλαβίζεις αδιαφορία. Σου προφέρει «σ' αγαπώ», αλλά το δικό του «σ' αγαπώ» γράφεται αλλιώς απ' ό,τι νόμιζες. Η δική του ορθογραφία δεν ταιριάζει στη γραμματική της δικής σου καρδιάς. Ας γράφουμε όλοι τον έρωτα με τα ίδια γράμματα· τον προφέρουμε διαφορετικά.

Και κάτι άλλο την εκνεύριζε με τον έρωτα: Όσο δύσκολο ήταν να τον κόψεις μαχαίρι, επειδή εκείνος που ερωτεύτηκες ήταν καθίκι, άλλο τόσο δύσκολο ήταν να τον αρχίσεις με το ζόρι, επειδή ήθελες να ερωτευτείς κάποιον αξιόλογο άνθρωπο που εμφανιζόταν στη ζωή σου. Σε έγραφε κανονικότητα ο έρωτας, κι εσένα και τις επιθυμίες σου.

Ο Όε, όπως κι αν γραφόταν ή προφερόταν, ήταν αξιόλογος. Ήταν ελκυστικός, χαμηλών τόνων, με έξυπνη, αυτοσαρκαστική αίσθηση του χιούμορ και, κυρίως, την ικανότητα να σου υποδεικνύει τα λάθη σου με πραότητα, χωρίς να σε φέρνει σε δύσκολη θέση. Τότε γιατί δεν τον ερωτευόταν; Γιατί κοιμόντουσαν του καλού καιρού μέσα της οι μαλακισμένες οι φερομόνες όταν βρισκόταν κοντά του; Ενώ με άλλους, τραγικά ακατάλληλους άντρες, ξεσηκωνόταν όλο της το σύστημα;

Κάτι δυνατά γαβγίσματα την έβγαλαν απότομα από

τις σκέψεις της. Δύο πανέμορφα, σιλπνά γουαμαράινερ ήρθαν τρέχοντας στα κάγκελα του κήπου και την προϋπάντησαν με αλυχτίσματα και κουνιστές ουρές.

«Σουτ», τα πρόσταξε. «Πηγαίνετε να φέρετε το αφεντικό σας».

Εκείνα σταμάτησαν να γαβγίζουν και έχωσαν τη μουσούδα τους ανάμεσα στα λευκά κάγκελα για να τη μυρίσουν. Εκείνη τη στιγμή είδε τον Όε ν' ανοίγει την πόρτα του σπιτιού και να βγαίνει χαμογελαστός.

«Καλημέρα».

Μάζεψε τα σκυλιά από τα περιλαίμια τους για να της ανοίξει. Με το που διάβηκε το κατώφλι του κήπου, βάλθηκαν να τη μυρίσουν.

«Δε δαγκώνουν. Λίγο σαματά κάνουν, σαν το αφεντικό τους», είπε προσπαθώντας ν' απομακρύνει τα περιέργα σκυλιά.

Η Έλενα χαμογέλασε, αλλά δεν είπε τίποτε. Ένωθε άβολα. Ίσως δεν ήταν καλή ιδέα που τον ενοχλούσε κυριακάτικα στο σπίτι του. Ο Όε, όμως, θα έλειπε όλη την εβδομάδα με άδεια, και άλλωστε εκείνος της είχε προτείνει να περάσει για να μιλήσουν σχετικά με την έρευνά της.

Ο Όε προπορεύτηκε κρατώντας τα σκυλιά από το περιλαίμιο. «Έλα», της είπε. Η Έλενα τον περιεργάστηκε: Ένας άντρας στα σαράντα εννιά, με μαλλιά που κάποτε ήταν ξανθά αλλά τώρα είχαν πάρει αυτό το γκριζο ποντικί χρώμα που ήταν χαρακτηριστικό των βόρειων όταν γερούσαν· δέρμα χλομό, αλλά σφριγηλό για την ηλικία του και, σε αντίθεση με τους περισσότερους Έλληνες συνομηλικούς του, δεν είχε διπλασιάσει το βά-

ρος του. Η Έλενα έκανε μια νοερή σημείωση: όταν έβρισκε τη γαμημένη φερομόνη του έρωτα θα την εφαρμόζε πάνω του πρώτα. Έτσι κι αλλιώς, με τόση δουλειά που έριχνε, γνώριζε ελάχιστους άντρες.

Σε λιγότερο από τρία λεπτά πήρε γόμα και έσβησε τη σημείωση, όταν ο Όε της σύστησε το σύντροφό του.

«Έλενα, από δω ο άντρας μου, ο Φρέδερικ», της είπε και της σύστησε έναν άντρα στην ηλικία του, που καθόταν στον καναπέ με το πόδι του σε γύψο από το γόνατο και κάτω.

«Καλημέρα. Σόρι που δε σηκώνομαι, αλλά βλέπεις», είπε ο άντρας και της χαμογέλασε πλατιά.

Πρέπει να φάνηκε η έκπληξη στο πρόσωπό της, γιατί ο Όε ψιλογέλασε.

«Μάλλον μου διέφυγε να σου πω ότι είμαι γκέι».

Η Έλενα κοκκίνισε, συνειδητοποιώντας ότι το σάστισμα της φαινόταν. Ξεροκατάπιε.

«Δε μας δόθηκε ποτέ η κατάλληλη ευκαιρία», πρόθεσε ο Όε, ούτε απολογητικά ούτε επιθετικά.

Η Έλενα συνήλθε και έσπευσε να πει: «Μα δε μου πέφτει λόγος έτσι κι αλλιώς. Συνάδελφοι είμαστε».

«Ο Όε είναι αρκετά *fåmælt* – πώς το λένε στ' αγγλικά;» ρώτησε ο Φρέδερικ και στράφηκε στο σύντροφό του.

«Λιγομίλητος», είπε ο Όε.

«Λιγομίλητος ως προς το θέμα», συνέχισε ο Φρέδερικ από τον καναπέ.

Η Έλενα ήρθε σε δύσκολη θέση: ήθελε να τους δείξει ότι δεν είχε πρόβλημα, αλλά και μόνο η πρόθεσή της δημιουργούσε πρόβλημα. Χαμογέλασε βεβιασμένα. Έμειναν να κοιτάζονται για μια παρατεταμένη στιγμή.

«Πάμε πάνω στο γραφείο μου», είπε ο Όε και την άγγιξε ελαφρά στο μπράτσο. «Έχω ετοιμάσει καφέ».

Καθώς ανέβαιναν επάνω, η Έλενα παρατήρησε τις κορνιζαρισμένες φωτογραφίες που στόλιζαν όλο τον τοίχο της σκάλας· φωτογραφίες κυρίως του Όε με τον Φρέδερικ σε διάφορες περιστάσεις: γενέθλια, διακοπές στο Νότο, διακοπές για σκι, τρυφερές στιγμές, μια φωτογραφία και των δύο με σμόκιν, μια άλλη με τον Φρέδερικ ντυμένο Big Bird απ' το *Sesame Street*.

«Συγχώρα με που σου είπα να περάσεις από δω, αλλά δε θα κατέβω καθόλου στην Κοπεγχάγη αυτή την εβδομάδα», της είπε ο Όε καθώς ανέβαιναν. «Ο Φρέδερικ έσπασε το πόδι του προχτές και γι' αυτό πήρα άδεια, για να τον φροντίσω λιγάκι».

Ήταν ο συνδυασμός των τρυφερών φωτογραφιών και της στοργής που έδειχνε για το σύντροφό του που την έπεισαν να του μιλήσει ανοιχτά, παρ' όλες τις επιφυλάξεις της. Ο Όε την άκουσε προσεχτικά χωρίς να μιλάει, ενώ εκείνη του εξέθετε την πορεία της έρευνάς της και τα απογοητευτικά αποτελέσματα. Την άκουσε εξίσου προσεχτικά όταν του είπε γιατί ήταν σημαντικό να συνεχίσει την έρευνα, παρά το φαινομενικό και, καλώς εχόντων των πραγμάτων, προσωρινό αδιέξοδο.

Όταν τέλειωσε, ο καφές της είχε κρυώσει. Παρατήρησε ότι τα δάχτυλά της έτρεμαν ελαφρά όταν έπιασαν την κούπα. Τι θα της έλεγε; Αν δεν την άφηνε να συνεχίσει την έρευνά της, θα είχαν πάει όλα στράφι! Χειρότερα – δε θα ήξερε πού να συνεχίσει. Ίσως να χρειαζόταν να φύγει από τη Δανία και να ψάξει να βρει

άλλο ερευνητικό ίδρυμα, καινούρια χρηματοδότηση, καινούριες προτάσεις, καινούριες δυσκολίες. Της ήρθε να κλάψει, αλλά όπως πάντα μετέτρεψε τη λύπη της σε θυμό. Με ποιο δικαίωμα θα τη σταματούσε ο μάλακας; Τι ήξερε αυτός; Αυτό που έκανε ήταν έργο ζωής, κανείς δε δικαιούταν να την εμποδίσει!

«Ιδρώτας, όχι έμπνευση».

«Ε;» ρώτησε η Έλενα. Τι της έλεγε;

«Ιδρώτας, όχι έμπνευση», επανέλαβε ο Όε στα δανέζικα και αμέσως το μετέφρασε στα αγγλικά. «Perspiration, not inspiration. Η επιτυχία είναι 90% ιδρώτας και μόνο 10% έμπνευση. Δεν είναι δικό μου αυτό. Ο Τόμας Έντισον το είπε. Πρέπει να συνεχίσεις».

Παραλίγο να πεταχτεί όρθια και να τον φιλήσει. Ήξερε και τον Έντισον! Της ήρθε τόσο ξαφνικό, που άνοιξε το στόμα αλλά δε βγήκαν λόγια.

«Αν δεν ήταν ο Φρέδερικ κάτω, θα σε φιλούσα!» του είπε τελικά, μη ξέροντας πια τι λέει.

«Τον Φρέδερικ δε θα τον πειράξει, αλλά εμένα μου αρκεί κι ένα απλό ευχαριστώ», της είπε χαμογελώντας. «Φυσικά θα συνεχίσεις, Έλενα. Εδώ που έφτασες μόνο μπροστά μπορείς να πας. Θα ήταν ανόητο να σταματήσεις».

«Και το πρωτόκολλο; Η χρηματοδότηση;» απόρησε η Έλενα με άγχος.

«Θα βρεθεί λύση. Υπάρχουν κάποιοι πόροι που δεν έχουν διανεμηθεί. Όσο για το πρωτόκολλο, δε νομίζω ότι θα 'ναι πρόβλημα να συντάξεις νέο με βάση τα μέχρι τώρα στοιχεία και την προβλεπόμενη συνέχεια, σωστά;»

Η Έλενα συγκατένευσε με ζήλο.

«Αυτός είναι ο δεύτερος λόγος που ήθελα να σε δω. Θέλω να συζητήσουμε για το πώς θα προχωρήσω».

«Αυτό σηκώνει καινούρια κανάτα καφέ», είπε ο Όε χτυπώντας τα μπούτια του με τις παλάμες του κι έπειτα σηκώθηκε όρθιος.

Είχε σκοτεινιάσει όταν έκλεισε την πόρτα του κήπου πίσω της. Καθώς ανηφόριζε προς το σταθμό του τρένου, συλλογίστηκε τη συζήτηση που έκανε με τον Όε. Είχε πολλή δουλειά μπροστά της. Παραδόξως, όμως, δεν ήταν οι επιστημονικές συμβουλές που της είχε δώσει εκείνες που την απασχολούσαν τώρα. Ήταν κάτι άλλο· κάτι που δεν ειπώθηκε, αλλά γι' αυτό ήταν πιο ηχηρό.

Κάποια στιγμή διέκοψαν για σμέαμπρεδ, τα ανοιχτά σάντουιτς με τη μία φέτα ψωμί, πάνω στην οποία έμπαιναν πυραμίδες τροφίμων: γαρίδες, σολομός, λαχανικά, πατέ συνκωτιού, αλλαντικά, πατάτες, σαλάτες... Στο διάλειμμα έφαγε μαζί τους κι ο Φρέδερικ, που είχε ετοιμάσει τα σμέαμπρεδ καθιστός στο τραπέζι της κουζίνας.

Το βλέμμα του Όε, όταν αντίκρισε τις ετοιμασίες που είχε κάνει ο Φρέδερικ παρά τον πόνο από το σπασμένο πόδι του, ήταν πιο εύγλωπτο από χίλια λόγια αγάπης. Τον πλησίασε και τον φίλησε απαλά στη μύτη, λέγοντας κάτι στα δανέζικα.

Αυτό το βλέμμα της είχε μείνει. Αυτό το βλέμμα του έρωτα που κρατά και που έχει και πανωσηκώματα αγάπης και στοργής, παρά τη φθορά του χρόνου. Αυτός ήταν ο φάρος που της έδειχνε το δρόμο. Ήταν εφικτό.

Το ιερό δυσκολότηρό της υπήρχε. Μπορεί να ήταν βιάσανο να το βρει, μπορεί να της έπαιρνε χρόνια, αλλά υπήρχε. Δεκαεπτά χρόνια ήταν ζευγάρι ο Όε με τον Φρέδερικ. Δεκαεπτά χρόνια, και φέρονταν ακόμα με τόση στοργή.

Ο έρωτας υπήρχε και μερικές φορές κρατούσε. Άρα, αν κρατούσε μερικές φορές, μπορούσε να κρατήσει και για πάντα. Που να τη σκότωνε, θα έβρισκε το πώς!

Love Is The Drug

Πάλι αυτός ο γαμημένος εφιάλτης!

Η Έλενα πετάχτηκε από το κρεβάτι κάθευρη. Ένωθε στο στόμα της την ίδια άρωστη γεύση, σαν ξεραμένο αίμα. Το κεφάλι της ζύγιζε δύο τόνους και λαχταρούσε σαν τρελή να ξαναγείρει στο κρεβάτι και να κοιμηθεί λιγάκι ακόμα, αλλά ήξερε ότι ήταν ανώφελο να προσπαθήσει. Όχι μόνο εξαιτίας του εφιάλτη που την είχε ξυπνήσει έτσι άγρια, αλλά και από το κωλοφώς!

Είχαν ξεκινήσει οι *lyse natter*, οι φωτεινές μέρες του δανέζικου καλοκαιριού, όταν ο ήλιος αρνιόταν να πέσει για ύπνο, σαν πειστωμένο παιδί που δε θέλει να πάει στο κρεβάτι του. Γύρω στις έντεκα, το φως έσβηνε αργά αργά, σαν να σουρούπωνε, αλλά δε νύχτωνε ποτέ εντελώς. Γύρω στις τρεισήμισι το πρωί δε, άρχιζε να χαράζει και τα πουλιά ξεκινούσαν το ασταμάτητο πρωινό λακριντί τους.

Πέντε μέρες τώρα είχαν χαλάσει οι περσίδες στην κρεβατοκάμαρά της κι ενώ κάθε πρωί ορκιζόταν ότι εκείνη τη μέρα θα τις έφτιαχνε ή θ' αγόραζε καινούριες, φυσικά πάντα το ξεχνούσε, μέχρι που το φως του πρωινού ήλιου έμπαινε και την ξυπνούσε – όταν κοιμόταν δηλαδή, μια και εδώ και πολλούς μήνες ο ύπνος που

ξέκλεβε ήταν το μίνιμουμ που επέτρεπε στον οργανισμό της για να λειτουργεί με εφεδρική μπαταρία.

Η Έλενα σηκώθηκε από το κρεβάτι τουρτουρίζοντας. Ήλιος ξηλός, το κωλόκρνο συνέχιζε, κι ας είχε μπει ο Ιούνιος. Φόρεσε το φούτερ που είχε παρατημένο στο πάτωμα δίπλα στο κρεβάτι και σύρθηκε στο μπάνιο, όπου κατούρησε κι έπλυνε το πρόσωπό της. Ένα κομμάτι του εαυτού της εκλιπαρούσε να επιστρέψει στο κρεβάτι, να πάρει ένα ηρεμιστικό και να κοιμηθεί λιγάκι ακόμα. Ένα άλλο κομμάτι, το πιο ζόρικο, έπεισε τα χέρια της να βγάλουν το φούτερ και την κιλότα της και να μπει στην ντουςιέρα.

Το νερό την ξύπνησε· μέχρι να βγει και να σκουπιστεί, ο εγκέφαλός της ήδη έκοβε νοητικές βόλτες στις σημειώσεις της για τα πειράματα εκείνης της πολύ σημαντικής μέρας. Αν όλα πήγαιναν καλά, θα έφτανε ένα βήμα πιο κοντά στο στόχο της. Αν όχι... *Φύγε κακιά σκέψη! Δε θέλω να μου χαλάσεις τη διάθεση πρωινιάτικα!*

Είχαν περάσει επτά μήνες από τη συζήτηση με τον Όε στο σπίτι του και την έναρξη του νέου πρωτοκόλλου. Όλο αυτό το διάστημα, η Έλενα το μόνο που έκανε ήταν να δουλεύει για την έρευνά της – σε τέτοιο βαθμό που πριν από δύο μήνες ο Όε την κάλεσε στο γραφείο του και, εμφανώς αμήχανος, της είπε ότι ανησυχούσε για εκείνη.

«There's more to life than this. Δεν το είπα εγώ, αλλά η Μπγιορκ», της είπε και χαμογέλασε. Από την επίσκεψη στο σπίτι του και μετά η Έλενα είχε γνωρίσει καλύτερα τον Όε και είχε μάθει ότι ξεσήκωνε τσιτάτα από τις πιο αντιφατικές πηγές.

Η Έλενα άκουγε με μισό αυτί. Αποφάσισε να τον ακούσει για λίγο από ευγένεια κι ύστερα θα γύριζε στη δουλειά της.

«Έλενα, καταλαβαίνω ότι είναι πολύ σημαντικό για σένα αυτό που κάνεις, αλλά υπάρχουν και όρια. Ο οργανισμός μας έχει όρια», πρόσθεσε και καθάρισε το λαιμό του, χαμηλώνοντας το βλέμμα του από αμηχανία. Δυσκολευόταν με αυτή την κουβέντα: δεν του άρεσε να μπλέκεται στα προσωπικά των άλλων.

Η Έλενα αγνόησε τις καλές προθέσεις του και θύμωσε. Γιατί όλοι ασχολούνταν με τον οργανισμό της; Κι ο πατέρας της το ίδιο τροπάρι στο τηλέφωνο, όταν την έπαιρνε για να μάθει πώς τα πάει. Το πόδι της κουνιόταν νευρικά πάνω κάτω. Θα τέλειωνε καμιά ώρα ο παπάρας για να την αφήσει να γυρίσει στο εργαστήριό της;

«Τέλος πάντων, είσαι ενήλικας άνθρωπος, δικιά σου είναι η επιλογή, και το πώς θα ζήσεις και το πώς θα...» κόμπιασε. «Απλώς ήθελα...» συνέχισε, αλλά ξανασταμάτησε.

«Είμαι καλά, Όε. Μην ανησυχείς», είπε η Έλενα και σηκώθηκε. «Σ' ευχαριστώ για το ενδιαφέρον, αλλά είμαι καλά. Ποτέ δεν ήμουν καλύτερα».

Αυτό, βέβαια, ήταν ψέματα. Επτά μήνες τώρα το μόνο που έκανε ήταν να δουλεύει, να κοιμάται ελάχιστα, να βλέπει παράξενα όνειρα και ν' αγωνιά μήπως τελειώσει η χρηματοδότηση προτού τελειώσει η έρευνα. Καλά δεν ήταν σίγουρα.

Πριν από δύο βδομάδες της ήρθε αναπάντεχα μια φλασιά: ο πατέρας της και τα ηθικά διλήμματα που της

έβαζε. Ήταν αργά το βράδυ και έφευγε από το εργαστήριο, τελευταία όπως πάντα, με το κεφάλι της γεμάτο σκέψεις για τα πειράματά της. Όποιος την έβλεπε θα έλεγε: «Να μια γυναίκα που περπατάει», αλλά αυτό ήταν απατηλό. Στην πραγματικότητα τα πόδια της εκτελούσαν μια μαθημένη σειρά από κινήσεις, ενώ το περιβάλλον εισερχόταν στη συνείδησή της μόνο από την περιφερειακή της όραση, αφού βασικά η Έλενα έβλεπε οθόνες γεμάτες στοιχεία, τα πειραματόζωά της και τις άπειρες χημικές ενώσεις.

Στην Γκάμελ Κόνιε Βάι πέρασε το δρόμο χωρίς να κοιτάξει. Τα φρένα σκλήρισαν κόβοντας το χρόνο σε κομματάκια. Ένα αμάξι σταμάτησε ούτε δέκα εκατοστά από τα πόδια της. Η οδηγός έβγαλε το κεφάλι από το παράθυρο και της έβαλε τις φωνές. Η Έλενα ανέβηκε στο πεζοδρόμιο κι έμεινε να την κοιτάζει. Έμεινε εκεί, ακόμα κι όταν έφυγε το αυτοκίνητο. «Έχεις πάθει σοκ», μονολόγησε αποστασιοποιημένα. Την επόμενη στιγμή, εντελώς ανεξήγητα, της ήρθε η εικόνα του πατέρα της.

Θα διάλεγες να πετύχεις αυτό που θέλεις και να πεθάνεις πετυχαίνοντάς το ή ν' αποτύχεις και να ζήσεις; ρώτησε τον εαυτό της με τη βαθιά φωνή του Πατ. Δεν απάντησε. Άφησε την ερώτηση στο πεζοδρόμιο κι έφυγε.

Σήμερα ήταν σημαντική μέρα. Ίσως τα σημερινά αποτελέσματα να ήταν η γραμμή τερματισμού των τελευταίων δεκάξι χρόνων. Αν δεν ήταν καλά, η επιτυχία θα εκτινασσόταν χιλιάδες χιλιόμετρα μπροστά. Η Έλενα δεν ήξερε αν θ' άντεχε να συνεχίσει αυτό το μοναχικό, άδοξο

ταξίδι. Από την άλλη, αν σταματούσε θα έπρεπε να κατεβάσει τα τελευταία δεκάξι χρόνια από τους τοίχους της καθημερινότητάς της, να τα πακετάρει και να τα βάλει στην αποθήκη. Οι άδειοι τοίχοι της ζωής που θα της απέμενε έτσι κι έπαυε ν' ασχολείται μ' αυτό το αντικείμενο την τρώμαζαν – ψέματα, την τρομοκρατούσαν.

Το εργαστήριό της –που θα ήταν σωστότερο να το λέει σπίτι της– την υποδέχτηκε όπως κάθε μέρα τα τελευταία τρία χρόνια παρά δύο μήνες. Οι μακάκοι ρήσοι στα κλουβιά τους τοίριξαν τη στριγκή τους καλημέρα μόλις την είδαν. Η Έλενα πήγε στο γραφείο της κι ακούμπησε το λάπτοπ της επάνω. Όση ώρα έκαναν ν' ανάψουν αυτό και ο σταθερός υπολογιστής, εκείνη έβαλε καφέ στην καφετιέρα και περίμενε το νερό να βράσει.

Κάπου στο κεφάλι της μαγειρευόταν ένας πονοκέφαλος, αλλά η Έλενα ήλπιζε πως αν προσποιόταν ότι δεν τον ήξερε, θα παρεξηγιόταν και θα την άφηνε ήσυχη. Συλλογίστηκε αν ήταν καλύτερο να συνεχίσει τα πειράματα με τους μακάκους, που ήταν πανθομολογουμένως υπερβολικά αισιόδοξα, και ν' ασχοληθεί με κατώτερες μορφές ζωής. Είχε πει ψέματα στον Όε ότι συνέχιζε τα πειράματα στα ποντίκια. Κάποια στιγμή είχε πάρει την απόφαση, μόνη της, ότι ήταν πιο έξυπνο να στοχεύσει ευθύς εξαρχής ψηλά. Τα πειράματα με τα έντομα είχαν πάει καλά, αλλά και τι μ' αυτό; Άλλο τα έντομα, άλλο τα πρωτεύοντα. Τι να το κάνει που είχε καταφέρει τις μύγες να ζευγαρώνουν κατά τη δική της βούληση, μαnipουλάροντας τις φερομόνες τους;

Άκουσε το νερό να κοχλάζει και ν' αρχίζει τη γουρ-

γουρητή κάθοδό του στο φίλτρο. *Τι ώρα να τάζω τους μακάκους;* σκέφτηκε αφηρημένα. Και η ίδια πεινούσε, είχε προσπεράσει το φούρνο χωρίς να θυμηθεί να μπει ν' αγοράσει κάτι για πρωινό. Άξαφνα η Έλενα γούρλωσε τα μάτια.

Οι μακάκοι.

Δύο από τους μακάκους: Η Λένι κι ο Μόενς, που το κανονικό του όνομα ήταν Φρεντ αλλά όλοι στο εργαστήριο τον έλεγαν Μόενς, επειδή πίστευαν ότι έμοιαζε με το φύλακα του κτιρίου. Η Λένι και ο Μόενς κάθονταν πλάι πλάι στο συρματοπλεγμα που τους χώριζε και έχωναν τα δάχτυλά τους στις τρουπίτσες του και καϊδεύονταν. Η Λένι. Και ο Μόενς.

Η Λένι και ο Μόενς, που μέχρι χτες το βράδυ μισούνταν. Που αναγκαστικά τους είχε βάλει σε πλαϊνά κλουβιά, γιατί στο κλουβί της Λένι χάλασε η κλειδαριά χτες το απόγευμα. Η Έλενα είδε τους δύο μακάκους να κοιτάζονται στα μάτια και να προσπαθούν να αγκαλιαστούν, αυτό το ελάχιστο που τους επέτρεπε το χοντρό, άκαμπτο συρματοπλεγμα. Η Λένι γουργούριζε κι ο Μόενς πλατάγιζε τα χείλη του, τυπικές συμπεριφορές ζευγαρώματος των μακάκων.

Ήταν αλήθεια αυτό που έβλεπαν τα μάτια της. Για μια στιγμή τής ήρθε ζάλη κι ένιωσε ευγνωμοσύνη για τον πάγκο που τη στήριζε. Αυτό ήταν... ήταν...

Ψυχραιμία, Έλενα, ψυχραιμία. Έλεγε τα στοιχεία σου πρώτα, έλεγε τα στοιχεία σου, έλεγε και ξανάλεγε στον εαυτό της – σαν ινδικό μάντρα, που αν το πεις εκατομμύρια φορές φτάνεις στη νιρβάνα.

Ποια γαμημένα στοιχεία να ελέγξει; Αφού τα θυ-

μόταν όλα απ' έξω κι ανακατωτά! *It fucking worked!* φώναξε, αλλά μόνο από μέσα της. Ακόμη δεν έβγαιναν ήχοι από το στόμα της.

Η μυρωδιά του καφέ πλημμύρισε το εργαστήριο, μα η Έλενα βρισκόταν αλλού. Δεν μπορούσε να το πιστέψει. Ήταν πεισμένη ότι κάποιο λάθος είχε γίνει. Δεν μπορεί αυτό που περίμενε σαν... σαν... σαν κάτι για το οποίο ακόμη δεν έχουν φτιαχτεί λέξεις, δεν μπορεί να είχε συμβεί. Κατά βάθος ήταν περισσότερο προετοιμασμένη για μια επιπλέον αποτυχία παρά για την επιτυχία. Μόνο τότε συνειδητοποίησε ότι η βαριά διάθεσή της, οι αϋπνίες της, οι εφιάλτες της, η κομμένη όρεξή της δεν οφείλονταν μονάχα στις άπειρες ώρες εργασίας αλλά κυρίως στη βαριά κατάθλιψη που την είχε πιάσει επειδή ήταν βέβαιη ότι θ' αποτύχαινε και πάλι.

Αλλά να που... που δεν απέτυχε. Που... τολμούσε να το πει; Που πέτυχε το στόχο της! Μπροστά της έλαμπε το ιερό δισκοπότηρό της!

Έμεινε να χαζεύει τις μαϊμούδες, οι οποίες κοιτάζονταν με πόθο και στοργή, δεν ήξερε για πόση ώρα, μέχρι που το άρωμα του φρεσκοβρασμένου καφέ αντικαταστάθηκε από την μπόχα του φρεσκοκαμένου καφέ. Μόνο τότε συνήλθε και επέστρεψε στο εδώ και το τώρα. Ένα εδώ και τώρα που ήταν πολύ διαφορετικό από τη ζωή της μέχρι τώρα, όλη τη γαμημένη ζωή της μέχρι τώρα!

Συμβαίνει στ' αλήθεια ή ονειρεύομαι; σκέφτηκε την ώρα που έσβηνε την καφετιέρα και έχυνε τον καμένο καφέ στο νεροχύτη. Η επόμενη σκέψη την προσγείωσε. Πέτυχε το πείραμα, εντάξει. Η ενισχυμένη φερομόνη που είχε παρασκευάσει με βάση τις φερομόνες συνά-

θροισής και σεξουαλικής επαφής των μακάκων και την οποία είχε χορηγήσει στη Λένι και στον Μόενς πριν από δύο μέρες φαίνεται πως είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αλλά για ν' αποδειχθεί η αιτιακή σχέση επιστημονικά, με βάση τα αξιώματα του Κοχ, το πείραμα έπρεπε να επαναληφθεί με τα ίδια αποτελέσματα.

Η Έλενα έπιασε δουλειά. Πέρασε όλο το πρωινό ετοιμάζοντας φερομόνες για τα άλλα δύο ζευγάρια μακάκων. Στις πέντε το απόγευμα τους τις είχε χορηγήσει. Τώρα έπρεπε να περιμένει δύο μέρες, ε; Καλά, της ήταν αδύνατο και να διανοηθεί ότι θα άντεχε άλλες δύο μέρες περιμένοντας.

Έτριψε τα μάτια της· την πονούσαν φριχτά από την κοπιαστική δουλειά όλη μέρα. Αν πετύχαιναν και τα άλλα δύο πειράματα, θα μπορούσε να περάσει σε ανθρώπινο μοντέλο. Βασικά θα μπορούσε απλώς να διακόψει και να ετοιμάσει την πανηγυρική δημοσίευσή της. Τυπικά η έρευνά της είχε τελειώσει. Επιτυχώς! Αλλά για την ίδια το στοίχημα ήταν ν' απομονώσει και ν' αναπαραγάγει τις φερομόνες του έρωτα στον άνθρωπο, όχι στους μακάκους.

Σήκωσε το κεφάλι και κοίταξε τη Λένι και τον Μόενς, που το έκαναν –είχε χάσει πια λογαριασμό– για πολλοστή φορά από τη στιγμή που τους είχε βάλει μαζί στο ίδιο κλουβί. Παραήταν ερωτικοί και τρυφεροί μεταξύ τους για μακάκοι. Η δοσολογία! Έπρεπε να ερευνήσει και την κατάλληλη δοσολογία.

Πολλή δουλειά ακόμα. Αλλά σε σύγκριση με τις μάταιες προσπάθειες που είχαν προηγηθεί, αυτό ήταν παιχνιδάκι.

Η Έλενα ακούμπησε το κεφάλι στο μπράτσο της, πάνω στο γραφείο· για πρώτη φορά εδώ και πολλούς μήνες, αποκοιμήθηκε μόλις έκλεισε τα μάτια της.

It's Now Or Never

Γιατί δεν του το έλεγε; Τι φοβόταν; Μήπως της κλέψει την έρευνα; *Μη γίνεσαι γελοία*, σκέφτηκε και ήπια άλλη μια γουλιά μπίρα – όση απέμενε στο μπουκάλι. Η Έλενα έσκυψε στ' αριστερά κι έβγαλε άλλη μια μπίρα, την τέταρτη, από το φορητό ψυγείο.

«Θα μας μεθύσεις, Έλενα!» αστειεύτηκε η Άνε-Μέτε σηκώνοντας την μπίρα της για να τσουγκρίσουν.

«Σκολ!» είπε χαμογελαστά η Έλενα, ξεσηκώνοντας μια ομοβροντία *σκολ* από την πολυπληθή παρέα.

Ήταν του Αϊ-Γιαννιού και βρίσκονταν σε μια παραλία, όπως όριζε το έθιμο στη Δανία γι' αυτή τη μέρα. Εδώ κι εκεί κατά μήκος της ακτής έβλεπες μεγάλες φωτιές, τις *Sankt Hans bål*, που οι Δανοί άναβαν στις 23 Ιουνίου, την παραμονή του Αϊ-Γιαννιού, για να γιορτάσουν τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου.

Ο μεταμεσονύκτιος ήλιος, η ζέστα της πελώριας φωτιάς, η μελωμένη διάθεση που της έφτιαχνε η μπίρα τη χαλάρωσαν βαθιά. Ένωθε όμορφα. Για πρώτη φορά εδώ και χρόνια ένωθε ήρεμη. Το πείραμα πήγαινε εξαιρετικά καλά. Η τροποποιημένη φερομόνη του έρωτα είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα στους μακάκους. Οι προετοιμασίες για τη δοκιμή σε άνθρωπο προ-

χωρούσαν ανέλπιστα γρήγορα. Μόνο η δοσολογία ήταν ένα αγκάθι που την ενοχλούσε. Οι μακάκοι στους οποίους είχε χορηγήσει φερομόνες παρέμεναν ερωτευμένοι κι ας είχαν περάσει τρεις εβδομάδες – συμπεριφορά αφύσικη για το είδος τους, αφού ζευγάρωναν κι ύστερα αδιαφορούσε ο ένας για τον άλλον. Ήταν θέμα δοσολογίας;

«Πάλι την έρευνά σου σκέφτεσαι;» είπε ο Όε και τη σκούνηξε. Μετά κάθισε οκλαδόν δίπλα της στην άμμο. Η Έλενα τινάχτηκε. Του χαμογέλασε αφηρημένα.

«Ποιο είναι το ρεκόρ σου; Πέντε λεπτά;»

«Ποιο ρεκόρ μου;» ρώτησε απορημένη η Έλενα.

«Ο μέγιστος χρόνος που έχεις αντέξει χωρίς να σκεφτείς τη δουλειά σου», της είπε χαμογελαστά, αλλά παρότι φαινομενικά αστειευόταν, μιλούσε σοβαρά.

Η Έλενα ήπια δυο γουλιές από την μπίρα της. *Αν σου έλεγα τι έχω καταφέρει, Οεάκο μου, κι εσύ μονάχα τη δουλειά θα σκεφτόσουνα*, μονολόγησε από μέσα της.

Μα γιατί δεν του το 'λεγε; Δεν ήταν επειδή δεν τον εμπιστευόταν, κάθε άλλο. Από φόβο δεν του μιλούσε. Αλλά τι διάολο φοβόταν; Μήπως το ότι η επιτυχία θα είναι πρόσκαιρη, ένα παραπλανητικό ιντερμέδιο πριν από την τελειωτική και ολοσχερή αποτυχία; Γινόταν γελοία. Έπρεπε να του μιλήσει! Υποσχέθηκε στον εαυτό της να του μιλήσει την επομένη, μια υπόσχεση που αθετήθηκε πριν καλά καλά τελειώσει τη φράση της. Όταν έχεις αφιερωθεί με τέτοια μονομανία σε κάτι, για τόσα χρόνια, τα όρια και η λογική έχουν προ πολλού διασαλευτεί. Ήταν το μωρό της, ένα κατάδικό της δημιούρ-

γημα. Ήπιε κι άλλη μπίρα. Ήνωθε το βλέμμα του Όε πάνω της.

Παράτα με, ήθελε να του φωνάξει, αλλά ήξερε πως γινόταν άδικη μαζί του. Από νοιάξιμο της μιλούσε.

«Πώς σου φαίνεται η γιορτή μας;» τη ρώτησε εκείνος, αλλάζοντας συζήτηση.

«Πλάκα έχει», απάντησε η Έλενα.

«Πέρσι δεν ήρθες».

Σπόντα ήταν αυτή τώρα ή είχε παραγίνει ευαίσθητη;

«Έχετε κι άλλα έθιμα εκτός απ' το ν' ανάβετε φωτιές και να πίνετε μπίρες;» ρώτησε η Έλενα.

«Τραγουδάμε και πέφτουμε στη θάλασσα όταν μεθύσουμε πολύ», της απάντησε ο Όε κεφάτα.

«Στην Ελλάδα, παλιά, είχαμε ένα παρόμοιο έθιμο του Αϊ-Γιαννιού, του Σενκτ Χανς, όπως τον λέτε εδώ πέρα. Αλλά εμείς πηδούσαμε πάνω απ' τη φωτιά». Γύρισε και κοίταξε την τεράστια πυρά πιο πέρα. «Νομίζω ότι στην Ελλάδα ανάβαμε πιο μικρές φωτιές».

«Πηδούσατε από πάνω, ε; Ενδιαφέρον έθιμο. Κάτι θα συμβολίζει».

Η Έλενα έψαξε στα λιγοστά κιτάπια πατριδογνωσίας που διέθετε, αλλά δε βρήκε καμιά άλλη πληροφορία ως προς το συμβολισμό του εθίμου.

«Εδώ στο Βορρά αυτή η μέρα της θερινής ισημερίας ήταν η σημαντικότερη γιορτή του χρόνου στα προχριστιανικά χρόνια. Ήταν ένας οργιαστικός εορτασμός, με την κυριολεκτική έννοια της λέξης. Ο θρύλος λέει ότι τα παιδιά που γεννιούνταν από τα όργια θεωρούνταν παιδιά των θεών».

«Ωραία δικαιολογία για να βγάξετε τα μάτια σας».

«Κάποιοι δε χρειάζονται δικαιολογίες», την αποστόμωσε ο Όε.

Η Έλενα γύρισε και τον κοίταξε με περιέργεια.

«Τι θέλεις να πεις;» τον ρώτησε λίγο πιο επιθετικά απ' όσο σκόπευε.

Την κοίταξε για αρκετή ώρα προτού της απαντήσει.

«Αυτό ακριβώς που είπα. Κάποιοι δεν έχουν ανάγκη από δικαιολογίες για να κάνουν έρωτα. Απλώς το κάνουν, χωρίς να χρειάζονται αφορμές».

Κάπου το πήγαινε, ήταν βέβαιη η Έλενα, αλλά δεν μπορούσε να πιάσει το νήμα της σκέψης του.

«Επειδή το σεξ έχει μαγαριστεί από τις ενοχές της θρησκείας, μερικοί άνθρωποι έχουν ανάγκη από δικαιολογίες για να το κάνουν. Να είναι παντρεμένοι πρώτα, να μην έχουν πηδήξει για πολύ καιρό, να γνωρίζουν ή να μη γνωρίζουν αυτόν με τον οποίο το κάνουν, να πιστεύουν ότι είναι ερωτευμένοι για να κάνουν έρωτα...» Άφησε την πρότασή του ανολοκλήρωτη.

«Με ρωτάς κάθε πότε κάνω σεξ;» του είπε στα ίσια η Έλενα.

Η έκπληξη στα μάτια του φανέρωσε ότι δεν περίμενε τόση αμεσότητα. Χαμογέλασε.

«Όχι. Δεν είναι δουλειά μου. Ξέρω, όμως, κάποιον που θα ήθελε να γίνει δική του δουλειά».

Τώρα ήταν σειρά της να πιαστεί εξαπίνης. Το χαμόγελο του Όε έγινε πιο πονηρό.

«Αν υπήρχε ανιχνευτής φερομονών –πολύ φοβάμαι ότι σου βάζω καινούριες ιδέες για έρευνα– είμαι βέβαιος ότι το λαμπάκι θα είχε τρελαθεί».

Το στόμα της Έλενας έχασκε, αλλά συνειδητοποίη-

σε ότι δεν ήξερε τι να πει. Ό,τι είχε να πει το έλεγε το αναποκοκκίνισμά της.

«Κι επειδή ακόμη δεν πρόλαβες να φτιάξεις κάποιο σούπερ μηχανήμα που ν' ανιχνεύει το ερωτικό ενδιαφέρον, θα σου κάνω μια εντελώς αντιεπιστημονική χάρη λέγοντάς σου το όνομά του».

Η Έλενα κοκκίνισε κι άλλο. Ήταν ηλίθιο, αλλά δεν μπορούσε να το σταματήσει.

«Ο Χένρικ είναι», είπε λακωνικά ο Όε κι έκανε ένα ανεπαίσθητο νεύμα με το κεφάλι του.

Η Έλενα γύρισε αναπόφευκτα από την άλλη και κοίταξε λίγα μέτρα πιο πέρα τον Χένρικ Κάσπεσεν, ερευνητή-μικροβιολόγο, σε άλλο τμήμα του εργαστηρίου. Όλη η παρέα που διασκεδάζε στην αμμουδιά του Χόνμπεκ αποτελούταν σχεδόν αποκλειστικά από ερευνητές και επιστήμονες – αν εξαιρούσες τους συντρόφους τους, που κάποιοι έκαναν άλλα επαγγέλματα, όπως λόγου χάρη ο άντρας του Όε, ο Φρέδερικ, που ήταν λογιστής, ή ο άντρας της Άνε-Μέτε, που ήταν τραπεζικός.

Ο Χένρικ μιλούσε με κάποιον που η Έλενα δεν ήξερε. Άξαφνα γύρισε προς τη μεριά της και την πρόσεξε που τον κοίταζε. Μεμιάς απέστρεψε το βλέμμα του αμήχανα, όπως άλλωστε έκανε κι η Έλενα. Πέρασαν λίγα λεπτά κι η Έλενα ξαναγύρισε τα μάτια της εκεί, πέφτοντας πάλι πάνω στο βλέμμα του Χένρικ, που κι εκείνος γυρνούσε να την κοιτάξει.

Ήταν τόσο χαζό αυτό το αμήχανο παιχνίδι βλεμμάτων, που η Έλενα άθελά της χαμογέλασε. Ο Χένρικ ανταπέδωσε το χαμόγελο και αναποκοκκίνισε, αν και

έτσι κοκκινωπός που ήταν από τον ήλιο και τις μπίρες, δύσκολα φαινόταν η διαφορά.

Η Έλενα βραχυκύκλωσε, όπως συμβαίνει συχνά όταν δυο αντίθετα συναισθήματα σηκώνουν μανίκια κι ετοιμάζονται για καβγά. Από τη μία ενθουσιάστηκε με το ενδιαφέρον του Χένρικ, επειδή... γιατί άραγε; Πολύ απλά, επειδή είναι κολακευτικό να σου δείχνει κάποιος ενδιαφέρον. Δεν έχει πάντα σημασία ποιος. Ούτως ή άλλως τον Χένρικ δεν τον είχε προσέξει ποτέ. Εδώ που τα λέμε, κανέναν δεν είχε προσέξει τα τελευταία τρία χρόνια, τυφλά αφοσιωμένη καθώς ήταν στη δουλειά της. Δεν ήταν άσχημος άντρας, αλλά αυτό συνήθως έλεγε κανείς όταν ήθελε να αποκαλέσει κάποιον κακομούτσουνο. Είχε το πολύ λευκό δέρμα των Σκανδιναβών που ρημάζεται από τον πολύ ήλιο ή το πολύ κρύο· μάγουλα φράπες, χείλια χοντρά σαν τσιμπημένα από σφήκα και αραιά, ξανθά μαλλιά που μάλλον δε θα έμεναν για πολλά χρόνια ακόμη στο κεφάλι του. Της Έλενας της ήρθε μια αγγλική λέξη που τον περιέγραφε τέλεια: pudgy, δηλαδή γεματούλης, αλλά στο δικό της μυαλό αυτή η λέξη έφερνε εικόνες πόριτζ, χυλού από νιφάδες βρόμης και γάλα, που πήραν ανθρώπινο σχήμα με κάποιον τρόπο μαγικό για να φτιάξουν έναν pudgy άνθρωπο. Τον Χένρικ.

Όπως κι αν είχε, ενθουσιάστηκε. Από την άλλη, ανησύχησε. Τι να θέλει τώρα αυτός από τη ζωή της; Μήπως ήταν προπομπός του έρωτα; Μήπως θα την έμπλεκε σε περιπέτειες, τώρα που επιτέλους έκανε προόδους; Κούνησε το κεφάλι της βίαια σαν να ήθελε να διαλύσει τη σκέψη.

«Τι έπαθες;» τη ρώτησε ο Όε, τον οποίο η Έλενα είχε ξεχάσει παντελώς. Ξεροκατάπιε. Τι να του απαιτούσε;

«Και πού το ξέρεις ότι του αρέσω;» είπε στον Όε, κυρίως για να πει κάτι.

«Μερικά πράγματα δε χρειάζονται ούτε πειράματα ούτε επιστημονικές αναλύσεις. Φαίνονται διά γυμνού οφθαλμού». Μ' αυτό, σηκώθηκε χαμογελώντας μάλλον συγκαταβατικά και πήγε πιο δίπλα, όπου κούρνιασε στην αγκαλιά του Φρέδερικ. Ο άντρας του τον φίλησε απαλά στο μέτωπο και συνέχισε την κουβέντα που έκανε με τους διπλανούς του.

Η Έλενα ζεματίστηκε μ' αυτό που της είπε ο Όε. Ήξερε για επιστήμονες που καταλήγουν παρανοϊκοί με τη δουλειά τους. Τους ήξερε όχι μόνο από ταινίες – η αστεία καρικατούρα του τρελού επιστήμονα που κάνει γκάφες επειδή έχει αποξενωθεί εντελώς από την πραγματικότητα· τους ήξερε κι από την αληθινή ζωή. Τόσα χρόνια σε εργαστήρια και πανεπιστήμια είχε γνωρίσει αρκετούς σαλεμένους επιστήμονες, που μπορούσαν να μιλάνε αποκλειστικά για ένα μόνο θέμα: τη δουλειά τους.

Έτσι είχε γίνει κι εκείνη; Γι' αυτό δεν είχε δημοσιεύσει τα πορίσματά της για τα έντομα; Από παράνοια; Για να μην της κλέψουν την ιδέα;

Η αλήθεια ήταν ότι ένιωθε παράξενα που βρισκόταν ανάμεσα σε τόσο κόσμο. «Έχεις ιδρυματοποιηθεί», της είχε πει τις προάλλες ένας συνάδελφος. «Αν σε βγάλουν έξω από το εργαστήριο, θα πάθεις σοκ». Δεν είχε άδικο. Πραγματικά ένιωθε άβολα που περιστοιχίζό-

ταν από ανθρώπους που γελούσαν, κουβέντιαζαν, φλέρ-
ταραν. Ο κόσμος είχε συνεχίσει να γυρίζει όσο καιρό
αυτή ήταν κλεισμένη σ' ένα απομονωμένο κομματάκι
του, όπου ανέτελλε ένας ήλιος εργασίας και έδνε ένας
ήλιος εξάντλησης, με απολύτως στοιχειώδεις επαφές με
άλλα ανθρώπινα όντα.

Δεν ήταν χαζή· ήξερε ότι τα πράγματα που οι πε-
ρισσότεροι άνθρωποι θεωρούν σημαντικά στη ζωή –
μια συντροφική σχέση, φίλους, χρήματα, ένα καλό
σπίτι– εκείνη τα είχε πετάξει σαν σαβούρα, προκειμέ-
νου να φτάσει ψηλά το αερόστατο των ερευνών της. Και
τώρα; Αν όλα πήγαιναν καλά, σε τι ζωή θα προσγειω-
νόταν; Σάρωσε με το βλέμμα τους ανθρώπους γύρω της.
Ήταν φίλοι. Πότε ήταν η τελευταία φορά που εκείνη
είχε φίλους; Ταράχτηκε με την ιδέα ότι δεν είχε ούτε
μία φίλη. Από τότε που ήρθε στη Δανία δε φρόντισε
να αναπτύξει φιλικές σχέσεις με κανέναν, ενώ τις πα-
λιές φίλιές της τις άφησε να ξεφτίσουν, ξεχνώντας γε-
νέθλια, μη απαντώντας σε μείλ. Πώς τα κατάφερε ν'
απομονωθεί τόσο πολύ;

Τι είχε κάνει στον εαυτό της;

Κατέβασε όλο το μπουκάλι. *Δε γαμιέται;* συλλογί-
στηκε. Και να 'ταν όντως έτσι, σ' ένα δυο μήνες η έρευνά
της θα τελείωνε. Κι ύστερα θ' αποκτούσε ξανά ζωή. Κα-
νονική ζωή.

Πώς ήταν άραγε η κανονική ζωή; Αυτό ήταν το πρό-
βλημα: η δική σου ζωή πάντα σου φαίνεται κανονική,
ακόμη κι όταν έχεις ξεπεράσει και τα σύνορα της κα-
νονικότητας, όταν έχεις γίνει πολίτης της χώρας της
παραφροσύνης.

Όπως κι αν είχε, σε μερικές μέρες θα ήταν έτοιμη η φερομόνη του έρωτα για πειράματα σε ανθρώπους. Αν πετύχαινε κι αυτή η δοκιμή, θα έφτανε εκεί όπου δεν είχε ξαναπάει επιστήμονας σε όλη την ιστορία του ανθρώπινου γένους. Η ιδέα τής έφερενε ζάλη.

Την τρώμαζε η έπαρση που μεγάλωνε μέσα της. Συγχρόνως θύμιζε στον εαυτό της ότι ήταν φυσιολογικό να αισθάνεται περηφάνια που θα έλυνε ένα από τα μεγαλύτερα βάσανα της ανθρωπότητας: τον πόνο του έρωτα που περνάει κι αφήνει πίσω του συντρίμια. Ο παντοτινός έρωτας, ο έρωτας που όλοι και όλες ποθούν διακαώς, θα γινόταν πραγματικότητα!

Κυρίως ήταν κατενθουσιασμένη επειδή η ίδια ποτέ δε θα υπέφερε ξανά στα αναξιόπιστα χέρια του έρωτα, που τη μία σε κρατάνε και υπόσχονται να σε κρατήσουν για πάντα και την επομένη σ' αφήνουν να σκάσεις κάτω σαν καρπούζι.

Η Έλενα άπλωσε το χέρι κι έπιασε μια πέμπτη μπίρα. Χαμογελούσε μόνη της. Δεν κρατιόταν να δοκιμάσει την τροποποιημένη φερομόνη της σε ανθρώπους, για να δει εάν όντως το μεγαλύτερο όνειρο του ανθρώπου θα γινόταν αληθινό.

Σε ανθρώπους; σκέφτηκε ξαφνικά και το μέτωπό της ζάρωσε. Σε κάποιον έπρεπε να γίνει το πείραμα, φυσικά. Σε ποιον;

Every Breath You Take

Μέσα στο γενικότερο χάος που επικρατούσε στο γραφείο του σπιτιού της Έλενας, υπήρχε σε μια γωνιά ένα μικρότερο τραπέζι, το οποίο θα μπορούσε να περιγραφεί σαν άτυπο εικονοστάσι. Εκεί η Έλενα φύλαγε όλα όσα έβρισκε σχετικά με τον έρωτα. Στον τοίχο, ανάμεσα στα δεκάδες πυκνογραμμένα post-it, που κάθε τόσο υπέκυπταν στο νόμο της βαρύτητας κι έπεφταν σαν μαραμένα φύλλα στο ήδη βαρυφορτωμένο τραπέζι, υπήρχαν τέσσερις φωτογραφίες. Ήταν οι φωτογραφίες των προσώπων που ενσάρκωναν τον έρωτα στη ζωή της Έλενας: Ο Μάκης, μπροστά στα κάγκελα του προαυλίου, με όλη την τρυφερή ασουμπαλοσύνη ενός δεκαεφτάρη, μ' εκείνα τα μάτια που κάποτε έκαναν την Έλενα λιωμένο παγωτό· ο Χερτ, μισοξαπλωμένος στους αγκώνες του στην αμμουδιά φορώντας μόνο το μαγιό του, να μισοκλείνει τα μάτια του στον εκτυφλωτικό ήλιο του ελληνικού καλοκαιριού, ένα ξανθό αγγελούδι που γκρεμίστηκε απ' τον ουρανό στην αγκαλιά της Έλενας για δέκα τέλειες μέρες και δέκα βασανιστικούς μήνες μέχρι να τον ξεπεράσει· ο Τζέφρι, ο απόμακρος, γοητευτικός συμφοιτητής της, που τη γείωσε απερίφραστα και τελικά μάλλον λιγότερο επώδυνα απ' όλους

με τη γρήγορη και ξεκάθαρη απόρριψή του· ο Άντι, το αγριεμένο, μπερδεμένο εγγλεζόπουλο που μετέτρεψε τη ζωή της σε ξέφρενο τρενάκι του λούνα παρκ, όλο ψηλές βουνοκορφές ευτυχίας και χαράδρες απελπισίας, μέχρι που σε μια στροφή του δρόμου η Έλενα πήρε άλλο μονοπάτι και τον άφησε πίσω για να μπορέσει εκείνη να πάει μπροστά.

Πολλές φορές, όταν την πονούσαν τα μάτια της από την πολύωρη δουλειά στον υπολογιστή ή ένιωθε αποκαρδιωμένη από τα απανωτά αδιέξοδα, καθόταν και χάζευε αυτές τις φωτογραφίες. Γιατί άραγε είχε ερωτευτεί αυτούς τους άντρες, ειδικά αυτούς, τους τόσο διαφορετικούς μεταξύ τους; Ήταν θέμα εμφάνισης; Όχι φυσικά. Ας ξεχειλίζουν τα τραγούδια, οι ταινίες και τα βιβλία από τις αναφορές στην ομορφιά ως βασικό μοχλό του έρωτα· η πραγματικότητα ήταν διαφορετική. Τα μάτια μας έβλεπαν αλλιώς όταν ερωτευόμασταν κι η ομορφιά γινόταν λαστιχένια για να χωρέσει λογής λογής παραλλαγές της. Ο έρωτας ήταν όντως στραβός, καλά λέει ο απλός λαός. Πόσες φορές ερωτευόσουν κάποιον, που σε «κανονικές» συνθήκες δε θα έβρισκες και τόσο ελκυστικό εμφανισιακά, αλλά σου έκανε «κάτι»; Η καψούρα μπορεί να μαγειρευόταν και να τρωγόταν επιτόπου στο πλαστικό πιατάκι της εξωτερικής εμφάνισης, αλλά ο αληθινός έρωτας μαγειρευόταν σε πορσελάνες με άλλα συστατικά.

Κι η Έλενα είχε βρει ποια.

Πάντως οι ποιητές και οι τραγουδιστές σε κάτι είχαν δίκιο· όταν μελοποιούσαν τον έρωτα, μιλούσαν για την ατμόσφαιρα που ηλεκτριζόταν όταν αντίκριζες την

αγάπη σου, τη ζάλη που σε έπιανε όταν ήσουν κοντά της, το λιγωμένο βλέμμα, το φτερούγισμα στο στομάχι, τα τρεμουλιαστά γόνατα. Οι εκφράσεις που χρησιμοποιούσαν ήταν ποιητικές, αλλά κατά βάση περιέγραφαν απτά συμπτώματα στη φυσιολογία μας, τον τρόπο με τον οποίο επιδρούσε στον οργανισμό μας μια πολύ συγκεκριμένη χημική ουσία που εκλυόταν για να ερωτευτούμε: Η φερομόνη.

Υπήρχαν πολλών ειδών φερομόνες κι οι περισσότερες παρέμεναν άγνωστες. Πολλές ανεξιχνίαστες συμπεριφορές στα ζώα και στους ανθρώπους εξηγούνταν χάρη στις φερομόνες. Στα ζώα, λόγου χάρη, οι σεξουαλικές φερομόνες έδειχναν ότι το θηλυκό ήταν πρόθυμο για αναπαραγωγή. Με τις φερομόνες μάσκαζαν τα ζώα την περιοχή της επικράτειάς τους. Πολλά έντομα που ζούσαν σε κοινωνίες επικοινωνούσαν μεταξύ τους χάρη σε αυτές.

Από τις λίγες έρευνες που είχαν γίνει σε ανθρώπους, ήταν επίσης γνωστό ότι οι φερομόνες έπαιζαν πολύ μεγαλύτερο ρόλο στη συμπεριφορά μας απ' όσο πιστευόταν. Για παράδειγμα, ο έμμηνος κύκλος των γυναικών που ζούσαν μαζί συγχρονιζόταν χάρη στις φερομόνες. Μια άλλη μελέτη απέδειξε ότι βάσει φερομονών διαλέγουμε ερωτικούς συντρόφους με τους οποίους δεν έχουμε συγγενική σχέση ή πιο σωστό θα ήταν να ειπωθεί ότι οι φερομόνες μάς αποτρέπουν να νιώσουμε έλξη για συγγενικά μας πρόσωπα, ώστε να αποφευχθεί η αιμομιξία.

Η μελέτη που βοήθησε την Έλενα να προχωρήσει ήταν μια σουηδική έρευνα του Ινστιτούτου Καρολίνσκα,

η οποία έδειξε ότι ο εγκέφαλος των ομοφυλόφιλων αντρών αντιδρούσε διαφορετικά από τον εγκέφαλο των ετεροφυλόφιλων αντρών σε οσμές που σχετιζόνταν με την ερωτική διέγερση. Ο εγκέφαλος των γκέι αντρών αντιδρούσε κατ' αναλογία με τον εγκέφαλο των στρέιτ γυναικών. Το ίδιο ίσχυε και για τις λεσβίες, οι οποίες ανταποκρίνονταν στις ερωτικές οσμές όπως οι ετεροφυλόφιλοι άντρες. Παρότι η έρευνα εκείνη είχε δώσει έμφαση στο αν η ομοφυλοφιλία είχε ερείσματα στη βιολογία, για την Έλενα το σημαντικότερο δεν ήταν αν διαλέγουμε το φύλο του εραστή μας βάσει φερομονών, αλλά ποιον εραστή διαλέγουμε. Γιατί τον άλφα και όχι τον βήτα; Γιατί τον κατεστραμμένο Άντι, που την παίδευσε τόσο πολύ, και όχι το φίλο του, τον Άλεξ, που και πιο όμορφος ήταν και σίγουρα πιο ισορροπημένος, μην αναφέρουμε κι ότι τη γούσταρε τρελά;

Το σινάφι των ψι (ψυχαναλυτές, ψυχοθεραπευτές, ψυχολόγοι) εξηγούσε τις ερωτικές μας έλξεις με όρους συναισθηματικής φύσης: Ερωτευόμαστε τον τάδε επειδή μας θυμίζει τον μπαμπά μας, επειδή θέλουμε (υποσυνείδητα) να επιλύσουμε θέματα από το παρελθόν, επειδή οι δικές μας δυσλειτουργίες και οι δικές του δυσλειτουργίες κάνουν χωριό, επειδή ο καθένας καλύπτει συναισθηματικές ανάγκες του άλλου. Η Έλενα πίστευε ότι όλα αυτά εξηγούσαν μόνο ως ένα βαθμό τον έρωτα. Είχε ένα πολύ ισχυρό επιχείρημα στη φαρέτρα της γι' αυτή την πίστη: Ακόμη και αν ίσχυαν όλα τούτα τα ψυχολογικά, που σίγουρα έπαιζαν κάποιο ρόλο, πάρα πολλές φορές ερωτευόσουν κάποιον με το που τον αντίκριζες – μια στιγμιαία, ξαφνική έλξη, σχεδόν σω-

ματική. Ποθούσες με κάθε σου μόριο να βρεθείς κοντά του, παραβλέποντας καθετί που σε άλλες συνθήκες θα θεωρούσες σημαντικό. Για την Έλενα αυτή η έλξη ήταν καθαρά θέμα φυσιολογίας, όχι ψυχολογίας.

Είχε περάσει τα τελευταία πέντε χρόνια της ζωής της ερευνώντας το πώς προκαλούν έρωτα οι φερομόνες που εκκρίνουν οι άντρες και οι γυναίκες. Σιγά σιγά της έγινε ξεκάθαρο ότι ερωτευόμαστε από τη μύτη. Όλα ήταν θέμα οσμής. Στην αρχαία Σπάρτη το ρήμα «εισπνέω» σήμαινε «ερωτεύομαι». Ο περιβόητος φτερωτός ερωτιδέας θα ήταν πιο κοντά στην πραγματικότητα εάν απεικονιζόταν όχι με τόξο και βέλος αλλά μ' ένα ψεκάστηρι, το οποίο μας το χώνει κάτω από τη μύτη και, μπαμ, δαγκώνουμε τη λαμαρίνα. Ίσως γι' αυτό τον συμβόλιζαν με φτερά, σαν μια πτητική ουσία που κυκλοφορεί στον αέρα και, όπως συμβαίνει με μια μυρωδιά, εισέρχεται στα ρουθούνια σου χωρίς να το καταλάβεις, και ύστερα – ύστερα αναλαμβάνουν η ποίηση και τα καψουροτράγουδα.

Παρέμενε άγνωστο ποιες ακριβώς ήταν όλες οι φερομόνες που εκκρίνονται από τον άνθρωπο, αλλά χάρη στις δικές της και σε άλλες έρευνες η Έλενα είχε βρει ότι τουλάχιστον δύο κατηγορίες χημικών ενώσεων επηρέαζαν την ανθρώπινη φυσιολογία και συμπεριφορά: τα αλειφατικά οξέα που εκκρίνονται από τον κόλπο των γυναικών και τα στεροειδή που εκκρίνονται από τους αποκρινείς αδένες του δέρματος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο έρωτας χτυπάει κατακούτελα και τους γκέι άντρες, που δεν έχουν πολλά πάρε δώσε με γυναικείους κόλπους, η Έλενα αποφάσισε να επικεντρωθεί στα στεροειδή, που

εκκρίνονται και στα δύο φύλα. Ήταν μια έξυπνη απόφαση.

Μέσα από κοπιώδη πειράματα, η Έλενα κατάφερε ν' απομονώσει μια φερομόνη που εκκρινόταν από τους δερματικούς αδένες, η οποία προκαλούσε ερωτική έλξη όταν ανιχνευόταν από ένα μυστηριώδες όργανο του ανθρώπου: Το υνιρρινικό όργανο είναι ένα μικροσκοπικό πρισματάκι στο επιθήλιο της μύτης μας, το οποίο, αν και ανακαλύφθηκε το 1811, η σημασία του είχε παραβλεφθεί, μια και θεωρούταν υποπλασμένο και μη λειτουργικό στον άνθρωπο. Παρότι αυτός που το ανακάλυψε το συνέδεσε με την όσφρηση, οι μεταγενέστεροι επιστήμονες μέχρι πολύ πρόσφατα το θεωρούσαν διακοσμητικό.

Η Έλενα το έβρισκε ειρωνικό ότι αυτό το όργανο ανακαλύφθηκε από κάποιον Λούδβι Γιέκομπσον εδώ στη Δανία, στην ίδια πόλη που εκείνη, σχεδόν διακόσια χρόνια μετά, θα αναγνώριζε την πραγματική και κορυφαία σημασία του για μια από τις πιο μυστηριώδεις κινητήριες δυνάμεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Παρότι ήταν μάλλον απλή σύμπτωση, η ίδια έμπαινε στον πειρασμό να τη θεωρήσει σημαδιακή. Η πνιγμένη από τους αιώνους πιάνεται.

Ήταν έτοιμη. Όπως πολλοί επιστήμονες πριν από εκείνη, δε δίστασε να κάνει τον εαυτό της πειραματόζωο. Με βάση τα πετυχημένα πειράματα στους μακάκους, κατάφερε ν' απομονώσει και ν' αναπαραγάγει το χημικό αγγελιαφόρο του δικού της έρωτα.

Και τώρα;

Τώρα είχε φτάσει στο τελικό στάδιο του πειράματος.

Έπρεπε να βρει έναν άντρα που, σαν αντίστοιχο κομματάκι παζλ, θα ταίριαζε στη δική της ερωτική φερομόνη.

Αυτό ήταν σοβαρό πρόβλημα. Η ερωτική φερομόνη δεν επιδρούσε σε όλους ανεξαιρέτως, αλλιώς θα ερωτευόμασταν όλο τον κόσμο. Για λόγους που παρέμεναν ακόμα ανεξήγητοι, και ίσως να μην εξηγούνταν ποτέ, η ερωτική φερομόνη μάλλον ανιχνεύεται από όλους όσους έρχονται σε επαφή μαζί μας αλλά μόνο σε ελάχιστους επιδρά ερωτικά. Αυτή ακριβώς ήταν η δυσκολία που αντιμετώπιζε η Έλενα. Πώς να συνεχίσει τα πειράματά της; Δεδομένου ότι δεν ερωτευόμαστε κάθε μέρα, ίσως ούτε κάθε χρόνο, οι πιθανότητες να βρει κατάλληλο δέκτη για τη δική της συγκεκριμένη φερομόνη ίσως ήταν απειροελάχιστες. Μπορούσε να πάρει μήνες ή και χρόνια.

Η Έλενα δεν μπορούσε να περιμένει μήνες και χρόνια. Ούτε μέρες δεν άντεχε. Έτσι πήρε δύο αποφάσεις. Για αρχή, ενίσχυσε τη φερομόνη της ώστε να είναι πιο ισχυρή και άρα πιο εύκολα ανιχνεύσιμη. Της πήρε μερικά μερόνυχτα, αλλά ήταν εύκολο. Το δύσκολο ήταν αυτό που ακολούθησε.

Love Kills

Βγήκε από το σπίτι της μ' έναν κόμπο στο στομάχι. Ο δυνατός ήλιος που έλουζε την Κοπεγχάγη έμοιαζε να συνωμοτεί υπέρ της. Όλοι οι Δανοί ήταν στους δρόμους, χυμένοι στα πάρκα και στα πεζοδρόμια, απολαμβάνοντας τη σπάνια λιακάδα. Σε κάποιους από αυτούς η σημερινή μέρα θα χαραζόταν στη μνήμη.

Η καρδιά της χτυπούσε δυνατά καθώς προχωρούσε προς τη στάση του λεωφορείου. Ένωθε σαν τρομοκρατίσσα σε αποστολή αυτοκτονίας, ζωσμένη με μια βόμβα, της οποίας η δράση –και η ζημιά– ήταν άγνωστη.

Καθώς περπατούσε, κοίταζε κλεφτά τους ανθρώπους που προσπερνούσε. Ήθελε να τους ζητήσει συγγνώμη προκαταβολικά. Για ένα ολόκληρο άπνο εικοσιτετράωρο η Έλενα συζητούσε με τον εαυτό της τι να κάνει· τι επέτρεπε στον εαυτό της να κάνει. Την ίδια δεν την πείραζε να γίνει πειραματόζωο· ήταν το τελευταίο βήμα μιας ολόκληρης πορείας. Ό,τι ήταν να χάσει, το είχε χάσει εδώ και χρόνια. Αλλά να βάλει κι άλλους ανθρώπους στο πείραμα και μάλιστα εν αγνοία τους;

Στο σακιδιό της υπήρχαν τέσσερα μικροσκοπικά φιαλίδια. Το καθένα περιείχε σταγονίδια από την ενισχυμένη φερομόνη που είχε φτιάξει. Τη φερομόνη

που, μόλις κάποιοι την οσφραίνονταν, θα την ερωτεύονταν σφόδρα – εάν όλα πήγαιναν καλά σύμφωνα με το πείραμα.

Καλά για ποιον;

Για την ίδια, που θα εξακρίβωνε αν οι επιστημονικές αναλύσεις της ήταν σωστές; Που επιτέλους θ' αποκτούσαν νόημα τα τελευταία δεκάξι χρόνια της ζωής της; Ή για τον τυχαίο άντρα, που ξαφνικά θα βρισκόταν τρελά ερωτευμένος με μια άγνωστη, η οποία δεν έψαχνε τον έρωτα αλλά το μηχανισμό του;

Εντάξει, δε θα τον σκοτώσω κιόλας, δικαιολογήθηκε στον εαυτό της. Όλη την ώρα ερωτευόμαστε ανθρώπους που δε μας θέλουν. Δεν είναι δε το τέλος του κόσμου.

Σίγουρα δεν ήταν το τέλος του κόσμου· εξίσου σίγουρα, όμως, θα ήταν η αρχή μιας τεράστιας αναστάτωσης.

Άυπνη, νησιτική και εξαντλημένη, η Έλενα βασανίστηκε ζυγίζοντας ένα δίλημμα που μόνο θεωρητικά υπήρχε. Έμοιαζε να έχει επιλογή – αυτή η αιώνια, μαρτυρική επιλογή και οι τρομερές συνέπειές της – αλλά στην πραγματικότητα η επιλογή ήταν ψευδής. Όλες οι επιλογές μας είναι προϊόν της ιστορίας μας. Κι η ιστορία της Έλενας μόνο σε ένα τέρμα οδηγούσε.

Στη στάση είχε λίγο κόσμο. Ήταν δέκα και τέταρτο το πρωί μιας Πέμπτης, κι όσοι ήταν να πάνε στη δουλειά τους βρισκόνταν ήδη στα γραφεία τους· τα παιδιά στα σχολεία τους.

Τα παιδιά! αναφώνησε η Έλενα από μέσα της, χά-

νοντας το βήμα της. Αν την ερωτεύοταν κάνας δεκαεξάχρονος; Θυμήθηκε τον εαυτό της στα δεκαέξι και πόσο υπέφερε εξαιτίας του Μάκη. Όχι, όχι, έπρεπε ν' αποφύγει να αποδεσμεύσει τη φερομόνη σε χώρους όπου υπήρχαν έφηβοι. Με τους ενήλικους ήταν αλλιώς: είχαν περισσότερες άμυνες και τρόπους ν' αντεπεξέλθουν σε μια ερωτική απογοήτευση.

Έρθε το λεωφορείο για το κέντρο και η Έλενα ανέβηκε μαζί με τους άλλους τρεις που περιμέναν. Μέσα βρίσκονταν δέκα άτομα: έξι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένης της ίδιας, και τέσσερις άντρες. Οι δύο ήταν πάνω από εξήντα. Ο ένας ήταν γύρω στα είκοσι, ενώ τον άλλον τον έκοβε περίπου στην ηλικία της: ήταν χάλια.

Κατσάδιασε τον εαυτό της: *Τι σημαίνει είναι χάλια; Πείραμα κάνεις, δεν ψάχνεις γκόμενο.*

Με τον τρόπο που έχουν οι άνθρωποι να τη σκαπουλάρουν από τη συνείδησή τους, η Έλενα δικαιολογήθηκε ότι η αιτία που δε θα άνοιγε τώρα τα φιαλίδια ήταν επειδή δεν ήταν ο χώρος κατάλληλος: παραήταν λίγα τα άτομα στο λεωφορείο για τη διεξαγωγή του πειράματος.

Όχι πως ήξερε ποιος θα ήταν ο κατάλληλος χώρος. Κάπου με μεγάλη συγκέντρωση κόσμου, όπως σ' ένα μπαρ ή σ' ένα εστιατόριο; Ή μήπως κάπου πιο απομονωμένα, με μόνο ένα δυο άτομα, ώστε να παρατηρήσει αντιδράσεις; Αχ, δεν ήξερε, δεν ήξερε! Μοριακή βιολόγος ήταν, όχι κοινωνική ανθρωπολόγος για να σχεδιάζει πειράματα συμπεριφοράς σε ανθρώπινους πληθυσμούς.

Σε δέκα λεπτά έφτασε στη στάση της, στη Ροδχου-σπλάσεν. Κατέβηκε και διέσχισε την πλατεία του δη-μαρχείου για να μπει στον ατέλειωτο πεζόδρομο Στρούιεδ. Η πλατεία και το Στρούιεδ ήταν φίσκα στον κόσμο. Άπειρα πρόσωπα τη βομβάρδιζαν από παντού. Άντρες, γυναίκες, νέοι, γέροι, Δανοί, αλλοδαποί, τουρίστες, επι-χειρηματίες, φοιτητές, άσχημοι, ωραίοι, γυμνασμένοι, χο-ντροί, χαμογελαστοί, μουρτζούφληδες, μια θάλασσα αν-θρώπων· όλοι υποψήφιοι ερωτοχτυπημένοι. Μαζί της.

Ποια η διαφορά; ρώτησε αγχωμένα τον εαυτό της. Ποια η διαφορά με το να πηγαίνω σ' ένα μπαρ για ένα ποτό; Κι εκεί κόσμο έχει κι εκεί μπορεί να με δει κά-ποιος και να μ' ερωτευτεί. Γι' αυτό, ηρέμησε, Έλενα. Όλα θα πάνε καλά.

Μόνο που δεν το πίστευε αυτό. Δεν ήξερε πόσο ισχυρή ήταν η ενισχυμένη φερομόνη. Δεν ήξερε τι επί-δραση μπορούσε να έχει ούτε ως προς τη σφοδρότητα ούτε ως προς τη διάρκεια της. Εξού κι αυτό που έκανε λεγόταν πείραμα.

Ένωσε να ιδρώνει, παρότι δεν έκανε ζέστη. Είχε φτάσει στο Άμαα Τόου. Κοντοστάθηκε πλάι στο σι-ντριβάνι. Πήρε βαθιά ανάσα και άνοιξε το σακίδιό της. Ή θα το έκανε τώρα ή ας γύριζε στο σπίτι της, ας μάζευε τα λιγοστά πράγματά της κι ας γύριζε στην Ελ-λάδα, ηττημένη και παντελώς άδεια.

Τα τέσσερα μικροσκοπικά φιαλίδια την περίμεναν υπομονετικά μέσα στην πλαστική θήκη τους. Η Έλενα έπιασε το ένα και το αποχώρισε από τα αδελφάκια του. Θα έκανε τη δοκιμή εδώ, στην πολυκοσμία της πλα-τείας. Από κάπου έπρεπε να ξεκινήσει.

Ο μεγαλόπνοος σκοπός άγιαζε τα μέσα. Το να επιτευχθεί ο παντοτινός έρωτας, με όλα όσα θα σήμαινε αυτό για το καλό της ανθρωπότητας, ήταν ένας ιερός στόχος που άξιζε οποιαδήποτε θυσία, ακόμα και να την ερωτευτεί κάποιος που εκείνη δεν ήθελε. «Στο κάτω κάτω, δε θα του έκανε κακό· το πολύ πολύ ο άντρας αυτός να εισέπραττε μια ερωτική απογοήτευση», μονολόγησε η Έλενα και περιεργάστηκε το φιαλίδιο στο χέρι της. Πήρε ξανά βαθιά ανάσα και άνοιξε το πώμα του. Κοίταξε τα αόρατα σωματίδια της φερομόνης να διαχέονται στον αέρα. Τα φαντάστηκε να σκορπάνε και να ταξιδεύουν ολόγυρα, αναζητώντας ρουθούνια για να χωθούν και, σαν φιλόδοξα σπερματοζώαρια, να φτάσουν στο κατάλληλο υνιρρινικό όργανο, όπου θα εναπόθεταν το σποράκι του έρωτα.

Δεν τολμούσε να σηκώσει τα μάτια της. Γύρω της κυκλοφορούσε πολύς κόσμος. Μια φοιτητοπαρέα στα αριστερά της στεκόταν και κουβέντιαζε πίνοντας μπύρες. Ευχήθηκε να είχε κι εκείνη ένα ποτό μπας και χαλάρωνε. Στα δεξιά της κάποιος στεκόταν και φαινόταν να περιμένει ένα ραντεβού. Μπροστά της δύο κοπέλες κοιτούσαν ένα χάρτη της Κοπεγχάγης και τον γύριζαν πότε έτσι και πότε αλλιώς. Μια γυναίκα τις πλησίασε και προθυμοποιήθηκε να τις βοηθήσει. Σήκωσε το χέρι της και τους έδειξε προς την κατεύθυνση του Κόνιενς Νιτόου. Ένας κύριος κοντοστάθηκε λίγο πιο πέρα και άλλαξε χέρι στη βαριά σακούλα που κουβαλούσε. Μια μαμά γονάτισε μπροστά στο μικρό γιο της για να του σκουπίσει το πρόσωπο που ήταν πασσαλειμμένο με το παγωτό που έτρωγε. Μια ξεναγός

προσπαθούσε να συγκεντρώσει σαν βοσκοπούλα τους ξεστρατισμένους τουρίστες της. Ένας επιχειρηματίας περπατούσε με γοργό βήμα μιλώντας έντονα στο κινητό του. Ένας νεαρός ερχόταν από τα δεξιά, περπατώντας γρήγορα. Πλησίαζε με βήμα αποφασιστικό. Ερχόταν ίσια πάνω της! Ο νεαρός την κοιτούσε και ερχόταν καταπάνω της! Η Έλενα τρόμαξε. Γούρλωσε τα μάτια. *Τόσο γρήγορα; Αυτός έρχεται καταπάνω μου σαν να τον τραβάει μαγνήτης!* Άνοιξε το στόμα της κατατρομαγμένη.

Τι έκανα;

Το παλικάρι συνέχισε να πλησιάζει αποφασιστικά. Πρέπει να ήταν γύρω στα είκοσι πέντε. Μελαχρινός, ελαφρώς γεματούλης, με λεπτά μεταλλικά γυαλιά. Η Έλενα ένιωσε τα γόνατά της έτοιμα να καταρρεύσουν. Τι θα της έλεγε; Τι θα της έκανε; Τι του είχε κάνει;

Πρόσταξε τον εαυτό της να τρέξει, αλλά είχε παραλύσει. Τον κοίταζε να έρχεται. Τώρα της χαμογελούσε κιόλας. Η Έλενα έκλεισε τα μάτια σαν να 'θελε ν' αποφύγει μια σύγκρουση, αλλά ήταν χειρότερο να μη βλέπει. Τα άνοιξε. Την είχε σχεδόν φτάσει. Άξαφνα την παρέκαμψε και πήγε στον τύπο που στεκόταν και περίμενε ακριβώς δίπλα της.

«*Dav mand, hvor har du været?*» χαιρέτησε το φίλο του και τον χτύπησε εγκάρδια στην πλάτη. Η Έλενα ξεφύσηξε με ανακούφιση. Είχε γίνει παρανοϊκή. Σιγά μην ερχόταν καταπάνω της κάποιος έτσι στα ίσια, έρωτας ξέρωτας. *Για ηρέμησε λιγάκι, γιατί θα τρελαθείς, μάλωσε τον εαυτό της.*

Τινάχτηκε!

Ακριβώς μπροστά της βρισκόταν μια γυναίκα. Ήταν η γυναίκα που είχε δώσει οδηγίες στις τουρίστριες.

«Undskyld, men har jeg ikke mødt dig før?» της είπε.

Η Έλενα ανοιγόκλεισε τα μάτια. Την τρομάξε έτσι ξαφνικά που εμφανίστηκε μπροστά της.

«I'm sorry, I don't speak Danish», είπε μόλις συνήλθε από την τρομάρα. Η γυναίκα χαμογέλασε ευγενικά.

«Sorry. I... I just thought I knew you. Haven't we met before?» είπε με καλά αγγλικά.

«Εεε...» δίστασε η Έλενα. «I don't know. Perhaps», απάντησε. Δεν τη θυμόταν. Ήταν μια γυναίκα γύρω στα σαράντα, με σκούρο ξανθό μαλλί κομμένο καρέ. Οι λεπτές ρυτίδες γύρω από τα ελαφρώς βαμμένα μάτια της και στις άκρες των χειλιών της της έδιναν χαρακτήρα. Τα μάτια της ήταν σκούρα πράσινα. Στο λαιμό φορούσε ένα κοντό πράσινο φουλάρι δεμένο κόμπο στο πλάι. Την ήξερε; Τσαντιζόταν να τη θυμούνται άλλοι κι εκείνη να μην τους θυμάται. Σαν να έφταιγε για κάτι.

«Do you live here? Or are you a tourist?» τη ρώτησε η γυναίκα, εξακολουθώντας να χαμογελάει.

«Εεε, I live here. I work here», απάντησε η Έλενα αφηρημένα, καθώς το μυαλό της ήταν ακόμα απασχολημένο, ψαχουλεύοντας στην αρχειοθήκη του ό,τι στοιχεία είχε γι' αυτό το άτομο.

«I'm sure I know you from somewhere. I never forget faces!» είπε εγκάρδια. Η Έλενα χαμογέλασε αμήχανα.
Τι ντροπή!

Η Έλενα τινάχτηκε και πάλι. Η γυναίκα είχε χτυπήσει τη γροθιά της στην παλάμη της. «Damn, I know that I know you. I just can't remember from where!»

«I'm sorry, but I... I can't remember either», ψέλλισε η Έλενα. Εντάξει, αφού ούτε η άλλη τη θυμόταν, ήταν μικρότερο το κακό. Έτσι θαμμένη που ήταν μες στη δουλειά της δε θυμόταν καλά καλά τον εαυτό της, όχι τους άλλους.

«Come on, I'll buy you a beer and we'll try to remember together», είπε ξαφνικά η γυναίκα και, χωρίς πολλά πολλά, έπιασε την Έλενα από το μπράτσο και άρχισαν να περπατάνε.

Η Έλενα σάσισε με την απροσδόκητη οικειότητα της ξένης, αλλά αφέθηκε. Πρώτον, επειδή πάντα είναι πιο εύκολο να λες ναι – το «ναι» λέγεται μια κι έξω, ενώ το «όχι» απαιτεί εξηγήσεις ή δικαιολογίες. Δεύτερον, η γυναίκα φαινόταν τόσο σίγουρη, που έπειθε και την ίδια. Και τρίτον, μετά την τρομάρα που έπαθε με το νεαρό, ο οποίος ερχόταν καταπάνω της σαν κεραυνοβολημένος εραστής, είχε ανάγκη να ξεχαστεί λιγάκι. Ο οργανισμός της σύρλιαζε για λίγο αλκοόλ.

Η ξένη την κατεύθυνε σ' ένα κοντινό καφέ με μια όμορφη αρ ντεκό πινακίδα. Τα τραπεζάκια ήταν γεμάτα κόσμος, και δυσκολεύτηκαν να βρουν δυο θέσεις.

«Ζεις εδώ λοιπόν;» τη ρώτησε η γυναίκα μόλις κάθισαν.

«Ναι, εδώ και δύο χρόνια περίπου», απάντησε η Έλενα. Ήταν ακόμα ταραγμένη από αυτό που συνέβη με τον άντρα.

«Από πού είσαι;»

«Από την Ελλάδα».

«Α, Ελλάδα! Φανταστικό μέρος».

Η Έλενα χαμογέλασε ευγενικά. Τι θα έκανε αν

όντως η φερομένη προκαλούσε τόσο σφοδρό έρωτα, που ο άλλος γινόταν ασυγκράτητος; Δεν είχε προετοιμαστεί για ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

«Έχω πάει δύο φορές. Μία στην Κρήτη, στα Κάνια».
«Χανιά».

«Κανιά... Ήταν περίφημα. Από τις καλύτερες διακοπές της ζωής μου. Και μία φορά σ' ένα άλλο νησί, δε θυμάμαι πώς το λένε. Σ... σ... κάτι».

«Σαντορίνη;»

«Όχι».

«Σίφνος;»

«Όχι».

«Σέριφος;»

«Έχετε πολλά νησιά από “Σ”», είπε γελώντας η γυναίκα.

«Δεν τα έχω μετρήσει».

«Αυτό ήταν κοντά στην Τουρκία. Νότια».

«Σάμος».

«Ναι! Έτσι το έλεγαν. Σάμος. Ήπια ένα πολύ ωραίο γλυκό κρασί εκεί».

Η Έλενα έγνεψε αφηρημένα. Έπρεπε ν' ανασχεδιάσει το πείραμά της. Να το οργανώσει καλύτερα, προβλέποντας κάθε ενδεχόμενο. Δεν μπορούσε να κυκλοφορεί εκλύοντας φερόμενες κι όποιον πάρει ο Χάρος.

«Εσύ τι κάνεις στη Δανία;»

«Ε;»

«Τι κάνεις στη Δανία; Δεν ήρθες για το κλίμα μας, φαντάζομαι». Ξαναγέλασε η γυναίκα. Είχε ωραίο γέλιο. Και φιλικά μάτια.

Η Έλενα προσπάθησε να συγκεντρωθεί. Δεν ήταν

τώρα η ώρα ν' ασχοληθεί με το πείραμά της. Θα το έκανε σωστά όταν θα γυρνούσε σπίτι της και θα καθόταν παρθέα με τις σημειώσεις της, ένας Θεός ξέρει για πόσες ώρες. Η προοπτική την κατέβαλε προκαταβολικά.

«Εεε, ήρθα στη Δανία λόγω δουλειάς».

Η γυναίκα περίμενε.

«Δουλεύω ως ερευνήτρια σ' ένα επιστημονικό ινστιτούτο».

«Τι ερευνάς;»

Η Έλενα αναστέναξε βαθιά. Πάντα όταν της έκαναν αυτή την ερώτηση, ένιωθε σαν να της έδιναν ένα τούβλο και της ζητούσαν να χτίσει ολόκληρη πολυκατοικία. Τι ν' απαντήσει; Αυτό που έκανε δεν ήταν μια απλή δουλειά, όπως το να δουλεύεις σε τράπεζα ή να διδάσκεις σ' ένα σχολείο. Ήταν η ζωή της. Ολόκληρη η ζωή της. Η μόνη ζωή που είχε, έτσι σκατά που τα είχε κάνει.

Αλήθεια, τι ερευνούσε; Όπως και να το περιέγραφε, ακουγόταν τόσο λίγο σε σύγκριση με το πόσο μεγάλο χώρο έπιανε μέσα της. Δεν έφταναν τα λόγια. Γι' αυτό συνήθως σώπαινε ή άλλαζε θέμα συζήτησης. Αυτή τη στιγμή, όμως, με τη συναισθηματική φόρτιση που είχε, δεν άντεξε.

«Κάνω έρευνα σχετικά με τους χημικούς μηχανισμούς του έρωτα».

Η έκφραση της άλλης φανέρωσε έκπληξη.

«Όταν λες “έρωτα”, εννοείς όπως όταν... ερωτευόμαστε;»

«Ναι. Ερευνώ τους βιολογικούς μηχανισμούς του έρωτα».

Η γυναίκα δεν είπε τίποτε. Ένα ανεπαίσθητο μειδίαμα απλώθηκε στα χείλη της, σαν τελευταίος κυματισμός ενός εσωτερικού χαμόγελου.

Στο τέλος είπε: «Έχουμε μάθει να λέμε “α, ενδιαφέρον!” όταν μας λέει κάποιος τι δουλειά κάνει. Αυτή τη φορά θα το πω χωρίς να φοβάμαι αν θ’ ακουστώ πειστική. Ακούγεται πολύ ενδιαφέρον αυτό που κάνεις».

Η Έλενα παρέμεινε ανέκφραστη. Το ήξερε ότι ήταν ενδιαφέρον. Αυτό ήταν και το γαμημένο πρόβλημά της. Αν δεν ήταν ενδιαφέρον, θα τα είχε παρατήσει. Ξαφνικά της ήρθε να κλάψει. Ήθελε να χωθεί στην αγκαλιά του Πατ και να μη σκέφτεται τίποτε, μονάχα να έχει τα χέρια του να την κρατάνε και να την προστατεύουν από όλα όσα τη φόβιζαν. Κι ας κρατούσε ελάχιστα η αγκαλιά, τις μετρομημένες με το σταγονόμετρο στιγμές που της επέτρεπε ο Πατ αυτή την αδυναμία· μια και πάντα μετά την έπιανε από τους ώμους, την κοίταζε στα μάτια και της έλεγε: «Για να δούμε τώρα τι σε πείραξε και να το λύσουμε».

Α, ρε Πατ, μερικά πράγματα δε λύνονται. Ή, για να λυθούν, πρέπει πρώτα να φτύσουμε αίμα.

«Είσαι καλά;»

Η Έλενα επέστρεψε στο Άμαα Τόου, στις δώδεκα το μεσημέρι μιας Πέμπτης του Ιούνη, απέναντι από μια άγνωστη γυναίκα με την οποία έπινε μπίρα. Την κοίταξε. Είχε κάτι το βλέμμα αυτής της γυναίκας.

«Καλά είμαι. Απλώς είμαι κουρασμένη απ’ τη δουλειά. Πάρα πολλή δουλειά».

Η ξένη χαμογέλασε, αλλά δεν είπε κάτι.

Ο σερβιτόρος έφερε τις δύο μπίρες και τις άφησε στο

τραπέζι. Η γυναίκα έβγαλε και πλήρωσε προτού προλάβει η Έλενα ν' αντιδράσει.

«Κερνάω εγώ», είπε. «Εγώ σε κάλεσα».

Η Έλενα σήκωσε την μπίρα της και είπε «σκολ». Η ξένη ανταπέδωσε. Έμειναν σιωπηλές για λίγες στιγμές.

Θα μπορούσα ν' ανοίξω την καρδιά μου σ' αυτή την άγνωστη και να ξεράσω όλα μου τα προβλήματα, τις αγωνίες μου, τις απογοητεύσεις που έχω φάει μ' αυτόν το βραχνά που έχω μπλέξει και ο οποίος, αντί να καλυτερεύει, γίνεται όλο και πιο πολύπλοκος, σκέφτηκε η Έλενα. Δεν την ξέρω, δε με ξέρει, δε λένε ότι αυτό είναι θεραπευτικό;

Το ζύγισε μέσα της, αλλά τελικά υπερνίκησε η συνήθεια. Δεν ήταν καθόλου συνηθισμένη να μιλάει για τη δουλειά της. Δηλαδή για τα προσωπικά της.

«Είμαι τόσο βέβαιη ότι σε ξέρω», είπε η γυναίκα, βγάζοντας την Έλενα από τις σκέψεις της. «Δε θα μπορούσα να είμαι πιο βέβαιη. Μιλώ ειλικρινά».

Η Έλενα δε μίλησε. Δεν είχε και κάτι να πει. Χαμογέλασε τυπικά.

«Δε συστηθήκαμε!» είπε ξαφνικά η Δανέζα και, τείνοντας το χέρι, συνέχισε:

«Σίσε Κνούσεν».

«Έλενα Πέτρου». Η Έλενα της έσφιξε το χέρι.

«Πού μένεις;»

«Στο Βέστεμπρο», απάντησε η Έλενα.

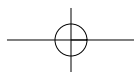
«Τότε δεν είναι από κει. Εγώ μένω στο Έασταδ...»

Παύση. «Και δουλεύεις;»

«Στο Πάνουμ Ινστιτούτ».

Σιωπή.

Η Έλενα ήπιε δυο γουλιές. Θα τέλειωνε την μπίρα

της, θα χαιρετούσε αυτή την ευγενική γυναίκα και θα γυρνούσε στο σπίτι της. Θα καθόταν να φτιάξει κανονικό πρωτόκολλο για το πείραμά της: Πού θα έκλυε τη φερομόνη, για πόση ώρα, σε τι πληθυσμό, με τι αναμενόμενα αποτελέσματα... Ναι, έτσι έπρεπε να γίνει. Μπορεί το περιβάλλον να μην ήταν ελεγχόμενο, όπως με τους μακάκους, αλλά έπρεπε να παραμείνει επιστήμονας. Κι ας ήταν η ίδια το πειραματόζωο· αυτή κι ένας άγνωστος X.

Σήκωσε τα μάτια και πρόσεξε τη γυναίκα· την κοίταζε έντονα. Δε χαμογελούσε πια. Το βλέμμα της είχε κάτι άλλο, κάτι ασαφές. Η Έλενα έχωσε τα δάχτυλα στα μαλλιά της και αναστέναξε. Τι παράξενη μέρα. Είχε ξεσυνηθίσει να βρίσκεται με ανθρώπους. Της ήρθε να βάλει τα γέλια με τα χάλια της: Έψαχνε το ελιξίριο του έρωτα και στην πορεία είχε χάσει την ικανότητα ακόμα και για απλές συναναστροφές.

«Θα πρέπει να φύγω σε λίγο. Έχω δουλειά», είπε μη αντέχοντας την αμηχανία της.

«Θες να περάσεις απ' το σπίτι; Σε καλώ για φαγητό».

Η Έλενα παραξενεύτηκε. Από πού ήρθε αυτό;

«Όχι, ευχαριστώ. Δεν μπορώ».

«Αν θες, πάμε για φαγητό εδώ κοντά, ξέρω ένα καταπληκτικό εστιατόριο που άνοιξε πρόσφατα, έχει φοβερό φαΐ, fusion κουζίνα, δεν ξέρω αν σ' αρέσει, έχω πάει ήδη δύο φορές και το λάτρεψα».

«Λυπάμαι, δεν μπορώ. Δεν προλαβαίνω», την έκοψε η Έλενα. Μα τι την έπιασε τώρα την άλλη έτσι ξαφνικά;

«Καταλαβαίνω. Έχεις δουλειά. Να τα πούμε μια άλλη φορά τότε, που θα έχεις χρόνο».

Η Έλενα δεν ήξερε τι να πει. Η ξένη έγειρε μπροστά στην καρτέλα της.

«Πας σινεμά;»

Η Έλενα δεν απάντησε.

«Έχω ένα εισιτήριο διαρκείας για το Πόστχους Τέετα, ένα μικρούλι κινηματογράφο τέχνης, δεν ξέρω αν τον ξέρεις, παίζει πολύ... πώς το λένε στ' αγγλικά, κάτσε να δεις, ψαγμένες ταινίες, αν θες πάμε μια απ' αυτές τις μέρες».

Η Έλενα χαμογέλασε ευγενικά.

«Ναι, οκεί». Πήγε να σηκωθεί. Άξαφνα η γυναίκα της έπιασε τον καρπό.

«Θέλω να σε ξαναδώ».

Η Έλενα πάγωσε την ώρα που σηκωνόταν.

«Θέλω να σε ξαναδώ», επανέλαβε η γυναίκα. Τα μάτια της δε χαμογελούσαν πια. Αυτό το ασαφές που είχαν πριν τώρα ήταν πιο ξεκάθαρο. Ήταν... ήταν πόθος! Όχι, όχι, δεν ήταν απλός πόθος. Ήταν μια πηγαία λαχτάρα. Εκλιπαρούσαν!

Η Έλενα παρέλυσε.

Η γυναίκα ξεροκατάπιε. Δάκρυ ήταν αυτό που σχηματίστηκε στην άκρη των ματιών της;

«Δεν ξέρω τι κάνω», είπε γελώντας νευρικά. «Σου ζητώ συγγνώμη, παραφέρομαι, αλλά με το που σε είδα έπρεπε να σου μιλήσω. Σε ξέρω! Εσύ κι εγώ... γνωρίζομαστε ήδη! Σ' έχω μέσα μου!»

Η Έλενα τράβηξε το χέρι της. Δε γινόταν στ' αλήθεια αυτό! Δεν ήταν δυνατόν! Τι είχε κάνει;

Η Σίσε ζάρωσε στη θέση της.

«Δεν ξέρω τι λέω, συγγνώμη, συγγνώμη, δεν έχω ξα-

ναφερθεί έτσι, πίστεψέ με, αλλά όταν σε είδα...» Σώπασε. Τα μάτια της γέμισαν δάκρυα. «Όταν σε είδα, μέσα μου... ανοίχτηκε... ανοίχτηκα...»

Η Έλενα πετάχτηκε όρθια.

«Συγγνώμη», ψιθύρισε κι έκανε να φύγει. Η ξένη τής ξαναγράπωσε το χέρι.

«Σε παρακαλώ, μη φεύγεις, δεν ξέρω τι να πω...» Η Σίσε έκλαιγε κανονικά τώρα, ένα παράξενο κλάμα αμηχανίας, νευρικότητας, δέους.

«Συγγνώμη», φέλλισε ξανά η Έλενα και τράβηξε το χέρι της βάζοντας δύναμη. «Ειλικρινά συγγνώμη».

Έκανε μεταβολή κι έφυγε όσο πιο βιαστικά της επέτρεπε ο λαβύρινθος με τα τραπέζια και τις καρέκλες.

«Σε ξέρω!» φώναξε η γυναίκα από πίσω της. Όλοι οι θαμώνες γύρισαν και τις κοίταξαν με περιέργεια.

«Σε ξέρω!» ξαναφώναξε ανάμεσα σε λυγμούς, μια λέξη που αντικαθιστούσε όσο καλύτερα μπορούσε μια άλλη, πιο βαριά.

«Σε ξέρω...»

Hounds of Love

«Γιατί κλαις; Έλενα, γιατί κλαις; Τι είπαμε για τα κλάματα; Πες μου».

«Ότι είναι για τους χαζούς».

«Γιατί είναι για τους χαζούς;»

«Γιατί οι έξυπνοι δεν κλαίνε. Σκέφτονται», είπε ρουφώντας τη μύτη της.

«Γιατί σκέφτονται;»

«Για να καταλάβουνε τι ήτανε αυτό που τους έκανε να κλάψουνε».

«Εσύ τι προτιμάς να είσαι; Χαζή ή έξυπνη;»

Η Έλενα είχε γίνει πολύ έξυπνη. Τόσο έξυπνη που η εξυπνάδα της είχε κάνει πλήρη κύκλο και είχε φτάσει στα σύνορα της ηλιθιότητας. Γύρισε πλευρό και κουκουλώθηκε με το μαξιλάρι. Στ' αυτιά της αντηχούσε ακόμα η ανήσυχη φωνή του Όε στον τηλεφωνητή, αφού εκείνη δε σήκωνε το τηλέφωνο.

«Έλενα;... Είσαι σπίτι;... Αν είσαι σπίτι, σήκωσέ το, σε παρακαλώ. Σου έχω αφήσει ένα σωρό μηνύματα και στο κινητό και στο εργαστήριο... Ανησυχώ».

Ένωθε μια απύθμενη ανάγκη να βάλει τα κλάματα,

αλλά τα γαμημένα μάτια της δεν υπάκουαν. *Τι κάνουμε, ρε Πατ, αν όσο κι αν σκεφτούμε, δεν καταλήξουμε πουθενά;*

Τέσσερις μέρες είχε μείνει κλεισμένη στο σπίτι της και κατέστρωνε το πρωτόκολλο για το πείραμα που θα έκανε σε κανονικές συνθήκες. Έξω ο ήλιος σκόρπιζε τις ακριβοθώρητες ευχές του στους ευγνώμονες Δανούς. Σήμερα ο καιρός είχε αλλάξει· έβρεχε, αυτό το ψιλόβροχο που βαριέται να γίνει βροχή. Το πρωτόκολλο είχε τελειώσει. Μπορούσε σήμερα να βγει και να το εφαρμόσει. Εκείνη, όμως, κρυβόταν στο κρεβάτι. Η αλήθεια είναι ότι σήμερα το πρωί σηκώθηκε, έκανε ντους, ψευτόφαγε λίγο γιαούρτι με μούσλι, ντύθηκε και μόλις ξεκλείδωσε την πόρτα, έκανε μεταβολή, έβγαλε τα παπούτσια της και χώθηκε στο κρεβάτι.

Φοβόταν. Έπειτα από την αναπάντεχη αντίδραση εκείνης της γυναίκας, ήταν τρομοκρατημένη – τι θα μπορούσε να συμβεί; Όσο καλά κι αν σχεδίαζε το πείραμα, ελλόχευαν διάφοροι κίνδυνοι. Αν έκανε ένα πράγμα ο έρωτας, αυτό ήταν να καταλύει τη λογική. Η Έλενα εξέθετε τον εαυτό της σε αντιδράσεις που δεν είχαν λογική. Αναμενόμενο δεν ήταν να φοβάται;

Και δεν ήταν μόνο αυτό. Περισσότερο τη βασάνιζε τι θα πάθαιναν οι άλλοι, τα πειραματόζωα. Ποιος ξέρει πώς ήταν τώρα αυτή η γυναίκα;

Από τα συνεχιζόμενα πειράματα στους μακάκους η Έλενα ήξερε ότι από τη στιγμή που απομακρύνεται το αντικείμενο του πόθου, και άρα η φερομότητα που εκλύει, ο ερωτευμένος περνά μια περίοδο βαθιάς θλίψης και στέρησης, αλλά μετά από κάποιο διάστημα το

ξεπερνά. Το ίδιο λέει και η κοινή ανθρώπινη εμπειρία. Ο χρόνος γιατρεύει... Αλλά αυτό συμβαίνει σε φυσιολογικές συνθήκες – με την ενισχυμένη φερομόνη δεν ήταν σίγουρο πόσο κρατούσε η περίοδος στέρησης. Ούτε πόσο έντονη ήταν.

Τι είχε προκαλέσει σ' εκείνη τη γυναίκα;

Όταν γύρισε σπίτι σαν κυνηγημένη, η Έλενα κατάρδιασε τον εαυτό της που σηκώθηκε κι έφυγε έτσι, παρατώντας το πείραμα στη μέση και την άλλη αβοήθητη. Είχε πανικοβληθεί. Δεν της είχε περάσει από το μυαλό ότι ήταν δυνατό ν' ανταποκριθεί γυναίκα στη φερομόνη. Τώρα που το σκεφτόταν πιο καθαρά, ήξερε ότι ήταν απολύτως φυσιολογικό, αλλά οι προκαταλήψεις της την είχαν εμποδίσει και να το προβλέψει μα και να αντιδράσει σωστά όταν αυτό συνέβη. Αναρωτήθηκε αν εκείνη η γυναίκα ήταν ομοφυλόφιλη, αν κατά κανόνα ερωτευόταν γυναίκες ή αν αυτό της προσέκυψε μόνο εκείνη τη μοναδική φορά. Το ερώτημα θα έμενε αναπάντητο, έτσι σκατά που τα 'χε κάνει.

Ένωσε να σκάει κάτω από το μαξιλάρι. Το πέταξε στο πλάι, ανασηκώθηκε στο κρεβάτι και κοίταξε την ανάστατη κρεβατοκάμαρά της. Ρούχα πεσμένα εδώ κι εκεί, τσαλακωμένα χαρτιά, βιβλία που τσακώνονταν για την προσοχή της. Τι έκανε; Όσο δεν τέλειωνε μ' αυτή την ιστορία, η ζωή της θα ξεροστάλιαζε περιμένοντας κάτι που δε θα ερχόταν ποτέ. Δεν μπορούσε να τα παρατήσει. Καλύτερα να πηδούσε απ' το παράθυρο.

Σε λίγο θα γίνει κι αυτό, σκέφτηκε με αυτοοικτιρισμό.

Σηκώθηκε από το κρεβάτι, μάζεψε τα μαλλιά της

αλογοουρά, φόρεσε τα παπούτσια της, πήρε το σακίδιό της και βγήκε έξω.

Δεν έκανε κρύο, αλλά με το ψιλόβροχο κυκλοφορούσε λιγότερος κόσμος στο δρόμο. Η Έλενα περπάτησε μέχρι τη στάση, όμως άλλαξε γνώμη και συνέχισε με τα πόδια. Κάθε βήμα την έφερνε πιο κοντά στη μοίρα της και εκείνη υποσυνείδητα καθυστερούσε την αποφράδα στιγμή.

Καμιά κατοσταριά μέτρα πιο κάτω πέτυχε ένα μπαρ που είχε δει αρκετές φορές, αλλά ποτέ δεν είχε σκεφτεί να μπει μέσα. Μόλις το προσπέρασε, κοντοστάθηκε. *Μου κάνει όσο κι οποιοδήποτε άλλο, σκέφτηκε.* Έκανε μεταβολή και χώθηκε μέσα.

Ήταν ένα από τα αναψυκτήρια-φαστφουντάδικα που πουλούσαν σμέαμπρεδ και ποτά. Δεν ήταν γεμάτο, είχε περίπου δέκα άτομα. Η Έλενα τίναξε τα μαλλιά της και κάθισε σ' ένα τραπέζι. Το επόμενο λεπτό ήρθε η σερβιτόρα και τη ρώτησε χαμογελαστά τι θα πάρει. Η Έλενα παρήγγειλε δύο σμέαμπρεδ με γαρίδες και μια μπίρα. Σ' ένα λεπτό βρίσκονταν μπροστά της. Τα έφαγε αργά αργά, σχεδόν τελετουργικά, και τέλειωσε την μπίρα. Ήξερε ότι χρονοτριβούσε. Ήξερε ότι σήμερα δεν έκανε απλώς ένα πείραμα. Άλλαξε τη ζωή της.

Αν πετύχαινε το πρώτο σκέλος του πειράματος και κάποιος την ερωτευόταν, το επόμενο στάδιο ήταν να παραγάγει τη δική του φερομόνη και να διαπιστώσει αν εκείνη μπορούσε να τον ερωτευτεί. Ύστερα θα ακολουθούσε το τρίτο στάδιο, αλλά αυτό... αυτό ήταν που την τρομοκρατούσε. Θα κρατούσε ο έρωτας για πάντα;

Φυσικά δε θα περίμενε να ολοκληρώσει το τρίτο στά-

διο για να δημοσιεύσει την έρευνά της, αλλά και μόνο το δεύτερο στάδιο αρκούσε για να τη φοβίζει.

Λες βλακείες, ξανάπε στον εαυτό της. Φοβάσαι ποιον θα ερωτηθείς, λες και όλες τις προηγούμενες φορές το ήξερες από πριν! Στην τύχη ερωτηθήκατε πάντα κι όποιον πάρει ο Χάρος. Ποια θα 'ταν η διαφορά τώρα;

Υπήρχε διαφορά, αλλά δεν ήθελε να την παραδεχτεί. Όσο επιστήμονας κι αν ήταν σχεδόν από τα γεννοφάσκια της λόγω ανατροφής, δεν είχε ανοσία στο ρομαντικό περιτύλιγμα του έρωτα. Το τυχαίο, το ακατανίκητο δόσιμο που απαιτούσε, η μαγεία που υποσχόταν, όλα αυτά η Έλενα τα μάζευε τώρα έναν μπόγο και τα πετούσε στην τουαλέτα. Την ενοχλούσε που περιόριζε τον έρωτα σε επιστημονικό πείραμα, κι ας το 'κανε για να μην ξαναπονέσει.

Δεν ωφελούσε να τα σκέφτεται άλλο αυτά. Γυρνούσε γύρω από τα ίδια και τα ίδια. Αναστέναξε και άνοιξε το σακίδιό της. Από τη μικρή πλαστική θήκη έβγαλε ένα φιαλίδιο και κρατώντας την αναπνοή της άνοιξε το πώμα.

Ευχήθηκε η φερομόνη της να μην προσελκύσει κανέναν εκεί μέσα κι έτσι να φύγει άπραγη. Το μετάνιωσε αμέσως και ευχήθηκε να προσελκύσει γρήγορα κάποιον, ώστε να τελειώσει αυτό το μαρτύριο. Ταυτόχρονα έτρεμε μήπως την ερωτηθεί ξανά γυναίκα. Αλλά αρκετά ζόρια έβαζε στον εαυτό της· δε χρειαζόταν να προσθέσει κι έναν ομοφυλόφιλο έρωτα.

Για κάμποση ώρα δε συνέβαινε τίποτε. Ο κόσμος στα άλλα τραπέζια συνέχιζε να κάνει αυτό που έκανε. Ξαφνικά κάτι τράβηξε την προσοχή της. Το ραδιόφωνο άλ-

λαξε κομμάτι και τώρα έπαιζε ένα τραγούδι που είχε να το ακούσει χρόνια, από την εφηβεία της σχεδόν.

*When I was a child
Running in the night
Afraid of what might be
Hiding in the dark
Hiding in the street
And of what was following me
Now hounds of love are hunting.
I've always been a coward
And I don't know what's good for me.
Here I go,
It's coming for me through the trees,
Help me someone, help me please.*

Ήταν το *Hounds of Love* της Κέιτ Μπους. Τα λαγωνικά του έρωτα. Το τραγούδι μιλούσε για το κυνήγι του έρωτα, το φόβο να δοθείς, να πιαστείς, το φόβο μήπως τελικά ο έρωτας σ' αφήσει και καταλήξεις πάλι μόνη στο δάσος, να γυρνάς και να ψάχνεις σαν λαγωνικό.

Ρουθούνισε με θυμηδία. Στα λαγωνικά του έρωτα η Έλενα θα έδειχνε το δρόμο· θα σκορπούσε αόρατα αλλά πανίσχυρα ίχνη να μυρίσουν για να τον βρουν. Κι αυτή τη φορά ο έρωτας θα έμενε για πάντα.

Έπειτα από μισή ώρα κι άλλη μια μπίρα η Έλενα κατέληξε στο ότι τα λαγωνικά του έρωτα δε μύρισαν τίποτα εκεί μέσα. Κοίταξε τριγύρω της τους υπόλοιπους θαμώνες· όλοι ήταν απασχολημένοι με τα δικά τους. Έπρεπε να πάει αλλού για κυνήγι.

Ύστερα από μία καφετέρια κι τρία μπαρ, η Έλενα άρχισε ν' ανησυχεί μήπως η φερομόνη της είχε κάποιο πρόβλημα. Κανείς δεν είχε ανταποκριθεί. Τρεις άντρες τη φλέρταραν –ο ένας μάλιστα ήρθε και της μίλησε– αλλά από τη στάση τους ήταν ξεκάθαρο ότι δεν ευθυνόταν καμιά φερομόνη, ενισχυμένη ή απλή, για το ενδιαφέρον τους. Υπαίτια ήταν η παλιά γνώριμη καύλα.

Αν και ήταν εκνευρισμένη με τις απανωτές αποτυχίες, αναθάρρεψε από το αναπάντεχο ενδιαφέρον τόσων αντρών. Οι δύο μάλιστα ήταν ελκυστικοί για τα δικά της γούστα. Όπως περπατούσε τώρα στους δρόμους της πόλης, αναλογίστηκε με πικρία τι είχε χάσει όλα αυτά τα χρόνια έτσι που είχε κλειστεί στο μοναστήρι της επιστήμης της. Δεν άντεχε ούτε να το σκέφτεται.

Μπαίνοντας στο μπαρ Ρουζ, παραπάτησε. Η φερομόνη μπορεί να μην είχε αποτελέσματα, αλλά είχαν οι έξι μπίρες που είχε πει όση ώρα έκανε πειράματα στα μπαρ. Κάθισε βαριά σ' ένα σκαμνί στην μπάρα και νουθέτησε τον εαυτό της να ζητήσει καφέ ή έστω ένα αναψυκτικό. Όταν τελικά εμφανίστηκε ο μπάρμαν μπροστά της, ζήτησε άλλη μία fadøl. Η μέθη άμβλυσε το άγχος της.

Περιμένοντας να έρθει η μπίρα, άνοιξε τη θήκη και ξεπωμάτισε το πέμπτο και τελευταίο φιαλίδιο. Αν δεν πετύχαινε ούτε αυτό, θα γυρνούσε αναγκαστικά σπίτι. Κόντευε έντεκα το βράδυ άλλωστε.

Μόλις έφτασε η μπίρα της, ήπια μια γουλιά και γύρισε από την άλλη πάνω στο σκαμνί, για να βλέπει όλο το μπαρ. Είχε πολύ κόσμο. Χαμογέλασε από μέσα της. *Πετύχει δεν πετύχει, αν μου την πέσει άλλος άντρας*

απόψε θα πω ναι, σκέφτηκε. Καλός ο έρωτας, αλλά και χωρίς αυτόν δεν είναι άσχημα μία στις τόσες. Αμέσως μάλωσε τον εαυτό της για την επιπολαιότητά της. Εδώ διακυβευόταν η επιτυχία ή αποτυχία ολόκληρης της επαγγελματικής της ζωής κι αυτή σκεφτόταν το σεξ. Απ' την άλλη, και μόνο η σκέψη να πλαγιάσει δίπλα σ' ένα ζεστό κορμί και να χαθεί στην αγκαλιά του έμοιαζε υπερβολικό. Είχε τόσο καιρό να κάνει σεξ. Είχε τόσο καιρό να ζήσει. Τελεία. Ήπια κι άλλη γουλιά κι απόδιωξε τις ζοφερές σκέψεις μ' ένα ελαφρύ κούνημα του κεφαλιού.

Δεν έχω ξανάρθει σ' αυτό το μπαρ, σκέφτηκε κι αμέσως γέλασε. Το ίδιο θα μπορούσε να πει για το 99,9% των μπαρ της Κοπεγχάγης, έτσι σπάνια που ξεμύτιζε από το αποστειρωμένο εργαστήριό της. Αναρωτήθηκε πώς φαινόταν. Είχε παραμελήσει τελείως τον εαυτό της. Εκείνο το πρωί, την ώρα που ετοιμαζόταν να βγει, παρατήρησε ότι το μαλλί της εκλιπαρούσε να το σώσει από την τραγωδία του. Κι η επιδερμίδα της ήταν σαν κάτι που είχε ξεχαστεί στο βάθος του ψυγείου. Το μόνο καλό με τη δουλειά ήταν ότι είχε χάσει βάρος, έτσι που ξεχνούσε να φάει, αν και πλέον είχε ξεφύγει από την κατηγορία «αδύνατη» και φλέρταρε επικίνδυνα με τον ορισμό τού «αποσκελετωμένη».

Ένωσε παρά είδε το βλέμμα του. Έχει γίνει άραγε καμιά έρευνα για το πώς αντιλαμβανόμαστε κάποιον όταν μας κοιτάξει; αναρωτήθηκε καθώς γυρνούσε να τον κοιτάξει.

Καθόταν τρία σκαμνιά παραπέρα στην μπάρα. Την κοίταξε. Έντονα. Όχι πονηρά ούτε ηδυπαθώς. Δε φλέρ-

ταρε μαζί της. Την κοίταζε... την κοίταζε όπως την είχε κοιτάξει εκείνη η γυναίκα. Σαν να την ήξερε! Η Έλενα ένιωσε την ανάσα της να κόβεται. *Mommy, they're back*, σκέφτηκε την ατάκα του κοριτσιού στο *Poltergeist* προτού το ρουφήξει η τηλεόραση. Σε μια στιγμιαία αναλαμπή, έβρισε τον εαυτό της που είχε πει τόσο πολύ και σκεφτόταν ασυνάρτητες ατάκες από ταινίες αντί να παρατηρεί αντικειμενικά τι συνέβαινε. Την επόμενη στιγμή ξανάβρισε τον εαυτό της που βαυκαλιζόταν ότι θα μπορούσε ποτέ να είναι αντικειμενική παρατηρήτρια όντας η ίδια το πειραματόζωο.

Ο άντρας ακόμα την κοιτούσε. Πρέπει να 'ταν γύρω στα είκοσι κάτι, αν έκρινε από το νεανικό δέρμα του. Την μπερδευαν, όμως, τα μαλλιά του, που ήταν ή πολύ ξανθά ή γκριζα, σχεδόν λευκά πάντως. Δεν μπορούσε να δει καθαρά στο μισοσκοτάδο του μπαρ. Δεν έβλεπε ούτε τι χρώμα μάτια είχε, κι ας ήταν καρφωμένα πάνω της. Αντιθέτως, το βλέμμα του ήταν ξεκάθαρο: σύγχυση· ταραχή· άγχος.

Η Έλενα τον λυπήθηκε κι αυτό την έκανε να του χαμογελάσει. Όχι πλατιά, απλώς τόσο δα, ίσα για να τον καθησυχάσει λιγάκι. Αμέσως η όψη του άλλαξε. Έγινε κατακόκκινος και χαμήλωσε το βλέμμα του.

Είχε μακρουλό πρόσωπο και στενά μάτια – σαν πίνακας του Μοντιλιάνι. Πρέπει να ήταν ψηλός, αν και δεν έβλεπε το σώμα του, έτσι όπως καθόταν στο σκαμνί. Η Έλενα ξεροκατάπιε. *It's now or never...* σκέφτηκε και ξαναμάλωσε τον εαυτό της για τους ηλίθιους στίχους που της έρχονταν. *Συγκεντρώσου, Έλενα!*

Ο τύπος ξανασήκωσε το βλέμμα και την κοίταξε.

Έκανε μια γκριμάτσα που ονειρευόταν να γίνει χαμόγελο όταν μεγάλωνε. Η Έλενα δίσταζε ανάμεσα στο να του χαμογελάσει, άρα να τον διευκολύνει, και στο ν' αφήσει τα πράγματα να κυλήσουν μόνα τους.

Τι μόνα τους, ηλίθια, αφού τον έχεις φλομώνει στη φερομόνη!

Του χαμογέλασε. Ξανακοκκίνισε εκείνος, αλλά αυτή τη φορά δεν κατέβασε τα μάτια. Ξαφνικά έγειρε απότομα μπροστά σαν να τον σκούντηξε κάποιος. Όντως τον είχε σκουντήξει κάποιος – ένας φίλος του που στεκόταν πίσω του. Ο νεαρός έγινε σαν παντζάρι και δάγκωσε το κάτω χείλος του.

Η Έλενα το βρήκε πολύ τρυφερό και γέλασε άθελά της. Δεν ήξερε τι έλεγαν οι Δανοί σ' αυτές τις περιπτώσεις, αλλά μάλλον ο φίλος του θα του έλεγε κάτι σαν: *Άντε, ρε μαλάκα, κάνε παιχνίδι, νυχτώσαμε.*

Ο νεαρός σηκώθηκε από το σκαμνί και με ασυνάρτητα βήματα, που τον έκαναν να φαίνεται σαν να αλλάζει γνώμη και κατεύθυνση κάθε πέντε εκατοστά, έφτασε μπροστά της.

«Hej!» είπε πιθανώς, αλλά πρέπει να το είπε τόσο σιγανά που δεν ακούστηκε τίποτε.

«Hello», τον χαιρέτησε η Έλενα.

Χριστέ μου, αυτός ήταν έτοιμος να βάλει τα κλάματα! σκέφτηκε. Ρε, μπας κι η φερομόνη που έφτιαξα δεν προκαλεί έρωτα αλλά διεγείρει τους δακρυγόνους αδένες;

«Με λένε Χένρικ», ψέλλισε στα δανέζικα, ένα ή δύο ντεσιμπέλ πιο ψηλά από το προηγούμενο «γεια».

«Δε μιλάω δανέζικα, αλλά με λένε Έλενα», του είπε στα αγγλικά και του έδωσε το χέρι της.

Ο Χένρικ το έπιασε με μεγάλη προσοχή, λες και άγγιζε πληγωμένο ζώακι.

«Hej», ξανάπε.

«Πόσων χρόνων είσαι;» τον ρώτησε η Έλενα, μαλώνοντας τον εαυτό της για την αμεσότητά της.

«Είκοσι επτά».

Παύση.

«Κι εσύ;»

«Τριάντα πέντε».

Παύση.

Δεν ήταν άσχημο παιδί. Πανύψηλος, τουλάχιστον ένα ενενήντα πέντε. Τα μάτια του, τελικά, ήταν γαλάζια, σχεδόν λευκά· τα κοντά μαλλιά του, αυτό το αγνό ξανθό που εκλιπαρεί για λίγο ακόμη χρώμα. Είχε χείλια λεπτά και μικρά. Το πρόσωπό του έμοιαζε σαν πορσελάνινο πάνω στις τεράστιες, λιπόσαρκες πλάτες του.

Τον είδε που ξεροκατάπινε.

«Δεν ξέρω τι να πω», της είπε εντελώς ειλικρινά. Το βλέμμα του είχε κάτι το ικετευτικό.

«Δε χρειάζεται να πεις τίποτε».

«Νομίζω ότι η καρδιά μου πάει να σπάσει», της είπε.

Του χαμογέλασε.

«Δε θέλω να σχηματίσεις λάθος ιδέα, εγώ δεν... δεν...»

Κούνησε το κεφάλι της καθησυχαστικά. Φαινόταν τόσο τρυφερά ευάλωτος.

«Θες να πάμε μια βόλτα;» ξεστόμισε τελικά.

Η Έλενα έγνεψε.

«Ναι. Θέλω».

Βγήκαν έξω από τους καπνούς του μπαρ. Είχε ακόμα φως κι ας κόντευε έντεκα το βράδυ.

«Πού;» τον ρώτησε μόλις στάθηκαν έξω από την πόρτα του μαγαζιού.

Το παλικάρι ξανακοκκίνισε.

«Τι εννοείς “πού”;» ψέλλισε.

«Πού θες να πάμε βόλτα;» τον ρώτησε η Έλενα.

Έβγαλε ένα γελάκι ανακούφισης.

«Α! Εεε, τι λες για... το Νίχαουν;»

Η Έλενα έγνεψε. Άρχισαν να περπατάνε. Δε μιλούσαν. Η Έλενα ήξερε ότι σύντομα η σιωπή θα βάραινε τόσο πολύ, που δε θα μπορούσαν να την αντέξουν άλλο. Δεν ήξερε, όμως, τι να πει. Αυτές οι στιγμές στην καλύτερη περίπτωση διακρίνονται από αμηχανία. Πόσο μάλλον τώρα, που εκείνη δεν είχε αγνούς σκοπούς.

Και ποιοι είναι οι αγνοί σκοποί; ρώτησε τον εαυτό της αυστηρά. *Στο κάτω κάτω, τι θα του κάνω; Στη χειρότερη περίπτωση, θα τον ερωτευτώ κι εγώ.*

Αυτή είναι η χειρότερη ή η καλύτερη περίπτωση; Τι μπερδεμένα που ήταν όλα!

Γύρισε και τον περιεργάστηκε. Αυτός ήταν ο άντρας με τον οποίο ίσως έμενε ερωτευμένη για πάντα; Η ιδέα την τρόμαξε.

Ο Χένρικ γύρισε και την κοίταξε.

«Εεε... ζεις εδώ;»

Όση ώρα η Έλενα αντάλλασε μαζί του τις τετριμμένες κοινοτοπίες που λιπαίνουν την αρχή μιας γνωριμίας, μέσα της πάλευε ν' απαντήσει στο ερώτημα που την έκαιγε: Θα τολμούσε να περάσει στη δεύτερη φάση του πειράματος και να πάρει τη δική του φερομόνη για να τον ερωτευτεί;

Μέχρι να φτάσουν στο Νίχαουν, η Έλενα είχε μά-

θει ότι ο Χένρικ Γένσεν δούλευε στη γραμματεία μιας εταιρίας καθαρισμού κτιρίων, ζούσε μ' ένα συγκάτοικο στο Μπρένσχοϊ και του άρεσε το χιπ χοπ – μάλιστα, έγραφε στίχους για ένα συγκρότημα. Τίποτε απ' αυτά δεν της κέντριζε ούτε στο ελάχιστο το ενδιαφέρον.

Δεν παίζει ρόλο αυτό για να ερωτευτείς κάποιον, κατσάδιασε τον εαυτό της. Μπορεί να κάνει την πιο μάπα δουλειά του κόσμου και το μόνο του ενδιαφέρον να είναι η συλλογή σπιρτόκουτων, αλλά αν είναι να δαγκώσεις τη λαμαρίνα, τη δαγκώνεις.

Ένωσε να την πιάνει ταχυπαλμία. Η βουή της πολυκοσμίας τριγύρω δεν τη βοηθούσε. Το κανάλι με τα πολύχρωμα, γραφικά σπιτάκια ήταν κατάμεστο εκείνη την ώρα, λόγω του καλού καιρού· όλα τα καφέ και τα εστιατόρια ήταν γεμάτα.

«Δεν έχει να καθίσουμε», είπε ο Χένρικ απολογητικά. Το βλέμμα του ήταν πονεμένο, λες και το ότι δεν είχε άδειες θέσεις ήταν δικό του φταίξιμο.

«Πράγματι», αποκρίθηκε ουδέτερα η Έλενα.

Εκείνη τη στιγμή μια παρέα που τα είχε τσούξει πέρασε από δίπλα τους και τους σκούντηξε κατά λάθος. Η Έλενα παραπάτησε μέχρι να βρει την ισορροπία της.

«Undskyld!» ζήτησε συγγνώμη ο τύπος που την έσπρωξε άθελά του. Ήταν άλλο ένα ξανθό Δανάκι, με μάτια γλαρωμένα από τη μέθη και ανάσα που βρομούσε μπίρα. Η Έλενα χαμογέλασε τυπικά.

«Συγγνώμη, γλυκό κορίτσι!» ξανάπε ο άντρας και της έκλεισε το μάτι προτού τον τραβήξει η παρέα του για να συνεχίσουν.

Η Έλενα τους κοίταξε ν' απομακρύνονται.

«Είσαι καλά;» άκουσε μια φωνή κοντά της. Γύρισε και σήκωσε το βλέμμα για ν' αντικρίσει τον Χένρικ.

«Ε;»

«Είσαι καλά; Φαίνεσαι... μπερδεμένη», της είπε.

«Όχι, καλά είμαι». Και μπερδεμένη όσο δεν έπαιρνε. Τι διάολο! Κάτι είχε συμβεί μέσα της, κάτι πολύ γρήγορο που δεν πρόλαβε ν' αδράξει, αλλά σημαντικό. Πολύ σημαντικό.

«Θες να πάμε λίγο πιο κάτω; Ξέρω ένα άλλο μπαράκι».

Η Έλενα ψευτοχαμογέλασε και άρχισε να περπατά μηχανικά. Το μυαλό της ήταν αλλού.

Ο Χένρικ είχε χάσει την αρχική αλαλία του και τώρα της μιλούσε για το χιπ χοπ συγκρότημα και για το όνειρό του να μπορέσει να γράψει αγγλικούς στίχους για μεγάλα ξένα συγκροτήματα. Συνεχώς γυρνούσε και την κοίταζε· η Έλενα ένιωθε το βλέμμα του πάνω της, το αισθανόταν στο δέρμα της. Η ίδια πάσχιζε να πιάσει το νήμα εκείνης της φευγαλέας σκέψης.

«... Δε θα 'χει τόσους μεθυσμένους εκεί, ελπίζω», άκουσε τον Χένρικ να λέει.

Αυτό ήταν! Η σκέψη που της διέφευγε. Μα πώς δεν το είχε καταλάβει νωρίτερα; Ήταν τόσο προφανές, που πλησίαζε τα όρια του γελοίου! Τι τυφλωμένη που ήταν από το άγχος της! Και να κατάφερνε να κάνει κάποιον να την ερωτευτεί με την ενισχυμένη φερομόνη της, αυτό απλώς σήμαινε ότι θα την ερωτευόταν μόνο αυτός! Δε θα ήταν απαραίτητα αμοιβαίο. Δεν ήταν υποχρεωμένη να τον ερωτευτεί! Ακόμη και να ενίσχυε τη φερομόνη του στο εργαστήριο, δε σήμαινε σώνει και καλά ότι θα τον ερωτευόταν.

Γύρισε και τον κοίταξε σαν να τον έβλεπε πρώτη φορά. Το μυαλό της καθάρισε. Ρε, δεν της άρεσε! Ευγενικό και καλοσυνάτο παλικάρι, μα αδιάφορο. Η Έλενα ένιωσε να φεύγει ένα βάρος από το στήθος της. Δεν ήταν αυτός ο άντρας που θα ερωτευόταν για πάντα. Πιο πολύ της έκανε κλικ ο τύπος με την πιωμένη φάτσα που τη σκούνηξε στο Νίχαουν. Ο έρωτας ήταν απόλυτα απρόβλεπτος, ακόμη κι αν τον έκλεινες σε δοκιμαστικό σωλήνα.

«Φτάσαμε!» είπε ο Χένρικ κι έδειξε τη σκούρα πράσινη πόρτα ενός μπαρ.

Αυτό που κάνω είναι εντελώς λάθος! συλλογίστηκε η Έλενα. Μέσα σε μερικά δευτερόλεπτα αναλογίστηκε τις δυνατότητες που είχε: α) να πάει μαζί του στο μπαρ και μετά από λίγο να προφασιστεί κάτι και να φύγει· β) να προφασιστεί από την αρχή κάτι και να φύγει· γ) να πάει σπίτι του, να κάνουν σεξ κι ύστερα να την κάνει.

Συνειδητοποίησε για δεύτερη φορά απόψε ότι είχε αιώνες να κάνει σεξ. Η ιδέα την ερέθιζε. Η ιδέα όμως, όχι αυτός. Εξάλλου θα ήταν διπλά ανήθικο να τον ρίξει στο κρεβάτι, ερωτευμένο άνθρωπο, κι ύστερα να τον εγκαταλείψει. Όχι, όχι, καλύτερα να έβαζε τέλος σ' αυτή την ιστορία το ταχύτερο δυνατό.

Άνοιξε το στόμα της για να πει κάποια γενικόλογη δικαιολογία και να φύγει, αλλά θυμήθηκε την εντονότατη αντίδραση της γυναίκας την περασμένη εβδομάδα. Αν ο Χένρικ αντιδρούσε το ίδιο δραματικά; Ήταν άντρας, έπρεπε να το θυμάται αυτό· μπορεί να μην έβαζε απλώς τα κλάματα και να γράπωνε το χέρι της, όπως η γυναίκα.

Ο Χένρικ κρατούσε την πόρτα ανοιχτή και την περιμένε να μπει. Η Έλενα χαμήλωσε το βλέμμα και δρασκελίσε την είσοδο. Θα έπρεπε να φύγει με άλλο τρόπο.

Δύο μίρες και δέκα τόνους πλήξης μετά, ο Χένρικ ζήτησε συγγνώμη και σηκώθηκε να πάει στην τουαλέτα. Όλη αυτή την ώρα η Έλενα τον άκουγε ή έδειχνε να τον ακούει, ενώ μάζευε θάρρος για να κάνει αυτό που ήξερε ότι ήταν το πιο ασφαλές. Και το πιο ανήθικο επίσης.

Με το που τον είδε να μπαίνει στην τουαλέτα, σηκώθηκε από το σκαμνί και κατευθύνθηκε στην έξοδο. Ήταν ελεεινό αυτό που έκανε, έκαιγε μέσα της από την ντροπή, αλλά δεν έβλεπε άλλη λύση. Ο Χένρικ την κοιτούσε στα μάτια λες κι έβλεπε το άστρο της Βηθλεέμ που του έδειχνε το δρόμο για την παντοτινή ευτυχία. Πώς να διακινδυνέψει να του πει: «Σόρι, φίλε, αλλά δεν ενδιαφέρομαι»; Θα την άφηνε να φύγει έτσι απλά, αν εκείνη προφασιζόταν ότι ήταν κουρασμένη ή παντρεμένη ή όποια άλλη δικαιολογία κατέβαζε η κούτρα της; Δεν το πίστευε. Μόνο να φύγει στη ζούλα μπορούσε.

Με το που βγήκε έξω άρχισε να περπατά με το συνηθισμένο, γρήγορο βήμα της· σε λίγο επιτάχυνε και κατέληξε να τρέχει κανονικά. Έτρεχε να ξεφύγει. Όχι από τον Χένρικ, αλλά από την ντροπή της.

Αυτό το πείραμα πήγαινε κατά διαόλου!

Ne me quitte pas

«Τι πράμα;»

Ο Όε την κοιτούσε με τα μάτια ορθάνοιχτα και με μια έκφραση που ξεπερνούσε την έκπληξη κι έμπαινε στα χωράφια της φρίκης. Η Έλενα ξεροκατάπιε.

«Τι είπες;!»

Τελικά ήταν λάθος που αποφάσισε να του τα εκμυστηρευτεί – τις φερομόνες, τα πειράματα, όλα.

Την απόφαση την πήρε με το που άνοιξε τα μάτια της εκείνο το πρωί, λες και ξύπνησε και τη βρήκε μπροστά της, έτοιμη, να την περιμένει. Είχε κοιμηθεί ελάχιστα. Της ήταν αδύνατο να βγάλει από το μυαλό της την εικόνα του Χένρικ στο μπαρ, της Σίσε στο Άμαα Τόου. Τι τους είχε κάνει;

Δεν άντεχε να συνεχίσει μόνη της τα πειράματα. Η συνείδησή της απειλούσε να παραιτηθεί. Ένας Θεός ήξερε τι έπαθε ο Χένρικ όταν βγήκε από την τουαλέτα και δεν τη βρήκε στο μπαρ. Ήταν ασυγχώρητο αυτό που του έκανε. Και δεν ήταν η πρώτη φορά που τα έκανε όλα αυτά. Όλο το βράδυ βασανιζόταν από τις ενοχές, αλλά και τι μ' αυτό; Το να αυτομαστιγώνεται ήταν ανώφελο· το θέμα ήταν να μην ξανακάνει τα ίδια λάθη.

Μετά από ώρες στριφογυρίσματος η Έλενα κατέ-

ληξε στο ότι είχε απόλυτη ανάγκη από στήριξη, αλλά κυρίως από καθοδήγηση. Από κάποιον συναισθηματικά λιγότερο μπλεγμένο. Έτσι εκείνο το πρωί εμφανίστηκε στο γραφείο του Όε νωρίς νωρίς και του ζήτησε να μιλήσουν.

«Συνέβη κάτι;» τη ρώτησε με ανησυχία μόλις την είδε. Προφανώς δε φαινόταν στα καλά της.

«Όχι, τίποτε. Για την έρευνα πρόκειται», προφασίστηκε. Πώς να του έλεγε ότι είχαν συμβεί σημεία και τέρατα και ότι τα κρατούσε κρυφά; Κανόνισαν να συναντηθούν στις δύο το μεσημέρι.

Όσπου να πάει δύο, η Έλενα απασχόλησε το μυαλό της ετοιμάζοντας άλλα δέκα φιαλίδια με τη φερομόνη της. Και πάλι, όμως, της έμεινε χρόνος. Τα νεύρα της ήταν κουρέλια. Δάγκωνε τα νύχια της μέχρι που μάτωσαν. Όταν άξαφνα χτύπησε το κινητό της, η Έλενα πετάχτηκε.

Ήταν η θεία Νίνα. Αυτή η γυναίκα είχε μια σχεδόν διαισθητική ικανότητα να την παίρνει τηλέφωνο κάθε που έπιανε πάτο.

Δεν ήταν λίγες οι φορές, ειδικά τον τελευταίο χρόνο, που η Έλενα το άφηνε να χτυπά χωρίς να το σηκώνει· άλλο ένα τούβλο στο τείχος της απομόνωσής της. Σήμερα το σήκωσε.

«Επιτέλους, σε βρίσκω», τη χαιρέτησε η θεία της.

«Είχα πολλή δουλειά τελευταία», υπεξέφυγε η Έλενα. «Πώς είσαι;»

«Καλά είμαι εγώ. Εσύ τι κάνεις;»

Ειλικρινά τι κάνω; Βρίσκω το ελιξίριο του έρωτα που θα γιατρέψει άπειρες πληγές; Ή καταστρέφω ανθρώπους προσπαθώντας;

«Καλά είμαι».

«Τι κάνεις;» επανέλαβε την ερώτησή της η Νίνα, μ' έναν τόνο που δεν άφηνε περιθώρια για υπεκφυγές.

Δεν μπορούσε να της πει. Αν όμως δεν μπορούσε να μιλήσει ούτε στη Νίνα, θα κατάφερε να μιλήσει στον Όε σε λιγότερο από μία ώρα;

«Ψάχνω να βρω μια ουσία που μας κρατάει ερωτευμένους για πάντα», είπε μια κι έξω.

Σιωπή.

Άκουγε καλά; Η Νίνα έκλαιγε; Σαν να άκουγε λυγμούς στην άλλη άκρη της γραμμής.

«Νίνα, κλαις;» ρώτησε σαστισμένη.

Οι λυγμοί δυνάμωσαν, μέχρι που σιγά σιγά έγινε ξεκάθαρο ότι η θεία Νίνα δεν έκλαιγε. Γελούσε!

«Γελάς;» τη ρώτησε η Έλενα εκνευρισμένη. Με το ζόρι έκανε υπομονή και δεν της το 'κλεισε στα μούτρα.

«Τι θα κάνει αυτή η ουσία;» ρώτησε η Νίνα παίρνοντας βαθιές ανάσες.

«Θα κάνει τον έρωτα να διαρκεί για πάντα», της απάντησε όσο πιο ξερά μπορούσε. Γιατί την κορόιδευε η θεία της;

«Γιατί;»

Η Έλενα έμεινε εμβρόντητη. Τι γιατί; Ήταν τόσο προφανές!

«Γιατί ο κόσμος υποφέρει όταν ο έρωτας τελειώνει!»

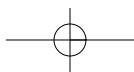
Η Νίνα σοβάρεψε.

«Ίσως αυτό δεν είναι κακό πράγμα».

«Ποιο, θεία, το να υποφέρουμε;»

«Ναι», της απάντησε πολύ σοβαρά.

«Είσαι με τα καλά σου; Είναι καλό να πλαντάζουμε

στο κλάμα, να τυραννιόμαστε, να θέλουμε να πεθάνουμε κάθε φορά που αυτός που αγαπάμε μας φτύνει;» φώναξε η Έλενα στο ακουστικό. «Όλες οι οδυνηρές ώρες, οι μαρτυρικοί μήνες, που δεν μπορείς να σκεφτείς τίποτε άλλο εκτός απ' το κακό που σε βρήκε, όσα χάθηκαν για πάντα, οι αγκαλιές που δε θα ξαναδώσεις, το πρόσωπο που δε θα ξαναχαϊδέψεις... Πώς είναι καλό αυτό;»

Για αρκετή ώρα η Νίνα δε μίλησε. Στο τέλος είπε: «Τελικά πήγες και το 'κανες...»

«Ποιο;»

«Αυτό που μου είχες πει στα δεκαοκτώ σου, τότε που μπήκες στο πανεπιστήμιο. Να βρεις πώς λειτουργεί ο εγκέφαλος για να είσαι προετοιμασμένη».

Η Έλενα δε μίλησε για λίγη ώρα.

«Δεν αφορά μόνο εμένα αυτή η ιστορία».

«Αλήθεια;» Προτού προλάβει να πει οτιδήποτε η Έλενα, η Νίνα συνέχισε: «Δε σ' είχα πιστέψει τότε. Νόμιζα ότι ήταν απ' τις τρελές ιδέες που μας μπαίνουν σ' εκείνη την ηλικία».

«Εγώ το έκανα. Τα κατάφερα!»

«Ελπίζω να ξέρεις καλά τι είναι αυτό που κατάφερες. Μονάχα πρόσεχε τι εύχεσαι. Μερικές φορές οι ευχές μας είναι κατάρες».

«Εντάξει, θεία, σ' ευχαριστώ για το όμορφο ρητό», είπε η Έλενα ειρωνικά και πολύ θυμωμένα.

Η Νίνα μαζεύτηκε. *Άλλη μια καλή πρόθεση που λοξοδρομήσε και πλήγωσε τον άλλο*, συλλογίστηκε και αναστέναξε απαλά.

«Αυτό που εννοούσα...»

Η Έλενα τη διέκοψε:

«Ξέρω, ξέρω, από νοιάξιμο τα λες. Άσε με εμένα και πες μου εσύ πώς τα πας», έκλεισε την κουβέντα απότομα η Έλενα. Είπαν δυο τρεις γενικότητες και το έκλεισαν λίγο μετά.

Η στάση της Νίνας την εκνεύρισε. Άι στο διάολο! Τι ήξερε αυτή; Εβδομήντα τόσο χρόνων κι ακόμα μπακούρι! Μόνο κάτι περιστασιακές σχέσεις έκανε στη ζωή της, απ' όσο είχε καταλάβει από τις ελάχιστες αναφορές που έκανε η θεία της στην προσωπική της ζωή. *Πώς να καταλάβει πόσο σημαντικός είναι ο έρωτας και γιατί πρέπει να κρατάει για πάντα;* σκέφτηκε η Έλενα και ξέγραψε την αντίδραση της θείας της. Τώρα, όμως, που καθόταν μπροστά στον Όε και τον έβλεπε να αντιδρά κι αυτός έτσι έντονα, κάτι κλονίστηκε μέσα της. Ξεροκατάπие. Μα ήταν τόσο φριχτό αυτό που έκανε;

«Θες να πεις ότι με την ενισχυμένη φερομόνη θα είναι εφικτή η παράταση του έρωτα στο διηνεκές;» επανέλαβε ο Όε, τονίζοντας αργόσυρτα μία μία τις λέξεις, σαν να του διέφευγε το άθροισμα του νοήματός τους.

«Ναι. Προς Θεού, δεν είναι αφροδισιακό. Δε θα ελκύεις σεξουαλικά τους πάντες. Ούτε και θα ερωτεύεσαι τον οποιονδήποτε. Απλώς αυτόν που ούτως ή άλλως θα ερωτευόσουν, θα τον ερωτεύεσαι για πάντα», εξήγησε η Έλενα σχεδόν απολογητικά.

Ο Όε εξακολουθούσε να την κοιτάζει μ' ένα βλέμμα σαστιμάρας. Ξεφύσηξε και έχωσε τα δάχτυλα στα αραιά μαλλιά του.

«Γιατί δε μου τα 'πες αυτά όταν ήρθες σπίτι μου; Τότε

μου 'χες πει ότι η έρευνά σου αφορούσε αποκλειστικά την ανίχνευση των φερομονών».

Έλα μου ντε! ρώτησε η Έλενα τον εαυτό της.

«Γιατί ήμουν ηλίθια. Όχι ότι φοβήθηκα ποτέ μη μου κλέψεις την ιδέα, αλλά... ξέρεις πώς κάνουμε εμείς οι ερευνητές με τα πειράματά μας. Και φοβόμουν μήπως... δεν καταλάβεις...»

Ο Όε κούνησε το κεφάλι του.

«Και σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα πειράματά σου;»

Η Έλενα του εξήγησε, παραλείποντας τα δύο συμβάντα με τη Σίσε και τον Χένρικ. Της ήταν αδύνατο να του πει όλη την αλήθεια. Δε θ' άντεχε να τον ξανακοιτάξει στα μάτια.

«Είμαι έτοιμη να ξεκινήσω πειράματα σε ανθρώπους. Έχω ήδη τη δική μου φερομόνη έτοιμη».

«Γιατί δε δημοσίευσες;» ρώτησε με ειλικρινή απορία.
«Τα αποτελέσματά σου είναι ήδη κοσμοϊστορικά!»

Η Έλενα έτριψε απαλά τα μηνίγγια της.

«Γιατί δεν είναι αρκετά, Όε! Δε με νοιάζει που κατάφερα τις δροσόφιλες να ζευγαρώνουν. Ούτε τους μακάκους. Θέλω να μάθω άμεσα αν πετυχαίνει σε ανθρώπους. Αν δημοσίευα, θα έπρεπε να περιμένω για peer reviews και ύστερα θα έπαιρνε μήνες, ίσως και χρόνια μέχρι να ετοιμαστεί πρωτόκολλο και να πάρει έγκριση η έρευνα σε ανθρώπους!»

Ο Όε την κοίταξε ίσια στα μάτια.

«Υπάρχουν σοβαροί λόγοι που παίρνει μήνες και χρόνια», είπε αργά και πολύ αυστηρά.

Δεν είχε τίποτε άλλο να πει για να δικαιολογήσει τη στάση της. Ο προϋστάμενός της είχε δίκιο.

Έμειναν ν' αναμετρούνται με τα μάτια, σιωπηλά. Όσα δεν της έλεγε, τα έλεγε το επικριτικό βλέμμα του. Η απόγνωσή της μετουσιώθηκε σε θυμό.

«Ωραία! Σταύρωσέ με! Ξέρεις καλά ότι έχω καλές προθέσεις».

Τα μάτια του Όε δε μαλάκωσαν καθόλου.

«Κι εσύ ξέρεις ότι ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος με καλές προθέσεις».

Να πάνε να γαμηθούν κι αυτός και τα βλακώδη τσιτάτα του! έβρισε από μέσα της. Ετοιμάστηκε να σηκωθεί, αλλά τη διέκοψε ο Όε.

«Όχι. Δε θα σε σταυρώσω, Έλενα. Μένω έκπληκτος με την ανευθυνότητά σου, αλλά δε θα υποκαταστήσω τη συνείδησή σου. Αλήθεια, γιατί ήρθες να μου τα πεις αυτά ειδικά τώρα;»

Η Έλενα ξεφύσηξε και δάγκωσε τα χείλη της προτού μιλήσει:

«Γιατί χρειάζομαι βοήθεια στο πώς να οργανώσω τα πειράματα», είπε σιγανά, χωρίς να τον κοιτάζει.

«Σε ανθρώπους;»

«Ναι».

«Τι σε κάνει να πιστεύεις ότι θα σε βοηθήσω;»

Σήκωσε τα μάτια της και τον κοίταξε. Εδώ που έφτασε, θα τα έπαιζε όλα για όλα.

«Για δύο λόγους. Πρώτον, επειδή είσαι επιστήμονας. Η έρευνά μου είναι πρωτοποριακή», είπε η Έλενα καρφώνοντάς τον στα μάτια. Ο Όε Μέλντρουπ-Γκέδε δε φάνηκε να κάμπτεται από αυτό το επιχείρημα.

«Ο δεύτερος λόγος;»

Προς στιγμή, η σιγουριά της Έλενας κλονίστηκε.

Αυτό που ετοιμαζόταν να πει ξεπερνούσε τα εσκαμμένα. Ξαφνιάστηκε με τον εαυτό της. Όλοι μας έχουμε μια ιδέα για το ποιοι είμαστε, μια εικόνα μας που περιφέρουμε και παρουσιάζουμε στους άλλους και στον εαυτό μας. Ο χαρακτήρας μας όπως τον ξέρουμε. Μ' αυτό που ετοιμαζόταν να κάνει εκείνη τη στιγμή η Έλενα συνειδητοποιούσε πως όλα αυτά τα χρόνια είχε κι έναν άλλο εαυτό, ίσως σε χειμερία νάρκη, που περιμένε τις κατάλληλες συνθήκες για να εκδηλωθεί. Ήταν ένας εαυτός που δεν της άρεσε καθόλου. Αδίστακτος.

Ξεροκατάπτε και συνέχισε:

«Επειδή σε είδα με τον Φρέδερικ. Είδα πόσο τρυφερή κι όλο αγάπη είναι η σχέση σας. Πόσο καιρό είστε μαζί; Δεκαεπτά χρόνια, αν θυμάμαι καλά; Δεν ανησυχείς μήπως χαλάσει αυτό που έχετε; Δε σε τρώει η αγωνία μήπως αύριο βρει τυχαία κάποιον άλλο και σ' αφήσει; Ή, πάλι, μήπως εσύ χάσεις τα μυαλά σου για έναν άλλον άντρα; Αν πετύχει η έρευνά μου, αυτό δε θα συμβεί ποτέ».

Τώρα ήταν η σειρά του Όε να ξεροκαταπιεί. Συνέχισε να την κοιτάζει έντονα, αλλά στο βλέμμα του είχε τρυπώσει η αμφιβολία. Πέρασαν αρκετές στιγμές χωρίς να μιλάνε. Η Έλενα καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα. Αν ο Όε αρνιόταν και την ανέφερε στην επιτροπή δεοντολογίας, δε θα ερχόταν απλώς το τέλος της έρευνάς της. Θα ερχόταν το τέλος της καριέρας της.

Ο Όε χαμήλωσε το κεφάλι και έπλεξε τα χέρια του στο σβέγκο. Ύστερα από λίγο το σήκωσε και την κοίταξε, δαγκώνοντας το κάτω χείλος του.

«Θα χρειαστεί να δω τα δεδομένα σου», δήλωσε ξερά.
Η Έλενα ένωσε να της κόβεται η ανάσα. *Τον κέρ-
δισα!* ούρλιαξε μέσα της.

«Φυσικά», απάντησε με όση αυτοσυγκράτηση είχε.

«Δε σου υπόσχομαι τίποτε», πρόσθεσε εκείνος αμέ-
σως.

«Το καταλαβαίνω. Κι εγώ στη θέση σου θα ήθελα
να δω τα δεδομένα πρώτα».

«Τη θέση μου άσ' την ήσυχη, Έλενα», είπε εκνευ-
ρισμένα. «Με έφερες προ τετελεσμένων γεγονότων.
Έκανες του κεφαλιού σου κάτω από τη μύτη μου, κο-
ροϊδεύοντάς με τόσα χρόνια».

Η Έλενα έγνεψε απολογητικά. Μέσα της τα άκουγε
βερεσέ αυτά. Τώρα μιλούσε ο πληγωμένος εγωισμός
του, κι αυτό δεν την ένοιαζε. Το σημαντικό ήταν ότι
θα συμμετείχε.

Η Έλενα έφυγε από το γραφείο του με αλληλοσυ-
γκρουόμενα συναισθήματα. Από τη μία ένιωθε ανα-
κούφιση που δε θα είχε πια μόνη της όλη την ευθύνη για
το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή των πειραμάτων – ο
Όε θα ήταν ένας πανίσχυρος σύμμαχος, σε επιστημο-
νικό αλλά και ηθικό επίπεδο.

Από την άλλη, ανησυχούσε. Ανησυχούσε ότι εμπλέ-
κοντας τον Όε, θα μπορούσε όλη η έρευνα να εξοκεί-
λει. Αν άρχιζε να της θέτει πεντακόσιες παραμέτρους
που θα καθυστερούσαν τα πειράματα για μήνες ή χρό-
νια; Όχι! Αυτό δε γινόταν να συμβεί. Έπρεπε να πεί-
σει τον Όε να βοηθήσει, όχι να γίνει εμπόδιο.

Dance Me To The End Of Love

Μόλις έφυγε η Έλενα, ο Όε έμεινε για πολλή ώρα καθισμένος στην καρέκλα του, εντελώς ασάλευτος. Περνούσαν τόσες πολλές σκέψεις από το μυαλό του, που για να μπορέσει να τις επεξεργαστεί, έπρεπε να απορροφήσει ενέργεια από τις υπόλοιπες λειτουργίες του οργανισμού του.

Γιατί της μίλησε τόσο αυστηρά; Κι ο ίδιος δεν υπήρξε άγιος στην πολύχρονη σταδιοδρομία του. Σφίχτηκε το στομάχι του όταν θυμήθηκε τι μαγείρεμα στοιχείων μηχανεύτηκε για να μπορέσει να επισπεύσει την έρευνα που έκανε όταν πρωτοήρθε στο Ινστιτούτο Πάνουμ, τότε που κρεμόταν όλη του η καριέρα από μια κλωστή.

Μήπως απλώς τη ζήλευε; Οι δικές του έρευνες προχωρούσαν με ρυθμό μαστουρωμένης κουτσής χελώνας. Θα ήταν τυχερός αν δημοσίευε προτού βγει στη σύνταξη. Δεν έπρεπε λοιπόν να την κατηγορήσει. Ίσως κι αυτός τα ίδια να έκανε εάν βρισκόταν μπροστά σε ένα τέτοιο εύρημα. *Οι ερευνητές είμαστε αρρωστημένα φιλόδοξοι*, συλλογίστηκε. *Οποιοσδήποτε δίνει τόσα πολλά απ' τη ζωή του σ' ένα σκοπό χάνει τις ισορροπίες*. Κι η Έλενα είχε δώσει τόσα πολλά, που

δεν της έμενε ζωή πέρα από την έρευνά της. Μέχρι και τα ποντίκια των πειραμάτων της το ήξεραν αυτό.

Δεν ήταν, όμως, αυτό που τον είχε αναστατώσει τόσο. Η Έλενα γραντζούνισε το πιο ευαίσθητο κομμάτι του. Ήταν πολύ χειριστικό από μέρους της, το έβλεπε, αλλά παράλληλα δεν μπορούσε να μην της δώσει δίκιο. Οι ερωτικές σχέσεις είναι το πιο ευάλωτο κομμάτι μας. Η εικόνα του Φρέδερικ κάλυψε όλο το οπτικό του πεδίο. Τα μάτια του βούρκωσαν. *Αν φοβάμαι μήπως τον χάσω λέει! Δε φοβάμαι απλώς μήπως τον χάσω· τρέμω πως αν τον χάσω, θα χαθώ εγώ!*

Δεκαεπτά χρόνια μαζί σήμαιναν πολλά πράγματα. Σήμαιναν πως όταν ξεκίνησαν τη σχέση τους εκείνος ήταν μόλις τριάντα δύο χρόνων. Ένας άλλος άνθρωπος. Καλά καλά δε θυμόταν τον εαυτό του. Αν χώριζε με τον Φρέδερικ, τι εαυτός θα του 'μενε; Υπήρχε Όε χωρίς Φρέδερικ;

Δεκαεπτά χρόνια μαζί σήμαιναν επίσης ότι γνώριζαν ο ένας τον άλλον σαν να είχαν γεννηθεί μαζί. Αυτό δημιουργούσε μια ζεστασιά και μια ασφάλεια που δεν υπήρχαν λέξεις να περιγράψουν. Δεν υπήρχε άνθρωπος στον πλανήτη που να τον ξέρει τόσο καλά όσο ο Φρέδερικ. Που να νοιάζεται όσο ο Φρέδερικ. Αρκούσαν, όμως, αυτά για να κρατηθεί η σχέση; Ο Νιλς, ο Πιοτρ κι ο Έιβιν αποδείκνυαν ότι το δίδυμο Φρέδερικ-Όε, όσο γερό κι αν ήταν, κινδύνευε να γκρεμιστεί, εάν φυσούσε ένας αρκετά δυνατός αέρας έρωτα.

Την πουτάνα, λες και το ξέρει! έβρισε από μέσα του. Όλα αυτά τα χρόνια ο Φρέδερικ μόνο μία φορά κινδύνευε να διαλύσει τη σχέση τους εξαιτίας ενός άλ-

λου άντρα, εκείνου του μπάσαρδου του Νιλς. Ήταν από τις χειρότερες περιόδους της ζωής τους, και για τους δύο. Ο Όε είχε δαιμονοποιήσει τον Νιλς, θεωρώντας τον ενσάρκωση του σατανά, που εισέβαλε στη ζωή τους για να τους καταστρέψει. Ποιος να ΄ξερε ότι, μόλις δύο χρόνια αργότερα, θα ήταν ο ίδιος του ο εαυτός που θα άνοιγε την πόρτα σ' έναν άλλο σατανά, τον Πιοτρ, το χαριτωμένο Πολωνό με το χαμόγελο που σκότωνε; Κι ύστερα, πριν από ενάμιση χρόνο, ο σατανάς ξαναχτύπησε την πόρτα τους με τη μορφή του Έιβιν, κι ο Όε την άνοιξε διάπλατα.

Δύο φορές κινδύνεψε να τα τινάξει όλα στον αέρα εξαιτίας κάποιου άλλου άντρα. Από καθαρή τύχη δεν είχε συμβεί. Ας μην ήταν ο Πιοτρ τόσο τσογλάκι κι ο Έιβιν τόσο μπερδεμένος με τη σεξουαλικότητά του, κι ο Όε θα μπορούσε να ΄χε καταστρέψει το γάμο του για να κυνηγήσει την απατηλή χίμαιρα του κεραινοβόλου έρωτα.

Αν πετύχει η έρευνά μου, αυτό δε θα συμβεί ποτέ, αντήχησαν τα λόγια της στο νου του. Άλλωστε δεν είναι μόνο οι περαστικοί άντρες που βάζουν σε κίνδυνο μια σχέση. Αρκεί η εντροπία της συμβίωσης, η πλήξη που απειλεί να σκουριάσει σαν αρμύρα τους αρμούς του γάμου. Πριν το καταλάβεις, βρίσκεσαι να κοιτιέσαι με τον άλλο καθώς απομακρύνεστε – άθελά του, άθελά σου, σαν καράβι που έχει λύσει τους κάβους.

Η ιδέα να βρεθεί ξαφνικά στα σαράντα εννιά μόνος του και να χρειαστεί να ψάξει απ' την αρχή για σύντροφο του έδωσε το στομάχι κόμπο.

Το τηλέφωνο που χτύπησε τον έκανε να τιναχτεί, έτσι

χαμένος που ήταν στους συλλογισμούς του. Όση ώρα μιλούσε με τη γραμματέα του για την αναβολή μιας σύσκεψης με τον επικεφαλής του Ινστιτούτου Καρολίνσκα της Στοκχόλμης, ένα κομμάτι του μυαλού του ήδη συσκεύαζε και τακτοποιούσε την απόφασή του.

The Look of Love

Τι στο καλό αντικρίζεις στα μάτια του, ώστε μπορείς να κάθεται με τις ώρες και να ταξιδεύεις μέσα τους; Δυο σκέτα μάτια είναι! Γιατί νιώθεις λες και κάποιο όργανο μέσα σου ξεριζώνεται, όταν χρειαστεί να τον αποχαιρετίσεις; Κι εκείνη η πείνα, η ακόρεστη, θηριώδης πείνα να τον φιλήσεις μέχρι να τον καταπιείς ολόκληρο, για να μην τον ξαναποχωριστείς· επειδή δε σου αρκεί απλώς να τον φιλάς, γιατί η σφιχτή αγκαλιά σου αφήνει ακόμη μόρια χώρου ανάμεσά σας.

Τα θυμόταν αμυδρά αυτά ο Όε, τα συμπτώματα του έρωτα. Τα αναπολούσε με ενθουσιασμό, αλλά και με λίγο φόβο, γιατί το να παραδοθείς στον έρωτα ήταν λίγο σαν να υπενοικιάζεις το σώμα σου και την ψυχή σου, να δίνεις ρεπό στη λογική σου.

Θα ξαναγινόταν έτσι γι' αυτόν και τον Φρέδερικ; Του φαινόταν σαν όνειρο, με όλες τις σημασίες της λέξης.

Η πρόταση που της έκανε ήταν όσο πιο ξεκάθαρη μπορούσε να είναι.

«Με τον Φρέδερικ είμαστε παντρεμένοι και κάποτε ήμαστε παθιασμένα ερωτευμένοι. Είμαστε οι καταλληλότεροι για το πείραμα».

Η Έλενα τον άκουγε χωρίς να μιλάει.

«Θα φτιάξεις τις φερομόνες μας και θα ερευνήσουμε κατά πόσο αληθεύει ο ισχυρισμός σου περί διαιώνισης του έρωτα».

Η Έλενα σκέφτηκε προτού μιλήσει. Όταν τελικά μίλησε, προσπάθησε ν' ακουστεί όσο πιο συνεργάσιμη μπορούσε. Το ύφος του Όε δεν της άφηνε περιθώρια.

«Δεκτό. Μόνο που έχω έναν ενδοιασμό. Σε επιστημονικό επίπεδο», βιάστηκε να προσθέσει.

«Ακούω».

«Καταλαβαίνεις ότι δεν έχουμε πραγματικά ιδέα για το πώς λειτουργεί η φερομόνη του έρωτα. Ούτε γιατί επιδρά ειδικά σε ορισμένους και όχι σε άλλους. Ούτε, τέλος, γνωρίζουμε πώς ή πότε σταματά να επιδρά».

Είχε την αμέριστη προσοχή του.

«Κατά συνέπεια, είναι πιθανό εσείς ως ζευγάρι, ύστερα από δεκαεπτά χρόνια συμβίωσης, να μην έχετε πλέον τέτοια φερομόνη. Να έχει πάψει να παράγεται, δηλαδή».

«Θα το διαπιστώσουμε αυτό με το πείραμα», είπε ο Όε έπειτα από λίγη περίσκεψη.

«Φυσικά», είπε η Έλενα. Μέχρι εδώ ήταν όλα καλά. Το επόμενο ήταν το δύσκολο. Ζύγισε τα λόγια της:

«Παράλληλα δε νομίζεις ότι είναι συνετό να διεξαγάγουμε πειράματα και σε άλλους, με διαφορετικό προφίλ;»

Το βλέμμα του Όε σκλήρυνε.

«“Συνετό” είναι μια λέξη που δύσκολα θα επέλεγα να χρησιμοποιήσω. Το αντίθετο μάλιστα».

«Επιστημονικά εννοώ», τον διέκοψε η Έλενα.

«Επιστήμη δε νοείται έξω από την ηθική. Τι προ-

τείνεις δηλαδή, ν' αρχίσεις να κυκλοφορείς εδώ κι εκεί εκλύοντας φερομόνες;»

Η Έλενα ξεροκατάπιε:

«Είχα κατά νου κάτι πιο ελεγχόμενο...»

«Ακούω».

«Να... να δοκιμάσουμε τη φερομόνη μου σε κάποιους επιλεγμένους άντρες και να παρατηρήσουμε τα αποτελέσματα».

Ο Όε την κοίταζε σιωπηλός.

«Ή και τη δικιά σου, αν θέλεις», πρόσθεσε η Έλενα αμήχανα.

Τα μάτια του γούρλωσαν από το σοκ, αμέσως όμως της είπε:

«Κι αν πετύχει; Σε ρωτώ. Αν πετύχει; Θα έχεις έναν, δύο, τρεις άντρες ερωτευμένους μαζί σου. Ή μαζί μου. Και μετά; Τι θα τους κάνεις; Θα τους κλείσεις σ' ένα εργαστήριο για να παρατηρήσεις τις αντιδράσεις τους; Θα τους αφήσεις έτσι; Δηλαδή πώς το έχεις σκεφτεί;»

Η Έλενα έξιψε το δεξί της μηνίγγι. Μίλησε πολύ σιγανά:

«Αν μ' ερωτευτεί κάποιος, θα φτιάξουμε τη δική του φερομόνη και θα δούμε τα αποτελέσματα πάνω μου».

Τα μάτια του γούρλωσαν κι άλλο:

«Μ' έναν τυχαίο άνθρωπο;»

«Μ' αυτό ακριβώς συμβαίνει πάντα! Τυχαίους ανθρώπους ερωτευόμαστε!» ξέσπασε η Έλενα.

«Κι αν δεν πετύχει; Αμφίδρομα εννοώ».

«Ε, θα μείνει μόνο ο ένας ερωτευμένος με τον άλλον».

«Το κάνεις κι ακούγεται πολύ απλό».

«Όσο απλό είναι και στη φύση. Ούτε οι πρώτοι ούτε

οι τελευταίοι θα είμαστε που ζούμε ένα μονόπλευρο έρωτα».

«Αναμφίβολα, αλλά στην προκειμένη περίπτωση επεμβαίνουμε στη φύση ενισχύοντας τη δράση της. Δεν ξέρουμε ποια θα είναι τα αποτελέσματα».

«Κι αυτό ακριβώς θα ερευνήσουμε!» φώναξε η Έλενα.

«Μπορεί να υπάρξουν άσχημες παρενέργειες».

«Δεν μπορείς να κάνεις ομελέτα αν δε σπάσεις αβγά!»

«Μιλάμε για ανθρώπους!»

«Το ίδιο κάνει και το ξέρεις».

Αναμετρήθηκαν λίγο ακόμα με τα μάτια, αλλά σύντομα απέστρεψαν κι οι δυο το βλέμμα και βυθίστηκε ο καθένας στις σκέψεις του. Πέρασε αρκετή ώρα.

«Ωραία», ανακοίνωσε ξαφνικά η Έλενα με ένα ύφος που υποδήλωνε ότι μέσα της το είχε λύσει.

«Προτείνω το εξής: Θα κάνουμε το πείραμα πάνω σ' εσένα και τον Φρέδερικ. Ένα πρωτόκολλο που θα ερευνά την αναζωπύρωση του έρωτα. Θα κάνουμε, όμως, κι ένα δεύτερο πρωτόκολλο. Πάνω μου». Σώπασε και τον κάρφωσε με το βλέμμα της. «Συμφωνώ ότι είναι αντιδεοντολογικό να κάνω κάποιον να μ' ερωτευτεί κι ύστερα να τον παρατήσω», συνέχισε, με την ντροπή να της καπαλίζει τη συνείδηση για τα πειράματα που είχε ήδη πραγματοποιήσει. «Οπότε προτείνω κάτι διαφορετικό. Να δοκιμάσουμε ορμόνες άλλων πάνω μου. Να δούμε ποιον θα ερωτευτώ εγώ».

Love Has No Pride

Ήταν μια παράξενη συμμαχία. Ξεπερνούσε τα όρια της επιστημονικής έρευνας. Δεν πειραματίζονταν με το αν ένα εμβόλιο θα θεράπευε την ηπατίτιδα σ' ένα ινδικό χοιρίδιο, αλλά με το αν εκείνη ξαφνικά θα έχανε τα μυαλά της για έναν άντρα κι αν εκείνος θα ξαναερωτευόταν το μεγάλο έρωτα της ζωής του. Στην ουσία, το ινδικό χοιρίδιο του πειράματος ήταν τα συναισθήματά τους.

Η προσωπική τους εμπλοκή τούς προξενούσε αμηχανία. Αντί να τους φέρει πιο κοντά, τους απομάκρυνε, σαν να ντρέπονταν ο ένας τον άλλο για την αντιεπιστημονική τους συμπεριφορά. Ήταν λιγότερο συμμαχία και περισσότερο συννεοχή.

«Ορίστε η φερομόνη σου», του είπε και του έδωσε ένα στατό με δώδεκα φιαλίδια που έμοιαζαν άδεια.

«Κι αυτή είναι η φερομόνη του Φρέδερικ», πρόσθεσε και του έδωσε άλλα δώδεκα.

Ο Όε τα έπιασε και τα κράτησε ένα σε κάθε χέρι σκεφτικός, σαν να τα ζύγιζε.

«Γιατί δώδεκα;»

«Ήταν το ίδιο να φτιάξω ένα ή δώδεκα», είπε η Έλενα. Έλεγε ψέματα, αλλά δεν ήθελε να ομολογή-

σει ότι εξακολουθούσε να περιμένει πως ίσως ο Όε έκανε κι άλλα πειράματα με τη φερομόνη του. Ας ήταν δική του αυτή η απόφαση.

«Εντάξει όλα με τη φερομόνη του Φρέδερικ;»

«Ναι, μια χαρά πήρες δείγμα του ιδρώτα του. Κανένα πρόβλημα».

«Παραήταν εύκολο».

«Τώρα πια ναι. Για να φτάσω εδώ όμως έφτυσα αίμα», ξεφύσηξε η Έλενα.

Έμειναν σιωπηλοί.

«Εσύ;» ρώτησε ο Όε.

Η Έλενα τον κοίταξε.

Το δικό της πείραμα ή, ακριβέστερα, το πείραμα πάνω της, ήταν δυσκολότερο. Πώς θα έβρισκαν άντρες για να πάρουν τον ιδρώτα τους και να φτιάξουν φερομόνη την οποία θα δοκίμαζαν πάνω της;

Η Έλενα γύρισε από την άλλη κι έδειξε το λευκό, αποστειρωμένο πάγκο του εργαστηρίου της.

«Εγώ...» ξεκίνησε, αλλά σταμάτησε. «Ορίστε, έτοιμα είναι», είπε δείχνοντας τον πάγκο. Επάνω βρισκόταν μια σειρά από διάφανα φιαλίδια. Οι ετικέτες τους δεν είχαν ονόματα, όπως αυτά που έδωσε στον Όε, στα οποία υπήρχαν το όνομά του και το όνομα του Φρέδερικ. Είχαν μόνο αριθμούς. Ένα, δύο, τρία. Είχαν καταλήξει στο ότι για να εξασφαλίσουν τη μέγιστη αντικειμενικότητα στο πείραμα, η Έλενα θα ήταν καλό να μην ξέρει σε ποιους άντρες ανήκαν οι φερομόνες που ετοίμαζε. Το μόνο που γνώριζε ήταν ότι κι οι τρεις τους εργάζονταν στο Ερευνητικό Ινστιτούτο.

Τα δείγματα ιδρώτα τής τα προμήθευσε ο Όε. Εί-

χαν δυσκολευτεί να βρουν δείγματα ιδρώτα αντρών, μέχρι που ο Όε είχε μια ιδέα για την οποία δεν ήταν πολύ περήφανος: τους έλυνε, όμως, τα χέρια. Λέγοντας ότι η Έλενα έκανε ένα πείραμα για τη σχέση που είχε ο αντρικός ιδρώτας με το pH του κόλπου των γυναικών, ζήτησε από κάποιους άντρες να του δώσουν λίγο απ' τον ιδρώτα τους. Οι περισσότεροι δέχτηκαν. Συνολικά της έδωσε επτά δείγματα, αλλά η Έλενα πρόλαβε να ετοιμάσει μόνο πέντε – τα δύο του Φρέδερικ και του Όε και αυτά τα τρία, των άγνωστων αντρών, ένας από τους οποίους αύριο μπορεί να γινόταν ο πιο σημαντικός άνθρωπος της ζωής της.

Ούτε η Έλενα ούτε ο Όε ήταν ήρεμοι. Η Έλενα φυσικά ανησυχούσε για το ποιον θα ερωτευόταν. Ο Όε ανησυχούσε μήπως δε διάλεξε τους σωστούς άντρες για τη συνάδελφό του. Και οι δύο ήξεραν ότι οι ανησυχίες τους, παρότι ανθρώπινες, ήταν πέρα από τον έλεγχό τους. Δεν τους παρηγορούσε αυτή η γνώση.

Το πείραμα ήταν σχεδόν διπλά τυφλό: Ούτε η Έλενα ήξερε σε ποιους άντρες ανήκαν αυτές οι φερομένες ούτε ο Όε ήξερε ποια τρία από τα επτά δείγματα είχε ετοιμάσει. Στο μυαλό του έρχονταν τα πρόσωπα των αντρών που είχαν δεχτεί να συμμετάσχουν εν αγνοία τους σ' αυτό το ιδιότυπο ραντεβού στα τυφλά. Η ευθύνη τού προκαλούσε εκνευρισμό.

«Είσαι έτοιμη;» τη ρώτησε. Για πρώτη φορά εδώ και εβδομάδες η φωνή του έδειχνε να νοιάζεται.

Η Έλενα έτριψε το μέτωπό της και κατένευσε.

«Όσο έτοιμη γίνεται να 'μαι».

«Ξεκινάμε λοιπόν».

«Ο Φρέδερικ;» ρώτησε η Έλενα, ξέροντας καλά την απάντηση. Περισσότερο ήθελε να κερδίσει χρόνο.

«Θα του δώσω τη δική μου απόψε στο σπίτι».

Η Έλενα πήρε βαθιά ανάσα και σήκωσε τα τρία φιαλίδια. Ο Όε έπιασε ένα από του Φρέδερικ, ακουμπώντας τα άλλα στον πάγκο.

«Αυτό μπορεί ν' αλλάξει τη ζωή μας», είπε ο Όε.

«Αυτό μπορεί ν' αλλάξει τη ζωή όλου του κόσμου», είπε η Έλενα.

Ο Όε δεν περίμενε άλλο. Άνοιξε το φιαλίδιο με τη φερομόνη του άντρα του και την έφερε στα ρουθούνια του. Δε μύριζε τίποτα.

Η Έλενα άνοιξε κι αυτή το πρώτο από τα φιαλίδια και το έφερε στη μύτη της. Έκανε το ίδιο με τα άλλα δύο.

Τα κράτησε στο χέρι της. Τρεις άντρες. Τρεις ζωές. Η δική της ζωή. Η πεμπτουσία τριών αντρών εισχωρούσε στον οργανισμό της.

«Πίσω στις δουλειές μας, λοιπόν», είπε ο Όε ξερά, αλλά η Έλενα ανίχνευσε συγκίνηση στη φωνή του. Ή μήπως ήταν αγωνία;

Ο Όε έφυγε, αφήνοντάς τη μόνη στο εργαστήριό της. Έμεινε ακίνητη στον πάγκο της για λίγη ώρα. Η Λένι και ο Μόενς στο κλουβί τους ξεψειριζόνταν με τρυφερότητα.

Πίστη, Έλενα, πίστη, μονολόγησε από μέσα της. Η πίστη της, όμως, ήταν στο ναδίρ. Αντιθέτως, η αγωνία είχε ξεπεράσει την κλίμακα μέτρησης. Κι αν τα 'χω κάνει όλα λάθος; Αν ερωτευτώ λάθος άνθρωπο και κολλήσω μαζί του για πάντα; Αν η Νίνα έχει δίκιο;

Ένωσε τόσο κουρασμένη, που για μια στιγμή φοβήθηκε ότι δε θα την κρατούσαν τα πόδια της. Η εξάντλησή της, όμως, ήταν ψυχική. *Όποιος παίζει τον Θεό πρέπει να 'χει θεϊκά κότσια*, εμπύχωσε τον εαυτό της.

Love Me or Leave Me

Έκλεισε την πόρτα πίσω του και κλείδωσε. Κοίταξε τον ουρανό. Μάλλον το πήγαινε για βροχή. Είχε πάρει μαζί του το αδιάβροχο για καλό και για κακό.

Τα δύο σκαλοπάτια μπροστά στο κατώφλι τον δυσκόλεψαν. Είχε βγάλει το γύψο εδώ και δέκα μέρες, αλλά το πόδι του ακόμα τον πονούσε λιγάκι. Κυρίως δεν το ένιωθε σε φόρμα, σαν να είχε ξεχάσει να περπατά το μήνα που έμεινε ακινητοποιημένος στο γύψο.

Ο Φρέδερικ περπάτησε προσεχτικά μέχρι την πόρτα του κήπου και βγήκε στο δρόμο. Ήταν πέντε λεπτά από το σταθμό. Λόγω ποδιού, το είχε υπολογίσει δέκα. Θα προλάβαινε το τρένο των 9:18 για Χέλσινκια. Κατηφόρισε το δρόμο.

Ένιωθε παράξενα που κυκλοφορούσε πάλι έξω ύστερα από ένα μήνα ακινησίας. *Τι ζώα συνήθειας που είμαστε οι άνθρωποι, σκέφτηκε. Και τι δύσκολα που κόβονται μερικές συνήθειες, ήταν η επόμενη σκέψη του.*

Ο Φρέδερικ Νέαγκο ήταν πενήντα ενός χρόνων και δεν έδειχνε ούτε νεότερος ούτε μεγαλύτερος. Η κοιλίτσα του φανέρωνε πως δεν είχε πολλές φιλίες με τον αθλητισμό· τα ξανθά μαλλιά του πάλευαν γενναία με

το νόμο της βαρύτητας, αλλά τα χαρακτηριστικά του προσώπου του ήταν ακόμα απαλά και αρυτίδωτα. Ήταν ένας πενηντάρης που στεκόταν καλά.

Έφτασε στο σταθμό σε οκτώ λεπτά. Το τρένο ήρθε στην ώρα του. Ο Φρέδερικ κάθισε δίπλα στο παράθυρο και ατένισε τον πορθμό του Έασουν, γκριζο και μουντό κάτω από το συννεφιασμένο ουρανό, κι ας ήταν Αύγουστος.

Είχε πει να περάσει να τον πάρει απ' το σπίτι, αλλά ο Φρέδερικ δεν ήθελε ούτε να το ακούσει. Εξάλλου λαχταρούσε να βγει έξω μόνος του επιτέλους, να ξεσκάσει από την κλεισούρα.

Το τρένο έφτασε στο σταθμό του Χέλσινιεα, την πραγματική Ελσινόρη του μυθικού Άμλετ. Ο Φρέδερικ κατέβηκε και βγήκε από το σταθμό. Στάθηκε και σάρωσε με το βλέμμα του την περιοχή. Είδε αυτό που έψαχνε λίγο πιο πάνω αριστερά. Κατευθύνθηκε προς τα εκεί. Το βήμα του ήταν πιο ταχύ απ' ό,τι του επέτρεπε η κατάστασή του, αλλά ο ίδιος δεν καταλάβαινε ότι είχε επιταχύνει.

Άνοιξε την πόρτα του πράσινου Βόλβο και μπήκε μέσα από την πλευρά του συνοδηγού.

Δεν είπαν κουβέντα. Μόνο έσκυψαν μπροστά και φιλήθηκαν.

«Μου έλειψες», είπε ο Τόμας κοιτάζοντας τον Φρέδερικ.

«Κι εμένα μου έλειψες».

«Γιατί δε μ' άφησες να περάσω να σε πάρω; Κάνει να περπατάς;»

«Φυσικά και κάνει. Πρέπει να περπατάω για να ξα-

να δυναμώσουν οι μύες», απάντησε ο Φρέδερικ και του χάρωσε το μάγουλο.

«Πού θες να πάμε;»

Ο Φρέδερικ δεν απάντησε. Συνέχισε να κοιτάζει τον εραστή του.

«Όπου θες».

Ο Τόμας κοίταξε μπροστά το παρμπρίζ. Ύστερα γύρισε και ξανακοίταξε τον Φρέδερικ.

«Αν είχε καλύτερο καιρό, θα σου 'λεγα να πηγαίναμε στην παραλία».

«Σιγά μην πηγαίναμε στην παραλία», είπε πειραχτικά ο Φρέδερικ και του τσίμπησε το πλευρό. Ο Τόμας χαμογέλασε πονηρά.

«Περνάμε απέναντι;»

Αντί γι' απάντηση, ο Φρέδερικ έσκυψε και τον φίλησε στο στόμα.

Το απέναντι ήταν η σουηδική πόλη Χέλσινμπορι, και συγκεκριμένα ένα ξενοδοχείο όπου ο Φρέδερικ κι ο Τόμας πήγαιναν αραιά και πού. Βγήκαν από το αυτοκίνητο και κατευθύνθηκαν προς το λιμάνι και το φεριμπότι. Στο δρόμο φαίνονταν σαν δύο μεσήλικες άντρες, που θα μπορούσαν να είναι συνάδελφοι ή φίλοι. Εν μέρει αυτό ίσχυε· ο Τόμας ήταν κι αυτός λογιστής, μια σύμπτωση που είχε διευκολύνει την αρχική τους επαφή, αν και στη γνωριμία τους το επάγγελμα έπαιζε ελάχιστο ρόλο. Δεν ήταν, όμως, μόνο η δουλειά το κοινό τους σημείο. Σημαντικότερο ήταν ότι και οι δυο τους ήταν παντρεμένοι. Ο Τόμας είχε δεσμό εδώ και οκτώ χρόνια και είχε παντρευτεί το σύντροφό του πριν από τρία χρόνια.

«Πώς τα πας;» ρώτησε ο Τόμας την ώρα που έπιαναν ένα παγκάκι στο κατάστρωμα του φερμπότ για το δεκαπεντάλεπτο διάπλου.

«Τώρα που κυκλοφορώ, καλύτερα...» απάντησε ο Φρέδερικ. «Μου 'στριψε λιγάκι κλεισμένος όλη μέρα στο σπίτι. Εσύ;»

«Καλά. Βαρετά. Χωρίς εσένα ακόμη πιο βαρετά», είπε χαμογελώντας με νόημα.

Ο Φρέδερικ του ανταπέδωσε το βλέμμα. Γνωρίζονταν εννιά μήνες. Σε αυτό το διάστημα βρισκονταν μια δυο φορές το δεκαπενθήμερο για σεξ. *Μόνο για σεξ* – το είχαν ξεκαθαρίσει σχεδόν από την αρχή. Δεν ήταν ξεκάθαρο αν το έλεγαν ως προειδοποίηση ο ένας στον άλλον ή προς τον εαυτό τους.

Είχαν να βρεθούν ένα μήνα τώρα, εξαιτίας του ατυχήματος του Φρέδερικ. Ο Τόμας τον είχε πιέσει να πάει στο σπίτι του τις ώρες που ήταν σίγουρο ότι ο Όε θα έλειπε, αλλά ο Φρέδερικ δεν ήθελε ούτε να το ακούσει. Του ήταν αδιανόητο να κάνει σεξ με άλλον μες στο ίδιο του το σπίτι. Ίσως ήταν ένας χαζορομαντικός διαχωρισμός που για άλλους δε θα είχε κανένα νόημα ή θα φαινόταν υποκριτικός, αλλά για εκείνον είχε σημασία. Και μόνο η απειροελάχιστη πιθανότητα να επιστρέψει απρόσμενα ο Όε στο σπίτι και να τον βρει με άλλον στο κρεβάτι τους τον αρρώσταινε.

Ήταν ένας παράξενος μήνας. Εξαιτίας της απομόνωσής του και της υποχρεωτικής απομάκρυνσης από τον Τόμας, ο Φρέδερικ είχε χρόνο να συλλογιστεί τι γύρευε μαζί του. Τι ακριβώς έκαναν οι δυο τους; Σχέση δεν είχαν. Ούτε και ήθελαν να αποκτήσουν. Ούτε ο ένας

ούτε ο άλλος διανοούνταν να αφήσουν τους άντρες τους. Από την άλλη, έπειτα από εννιά μήνες δύσκολα θα ισχυριζόνταν ότι αυτό που έκαναν ήταν μόνο περιστασιακό σεξ. Αφενός δεν ήταν περιστασιακό κι αφετέρου δεν ήταν μόνο σεξ. Μιλούσαν κιόλας. Δε γινόταν αλλιώς. Μ' έναν άντρα που συναντάς για ένα γρήγορο ξεκαύλωμα μπορείς απλώς να πηδηχτείς χωρίς να μάθεις ποτέ ούτε το όνομά του. Αλλά αν ξαναβρεθείς πέντε έξι φορές, είναι αδύνατο να μην πιάσετε κουβέντα πριν ή μετά. Ειδικά μετά.

Ήταν αυτό που λένε παράλληλη σχέση; Η ιδέα τον τάρραζε. Το μήνα που πέρασε σκέφτηκε πολύ γύρω από αυτό το θέμα, θέλοντας και μη, αφού η ακινησία του περιόριζε τις ευκαιρίες να ξεφύγει από τη συνείδησή του. Έψαξε και βρήκε στοιχεία που να αποδεικνύουν στο εσωτερικό του δικαστήριο πως *όχι, κύριοι ένορκοι, η επαφή μου με τον Τόμας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί παράλληλη σχέση, διότι δεν κάνουμε τίποτε άλλο μαζί –ούτε σινεμά, ούτε βόλτες, ούτε για φαγητό– παρά μόνο βρισκόμαστε για σεξ και λίγη κουβεντούλα. Στα δεκαεπτά χρόνια έγγαμου βίου, πρώτη φορά μού συμβαίνει κάτι τέτοιο*, έλεγε στον εαυτό του, υπονοώντας ότι δεν ήταν καθ' έξιν μοιχός και επιλέγοντας ν' αποσιωπήσει την προηγούμενη εξωσυζυγική περιπέτειά του με τον Νιλς.

Εξάλλου δεν ένιωθε ερωτευμένος με τον Τόμας. Τον συμπαθούσε, αλλά έβλεπε ήδη πολλά πράγματα που του την έσπαγαν πάνω του: Το ότι δεν έβγαζε ποτέ τις κάλτσες του όταν έκανε σεξ· το ότι ήταν εντελώς μουγκός την ώρα που το έκαναν· κάποιες απόψεις και γνώ-

μες που του είχαν ανάψει λαμπάκια συναγερομού. Παρόλ' αυτά, συνέχιζαν να βρίσκονται κάθε τόσο για ένα σεξάκι και λίγη κουβέντα. Τι ήταν αυτό που είχαν; Τι τους ένωνε;

Οι άντρες τους! Ήταν αστείο, αλλά την περισσότερη ώρα μιλούσαν ο καθένας για το σύντροφό του. Σαν φίλοι, δηλαδή. Αλλά όχι ακριβώς.

Ο Φρέδερικ γύρισε και κοίταξε τον Τόμας, που εκείνη την ώρα άναβε τσιγάρο. *Ίσως να μη χρειάζεται να εξηγήσω αυτό που συμβαίνει, σκέφτηκε. Ούτε να το κατατάξω σε μια κατηγορία τύπου «παράλληλη σχέση», «fuck buddy» κ.λπ. Ας το βάλω στο φάκελο «διάφορα».*

«Ο Σέαν δεν είναι καθόλου καλά τελευταία», είπε ξαφνικά ο Τόμας. Ο Σέαν ήταν ο σύζυγός του.

«Πάει χειρότερα η Μαριένε;»

«Δεν επικοινωνεί καθόλου με το περιβάλλον πια», είπε ο Τόμας και φύσηξε τον καπνό του. «Οι γιατροί λένε ότι είναι θέμα εβδομάδων».

Σώπασαν κι οι δύο για λίγο.

«Δεν ξέρω τι να κάνω», είπε σιγανά ο Τόμας.

«Αδελφή του είναι, φυσικό είναι να πονάει. Θα τον στηρίξεις όσο μπορείς. Τι άλλο να κάνεις;»

«Δε μ' αφήνει, Φρέδερικ. Δουλεύει σαν το σκυλί όλη μέρα και μετά πάει στο νοσοκομείο και μένει μέχρι να τον διώξουν. Όποτε πάω ν' ανοίξω κουβέντα, αλλάζει θέμα».

«Κάποιοι άνθρωποι προτιμούν να γλείφουν τις πληγές τους μόνοι τους».

Ο Τόμας βαριαναστέναξε.

«Δώσ' του χρόνο».

«Την έχει σαν μάνα του, βλέπεις. Η Μαριένε τον περνάει δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια και βασικά αυτή τον μεγάλωσε».

«Το ξέρω».

«Προχτές του φώναξα», είπε ο Τόμας σιγανά, σαν να ντρεπόταν. «Του είπα ότι αφού δε θέλει να μιλήσει μαζί μου γι' αυτό που περνάει, ας πάει σ' έναν ειδικό».

«Τι είπε;»

«Τίποτα δεν είπε! Αυτό είναι το πρόβλημα. Το μόνο που κάνει είναι να κάθεται στην αγκαλιά μου. “Αγκαλιάσέ με”, μου λέει...»

«Ίσως αυτό χρειάζεται...» είπε ο Φρέδερικ, κατανοώντας την αγωνία του Τόμας για το σύντροφό του.

«Να μιλήσει χρειάζεται. Άμα τα κρατάς αυτά μέσα σου, δηλητηριάζεσαι!»

Τώρα ήταν σειρά του Φρέδερικ ν' αναστενάξει.

«Δεν είναι εύκολο για όλους μας να μιλάμε...»

Το φεριμπότ έφτασε στις ακτές της Σουηδίας. Μαζί τους βγήκαν κάποιοι τουρίστες με φωτογραφικές μηχανές σε ετοιμότητα και ορδές Σουηδών που επέστρεφαν με ψώνια από τη φτηνότερη Δανία, κυρίως αλκοόλ.

Καθώς περπατούσαν προς το ξενοδοχείο, ο Τόμας γύρισε και σκούνηξε τον Φρέδερικ.

«Ε, τι έχεις εσύ; Κάτι σε τρώει».

«Μου φαίνεται λίγο παράξενος ο Όε τον τελευταίο καιρό...»

«Τι εννοείς;»

«Δεν ξέρω ακριβώς... σαν να περιμένει κάτι».

«Λες να κατάλαβε...» Ο Τόμας δεν απόσωσε τη φράση του. Ήταν ο μεγαλύτερός τους φόβος.

«Μπα, δε νομίζω. Εξάλλου ένα μήνα ήμουν κλεισμένος στο σπίτι. Κάτι άλλο τον τρώει και δεν έχω καταλάβει τι».

«Μα εσείς μιλάτε», απόρησε ο Τόμας, που είχε χτίσει στο μυαλό του την ψευδαίσθηση ότι, επειδή ο Φρέδερικ κι ο Όε μιλούσαν περισσότερο για τα συναισθήματά τους, είχαν φτάσει ως ζευγάρι σε κάποιο ολύμπιο ιδεώδες επικοινωνίας. Ο Φρέδερικ κολακευόταν, κι ας ήξερε ότι δεν ήταν ακριβώς έτσι τα πράγματα. Πάντως κι ο ίδιος απορούσε με τη στάση του Όε. Ήταν βέβαιος ότι του έκρυβε κάτι. Αυτό που τον μπέρδευε ήταν ότι σίγουρα δεν επρόκειτο για ερωτοδουλειά. Όσες φορές στο παρελθόν ο Όε είχε κάνει εξορμήσεις εκτός σχέσης, ήταν τόσο κακός στο να το κρύψει, που θα μπορούσε κάλλιστα να το διαφημίζει με φωτεινές επιγραφές.

Έφτασαν στο ξενοδοχείο. Με μια σιωπηρή συμφωνία που πάντα τηρούσαν, άφησαν τις συζυγικές έγνοιες τους απ' έξω και αφέθηκαν στο γαλήνεμα της σωματικής πλησμονής. Σαράντα λεπτά αργότερα, χαλάρωναν ξαπλωμένοι στο κρεβάτι· ο Τόμας κάπνιζε.

«Λες να μην τον πιέσω άλλο;» ρώτησε.

«Θα σου μιλήσει αυτός όποτε μπορεί. Εσύ απλώς δείξε ότι βρίσκεσαι στο πλευρό του», απάντησε ο Φρέδερικ με κλειστά μάτια και αργόσυρτη φωνή. Λαγοκοιμόταν· το σεξ με τον Τόμας τον χαλάρωνε. Δεν ήταν το καλύτερο σεξ που έκανε – μάλιστα ήταν λιγότερο ικανοποιητικό από το σεξ που έκανε με τον Όε, κι ας εί-

χαν περάσει δεκαεπτά χρόνια. Ήταν όμως ακριβώς ό,τι χρειαζόταν. Ήταν ήρεμο. Δεν του γεννούσε ούτε μεγάλες προσδοκίες ούτε μεγάλους φόβους για τη διάψευσή τους.

Μισοκοιμισμένος, αναρωτήθηκε εάν η συμβουλή που έδωσε στον Τόμας ίσχυε και στη δική του περίπτωση.

Lover Man, Oh Where Can You Be?

Τι διάλογο συνέβαινε; Γιατί δεν είχαν κανένα αποτέλεσμα οι γαμημένες; Είχαν περάσει τρεις μέρες απ' όταν είχε εισπνεύσει τις φερομόνες κι ακόμη τίποτα. Καμία αντίδραση.

Η αναμονή την τρέλαινε. Όχι ακριβώς η αναμονή, δε γελιόταν. Η αγωνία ποιος άντρας θα της λάχαινε. Δεν είναι λίγο να ξέρεις ότι ανά πάσα στιγμή κινδυνεύεις να ερωτευτείς έναν άγνωστο τόσο σφοδρά που να νιώθεις εκτός ελέγχου.

Άπειρες φορές προσπάθησε να πείσει τον εαυτό της πως όλα θα πάνε καλά, πως τίποτα δε θα είναι πιο επικίνδυνο απ' ό,τι σε κανονικές συνθήκες. Άπειρες φορές απέτυχε. Κόντευε να διαλυθεί από την αϋπνία.

«Όε, δεν πετυχαίνει», του είπε με το που όρμησε στο γραφείο του, χωρίς καν να τον καλημερίσει.

Ο Όε ξαφνιάστηκε:

«Φαίνεσαι χάλια».

«Είμαι χάλια. Δεν πετυχαίνει. Δεν αισθάνομαι καμία αντίδραση».

«Ίσως παίρνει μέρες», της είπε κατευναστικά.

Πώς να του έλεγε ότι είναι ακαριαίο χωρίς να του φανερώσει τα πειράματα που είχε κάνει μόνη της;

«Δεν είναι αυτό. Κάτι άλλο συμβαίνει. Εσύ, τι γίνεται με τον Φρέδερικ;»

Ο Όε δεν απάντησε αμέσως.

«Τίποτα».

«Ούτε από κείνον;»

Κούνησε αρνητικά το κεφάλι του.

«Κάτι έχω κάνει λάθος», είπε η Έλενα κατηγορηματικά.

«Μόνη σου είχες πει ότι μπορεί να μην πετύχει. Πείραμα κάνουμε».

Ήταν σαν να μην τον άκουσε.

«Κάτι λάθος έχει γίνει», επανέλαβε. «Ίσως πρέπει ν' αυξήσω την πυκνότητα. Ίσως στη δική σας περίπτωση οι φερομόνες έχουν ατονήσει ύστερα από τόσα χρόνια συμβίωσης και χρειάζεται μεγαλύτερη συμπύκνωση».

Ο Όε ανασήκωσε τους ώμους του.

«Θα δοκιμάσω αυτό», συνέχισε το μονόλογό της.

«Εντάξει», συμφώνησε ο Όε. Κι εκείνου τα νεύρα ήταν τεντωμένα. Από τη στιγμή που συμφώνησε να συμμετάσχει σ' αυτό το πείραμα ήταν σαν να βάδιζε σ' αναμμένα κάρβουνα. Λες και ξαφνικά ο γάμος του είχε βρεθεί στο χειρουργικό τραπέζι και περίμενε να μάθει εάν θα επιβιώσει ή όχι.

«Στη δική σου περίπτωση όμως;» τη ρώτησε.

Η Έλενα πλησίασε και κάθισε βαριά στην καρέκλα απέναντί του.

«Το 'χω σκεφτεί κι αυτό. Τόσες μέρες δεν κάνω τίποτ' άλλο».

«Δε σ' έχω δει στο εργαστήριο».

«Δεν άντεχα άλλο να 'μαι εδώ μέσα».

Αυτό ήταν αλήθεια. Έπαιρνε τους δρόμους. Περπατούσε με τις ώρες, λες και με το περπάτημα θα κατάφερνε να φτάσει πιο γρήγορα στον έρωτα.

«Δεν κοιμάσαι; Φαίνεσαι χάλια», επανέλαβε ο Όε.

Η Έλενα τον αγνόησε.

«Θα φτιάξω και τις άλλες τέσσερις φερομόνες. Των αλλονών. Ίσως αυτές οι τρεις να μην είναι οι κατάλληλες για μένα», είπε.

«Ίσως».

«Τι άλλο μπορεί να συμβαίνει;» τον ρώτησε με αγωνία.

Ο Όε το σκέφτηκε. Κάθισαν προβληματισμένοι κι οι δυο για αρκετή ώρα.

«Αυτό πρέπει να συμβαίνει», είπε τελικά η Έλενα, χωρίς ιδιαίτερη σιγουριά. «Πάω τώρα να τις φτιάξω».

«Θα φτιάξεις και τις δικές μας;» ρώτησε συνεσταλμένα ο Όε.

«Ναι, ναι».

Σηκώθηκε κι έφυγε από το γραφείο του χωρίς να τον χαιρετήσει.

Ο Όε βούλιαξε στην πολυθρόνα του. Κι αν δεν πετύχαινε ούτε τώρα; Αν ο έρωτάς του για τον Φρέδερικ κι εκείνου γι' αυτόν ήταν κλινικά νεκρός; Το στομάχι του δέθηκε κόμπος. *Ηλίθιε, τόσα χρόνια παραμένετε μαζί κι ας μην είστε ερωτευμένοι. Μην κάνεις σαν χαζός έφηβος, μάλωσε τον εαυτό του.*

Τινάχτηκε πίσω ξαφνιασμένος από την πόρτα που άνοιξε απότομα. Η Έλενα μπούκαρε.

«Ποιοι είναι;» φώναξε.

«Τι;»

«Ποιοι είναι; Αυτοί οι άντρες, οι άντρες που μου βρήκες;» φώναξε.

Ο Όε πετάχτηκε από την καρέκλα του και πήγε να κλείσει την πόρτα.

«Έλενα, ηρέμησε», της είπε επιτακτικά. Εκείνη όμως τον άρπαξε από τα μπράτσα.

«Ποιοι είναι; Πρέπει να ξέρω!»

«Δεν είπαμε ότι θα είναι διπλά τυφλό το πείραμα;» είπε ο Όε.

«Δε γίνεται έτσι!» φώναξε σχεδόν υστερικά αυτή τη φορά. «Τώρα κατάλαβα γιατί δε γινόταν τίποτε τόσες μέρες».

«Τι εννοείς;»

«Πρέπει να είμαι κοντά τους για να πιάσει. Αν μωρίςω μόνο τη φερομόνη χωρίς να είναι παρόντες, δε θα πιάσει», είπε με το γυαλισμένο μάτι που έχουν οι τρελοί επιστήμονες στις ταινίες.

«Δεν το ξέρεις αυτό στα σίγουρα...»

«Όε, σκέψου! Όταν ερωτεύεσαι, δεν το νιώθεις πιο δυνατά όταν είσαι κοντά στον έρωτά σου; Αν απομακρυνθείς για λίγο, για μέρες, δεν ατονεί κάπως; Δεν ξαναφουντώνει σαν πυρκαγιά μόλις τον ξαναδείς;» Μιλούσε σαν χείμαρρος, χειρονομώντας συνέχεια.

Ο Όε παρέμεινε σκεπτικός.

«Πρέπει να μου πεις ποιοι είναι! Πρέπει να είμαι κοντά τους, να τους συναναστρέφομαι για να πετύχει!» ξαναφώναξε.

«Δεν ξέρω...» ψέλλισε ο Όε.

«Ξέρω εγώ! Πες μου τώρα τα ονόματά τους!»

Ο Όε δίσταζε. Ένιωθε όμως τόσο συναισθηματικά φορτισμένος, που δεν μπορούσε να σκεφτεί καθαρά.

«Εντάξει λοιπόν».

It Only Takes A Moment

Ο Χένρικ Κάσπεσεν δεν μπορούσε να καταλάβει το ξαφνικό ενδιαφέρον της Έλενας. Είχε προσπαθήσει στο παρελθόν να της δείξει ότι την έβρισκε ελκυστική. Μάλιστα μια δυο φορές της ζήτησε να βγουν, αλλά εκείνη ήταν πάντα κάτι παραπάνω από τυπική μαζί του – ψυχρή θα ήταν η καταλληλότερη λέξη, αν την άντεχε ο εγωισμός του.

Γι' αυτό τον παραξένευε το ξαφνικό της ενδιαφέρον. Που δεν ήταν ακριβώς ενδιαφέρον. Περισσότερο ένα γυρόφερμα και κάτι περίεργες ματιές, που ο Χένρικ δεν μπορούσε ν' αποκωδικοποιήσει. Να είχε σχέση με το πείραμα που έκανε; Πριν από δύο βδομάδες ο Όε του είχε ζητήσει λίγο ιδρώτα για μια σειρά πειραμάτων που έκανε η Έλενα για την επίδραση του αντρικού ιδρώτα στο pH του γυναικείου κόλπου. Ο Χένρικ φυσικά δέχτηκε, αν και διευκρίνισε ότι υπήρχε πιο άμεσος τρόπος να διαπιστωθεί η επίδραση του ιδρώτα του στον κόλπο της Έλενας και προσφερόταν να θυσιαστεί στο όνομα της επιστημονικής προόδου.

Να την πάλι τώρα. Τι δουλειά είχε στο δικό του εργαστήριο; Ζήτημα είναι αν είχε πατήσει εδώ μέσα τρεις φορές τα τελευταία δύο χρόνια, κι από προχτές είχε

περάσει τέσσερις φορές, με διάφορες χαζές δικαιολογίες. Και στην καφετέρια το ίδιο. Εκείνη, που για να την πετύχεις έξω από το εργαστήριό της έπρεπε να χτυπήσει συναγερμός πυρκαγιάς. Τι ήθελε;

Ο Χένρικ αποφάσισε ότι δε χρειαζόταν να ξέρει τι ήθελε η Έλενα. Του αρκούσε που ήξερε τι ήθελε εκείνος. Άφησε το μικροσκόπιο και πήγε κοντά της.

Η Έλενα τοίτωσε άθελά της όταν τον είδε.

«Καλησπέρα, Έλενα».

«Καλησπέρα, Χένρικ».

«Ποιος καλός άνεμος σ' έφερε στα μέρη μας;» Στο τσακ πρόλαβε να μην πει «πάλι».

«Εεε... έψαχνα να...»

«Πάμε για έναν καφέ;» είπε και τη διέκοψε. Αποφάσισε να τη βγάλει από την αμηχανία της να βρει άλλη μια βλακώδη δικαιολογία.

Η Έλενα γούρλωσε τα μάτια της:

«Ε;»

«Αν δεν έχεις δουλειά, πάμε να πιούμε έναν καφέ. Ετοιμαζόμουν να κάνω διάλειμμα».

Η Έλενα δεν απάντησε. Άφησε το σώμα της ν' απαντήσει. Τον ακολούθησε. Βγαίνοντας από το εργαστήριο, έκανε να στρίψει δεξιά στο διάδρομο, αλλά ο Χένρικ την έπιασε απαλά από τον αγκώνα και την τράβηξε στ' αριστερά, προς την έξοδο.

«Έχει ωραία μέρα, ας μην κλειστούμε στην καντίνα. Πάμε έξω. Κερνάω μπίρα».

Η Έλενα αφέθηκε. Εδώ που είχαν φτάσει τα πράγματα δεν μπορούσε να κάνει και πολλά.

Από τη στιγμή που της αποκάλυψε ο Όε την ταυτό-

τητα των τριών αντρών πριν από τρεις μέρες, είχε αρχίσει να τους γυροφέρνει. Ο ένας ήταν ο Χένρικ Κάσπεσεν.

«Ποιος;» τον ρώτησε σαστισμένη όταν της είπε το όνομά του.

«Ο Χένρικ. Που δουλεύει στο...»

«Ξέρω πού δουλεύει. Γιατί αυτόν;»

«Γιατί όχι αυτόν; Στο κάτω κάτω ξέρουμε ότι ενδιαφέρεται για σένα, οπότε αν... αν κι εσύ τον... ερωτευτείς, είναι πιο πιθανό να...»

Η Έλενα τον ξαναδιέκοψε:

«Άλλο πράμα ο έρωτας κι άλλο η καύλα».

Ο Όε την κοίταξε μ' ένα βλέμμα που περιείχε πολλά, κυρίως μομφή. Η Έλενα χαμήλωσε τα μάτια. Ύστερα της είπε τα άλλα δύο ονόματα. Ο ένας ήταν ο Τζονγκ Παταναραγκσάν, ερευνητής από την Ταϊλάνδη, που έκανε δεύτερο διδακτορικό στο ισοπιούτο τους.

«Τον Τζονγκ...» μονολόγησε η Έλενα.

«Δε σου κάνει ούτε αυτός;» ρώτησε ο Όε πειραγμένος.

«Δεν έχει σημασία...» είπε η Έλενα.

«Αυτό λέω κι εγώ».

Ο τρίτος ήταν ο Λας Γέλστρουπ, ένας εικοσιεξάχρονος που ανήκε στο προσωπικό καθαρισμού του κτιρίου. Η Έλενα δεν είχε τίποτε όταν άκουσε το όνομά του, ξέροντας ότι ο Όε σωστά την είχε βάλει στη θέση της. Πείραμα έκαναν, όχι προξενιό.

Η Έλενα ρώτησε τον Όε αν οι άντρες δέχτηκαν εύκολα να συμμετάσχουν στο πείραμα που υποτίθεται ότι έκανε για το pH του γυναικείου κόλπου. Ο Όε απέ-

κρυψε τι είχε πει ο Χένρικ. Ο Τζονγκ δέχτηκε χωρίς δεύτερη κουβέντα: παραήταν απορροφημένος με τα δικά του πειράματα για την επίδραση κάποιων οσμών στην εγκεφαλική λειτουργία για να δώσει σημασία σε οτιδήποτε μικρότερης σημασίας από μια ολοκληρωτική πυρηνική καταστροφή. Και το σπέρμα του να του ζητούσαν θα τους το 'δινε, εάν δεν του έπαιρνε πολύ χρόνο. Όσο για τον Λας, δέχτηκε πρόθυμα αλλά αδιάφορα, όπως είχε δεχτεί να συμμετάσχει και σε άλλα ανώδυνα πειράματα. Του αρκούσε το έξτρα χαρτζιλίκι.

Από τους τρεις, ο Χένρικ ήταν ο πιο προσεγγισίμος. Ήταν συνάδελφοι και η Έλενα μπορούσε να μηχανεύεται δικαιολογίες για να βρίσκεται κοντά του. Ο Τζονγκ ήταν τόσο μονόχνοτος και αφοσιωμένος στη δουλειά του, που δύσκολα τον πετύχαινες έξω από το εργαστήριό του. Η μόνη λύση που είχε βρει η Έλενα ήταν να παραμονεύει πότε θα κάνει διάλειμμα, ώστε να φάει στην καφετέρια κι εκεί να τον πλευρίσει.

Την πρώτη φορά που το έκανε ήταν πολύ αμήχανη. Κάθισε απέναντί του και τον χαιρέτησε. Εκείνος την κοίταξε σαν ν' αντίκριζε μια ξένη και ανταπέδωσε το χαιρετισμό τυπικά, προτού ξαναχαμηλώσει το βλέμμα στα μακαρόνια του.

«Πώς πάει η έρευνά σου;» τον ρώτησε η Έλενα στα αγγλικά.

Την ξανακοίταξε σαν να έβλεπε εξωγήινο. Η Έλενα κοκκίνισε.

«Η... έρευνα που κάνεις πώς πάει;»

«Γιατί ρωτάς;»

Η αμεσότητά του την ξάφνιασε. Συνειδητοποίησε ότι

ένα χρόνο που εργαζόταν στο ινστιτούτο δεν είχαν πει ούτε ένα γεια.

«Συνάδελφοι ήμαστε. Από ευγένεια ρώτησα», είπε δαγκωμένα.

Φάνηκε κάπως να καθησυχάζει. Άρχισε να της μιλάει. Ήταν ένας άντρας γύρω στα σαράντα, ίσως παραπάνω, ίσως παρακάτω – τα ασιατικά χαρακτηριστικά του τη δυσκόλευαν να μαντέψει την ηλικία του. Δε θα τον έλεγες ούτε όμορφο ούτε άσχημο. Η Έλενα ήξερε πώς ήθελε να τον πει, αλλά φοβόταν να χρησιμοποιήσει μια λέξη που αύριο θα χρειαζόταν να καταπιεί, αν τελικά αυτός ήταν ο άντρας που θα ερωτευόταν.

Όση ώρα καθόταν κοντά του δεν αισθάνθηκε τίποτε μέσα της να ξυπνάει. Το αντίθετο μάλιστα. Σηκώθηκε με ανακούφιση από το τραπέζι για να επιστρέψει το δίσκο της. Δεν ήθελε να ερωτευτεί αυτόν τον άντρα. Ωστόσο ήξερε ότι έπρεπε να ξαναδοκιμάσει, τουλάχιστον άλλη μία φορά.

Ο Λας αποδείχθηκε ο πιο δύσκολος. Η Έλενα δεν ήξερε καν τι ώρες δούλευε. Αναγκάστηκε να ξαναπάει στον Όε και να ζητήσει να της πει τα ωράρια του προσωπικού καθαρισμού. Και που τα έμαθε, όμως, τι δουλειά είχε να κάθεται μαζί του στο διάδρομο ή στις τουαλέτες την ώρα που σφουγγαρίζει; Στην καλύτερη περίπτωση μπορούσε να μείνει κοντά του για μερικά δευτερόλεπτα.

Έτσι σκέφτηκε άλλη λύση. Ένωθε γελοία, αλλά δεν μπορούσε να κατεβάσει καλύτερη ιδέα για να βγει απ' το αδιέξοδο στο οποίο βρισκόταν.

Είχε μάθει τι ώρα τέλειωνε τη βάρδιά του και τον πε-

ρίμενε. Ήταν εννιά το βράδυ. Ο Λας βγήκε από το ινστιτούτο και καβάλησε το ποδήλατό του. Η Έλενα είχε προνοήσει και είχε δανειστεί ποδήλατο. Μόλις ο Λας ξεμάκρυνε καμιά πενήνταριά μέτρα, ανέβηκε στο δικό της και τον ακολούθησε.

Ο Λας, ένας ψηλός, καστανόξανθος άντρας αρκετά μπρατσωμένος και σχετικά λαϊκός τύπος, είκοσι έξι χρόνων, έκανε πετάλι γρήγορα. Η Έλενα ανησύχησε· εάν ο Λας συνέχιζε με αυτόν το ρυθμό, δε θα κατάφερε να τον ακολουθήσει. Το μόνο καλό ήταν πως –από τη μία το σκληρό πετάλι και από την άλλη η έγνοια της μην τον χάσει από τα μάτια της– το μυαλό της ήταν συνεχώς απασχολημένο.

Ύστερα από μερικά λεπτά, ο Λας έστριψε δεξιά στη Νέαμπρο Γκέδε. Η Έλενα αναθάρρησε. Ο Λας μάλλον πήγαινε στο κέντρο, άρα ήταν πιθανό να πετύχαινε το σχέδιό της. Διέσχισαν τις λίμνες και μπήκαν στην Γκότας Γκέδε. Η Έλενα βεβαιώθηκε· ο Λας πράγματι κατευθυνόταν στο κέντρο. Δεν έμενε εκεί· αυτό το ήξερε ήδη από τις πληροφορίες που είχε πάρει από τον Όε. Αν της χαμογελούσε η τύχη, ο νεαρός θα είχε κανονίσει να βγει για μπίρες κάπου. Η Έλενα θα εμφανιζόταν δήθεν τυχαία και θα εκπλησσόταν που θα τον έβρισκε εκεί. Και με γκόμενα να ήταν, θα του κατσικωνόταν, έστω για μισή ωρίτσα. Έπρεπε να πετύχει. Δεν υπήρχε άλλη λύση, πέρα από το να τον πλευρίζε μέσα στο ερευνητικό ινστιτούτο, αλλά τότε θ' αναγκαζόταν να του την πέσει κανονικά.

Τώρα που το σκεφτόταν καλύτερα, γιατί άραγε δεν είχε κάνει ακριβώς αυτό; Ήταν τόσο απλό: Να τον πε-

τύχει σ' ένα διάδρομο και να του πιάσει την κουβέντα, δείχνοντας διαθέσιμη. Ή και να του ζητήσει η ίδια να βγουν. Γιατί αυτή η κατασκοπευτική μασκαράτα; Μήπως... μήπως αυτός ήταν; Μήπως τον ήθελε και γι' αυτό φοβόταν; Ήταν σίγουρα σημάδι έρωτα αυτό: ο φόβος απέναντι στον πόθο σου. Χριστέ μου, αυτό πρέπει να ήταν! Γι' αυτό είχε επινοήσει αυτή τη γελοία παρακολούθηση, κάνοντας δύσκολο κάτι που στην πράξη ήταν πολύ εύκολο. Υπερβολικά εύκολο: Απλώς να του πει «γεια» στο διάδρομο και να του δείξει ότι γούσταρε. Ο Λας ήταν ο άντρας που είχε ερωτευτεί!

Η Έλενα ταράχτηκε μ' αυτές τις σκέψεις· τόσο πολύ, που έκανε πετάλι πιο γρήγορα. Τόσο γρήγορα, που κόντευε να πέσει πάνω στον Λας, ο οποίος ήταν σταματημένος στο φανάρι και περίμενε ν' ανάψει. Η Έλενα πανικοβλήθηκε! Πάτησε φρένο απότομα, πιο δυνατά απ' ό,τι χρειαζόταν. Το ποδήλατο κοκάλωσε και την επόμενη στιγμή η Έλενα προσγειώθηκε με μια κοφτή κραυγή στον ποδηλατόδρομο, δύο μέτρα πίσω από τον Λας. Διάφοροι τριγύρω γύρισαν να κοιτάξουν και αρκετός κόσμος σταμάτησε για να τη βοηθήσει. Ένας από αυτούς ήταν ο Λας.

«Oh, it's you!» αναφώνησε μόλις την είδε, την ώρα που μια κοπέλα και ένας νεαρός γονάτιζαν δίπλα της και τη ρωτούσαν στα δανέζικα αν ήταν καλά.

Ήταν; Κοίταξε τις παλάμες της, που ήδη μάτωναν εκεί που τις έγδαρε στην προσπάθειά της να κόψει τη φόρα της πτώσης. Ένιωθε ζαλισμένη, αλλά δεν ήξερε αν οφειλόταν στο τράνταγμα ή στο ότι βρισκόταν τόσο κοντά στον Λας.

«Είσαι καλά;» τη ρώτησε στα αγγλικά.

Η Έλενα πίεσε τον εαυτό της να συγκεντρωθεί.

«Ναι», ψέλλισε, αλλά δεν πρέπει να ακούστηκε πειστική. Είδε τον Λας να την περιεργάζεται απ' την κορφή ως τα νύχια.

«Ξέρω από πρώτες βοήθειες», της είπε καθώς παρατηρούσε το σώμα της. «Δε φαίνεται να χτύπησες πουθενά. Απλώς έπαθες σοκ από την τούμπα».

Η Έλενα δεν είπε τίποτε. Σοκ είχε πάθει στα σίγουρα, με ή χωρίς τούμπα.

Ο Λας την έπιασε από τη μέση και το δεξί μπράτσο και τη σήκωσε όρθια. Η Έλενα ένιωσε τα δυνατά χέρια του πάνω της και ρίγησε.

Αυτός είναι ο άντρας! σκέφτηκε με ταραχή. *Αυτός είναι ο άντρας που ερωτεύομαι.* Τον κοίταξε έντονα, σαν να έψαχνε να βρει στο πρόσωπό του στοιχεία που θα ξεκλείδωναν το χαρακτήρα του. Ο Λας την πρόσεξε, πρέπει να τον παραξένεψε το βλέμμα της, γιατί την κοίταξε κι εκείνος ερωτηματικά.

«Είσαι καλά;» την ξαναρώτησε.

«Γνωριζόμαστε», του απάντησε, σε μια προσπάθεια να εξηγήσει την αλλόκοτη συμπεριφορά της.

«Ναι, απ' τη δουλειά. Γιατρός δεν είσαι;»

«Μοριακή βιολόγος».

Εκείνη τη στιγμή ο Λας αντάλλαξε μερικές κουβέντες με τους άλλους ποδηλάτες, οι οποίοι, μόλις βεβαιώθηκαν ότι η κοπέλα ήταν εντάξει, καβάλησαν τα ποδήλατά τους και έφυγαν.

Η Έλενα είχε κολλημένα ακόμα τα μάτια της πάνω του. Μ' αυτόν τον άντρα θα έμενε ερωτευμένη για πά-

να; Η ιδέα την τρομοκράτησε. Όχι επειδή ο Λας φαινόταν να έχει κάτι το κακό – απεναντίας! Ήταν ωραίο παιδί· ίσως η μύτη του ήταν ελαφρώς μεγάλη, γενικά ήταν μεγαλόσωμος, αλλά θα τον έλεγες γοητευτικό.

Δεν ήταν ο Λας που την τρώμαζε· ήταν το πάντα.

«Χτύπησες;»

Η ερώτηση την επανέφερε στο εδώ και τώρα.

«Μπα, μόνο στις παλάμες», είπε και τις έδειξε. «Και τραντάχτηκα λίγο».

«Το ποδήλατό σου δεν έπαθε κάτι», είπε ο Λας σηκώνοντάς το όρθιο.

«Πάτησα απότομα φρένο», εξήγησε η Έλενα για το πέσιμό της.

«Ναι, δεν πρέπει να το κάνουμε αυτό», είπε ο Λας, απλώς για να πει κάτι. Φάνηκε αμήχανος έτσι όπως στέκόταν με το ποδήλατό της.

«Πού πας;»

«Εεε, βόλτα είχα βγει. Δεν πήγαινα κάπου συγκεκριμένα».

Ο Λας έμοιαζε να σκέφτεται λιγάκι· ύστερα είπε:

«Έχω κανονίσει να βρεθώ με τον αδελφό μου για μια μπίρα. Ενδιαφέρεσαι να έρθεις κι εσύ;»

Η Έλενα έγνεψε καταφατικά.

«Δυο στενά από δω είναι», της είπε. Έπιασε το ποδήλατό της και προχώρησαν πεζή. Στο δρόμο βρήκαν καταφύγιο σε μια αθώα κουβέντα για ποδήλατα. Σε λιγότερο από πέντε λεπτά έφτασαν. Με το που μπήκαν στο μπαρ, η Έλενα ζήτησε συγγνώμη και πήγε στην τουαλέτα να πλυθεί.

Κλείδωσε την πόρτα και στάθηκε μπροστά στον κα-

θρέφτη. Έτρεμε. Η μοίρα της είχε σφραγιστεί. Οι έρευνες τόσων ετών είχαν φτάσει στο τέλος τους. Ό,τι και αν γινόταν από δω και πέρα, η δική της ζωή είχε πάρει ένα στενό αυλάκι που ποτέ δε θα λοξοδρομούσε. Τότε γιατί της ερχόταν να βάλει τα κλάματα; Μάλωσε τον εαυτό της. Πήρε βαθιές ανάσες και προσπάθησε να καθαρίσει το μυαλό της. *Γιατί φέρεσαι έτσι;* ρώτησε τον εαυτό της. Η απάντηση ήρθε απρόσμενα εύκολα: *Επειδή κάτι δεν ταιριάζει.*

Εκεί, σ' αυτή τη μικρή τουαλετίτσα με τη βρύση που έσταζε, η Έλενα Πέτρου συνειδητοποίησε τη φρίκη που είχε κατασκευάσει. Ο έρωτας πάντα ερχόταν ακάλεστος, πάντα ήταν ένα ατύχημα. Αν ήταν αμοιβαίος και σου τύχαινε και καλό παιδί, τη γλίτωνες χωρίς μώλωπες· αν ήταν μονόπλευρος ή έπεφτες σε κάνα κάθαγμα, έτρωγες τα μούτρα σου. Αυτό που ζούσε τώρα όμως η Έλενα ήταν χειρότερη φρίκη. Δεν ήταν ένα ατύχημα που σου συμβαίνει και αντιδράς όπως μπορείς· ήταν ένα ατύχημα που το προκαλείς εσύ· ένα ατύχημα που το βλέπεις να έρχεται, του ανοίγεις δρόμο, σαν μετωπική σε αργή κίνηση, την οποία έχεις παραγγείλει και πληρώσει εκ των προτέρων.

Ερωτευόταν αυτόν τον τύπο έξω, αλλά δεν ήταν και σίγουρη. Πώς νόμιζε ότι μπορούσε να δαμάσει το άγριο θηρίο του έρωτα; Για πρώτη φορά σιχτίρισε που είχε για γονείς έναν ερωτικά ανάπηρο πατέρα και μια φευγάτη μάνα που της άφησε μοναδική κληρονομιά την απουσία της. Ίσως αν είχε άλλους γονείς να μην είχε μπλέξει ποτέ σ' αυτή την ιστορία.

Έπλυνε τα χέρια και το πρόσωπό της, πήρε μερι-

κές βαθιές ανάσες και βγήκε. «Que sera sera», είπε και διέσχισε το μπαρ.

Στο τραπέζι, ο Λας δεν καθόταν μόνος του. Δίπλα του βρισκόταν ένας άλλος άντρας. Καταλάβαινες ότι ήταν αδέρφια, κι ας μην έμοιαζαν τόσο πολύ εμφανισιακά. Ο αδελφός του ήταν πιο καστανός, πιο μικρόσωμος και είχε πράσινα μάτια.

«Από εδώ ο Μότεν», είπε ο Λας. Ο Μότεν σηκώθηκε ελαφρώς από την καρέκλα του και της έδωσε το χέρι. Η Έλενα έκανε να του το δώσει κι εκείνη, αλλά ήταν κόκκινο και γδαρμένο, οπότε το τράβηξε μ' ένα απολογητικό βλέμμα.

«Έπεσα απ' το ποδήλατο», εξήγησε.

«Μου το είπε ο Λας».

«Η Έλενα εργάζεται στο ινστιτούτο που δουλεύω. Είναι...» κόμπιασε.

«Μοριακή βιολόγος», είπε η Έλενα και χαμογέλασε. Ακολούθησε σιωπή.

«Φοβερή σύμπτωση, ε;» είπε ο Λας.

«Εσύ με τι ασχολείσαι, Μότεν;» ρώτησε η Έλενα για να σπάσει τον πάγο, κυρίως όμως για να απομακρύνει την κουβέντα από την καθόλου τυχαία σύμπτωση.

«Διδάσκω σ' ένα σχολείο για παιδιά με ειδικές ανάγκες», είπε. Ο Μότεν άρχισε να μιλάει για τη δουλειά του και για κάτι αστείο που έγινε εκείνη τη μέρα με δύο από τα παιδιά.

Η Έλενα δεν άκουγε. Ένωθε πολύ παράξενα. Μια ελαφριά ζάλη, η οποία δεν μπορεί να οφειλόταν στις

τρεις γουλιές μπύρα που είχε προλάβει να πιει. Ένα φτερούγισμα στο στήθος, το οποίο απέδωσε στην ένταση του πετυχημένα αποτυχημένου σχεδίου της, αλλά και στο σοκ του τραντάγματος όταν έπεσε απ' το ποδήλατο.

«Είσαι καλά;» Αυτή τη φορά τη ρωτούσε ο Μότεν.

Η Έλενα κούνησε το κεφάλι της, προσπαθώντας να διώξει τις ενοχλητικές σκέψεις που πετάριζαν σαν μυγάκια.

«Ναι, συγγνώμη. Λίγο ταραγμένη απ' το πέσιμο είμαι».

«Χτύπησες;»

«Όχι, μόνο εδώ, στις παλάμες», είπε και τις άνοιξε δείχνοντας τον καινούριο χάρτη από κοκκινωπά φιορδ και γδαρμένες κορυφογραμμές. Αξαφνα ένιωσε πολύ ευάλωτη απέναντί του.

Ο Μότεν έπιασε και τα δυο της χέρια και τα περιεργάστηκε, σαν να διάβαζε τις παλάμες της.

«Χμ... νομίζω ότι είναι θανατηφόρο τραύμα. Τη βγάξεις δεν τη βγάξεις τη βραδιά».

«Λες;»

«Βλέπεις αυτή εδώ την πληγή;» συνέχιζε να της κρατά τα χέρια. «Από εδώ μπήκε η Κοπεγχάγη μέσα σου. Αυτό είναι πολύ σοβαρό».

«Δεν παίρνει γιατρεία;»

«Δύσκολα τα πράγματα. Ο θρύλος λέει ότι πρέπει να σε φιλήσει ένας Δανός πρίγκιπας».

«Αυτός πήγε και παντρεύτηκε Νεοζηλανδέζα», πετάχτηκε ο Λας, αναφερόμενος στο διάδοχο του θρόνου.

«Υπάρχουν κι άλλοι πρίγκιπες. Καθημερινοί».

Η Έλενα τράβηξε το χέρι της σαν να είχε ζεματιστεί από το άγγιγμά του.

Μια σιωπή κατακάθισε στο τραπέζι. Τη διέκοψε ο Λας ο οποίος, αφού κατέβασε σχεδόν το μισό μπουκάλι μπύρα, δήλωσε μ' ενθουσιασμό:

«Συμμετείχα σ' ένα πείραμα της Έλενας!»

Η Έλενα πήρε το βλέμμα της με δυσκολία από τον Μότεν και κοίταξε τον αδελφό του.

«Αλλά δεν ξέρω τι ακριβώς», είπε χαμογελώντας. «Ελπίζω να μην πάθω τίποτε», πρόσθεσε και γέλασε παιχνιδιάρικα.

«Ό,τι κι αν πάθεις, βελτίωση θα 'ναι», τον πείραξε ο αδελφός του και έκλεισε το μάτι στην Έλενα.

Αυτό το κλείσιμο του ματιού έσκασε σαν έκρηξη μέσα της. Ένα κλείσιμο ματιού, μόνο αυτό χρειάστηκε. Ένα κλείσιμο ματιού, μια απειροελάχιστη στιγμή. Μια στιγμή που χώρισε το χρόνο σ' ένα πριν και σ' ένα μετά. Το πριν της αβεβαιότητας. Το μετά της σιγουριάς.

Our Love Is Here To Stay

Μόλις άνοιξε την πόρτα, η μυρωδιά χώθηκε στα ρουθούνια του και τον εξέπληξε. Κάρι;

Ο Φρέδερικ άφησε τα κλειδιά του στο τραπεζάκι της εισόδου και μπήκε στο καθιστικό.

«Όε; Είσαι εδώ;»

Καμία απάντηση. Πήγε στην κουζίνα. Γούρλωσε τα μάτια μ' αυτά που έβλεπε και μύριζε. Κάρι στο φούρνο, flower rice στην κατσαρόλα, ένα καλαθάκι γεμάτο φρεσκοψημένα ψωμάκια ναν – πόσα χρόνια είχαν να φάνε τέτοια; Το μάτι του έπεσε σ' ένα κομμάτι του τραπεζιού της τραπεζαρίας που φαινόταν από εκεί. Ο Φρέδερικ πήγε μέσα και είδε ότι ήταν σχολαστικότετα στρωμένο για δύο, με πλήρη σερβίτσια και ποτήρια νερού και κρασιού. Τι διάολο;

«Όε;» ξαναφώναξε, απορημένος.

Καμία απάντηση.

Κοίταξε το ρολόι του. 19 Αυγούστου. Είχαν ένα εξάμηνο μέχρι την επέτειό τους. Εξάλλου είχαν να γιορτάσουν επέτειο με τέτοια επισημότητα εδώ και χρόνια. Τώρα πια έλεγαν απλώς τα «χρόνια πολλά» και μερικές χρονιές δεν είχαν καν βγει έξω να γιορτάσουν, εάν τύχαινε ο ένας από τους δυο να έχει πάρα πολλή δουλειά.

Ξαναπήγε στην κουζίνα και απόλαυσε τη μυρωδιά των μπαχαρικών στο πλούσια καρυκευμένο ρύζι. Πάνω στον πάγκο είδε τα καβουρδισμένα αμύγδαλα και το τυρί, έτοιμο να τηγανιστεί και να προστεθεί στο φαγητό. Πού ήταν ο Όε;

Μασουλώντας ένα ναν, ο Φρέδερικ διέσχισε το καθιστικό και πήγε στη σκάλα.

«Όε;»

Τον πέτυχε επάνω, την ώρα που έβγαινε από την ντουσιέρα.

«Εδώ είσαι και σε ψάχνω;»

«Γύρισες κιόλας;» τον ρώτησε ο Όε έκπληκτος. Από την έκφρασή του ήταν εμφανές ότι του είχε χαλάσει την έκπληξη.

«Έφερα κάτι φακέλους για να δουλέψω σπίτι», είπε ο Φρέδερικ. «Εσύ τι κάνεις εδώ τόσο νωρίς;»

Αντί ν' απαντήσει, ο Όε άφησε την πετσέτα να πέσει στο πάτωμα και τον αγκάλιασε.

«Μη, είσαι ακόμα μουσκίδι!» φώναξε ο Φρέδερικ και έκανε να τραβηχτεί.

Ο Όε τον φίλησε στο στόμα. Ο Φρέδερικ ανταποκρίθηκε με ελαφριά έκπληξη.

«Τι είναι όλα αυτά; Μαγείρεις κιόλας;» είπε μόλις ο Όε απομάκρυνε τα χείλη του, εξακολουθώντας όμως να τον κρατάει στην αγκαλιά του.

«Έκλεψες ναν».

«Ήταν αδύνατο ν' αντισταθώ», νιαούρισε ο Φρέδερικ.

Ο Όε τον ξαναφίλησε.

«Γιορτάζουμε κάτι;» ρώτησε ο Φρέδερικ, ενώ ταυ-

τόχρονα παρατήρησε πόσο παράξενα τον κοίταζε ο άντρας του.

«Πολλά!» είπε σιβυλλικά ο Όε. Δε θες να κάνεις κι εσύ ένα ντουςάκι για να χαλαρώσεις και να καθίσουμε να φάμε;

«Έλεγα να δουλέψω λίγο...»

«Δουλεύεις πιο μετά!» του είπε ή μάλλον τον διέταξε και άρχισε να του ξεκουμπώνει το πουκάμισο.

«Όε, τι τρέχει; Φέρεσαι πολύ παράξενα...» είπε ο Φρέδερικ, ενώ άφηγε το σύντροφό του να τον ξεντύσει.

«Βλακείες. Εσύ απλώς χαλάρωσε».

«Δε σε απέλυσαν απ' τη δουλειά σου;»

Ο Όε τον κοίταξε σαστισμένος και αμέσως γέλασε.

«Όχι βέβαια. Πώς σου ήρθε τέτοιο πράμα;»

«Ε, μα... Πρώτη φορά σε βρίσκω τόσο νωρίς σπίτι».

«Ξέρεις τι λένε για την πρώτη φορά. Τώρα, όμως, είναι ώρα για κάτι που μόνο πρώτη φορά δε θα το κάνουμε», είπε πονηρά ο Όε και, έχοντας πια γδύσει το σύντροφό του, γονάτισε μπροστά του.

Μετά από μία ώρα παθιασμένου σεξ, αρχικά στο μπάνιο και ύστερα στο κρεβάτι τους, το ζευγάρι καθόταν στην τραπεζαρία και απολάμβανε το λουκούλλιο γεύμα που είχε ετοιμάσει ο Όε. Παλιότερα, τα πρώτα χρόνια της σχέσης τους, μαγείρευε πολύ συχνά, κυρίως ινδικά φαγητά, μια και η μητέρα του είχε ζήσει πολλά χρόνια στην Ινδία ως ιεραπόστολος τη δεκαετία του 1930. Όπως έλεγε, αυτή τους έμαθε το λόγο του Κυρίου κι εκείνοι της έμαθαν να τρώει.

Με τα χρόνια, καθώς ο Όε εξελισσόταν ως επιστήμονας κι ανέβαινε στην ιεραρχία, περνούσε όλο και

περισσότερες ώρες στη δουλειά. Την τελευταία πενταετία μαγείρευε σπάνια, οπότε αναλάμβανε ο Φρέδερικ ή έτρωγαν απ' έξω έτοιμα φαγητά.

Ούτε πρώτο ραντεβού να ήταν, συλλογίστηκε ο Φρέδερικ πίνοντας μια γουλιά από το εξαιρετικό κρασί που είχε διαλέξει ο άντρας του. Γιατί τα κάνει αυτά; Το καταπληκτικό σεξ, το μαγείρεμα, οι προετοιμασίες; Ειλικρινά δεν καταλάβαινε.

«Γιορτάζουμε κάτι;» ξαναρώτησε.

«Σου απάντησα ήδη», είπε ο Όε. «Πολλά!»

«Μου λες κι εμένα, γιατί, απ' ό,τι φαίνεται, το Αλτσχάιμερ χειροτέρεψε;»

Ο Όε χαμογέλασε και για λίγη ώρα δεν απάντησε.

Δάκρυα είναι αυτά στα μάτια του; αναρωτήθηκε ο Φρέδερικ.

«Γιορτάζουμε εμάς», είπε ο Όε συγκινημένος.

Ο Φρέδερικ συνέχισε να μην καταλαβαίνει και πρέπει να φαινόταν, γιατί ο Όε πρόσθεσε:

«Είμαστε μαζί σχεδόν δεκαοκτώ χρόνια, Φρέδερίκ μου. Δεν είναι λίγα. Είναι πάρα πολλά. Έχουμε πάρα πολλά. Μοιραζόμαστε τις ζωές μας. Αγαπιόμαστε. Νοιαζόμαστε ο ένας για τον άλλο. Αυτά γιορτάζουμε». Άπλωσε το χέρι του πάνω στο τραπέζι.

Ο Φρέδερικ έτεινε το δικό του και χάιδεψε το χέρι του άντρα του.

«Και... και γιατί έτσι ξαφνικά;» ψέλλισε.

«Δεν έχει γιατί. Δε χρειάζεται να έχει γιατί. Δεν έχω ανάγκη από γιατί για να σου πω ότι σ' αγαπάω».

Ο Φρέδερικ ξεροκατάπιε. Κι εκείνος συγκινήθηκε.

«Κι εγώ σ' αγαπάω, θησαυρέ μου».

Ναι, αλλά όχι τόσο όσο ο Όε. Διότι αλλιώς δεν εξηγιόταν. Πώς ήταν δυνατόν, εντελώς ξαφνικά, από τη μια μέρα στην άλλη, ο Όε ν' αρχίσει να συμπεριφέρεται σαν ερωτευμένο πιτσούνι; Τηλεφωνήματα, μηνύματα, λουλούδια, κρασιά, το βράδυ αγκαλιές και προτάσεις για βόλτες και εξόδους. Ο Φρέδερικ είχε μείνει άναυδος.

Τις πρώτες μέρες υποψιαζόταν ότι ο Όε είχε κάνει κάποια ερωτοδουλειά και τώρα εξιλεωνόταν προσφέροντας όλη την προσοχή του στον απατημένο σύζυγο. Γρήγορα, όμως, κατάλαβε ότι δεν μπορούσε να είναι αυτός ο λόγος. Δεν ήταν οι ενοχές το καύσιμο.

Ο Φρέδερικ απολάμβανε την προσοχή και τη φροντίδα, τα χάδια και τα φιλιά. Για δύο εβδομάδες ήταν σχεδόν όπως τον πρώτο καιρό της σχέσης τους. Ο Όε έκανε εντελώς κουφά πράγματα. Μια μέρα πέρασε και τον πήρε από τη δουλειά, του έδεσε τα μάτια στο αυτοκίνητο και του τα άνοιξε μόνο ύστερα από μία ώρα οδήγησης· όταν του επέτρεψε να βγάλει το κασκόλ, ο Φρέδερικ ανακάλυψε ότι τον είχε πάει στο Εσπαγκέρντε, στο εξοχικό μιας φίλης του, όπου είχαν πρωτοπάει πριν από δεκαέξι ολόκληρα χρόνια για να περάσουν την πρώτη τους εβδομάδα μαζί. Σ' εκείνο το σπίτι ήταν που αποφάσισαν να συζήσουν.

«Μα νόμιζα ότι η Ντότε το είχε πουλήσει», απόρησε ο Φρέδερικ όταν είδε πού βρισκόταν.

«Ναι, πριν από έντεκα χρόνια. Βρήκα όμως τους καινούριους ιδιοκτήτες και κατάφερα να τους πείσω να το νοικιάσω για ένα σαββατοκύριακο».

Ο Φρέδερικ δάκρυσε με τη χειρονομία του άντρα του. Όσο συγκινούταν άλλο τόσο δεν καταλάβαινε. Πώς

ήταν δυνατό να φέρεται έτσι ο Όε; Σαν... σαν ερωτευμένος!

Ερωτευμένος! Αυτό ακριβώς ήταν. Ο Όε έπλεε σε πελάγη ευτυχίας. Όχι μόνο επειδή ήταν ερωτευμένος, αλλά επειδή ήταν ερωτευμένος μ' έναν άνθρωπο που ήδη αγαπούσε και εκτιμούσε. Πιο τέλειο δε γινόταν!

Είχε δίκιο η Έλενα. Έπρεπε να συμπυκνώσει περισσότερο τη φερομόνη στη δική τους περίπτωση. Την ίδια μέρα κιόλας που εισέπνευσε το αέριο ένιωσε να κατακλύζεται από μια άφατη έλξη για το σύντροφό του. Το επόμενο πρωί ξύπνησε νωρίτερα κι έμεινε ξαπλωμένος δίπλα του να τον κοιτάζει. Πόσα χρόνια είχε να τον κοιτάξει με τόση αγάπη; Πόσα χρόνια ξυπνούσε δίπλα του χωρίς να του δίνει ιδιαίτερη σημασία; Υπήρχε το κομοδίνο, υπήρχε η ντουλάπα, υπήρχε και ο Φρέδερικ στο δωμάτιο. Και τώρα; Τώρα ο Φρέδερικ ήταν το μόνο που υπήρχε.

Εκείνη τη μέρα δεν πήγε στη δουλειά. Βγήκε για ψώνια και όταν γύρισε, άρχισε να μαγειρεύει ένα από τα αγαπημένα φαγητά του συντρόφου του, κάτι που είχε να του φτιάξει σχεδόν μια τριετία. Καθάρισε το σπίτι, τακτοποίησε τα σιντιά του, έκοψε τα νύχια του, ψαλίδισε τις τρίχες στη μύτη του και πέρασε πολλή ώρα χαζεύοντας φωτογραφίες τους στα πολυάριθμα άλμπουμ τους.

Έκτοτε είχαν περάσει δύο εβδομάδες και ο έρωτάς του παρέμενε το ίδιο ασίγαστος. Μόνο ένα πράγμα τον ανησυχούσε λιγάκι. Ο Φρέδερικ δεν ανταποκρι-

νόταν, τουλάχιστον όχι στον ίδιο βαθμό. Ίσως στη δική του περίπτωση χρειαζόταν ακόμη περισσότερη συμπύκνωση. Πάντως ήταν ευτυχισμένοι – πιο ευτυχισμένοι απ' ό,τι χρόνια τώρα.

Πόσο δίκιο είχε η Έλενα! Την είχε αδικήσει. Σκεφτόταν συνέχεια να της ζητήσει συγγνώμη, αλλά την έβλεπε ελάχιστα. Αυτό οφειλόταν στο ότι καθόταν στη δουλειά αυστηρά όσο ήταν απαραίτητο ή έφευγε νωρίτερα για να γυρίσει στο σπίτι και να ετοιμάσει ένα ρομαντικό δείπνο ή να οργανώσει μια έξοδο. Κι η Έλενα όμως ήταν εξαφανισμένη. Πώς πήγαινε το δικό της πείραμα άραγε; Είχε απορροφηθεί τόσο πολύ από τον ενθουσιασμό του για τον ξανανιωμένο έρωτά του, που δεν είχε καν τη στοιχειώδη ευγένεια να την πάρει ένα τηλέφωνο τόσο καιρό.

Θα με καταλάβει, σκεφτόταν.

Η Έλενα πράγματι θα τον καταλάβαινε. Αν προλάβαινε να τον σκεφτεί έστω και για μια στιγμή. Ωστόσο παρήταν απορροφημένη με τα δικά της. Τα καινούρια, τέλεια, απίθανα δικά της.

Όποιος έχει το κλειδί του έρωτα θα γινόταν άρχοντας του κόσμου, σκεφτόταν ικανοποιημένα καθώς χουζούρευε στην αγκαλιά του. Πώς συμπυκνώνεται ο χρόνος όταν βρίσκεσαι με τον αγαπημένο σου και το μόνο που μετράει σ' όλο τον κόσμο είναι να τον κοιτάς στα μάτια! Φουκαριάρες λέξεις, πόσο αστεία προσπαθείτε να σηκώσετε το βάρος της σημασίας του έρωτα. Δεν αρκείτε, όσο κι αν μοχθήσετε.

Τέτοια σκεφτόταν, με την έπαρση της ευτυχισμένα ερωτευμένης, ενώ κούρνιαζε στην αγκαλιά του. Είχε πιαστεί ξαπλωμένη στο δεξί πλευρό της, αλλά δεν ήθελε να τον ξυπνήσει για να γυρίσει από την άλλη. *Πόσο υπομονετική σε κάνει έρωτας, συλλογίστηκε. Σαν να γίνονται όλες σου οι αντιστάσεις από καουτσούκ. Και πόσο ανυπόμονη σε κάνει επίσης, όταν έχεις καιρό να τον δεις και αδημονείς σαν να σου λείπει το νερό ή ο αέρας.*

Τις τελευταίες δύο βδομάδες σχεδόν δεν είχε πατήσει το πόδι της στο εργαστήριο. Κάθε βράδυ έπεφτε για ύπνο με την υπόσχεση την άλλη μέρα να πάει στη δουλειά, έστω για καμιά ώρα. Το πρωί, όμως, που ξυπνούσε με το χνότο του να της ζεσταίνει το δέρμα, η υδρόγειος σταματούσε να γυρίζει, ο χρόνος σκάλωνε στο εδώ των ματιών του, στο τώρα του κορμιού του.

Ώρες ώρες της φαινόταν τόσο αστεία η ιστορία, που την έπιαναν τα γέλια. *Γιατί γελάς;* τη ρωτούσε ο Μότεν, αλλά η Έλενα δεν του απαντούσε. Ή μάλλον δεν του έλεγε όλη την αλήθεια. *Γελάω μ' εμάς, που γνωριστήκαμε τόσο τυχαία και τόσο σχεδιασμένα.*

Μοίρα... Η Έλενα κατέβαλλε μεγάλες προσπάθειες ν' αντισταθεί στην έλξη που της ασκούσε η ιδέα της μοίρας. Μα ήταν δυνατόν; Επί βδομάδες έκανε τα αδύνατα δυνατά για να την ερωτευτεί κάποιος άντρας ώστε ύστερα να καταφέρει να τον ερωτευτεί κι εκείνη, κι εκεί που είχε στρώσει το κόκκινο χαλί και ξεροστάλιαζε περιμένοντάς τον να φανεί, με την μπάντα παραταγμένη και τις τεχνητές φερομόνες σε πλήρη ετοιμότητα, ο έρωτας τελικά πλησίασε αθόρυβα από πίσω

της, τη χτύπησε στον ώμο διακριτικά και της ψιθύρισε: «Εδώ είμαι».

Πώς να μη γελάει; Είχε πάρει στο κατόπι τον αδελφό του, είχε φάει τα μούτρα της με το ποδήλατο μες στον πανικό της και τελικά ένας τυχαίος άντρας, τον οποίο γνώρισε εντελώς αναπάντεχα, χωρίς κανένα εξωτερικό χημικό βοήθημα, της έκλεισε το μάτι κι αμέσως μπήκε σε λειτουργία το εργοστάσιο του έρωτα.

Μια στιγμή χρειάστηκε. Ούτε πειράματα ούτε τεχνητές ενισχύσεις. Μια στιγμή! Στο μυαλό της ήρθε ένα πολύ χαζό τραγούδι από το μιούζικαλ *Hello Dolly!*, το *It Only Takes A Moment (To Change Your Whole Life Through)*. Μα είναι δυνατόν τέτοια κοσμοϊστορικά πράγματα να τα διακηρύσσουν τα χαζοτραγούδα των μιούζικαλ; Τι γελοία που ένιωθε! Κανονικά θα 'πρεπε να το ξέρει, το είχε ξαναδεί το έργο, το πώς ερωτεύτηκε τον Μάκη στο σχολείο μέσα σε μια στιγμή (και πάλι ύστερα από πέσιμο – άραγε αυτό είναι που λένε *falling in love*; Εκείνη φαίνεται πως το πάθαινε στην κυριολεξία). Και τον Άντι στην Αγγλία έτσι αιφνιδιαστικά πρέπει να τον είχε ερωτευτεί, αλλά οι δέκα μπίρες που έκαναν πάρτι στα σωθικά της θόλωναν την κρίση της. Τώρα που το σκεφτόταν πιο ήρεμα, και στα κακοσχεδιασμένα πειράματά της στιγμιαία είχε συμβεί: Η γυναίκα στο Στρόιεδ, ο Νιλς στο μπαρ... Μια στιγμή και τσαφ, ο έρωτας έκανε πραξικόπημα στην καρδιά σου.

Κι ήταν αμοιβαίο! Αυτό ήταν το απίστευτο. Με το που ειδώθηκαν στο μπαρ, υπήρξε αυτόματα έλξη μεταξύ τους. Ίσως στο μέλλον κάποιος επιστήμονας κατασκευάσει ένα είδος ακτινογράφου, που να αποτυπώ-

νει την ερωτική συνάφεια σε μια οθόνη και να δημιουργεί μια καινούρια κλίμακα μέτρησης της ισχύος του έρωτα, τα ερωτίδια ή τα erotons. Η Έλενα ήταν σίγουρη ότι η ατμόσφαιρα ανάμεσα σ' εκείνη και τον Μότεν ήταν γεμάτη σπινθήρες, με τρελαμένα μόρια να χορεύουν ασταμάτητα μεταξύ τους, καθώς δύο οργανισμοί συγκρούονταν και κατέβαζαν προστατευτικά κιγκλιδώματα για να γίνουν ένας.

Από το πρώτο λεπτό έγινε τόσο εμφανές τι συνέβαινε, που ο Λας κατάλαβε ότι ήταν πιο περιττός κι από τους λεκέδες μπύρας στο τραπέζι. Έτσι σηκώθηκε, τους χαιρέτησε κι έφυγε. Ούτε που το κατάλαβαν. Μιλούσαν, μιλούσαν, μιλούσαν, ξεδίπλωναν τον εαυτό τους σαν συσκευασία με κάτι συναρμολογούμενο μέσα, και το συναρμολογούμενο ήταν ο εαυτός τους, τον οποίο ξανασυναρμολογούσαν ο ένας μπροστά στον άλλο, ο ένας για χάρη του άλλου. Κάποια στιγμή ήρθε η στιγμή, τότε που τα λόγια κουράζονται ή δεν αντέχουν την πίεση του σώματος και κάνουν με δέος στο πλάι. Πλησιάζουν τα δυο κορμιά, ακροδάχτυλα που αγγίζουν φευγαλέα δέρμα και εκκενώνουν Χιροσίμες ενέργειας, σώματα που τρώνε με μικρές δαγκωνιές την απόσταση που τα χωρίζει, χείλη που αν δεν ενωθούν, δεν έχουν λόγο να συνεχίσουν να υπάρχουν.

Κι ύστερα, όταν απομακρύνονται τα χείλη τόσο λίγο, ώστε να χωράει ίσα ίσα μια ανάσα, τα μάτια δακρύζουν από την ομορφιά και δεν καταλαβαίνεις γιατί πονάς· πονάς γι' αυτό που ζεις και δεν έζησες πιο πριν, που φοβάσαι ότι δε θα ξαναζήσεις, ή πάλι ίσως πονάς μονάχα από την ομορφιά, η πολύ μεγάλη ομορφιά φέρ-

νει πόνο ή ίσως δέος, δεν ξέρεις και μάλλον δε χρειάζεται να ξέρεις, παύεις να σκέφτεσαι και να εκλογικεύεις, ορμάς μπροστά και φιλάς σαν να 'ναι αυτός ο μοναδικός λόγος που γεννήθηκες.

Επί δύο βδομάδες η Έλενα κι ο Μότεν ζούσαν σ' αυτό το μαγεμένο δάσος σαν να υπήρχαν μόνο αυτοί και κανείς άλλος. Η υπόλοιπη ανθρωπότητα τους άφηνε ήσυχους· ως δάσκαλος, ο Μότεν είχε διακοπές και δε χρειαζόταν να ξεμυτίσει από το σπίτι παρά μόνο για να φέρει προμήθειες, ώστε να τραφεί το κομμάτι αυτό του σώματός τους που δεν του αρκούσαν ο έρωτας και το σεξ για να επιβιώσει.

Μόνο μία μέρα η Έλενα βγήκε από το κουκούλι που είχαν υφάνει και πήγε στο ισοτιούτο Πάνουμ. Δέκα μέρες αφού τον γνώρισε, πήγε και ετοίμασε τη δική του φερομόνη από το δείγμα ιδρώτα που του είχε κλέψει. Φοβόταν λίγο. Ανησυχούσε μήπως η δόση ήταν υπερβολική, αφού ήταν ήδη ερωτευμένη μαζί του και χωρίς να εισπνεύσει τη φερομόνη του, εκείνη που είχε φτιάξει δηλαδή, διότι τη φυσικά εκλυόμενη την εισέπνευσε ήδη εκείνο το πρώτο βράδυ στο μπαρ, την ώρα που της έκλεισε το μάτι.

Η Έλενα δεν ήταν σίγουρη γι' αυτό το οποίο σκόπευε να κάνει. Μήπως αρκούσε ο έρωτάς τους, που είχε γεννηθεί φυσικά, χωρίς εξωτερικά βοηθήματα; Μήπως δεν έπρεπε να τον εντείνει με τις τεχνητές φερομόνες τους; Από την άλλη, το είχε ξαναζήσει αυτό το στάδιο και ήξερε ότι θα τελειώσει. Για να μην τελειώσει είχε βάλει όλη τη ζωή της υποθήκη τα τελευταία δέκα χρόνια. Έπρεπε να το κάνει.

Της πήρε περισσότερη ώρα απ' ό,τι συνήθως για να παρασκευάσει τη φερομόνη του. Είχε το μυαλό της αλλού και κάθε τόσο ξεχνιόταν και αναπολούσε κάτι που της είπε, ένα άγγιγμα, μια λέξη.

Όταν γύρισε στο σπίτι του το απόγευμα και τον περιμένε, λιγοψύχησε. Φοβόταν μη βάλει σε κίνδυνο αυτό που ζούσαν. Έπρεπε όμως να το κάνει. Πήρε θάρρος από το γεγονός ότι εκείνη τη μέρα θα δικαιώνονταν οι κόποι μιας δεκαετίας. Εκείνη κι ο Μότεν θα έμεναν ερωτευμένοι για πάντα! Πάντα, πάντα!

The Miracle Of Love

«Godmorgen lille skat», είπε ο Μότεν και φίλησε την Έλενα στη μύτη προτού καθίσει στο τραπέζι.

«Γκομόον», τον αντικαλημέρισε νυσταγμένα η Έλενα. «Μπορείς να μη με λες “σκατ”, “σκετ”, δεν μπορώ και να το προφέρω; Ακούγεται χάλια στα ελληνικά».

«Τι μου ’πες ότι σημαίνει;» ρώτησε ο Μότεν βάζοντας καφέ.

«Σημαίνει “σκατά”. Το ξέρω ότι στα δανέζικα σημαίνει “θησαυρέ μου” ή κάτι τέτοιο, αλλά βρες κάτι άλλο να με λες. Κάθε φορά νομίζω ότι με βρίζεις».

Η Έλενα κι ο Μότεν μιλούσαν στα αγγλικά μεταξύ τους, αλλά ήδη έκαναν προσπάθειες να μάθουν ο ένας τη γλώσσα του άλλου αυτούς τους δύο μήνες που γνωρίζονταν. «Θέλω να μάθω τα πάντα για σένα», της είπε ο Μότεν ένα από τα άπειρα βράδια που χαζοκουβέντιαζαν στο κρεβάτι. «Κι η γλώσσα σου είναι αναπόσπαστο κομμάτι τού ποια είσαι». Έτσι άρχισε να μαθαίνει ελληνικά. Η Έλενα τον μιμήθηκε: τρία χρόνια είχε ζήσει στη Δανία κι ούτε δέκα δανέζικες λέξεις δεν είχε μπει στον κόπο να μάθει. Αυτή η γλώσσα, που ποτέ δε συμπάθησε, ακουγόταν όμορφη όταν τη μιλούσε

εκείνος. Έπαψε να εκνευρίζεται που ήταν σκέτος γρίφος ποια γράμματα προφέρονταν και ποια όχι. Γελούσαν ο ένας με τις προσπάθειες του άλλου να προφέρει ήχους που φάνταζαν ανυπέρβλητα δύσκολοι.

«Ελενάλαμου!» είπε ο Μότεν.

«Όχι Ελενάλα. Ελενούλα. Ή Ελενάκι. Προτιμώ το Ελενάκι».

«Ε-λε-νά-κι», συλλάβισε ο Μότεν. «Μου», πρόσθεσε στο τέλος.

«Εσείς δεν έχετε υποκοριστικά στα δανέζικα;»

«Όχι. Αν θες, βάζεις το “λίλλε” μπροστά».

«Άλλο τίποτα δε λέτε; Ζουζουνάκι;»

«Σχιουσχιουνάκι;» προσπάθησε να προφέρει ο Μότεν. Η Έλενα έβαλε τα γέλια.

«Δεν το 'πα καλά; Σημαίνει κάτι;»

«Μικρό έντομο».

«Λέτε ο ένας τον άλλο “μικρό έντομο”;»

«Το εννοούμε τρυφερά», εξήγησε η Έλενα, ενώ ταυτόχρονα αναρωτήθηκε κι η ίδια πώς προέκυψε να χρησιμοποιείται μια τέτοια λέξη ως όρος τρυφερότητας.

«Μπορώ να σε λέω “μους”», είπε ξαφνικά ο Μότεν.

«Μους σοκολάτας;»

«Όχι», γέλασε ο Μότεν και παραλίγο να πνιγεί με τον καφέ του. «Στα δανέζικα σημαίνει “ποντίκι”».

«Τέλος πάντων, απ' το να με λες σακατά καλύτερα να με λες μους σοκολάτα», είπε η Έλενα και τον τσίμπησε παιχνιδιάρικα.

«Η μαμά σου πώς σε έλεγε μικρή;»

Η αλλαγή στην όψη της Έλενας ήταν ανεπαίσθητη, αλλά ο φίλος της την έπιασε.

«Είπα κάτι που δεν έπρεπε;» ρώτησε ο Μότεν, ακουμπώντας την κούπα στο τραπέζι.

«Η μητέρα μου μας εγκατέλειψε όταν ήμουν επτά χρόνων. Δε θυμάμαι πώς με έλεγε πιο πριν», είπε ξερά.

«Δε μου είπες τίποτα μέχρι τώρα».

«Δεν έχει τίποτα να πω. Συνέβη όταν ήμουν επτά, το έχω ξεχάσει εντελώς».

Ο Μότεν σώπασε για λίγο.

«Κι από τότε; Δεν...»

«Μεγάλωσα με τον μπαμπά μου, τον Πατ, που είναι λογοπαίγνιο με το όνομά του, Πάτροκλος, και με τη λέξη για τον πατέρα στα ελληνικά. Φαντάζομαι ότι στην αρχή πρέπει να μου έλειψε, αλλά ούτε καν θυμάμαι πότε σταμάτησα να τη σκέφτομαι. Είναι δύσκολο να σου λείψει κάτι που δε θυμάσαι ότι είχες».

«Δεν μπήκες ποτέ στον πειρασμό να την αναζητήσεις;»

Η Έλενα έμεινε σιωπηλή για λίγο, σαν να ανέσυρε από τη μνήμη της αρχειοθετημένες αναμνήσεις που είχαν καιρό να βγουν στην επιφάνεια.

«Κάποια στιγμή γύρω στα είκοσι κάτι συνέβη στο πανεπιστήμιο –α, ναι, μαθαίναμε για τις ορμονικές αλλαγές κατά την εγκυμοσύνη– και μου γεννήθηκε η περιέργεια να την ψάξω. Ήταν όμως θεωρητική περιέργεια, σαν να θέλεις να βρεις το γενεαλογικό σου δέντρο. Πώς να σ' το πω, δε με αφορούσε άμεσα». Η Έλενα ήπιε μια γουλιά καφέ προτού συνεχίσει:

«Ρώτησα τον πατέρα μου αν είχε νέα της όλα αυτά τα χρόνια. Μου είπε όχι. Πρέπει να πέρασαν ένα δυο χρόνια προτού ξανασχοληθώ με το θέμα· ετοιμαζόμουν να φύγω για Σκωτία. Την έψαξα. Έμαθα ότι είχε

σκοτωθεί σ' ένα τροχαίο πριν από κάμποσα χρόνια. Αυτό είναι όλο».

«Μου φαίνεται παράξενο που μιλάς έτσι... ψυχρά γι' αυτό το θέμα».

«Ψυχρά;» επανέλαβε η Έλενα, ελαφρώς απορημένη. «Μου το έχουν ξαναπεί αυτό και κάθε φορά παραξενεύομαι. Δε νομίζω ότι μιλάω ψυχρά. Είναι το ίδιο σαν να σε ρωτάω εσένα αν σου έλειψε ένας θείος που δεν είχες. Αδιαφορία νιώθω. Η μητέρα μου είναι μια άγνωστη. Δεν τη θυμάμαι. Δε μου έλειψε – και ξέρω τι θα μου πεις», βιάστηκε να προσθέσει, κόβοντας τον Μότεν που ετοιμαζόταν να μιλήσει. «Αν ζήλευα που τα άλλα παιδιά στο σχολείο είχαν μητέρες κι αν έκλαιγα που εγώ δεν είχα. Μα τα άλλα παιδιά δεν είχαν πατέρα σαν το δικό μου. Πώς να σ' το πω; Δεν ένιωθα ότι έχανα κάτι. Πραγματικά δε νιώθω να μου έλειψε».

«Για να το λες...» είπε τελικά ο Μότεν, που δυσκολευόταν να την πιστέψει, τόσο παγωμένη ήταν η παρουσία της μητέρας στο δικό του σύμπαν. «Συνήθως είναι οι πατεράδες που εγκαταλείπουν την οικογένειά τους», είπε μετά από λίγο.

Η Έλενα έβαλε κι άλλο καφέ και είπε:

«Ναι, είναι ασυνήθιστο να το κάνει μια μητέρα. Φροντίζει η φύση γι' αυτό. Υπάρχει μια πεπτιδική ορμόνη, η ωκυτοκίνη, η οποία εκκρίνεται κατά την εγκυμοσύνη και βοηθά στον τοκετό και στο θηλασμό αλλά, το κυριότερο, δένει συναισθηματικά τη μαμά με το παιδί της. Τη λένε και ορμόνη της αγάπης στα περιοδικά. Γίνονται διάφορα πειράματα σε ερευνητικά κέντρα όσον αφορά τη λειτουργία της. Πιθανώς ο υποθάλα-

μος της δικής μου μητέρας να μην παρήγαγε αρκετή ωκυτοκίνη».

«Αυτό ερευνάς εσύ στο Πάνουμ;»

«Όχι, εμένα δε μ' ενδιαφέρει ο μηχανισμός αγάπης μητέρας-βρέφους. Και μη μου αρχίσεις τις ψυχαναλύσεις του κώλου, ότι τάχα μου ψάχνω να βρω το μηχανισμό της αγάπης εξαιτίας της μητρικής αγάπης που δεν έλαβα ως παιδί», αρπάχτηκε η Έλενα.

«Όχι, δε σκέφτηκα αυτό», είπε ψέματα ο Μότεν.

«Α, λέω, γιατί το έχω ακούσει αρκετές φορές. Άλλοι είναι οι λόγοι που...» ξεκίνησε αλλά δεν απόσωσε την πρότασή της.

«Όποιοι κι αν είναι οι λόγοι τούς ευγνωμονώ, γιατί αυτοί σε φέρανε στη Δανία κι έτσι σε γνώρισα», είπε και την αγκάλιασε.

Η Έλενα χώθηκε στην αγκαλιά του. Πέρασε λίγη ώρα χωρίς να μιλάνε.

«Βρε Μότεν, να σε ρωτήσω κάτι; Τι μου βρήκες;»

Πριν προλάβει ν' απαντήσει, η Έλενα συνέχισε:

«Θέλω να πω, όταν με γνώρισες είχα τα μαύρα μου τα χάλια. Τι σε τράβηξε σ' εμένα;»

Ο Μότεν την έσφιξε πάνω του.

«Δεν ξέρω να σου πω, αγαπούλα μου. Δε νομίζω ότι περνάει από λογική αυτό. Αυτό που ξέρω είναι ότι ήθελα οπωσδήποτε να σε ξαναδώ».

«Μα ήμουνά...» πήγε να διαμαρτυρηθεί η Έλενα.

«Τι απάντηση θέλεις να σου δώσω; Ότι ερωτεύτηκα τα μάτια σου ή κάτι που είπες; Δεν ξέρω. Μου αρέσεις γενικά. Που είσαι σοβαρή και δε σηκώνεις πολλά πολλά, που ντύνεσαι αθλητικά και ανεπιτήδευτα

κι αυτό τονίζει περισσότερο τη θηλυκότητά σου, που κοιτάς τον άλλο στα μάτια και του λες στα ίσια αυτό που σκέφτεσαι, χωρίς τα νάζια που κάνουν άλλες γυναίκες...»

Η Έλενα παρέμεινε σιωπηλή στην αγκαλιά του, αλλά ένα αχνό χαμόγελο σχηματίστηκε στα χείλη της.

«Εσύ τι μου βρήκες;» ρώτησε ο Μότεν.

«Α, όλα κι όλα, τώρα είναι η ώρα της δικής μου ανασφάλειας. Η δικιά σου να περιμένει στην ουρά».

«Είσαι το μικρό μου ελληνικό σκατό», είπε ο Μότεν και τη γαργάλησε. «Ε-λε-νά-κι-μου».

When I Fall In Love

Στριφογύρισε στο κρεβάτι και άνοιξε τα μάτια της. Τι ώρα είχε πάει; Στα ρουθούνια της έφτασε το άρωμα του φρεσκοψημένου καφέ. Τεντώθηκε στο διπλό κρεβάτι και έβγαλε μια πνιχτή κραυγή πλησμονής. Ήταν σίγουρα νόμιμη τόση ευτυχία;

Σηκώθηκε και βγήκε στη βεράντα, προστατεύοντας τα μάτια της από το δυνατό ήλιο. Είχε μπει ο Νοέμβριος, αλλά ακόμη έκανε κάτι μέρες με απίστευτη λιακάδα, λες και το καλοκαίρι ήθελε να μείνει κι άλλο ξύπνιο, κι ας το 'διωχνε ο χειμώνας για να ξεκινήσει τη δική του βάρδια. Η Έλενα είχε πολλά χρόνια να δει τόσο ήλιο όσο τους τελευταίους δύο μήνες. Όλα αυτά τα χρόνια που ζούσε στη βόρεια Ευρώπη, ο ήλιος ήταν όπως τα Χριστούγεννα – όταν ερχόταν έπρεπε να τον γιορτάσεις άσχετα από το αν είχες όρεξη, γιατί δεν ήξερες πότε θα τον ξανάβλεπες. Εδώ στην Ελλάδα ο ήλιος ήταν άφθονος σε βαθμό που γινόταν ενοχλητικός. Τώρα το Νοέμβρη, όμως, που το πρωί και το βράδυ η δροσιά έβγαζε δόντια, ο ήλιος γινόταν πάλι πολύτιμος.

Η Έλενα διέσχισε τη βεράντα και μπήκε στην κουζίνα από την εξώπορτα. Όντως ο Μότεν είχε φτιάξει καφέ. Μπήκε στον πειρασμό να βάλει αμέσως να πιει,

αλλά τελικά έφυγε από την κουζίνα, διέσχισε το μικρό καθιστικό με τα παμπάλαια, ετοιμόρροπα έπιπλα και βγήκε στο μπαλκόνι εκείνης της πλευράς, που τώρα το πρωί ήταν ακόμα σκιερό. Εκεί τον βρήκε να διαβάζει.

«Καλημερουδία», του είπε κι έσκυψε να τον φιλήσει στο σβέρο. Ο Μότεν σήκωσε το κεφάλι του και της ανταπέδωσε το φιλί στα χείλη.

«Καλημέρα, αγάπη μου», της είπε στα ελληνικά. «Έφτιαξα καφέ».

«Ναι, το είδα. Πάω να βάλω», του απάντησε και κατευθύνθηκε προς τα μέσα, χαϊδεύοντας τον ώμο του μέχρι την τελευταία στιγμή.

Τέσσερις μήνες είχαν κλείσει μαζί τους τελευταίους δύο εδώ, σ' αυτό το παμπάλαιο σπίτι στη Σάμο. Το πώς είχαν βρεθεί εδώ ήταν άλλο ένα παιχνίδισμα της μοίρας.

Λίγο καιρό αφού γνωρίστηκαν, ξύπνησαν ένα πρωί και βρήκαν στα πόδια του κρεβατιού μια απόφαση που δε θυμούνταν να έχουν πάρει. Θα έφευγαν. Η δική της δουλειά στο Ινστιτούτο Ιατρικής Βιοχημείας και Γενετικής είχε λίγο πολύ τελειώσει. Είχε ετοιμάσει, με τα χίλια ζόρια, καθώς δεν είχε μυαλό για δουλειά, την υποβολή του πρωτοκόλλου για έγκριση πειραμάτων δεύτερης φάσης· δηλαδή σε ανθρώπους, προκειμένου να εξακριβωθούν η δοσολογία, η αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια. Κανονικά έπρεπε να ετοιμάσει και την περίληψη της δημοσίευσης για τα αποτελέσματα της έρευνάς της, αλλά αυτό μπορούσε να το κάνει οπουδήποτε είχε υπολογιστή και Διαδίκτυο. Όσο για τον Μότεν, μπορούσε να πάρει άδεια άνευ αποδοχών για

ένα χρόνο από τη δουλειά του στο σχολείο. Διάλεξαν να έρθουν στην Ελλάδα, για να γνωρίσει ο Μότεν αυτό το κομμάτι της ζωής της συντρόφου του.

Ελλάδα πού, όμως; Στο дуάρι του Πατ; Η Έλενα δεν είχε σπίτι στην Ελλάδα. Αν μετρούσε την παραμονή της στη Δανία και τις σπουδές της στην Αγγλία και τη Σκωτία, είχε να επισκεφτεί την Ελλάδα σχεδόν μια δεκαετία. Τη λύση την έδωσε η θεία Νίνα.

Η Έλενα δεν κρατήθηκε και πήρε τηλέφωνο τη θεία της περίπου ένα μήνα μετά τη γνωριμία της με τον Μότεν, όταν πια ήταν απολύτως βέβαιη ότι ο έρωτάς τους ήταν πιο συμπαγής κι από γρανίτη.

«Είμαι ερωτευμένη, Νίνα!»

«Το ακούω, καρδιά μου».

«Κι είναι ερωτευμένος κι αυτός μαζί μου».

«Δηλαδή πέτυχε η έρευνά σου», είπε η θεία της μ' έναν τόνο που δεν ήταν ξεκάθαρο αν εξέφραζε συγχαρητήρια ή αποδοκιμασία.

«Όχι, δηλαδή ναι! Αχ! Πώς να το πω;»

Άρχισε λοιπόν να της εξηγεί ότι τον Μότεν τον ερωτεύτηκε με «φυσικό» τρόπο και αργότερα εισέπνευσαν τις τεχνητές φερομόνες τους.

«Το ξέρει αυτό ο Μότεν;» τη ρώτησε η Νίνα.

Η Έλενα κόμπιασε.

«Όχι».

«Δε θα 'πρεπε;»

«Μα αφού είμαστε απίστευτα ευτυχημένοι! Εννοείται ότι θα 'θελε να μείνουμε για πάντα έτσι!»

«Για να το λες... Εσύ τον ξέρεις καλύτερα. Για πες μου, λοιπόν, για τον... Μότεν τον είπαμε;»

Η Έλενα ξεκίνησε τους παιάνες για τον έρωτά της. Ήταν όμορφος, τριάντα χρόνων, δούλευε δάσκαλος σε σχολείο για παιδιά με ειδικές ανάγκες, ήταν πολύ περιποιητικός και τρυφερός, δυναμικός στο σεξ, του άρεσε να διαβάζει και να κάνει πεζοπορίες στη φύση και πολλά άλλα που θα γέμιζαν μια μικρή εγκυκλοπαίδεια.

«Ελαττώματα δεν έχει;» ρώτησε η Νίνα ύστερα από ένα δεκάλεπτο ύμνων.

«Ε, έχει. Δεν ακούμε την ίδια μουσική. Ακούει χιπ χοπ, αν έχεις τον Θεό σου, και του αρέσει κι η κλασική μουσική. Εγώ με το χιπ χοπ βγάζω καντήλες και με την κλασική μου φεύγει το σαγόνι απ' το χασμουρητό».

«Σοβαρό ελάττωμα. Να τον χωρίσεις».

Η Έλενα γέλασε, αλλά δεν έπιασε το υπονοούμενο.

«Πραγματικά ελαττώματα δεν έχει;» ρώτησε η Νίνα πιο ευθέως.

«Δεν ξέρω. Ειλικρινά δε με απασχολεί. Σίγουρα θα έχει, αλλά και τι μ' αυτό; Κι εγώ έχω. Θα τα ανεχτούμε και θα μάθουμε να ζούμε με αυτά».

Η Νίνα είχε σιγουρευτεί ότι η ανιψιά της ήταν πράγματι ερωτευμένη. Τέτοια μεγαθυμία μόνο οι ερωτευμένοι δείχνουν.

«Πολύ χαίρομαι για σένα».

«Κι εγώ, βρε Νίνα. Κι εγώ χαίρομαι πάρα πολύ. Σαν να βγήκα από μια φυλακή και νιώθω ότι άρχισα πάλι να ζω!»

«Μα αυτό ακριβώς δεν έκανες; Σε φυλακή είχες κλείσει τον εαυτό σου τα τελευταία χρόνια. Οικειοθελώς».

Η Έλενα δε μίλησε. Πώς τα κατάφερε αυτή η γυ-

ναίκα και όσο τη στήριζε άλλο τόσο την έφερε ενώπιον των ευθυνών της!

«Όλα καλά, λοιπόν;»

Η Έλενα κόμπιασε ξανά. Αναστέναξε.

«Σχεδόν. Με τον Μότεν όλα είναι τέλεια. Πιο τέλεια δε γίνεται, δε θα το άντεχε ο οργανισμός μου. Στη δουλειά, όμως...»

Η κατάσταση στο εργαστήριο είχε γίνει αφόρητη. Από τη στιγμή που ανακοίνωσε το πραγματικό αντικείμενο της έρευνάς της και την επιτυχημένη έκβασή της, σχεδόν όλοι οι εργαζόμενοι του ινστιτούτου τη βομβάρδισαν με αιτήματα να φτιάξει και τη δική τους φερομόνη. Η λέξη «αιτήματα» δεν ήταν η κατάλληλη. Εκκλήσεις, ικεσίες, πιέσεις, απειλές και χειρισμοί θα περιέγραφαν περισσότερο το κλίμα που επικρατούσε. Όλοι είχαν σοβαρούς λόγους και γι' αυτό η Έλενα έπρεπε να κάνει κι από μια εξαίρεση κάθε φορά. Γάμοι που έπρεπε να σωθούν, σχέσεις που φυλλορροούσαν και είχαν ανάγκη από βοήθεια, μονόπαντοι έρωτες που αναζητούσαν ανταπόκριση... Μάταια τους εξηγούσε η Έλενα ότι δεν είχε φτιάξει κάποιο αφροδισιακό, ότι ήταν ακόμα άγνωστες κάποιες συνέπειες ή τυχόν παρενέργειες, ότι απαγορευόταν αυστηρά από τους κανονισμούς να κάνει αυτό που της ζητούσαν. Ίσως δεν ήταν αρκετά πειστική η ίδια, αφού δύσκολα έκρυβε τη δική της ερωτική αγαλλίαση. Σε τελική ανάλυση, τους καταλάβαινε. Κι έτσι ενέδωσε σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις.

«Θέλεις να πεις ότι τους έφτιαξες τις φερομόνες;»

«Τι άλλο μπορούσα να κάνω; Σχεδόν πέφτανε στα

γόνατα. Έπρεπε να τους δεις πόσο ευγνώμονες ήταν όταν δεχόμουν. Αυτό και μόνο με έπεισε ότι δεν πήγαν στραφι τόσα χρόνια δουλειάς».

«Να δούμε εάν θα παραμείνουν ευγνώμονες», είπε η Νίνα.

Αντε πάλι, σκέφτηκε η Έλενα.

«Φυσικά και θα παραμείνουν, Νίνα! Το μεγαλύτερο όνειρό τους γίνεται πραγματικότητα. Το πρόβλημα είναι άλλο. Η κατάσταση έχει βγει εκτός ελέγχου. Τους έχω πει να μη μιλήσουν σε κανέναν γι' αυτά που κάνουμε στο ινστιτούτο, επειδή δεν έχουμε άδεια και όλα είναι σε πειραματικό στάδιο, αλλά είναι λες και μιλάω σε τοίχο! Συνεχώς εμφανίζονται αδέρφια, ξαδέρφια, φίλοι και γνωστοί τους και μου ζητάνε να τους φτιάξω τη φερομόνη τους. Με παίρνουν τηλέφωνο και στο σπίτι!» είπε κουρασμένα η Έλενα. «Γι' αυτό, σκεφτόμαστε να φύγουμε με τον Μότεν για ένα διάστημα», είπε στη θεία της. «Θα πάρει άδεια άνευ αποδοχών για ένα χρόνο».

«Ωραίο ακούγεται αυτό. Σωστή κίνηση για λάθος λόγους», είπε η Νίνα, που ποτέ δε μάσαγε τα λόγια της.

«Πού θα πάτε;»

«Λέμε να πάμε στην Ελλάδα. Αλλά δεν έχουμε πού να μείνουμε. Δεν έχουμε πολλά λεφτά».

Τότε είναι που τους πρότεινε η θεία Νίνα να μείνουν σ' ένα σπίτι στη Σάμο, το οποίο ανήκε στον Ελληνοαμερικανό άντρα με τον οποίο σχετιζόταν.

«Νίνα, δε μου είπες ποτέ τίποτε», απόρησε η Έλενα.

«Δε χρειάστηκε».

«Μα είστε μαζί δύο χρόνια!»

«Το ξέρω. Μόλις σου το είπα».

Η Έλενα συνειδητοποίησε ότι τελικά δεν ήξερε τη θεία της τόσο καλά όσο νόμιζε. *Είναι κανονικός άνθρωπος, με τη δική της γεμάτη ζωή, όχι απλός κομπάρσος στη δική μου*, σκέφτηκε.

«Κοίτα, το σπίτι θα είναι μάλλον σε άθλια κατάσταση», είπε η Νίνα, διακόπτοντας τους συλλογισμούς της. «Ίσως δεν είναι καν, εεε, πώς το λένε, livable, αλλά είμαι βέβαιη ότι ο Τζον δε θα έχει κανένα πρόβλημα να πάτε να μείνετε εκεί όσο θέλετε».

Κι έτσι η Έλενα κι ο Μότεν βρέθηκαν σ' αυτό το παλιό, παραθαλάσσιο αγροτόσπιτο της Σάμου, που έδινε τις τελευταίες μάχες του με το χρόνο και τα στοιχεία της φύσης. Το σπίτι είχε ν' ανοιχτεί κοντά ένα εξάμηνο· μέχρι τότε το φρόντιζε κουτσά στραβά μια γριά ξαδέλφη του Ελληνοαμερικανού, αλλά τελευταία είχε αρρωστήσει κι έτσι το σπίτι είχε σχεδόν ερειπώσει.

Τον πρώτο μήνα καθάριζαν και μάζευαν. Χρησιμοποιούσαν μόνο τον πάνω όροφο. Αν και κουράζονταν, το χαιρόνταν, γιατί ήταν σαν να φτιάχνουν τη φωλιά τους. Δεν ήξεραν πόσο θα έμεναν εδώ. Το ασαφές σχέδιό τους ήταν να περιμένουν την αξιολόγηση του πρωτοκόλλου, ώστε να ξεκινήσουν τα πειράματα της δεύτερης φάσης. Αυτό σήμαινε ότι κάποια στιγμή στο εγγύς μέλλον θα εγκρινόταν η μέθοδος απομόνωσης και αναπαραγωγής της φερομόνης του έρωτα. Η Έλενα ήξερε καλά ότι θα έπαιρνε κάμποσο καιρό αυτό, αλλά δεν την ένοιαζε καθόλου. Ούτε να δημοσιεύσει την

ένοιαζε, κι ας θεωρούταν απαραίτητο για την καριέρα της. Δεν ήξερε καν αν ήθελε να συνεχίσει ν' ασχολείται με τη μοριακή βιολογία. Είχε μπουχτίσει τόσα χρόνια. Θα περίμενε να δει τι προτάσεις θα της γίνονταν από μεγάλα ερευνητικά κέντρα, όπως επίσης και τι χρήματα θα έπαιρνε από την κατοχύρωση της μεθόδου της. Μέχρι τότε δεν την πείραζε καθόλου να ζει στην εξοχή με τον Μότεν και να βλέπουν το καλοκαίρι σιγά σιγά ν' αποτραβιέται και το χειμώνα να σιμώνει.

Οι μέρες τους κυλούσαν ανεμπόδιστα. Βιβλία, περιπάτοι, βόλτες στα δάση του νησιού, μπάνια όσο ο καιρός ήταν ακόμη καλός, μαγείρεμα, ταινίες στο ντιβιντί, μαθήματα ελληνικών και δανέζικων. Όλα τα έκαναν μαζί. Στην αρχή η Έλενα φοβόταν ότι ίσως βαρεθούν ή κουραστούν από τη συνεχή συμβίωση, αλλά ήδη ήταν τρεις μήνες μαζί και δε φαινόταν να τους ενοχλεί καθόλου που περνούσαν παρέα κάθε ώρα που ήταν ξύπνιοι. Άραγε οφειλόταν στην ενισχυμένη φερομόνη; Θα ήταν το ίδιο αν δεν την είχαν πάρει;

Είχε περάσει αρκετές φορές από το μυαλό της να του πει για τη φερομόνη, αλλά πάντα έκανε πίσω. *Υπάρχει λόγος να το πω*; ρωτούσε τον εαυτό της. Σε τι θα βοηθούσε αν το έλεγε; Ο έρωτάς τους ήταν γνήσιος. Το μόνο που είχε κάνει εκείνη ήταν μια ένεση που θα τον διαιώνιζε. Όχι, δεν υπήρχε λόγος να του το πει. If it works, don't fix it, θα της έλεγε ο Όε.

Can't Live (If Living Is Without You)

Κόντευαν Χριστούγεννα.

Η Σάμος είχε αποδειχτεί πιο βροχερή απ' όσο περιμέναμεν, και το σπίτι αδιαφορούσε να κρατήσει το κρύο απ' έξω. Άναβαν τις δύο ξυλόσομπες και το φορητό καλοριφέρ και κάπως βολεύονταν, αλλά η υγρασία περόνιαζε. Θα έμεναν όμως. Χωρίς να το συζητήσουν, ήξεραν ότι θα έμεναν. Το πολύ πολύ να αγόραζαν άλλο ένα καλοριφέρ.

Η Έλενα είχε κανονίσει να έρθει ο Πατ στο νησί για να περάσουν μαζί τις γιορτές. Περιμένε με ενθουσιασμό τον ερχομό του, αλλά και με κάποια ανησυχία. Κάποτε οι δυο τους είχαν στενή σχέση, αλλά με τον καιρό και λόγω της ζωής της στο εξωτερικό είχαν απομακρυνθεί. Πώς θα ήταν τώρα που θα ζούσαν ξανά στο ίδιο σπίτι, έστω και για πέντε μέρες;

Ήταν εντεκάμισι το πρωί, 11 Δεκεμβρίου, όταν χτύπησε το κινητό της. Σπάνια χτυπούσε. Η Έλενα είχε πάει στην πόλη για ψώνια και το είχε ξεχάσει στο σπίτι. Το σήκωσε ο Μότεν.

«Εμπρός;» είπε στα ελληνικά. Μιλούσε τη νέα γλώσσα του με κάθε ευκαιρία και σημείωνε τεράστια πρόοδο – μεγαλύτερη από της Έλενας στα δανέζικα.

«Er, hello, may I speak to Helena, please?» είπε μια αντρική φωνή στα αγγλικά με ξενική προφορά.

«She's not here at the moment. Can I take a message?» είπε ο Μότεν, ψάχνοντας τριγύρω με το μάτι να δει πού είχαν στυλό.

«Er, never mind. I'll call back later. No, on second thought, tell her that Åge called. And it's urgent».

«Ja, det skal jeg nok», τον διαβεβαίωσε ο Μότεν στα δανέζικα, καταλαβαίνοντας από την προφορά, αλλά και από το όνομα, ότι μιλούσε με συμπατριώτη του.

Ο άντρας στο τηλέφωνο εξεπλάγη.

«Η Έλενα είναι στη Δανία;» ρώτησε με απορία στα δανέζικα.

«Όχι, στην Ελλάδα βρίσκεται. Εγώ είμαι Δανός».

«Α, οκεί. Απλώς πες της ότι πήρε τηλέφωνο ο Όε Μέλντρουπ-Γκέδε και να με πάρει στο ινστιτούτο. Επειγόντως».

Ο Μότεν το έκλεισε και έμεινε να κοιτάζει το κινητό. Τους τέσσερις μήνες που βρίσκονταν στη Σάμο η Έλενα είχε δεχτεί ελάχιστα τηλεφωνήματα. Αναρωτήθηκε αν συνέβη κάτι σοβαρό στη δουλειά της.

Το ίδιο αναρωτήθηκε και η Έλενα μόλις επέστρεψε κι έμαθε από τον Μότεν ποιος την είχε πάρει.

«Είπε ότι είναι επείγον», της είπε ο Μότεν και την αγκάλιασε από τους ώμους.

Η Έλενα δάγκωσε το κάτω χείλος της. Είχε να μιλήσει με τον Όε πολύ καιρό. Δεν είχαν αποχαιρετιστεί με τον καλύτερο τρόπο. Ο Όε επέμενε ότι η Έλενα έπρεπε να παραμείνει στο ινστιτούτο.

«Αυτό που κατάφερες είναι κοσμοϊστορικό και τώρα

πρέπει να μείνεις εδώ και να το ολοκληρώσεις», της είχε πει. Εκείνη είχε προσπαθήσει να του εξηγήσει ότι δεν άντεχε άλλο. Δούλευε ασταμάτητα τα τελευταία τρία χρόνια. Χρειαζόταν διακοπές. Και χρειαζόταν να είναι με τον Μότεν.

«Το έχω κερδίσει, Όε», του είπε και έφυγε χωρίς να του δώσει άλλη ευκαιρία να τη μεταπειεί.

Είχε σκεφτεί όλο αυτό το διάστημα να τον πάρει τηλέφωνο, απλώς για να μάθει πώς τα πήγαινε. Στο κάτω κάτω, του χρωστούσε πολλά. Και τον συμπαθούσε κιόλας. Κάτι όμως την κρατούσε. Εξάλλου ήταν τόσο γεμάτη η ζωή της εδώ με τον Μότεν, πράγμα αστείο εάν σκεφτόταν πόσα λίγα έκαναν.

«Όε; Εγώ είμαι, η Έλενα».

«Έλενα! Πόσο χαίρομαι που σε βρήκα!» αναφώνησε ο Όε μόλις το σήκωσε.

«Αλήθεια, πώς με βρήκες;»

«Δεν ήταν εύκολο, πίστεψέ με. Δεν άφησες ούτε διεύθυνση ούτε τηλέφωνο φεύγοντας. Χρειάστηκε να ψάξω τον πατέρα σου στην Ελλάδα κι από εκείνον έμαθα πού βρίσκεσαι».

«Συνέβη κάτι;»

Ακολούθησε σιωπή και μετά κάτι που η Έλενα δε θα περίμενε ποτέ. Ο Όε άρχισε να κλαίει.

Η Έλενα σάστισε.

«Όε, τι συμβαίνει;» ρώτησε με ανησυχία. Ο Μότεν, που καθόταν πιο πέρα, παρατήρησε την αλλαγή στον τόνο της φωνής της και σηκώθηκε.

«Δε μ' αγαπάει!» ψέλλισε ανάμεσα στους λυγμούς του.

«Ποιος;»

«Ο Φρέδερικ! Ο Φρέδερικ δε μ' αγαπάει!»

Μα τι της έλεγε;

«Όε, σε παρακαλώ σύνελθε και πες τα μου ήρεμα ήρεμα».

«Πρέπει να γυρίσεις εδώ και να κάνεις κάτι!»

«Τι έγινε, πες μου!»

Ο Όε της εξήγησε: Ο Φρέδερικ δεν ήταν ερωτευμένος μαζί του. Παρά την ενισχυμένη φερομόνη που του είχε δώσει, δε συμπεριφερόταν σαν ερωτευμένος. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ο Φρέδερικ τον αγαπούσε και νοιαζόταν γι' αυτόν, αλλά αυτό το γνώριζε κι από πριν. Τώρα όμως δυσανασχετούσε να είναι συνεχώς μαζί οι δυο τους, δεν ήθελε να κάθονται με τις ώρες αγκαλιά, δε γούσταρε να κάνουν συνέχεια σεξ. Υπήρχε αγάπη, αλλά δεν υπήρχε έρωτας.

«Πώς είναι δυνατό αυτό; Γιατί δεν πέτυχε η δική μου φερομόνη σ' αυτόν;» ρώτησε με απελπισία.

Η Έλενα είπε το μόνο που μπορούσε να πει:

«Δεν ξέρω».

«Περίμενα, περίμενα, τέσσερις μήνες περιμένω, αλλά δεν έχει συμβεί τίποτε. Πρέπει να έρθεις στο ινστιτούτο και να φτιάξεις ακόμη πιο ενισχυμένη φερομόνη», της είπε κατηγορηματικά.

Η Έλενα αναστέναξε.

«Δεν είναι σίγουρο ότι θα πετύχει».

«Πρέπει να δοκιμάσουμε όμως! Πρέπει! Δεν αντέχω μακριά του! Είναι μαρτύριο! Τον θέλω διαβολεμένα! Τον αγαπώ περισσότερο από ποτέ! Κι εκείνος υποφέρει που με βλέπει έτσι. Καταλαβαίνω ότι με τη φορτική μου στάση τον απομακρύνω, αλλά δεν μπορώ να

κάνω αλλιώς! Δεν μπορώ! Είναι ανυπόφορο αυτό που ζω. Κοντεύω να τρελαθώ! Όλη την ώρα σκέφτομαι τον Φρέδερικ. Τον αγαπώ πιο πολύ κι απ' τη ζωή μου!»

Η Έλενα πήγε να μιλήσει, αλλά ο Όε τη διέκοψε.

«Σε ικετεύω. Θα κάνω ό,τι μου ζητήσεις, μόνο βοήθησέ με. Σε ικετεύω!»

Η Έλενα κόμπιασε. Ξαφνικά συνειδητοποίησε πόσο πολύ θα υπέφερε εκείνη αν για οποιονδήποτε λόγο ο Μότεν εξαφανιζόταν. Θα ήταν πράγματι αβάσταχτο.

«Μα ίσως δεν μπορώ να σε βοηθήσω, όσο κι αν το θέλω».

«Πρέπει να προσπαθήσεις. Να ενισχύσεις κι άλλο τη φερομόνη μου!»

«Σου επαναλαμβάνω ότι μπορεί να μην πετύχει. Δεν είναι ακριβώς επιστημονικό αυτό που κάνουμε. Ακόμη υπάρχουν πάρα πολλά που δεν καταλαβαίνουμε πώς λειτουργούν».

«Μα πώς γίνεται;» φώναξε στο τηλέφωνο ο Όε. Πρώτη φορά τον άκουγε η Έλενα να υψώνει τόσο τον τόνο της φωνής του. Πού είχε πάει ο πράος Όε;

«Πώς γίνεται να ήταν κάποτε ερωτευμένος και τώρα να μην είναι;» Έβαλε ξανά τα κλάματα. Η Έλενα τον λυπήθηκε.

«Όε, άσε μου λίγο χρόνο να το σκεφτώ και να δω τι ιδέες θα κατεβάσω. Θα σε ξαναπάρω».

Ήταν λες και δεν την άκουσε.

«Πώς γίνεται;» μονολογούσε. «Πώς γίνεται να μην είναι πια ερωτευμένος μαζί μου;»

Η Έλενα το έκλεισε απαλά.

The Way We Were

Κοίταξε στον καθρέφτη και αφού βεβαιώθηκε ότι δεν ακολουθούσε κανένα αυτοκίνητο, έστριψε αριστερά. Σταμάτησε στην άκρη του δρόμου και περίμενε ένα πεντάλεπτο. Σιγουρεύτηκε ακόμη μια φορά και έβαλε πάλι μπροστά. Έπειτα από πέντε λεπτά βγήκε στην εθνική κι ένα μισάωρο αργότερα έφτασε στα περίχωρα του Έλσετδ. Αντί να μπει στο χωριό, έστριψε ξανά αριστερά και διασχίζοντας χωράφια έφτασε σ' ένα μικρό πανδοχείο στη μέση του πουθενά.

Έκανε κρούο, αλλά ευτυχώς δεν έβρεχε και δεν είχε πιάσει παγετός. Ήλπιζε να μην πιάσει στην επιστροφή. Σιχαινόταν να οδηγεί με παγετό.

Έσβησε τη μηχανή κι έμεινε για λίγο στο αυτοκίνητο. Ένιωθε σαν να έπαιζε σε φτηνή ταινία. Σχεδόν γελούσε με τα κόλπα που αναγκαζόταν να σκαρφιστεί για να ξεφύγει, αλλά στην πράξη δεν τα έβρισκε καθόλου αστεία· όχι όταν αναλογιζόταν τη μανία στα μάτια του άλλου.

Ο Φρέδερικ βγήκε από το αμάξι και πήγε βιαστικά στην είσοδο του πανδοχείου *Βόσεβανγκ Κρο*. Μέσα ήταν ζεστά. Αμέσως θόλωσαν τα γυαλιά του και τα έβγαλε για να τα σκουπίσει. Τον καλησπέρισε μια σερ-

βιτόρα κι ο Φρέδερικ μπήκε στην κύρια αίθουσα. Στο βάθος τον περιέμενε ο Τόμας.

«Επιτέλους!» αναφώνησε όταν τον είδε και σηκώθηκε για να τον φιλήσει. «Νόμισα ότι δε θα 'ρχόσουν».

Ο Φρέδερικ τραβήχτηκε και κάθισε ξεφυσώντας. Φαινόταν ταλαιπωρημένος.

«Μου πέρασε απ' το μυαλό να μην έρθω. Με παρακολουθεί. Και τις δύο προηγούμενες φορές που ήταν να βρεθούμε, δεν ήρθα επειδή τον πήρε για καλή μου τύχη το μάτι μου που με ακολουθούσε».

«Αν είναι δυνατόν...»

«Κοντεύω να τρελαθώ, Τόμας».

«Μα πώς έγινε αυτό; Έτσι ξαφνικά;»

«Δεν ξέρω!» είπε ο Φρέδερικ πιο δυνατά απ' ό,τι σκόπευε και κοίταξε τριγύρω αμήχανα, από φόβο μην τον είδε κανείς να παραφέρεται.

«Ποτέ δεν ήταν έτσι ο Όε. Καμία ζήλια. Έως και το αντίθετο, θα σου έλεγα. Ειλικρινά δεν ξέρω τι τον έχει πιάσει. Δε μ' αφήνει στιγμή μόνο μου. Αν μπορούσε, θα ερχόταν και στη δουλειά μου και θα καθόταν στο πάτωμα δίπλα μου την ώρα που κάνω ισολογισμούς!»

Ο Τόμας γέλασε, αλλά ήταν περισσότερο από νευρικότητα.

«Είδα κι έπαθα να το βρω αυτό το πανδοχείο. Δεν μπορούμε να βρισκόμαστε κάπου πιο κοντά;»

Ο Φρέδερικ σήκωσε το βλέμμα και τον κοίταξε. Τα μάτια του σκοτείνιασαν.

«Αυτό ήθελα να σου πω. Δεν μπορούμε να ξαναβρεθούμε. Τουλάχιστον όχι για ένα διάστημα, μέχρι να έρθει στα συγκαλά του ο Όε».

«Φρέδερικ, μια δυο φορές το μήνα βρισκόμαστε», διαμαρτυρήθηκε ο Τόμας. «Έχουμε να βρεθούμε πάνω από...»

Ο Φρέδερικ τον διέκοψε:

«Το ξέρω, αλλά δε γίνεται. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο φορτικός έχει γίνει. Θέλει να είμαστε συνέχεια μαζί. Συνέχεια όμως! Κάνει σαν...»

«Σαν τρελά ερωτευμένος», πρότεινε ο Τόμας.

«Μα αυτό είναι το θέμα. Ούτε στην αρχή της σχέσης μας δεν έκανε έτσι!» Σώπασε για λίγο. «Καλά, έχει περάσει πολύς καιρός κι η μνήμη παίζει παράξενα παιχνίδια... Απ' όσο θυμάμαι, όταν πρωτογνωρίστηκαμε ήταν τρελός και παλαβός μαζί μου, αλλά και πάλι δεν έκανε έτσι!»

«Εσύ;»

«Τι εγώ;»

«Τον αγαπάς, ε;»

«Φυσικά τον αγαπάω, αλλά δε γίνεται να είμαστε σαν πρώτα. Ούτε αυτός μπορεί να είναι ερωτευμένος μαζί μου. Δεκαεφτάμισι χρόνια είμαστε ζευγάρι. Μετά από τόσο καιρό υπάρχει μια φυσιολογική φθορά στη σχέση, θεωρείς τον άλλο δεδομένο, δε σε πιάνει καρδιοχτύπι πότε θα τον δεις».

«Σ' αυτό δεν έχεις άδικο...» είπε ο Τόμας αναστενάζοντας.

«Με τον Όε είμαστε έτσι εδώ και πολλά χρόνια. Αγαπημένοι, αλλά λιγάκι πιο αποστασιοποιημένοι. Όπως όλα τα φυσιολογικά ζευγάρια. Τους τελευταίους μήνες αυτός άλλαξε. Είναι σαν να με ξαναερωτεύτηκε!»

Ο Τόμας ανασήκωσε τους ώμους του. Ζήλευε. Θα

ήθελε πολύ και ο δικός του σύντροφος να τον ερωτευόταν ξανά. Του έλειπε η σπίθα του έρωτα που ένιωθαν τα πρώτα δύο χρόνια.

«Με τρομάζει», είπε ο Φρέδερικ σιγανά. Τα μάτια του ήταν έτοιμα να βουρκώσουν. «Ο σύντροφός μου με τρομάζει».

«Τα παραλές», είπε ο Τόμας.

«Δεν τα παραλέω. Η ανάγκη του είναι τόσο πιεστική που φοβάμαι. Φοβάμαι πως ό,τι και να του δώσω είναι λίγο».

«Θα του δώσεις αυτά που μπορείς να του δώσεις, λίγα ή πολλά».

Το πιγούνι του Φρέδερικ τρεμόπαιξε.

«Πάντα φοβόμουν ότι είναι λίγα», ψιθύρισε. Αναστέναξε βαθιά. «Τον Έοε τον αγάπησα σχεδόν αμέσως μόλις τον γνώρισα – την καλοσύνη του, την πραοτήτά του, την ομορφιά του, μια βαθιά ευγένεια που έχει... Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο τρυφερός είναι μαζί μου, ακόμα και μετά από τόσα χρόνια. Και δεν εννοώ αυτούς τους τελευταίους μήνες που έχει γίνει άλλος άνθρωπος. Ακόμα και τις φορές που τσιλημπούρδιζε με άλλους, απέναντί μου ήταν άψογος! Να, τότε που έσπασα το πόδι μου πριν από μερικούς μήνες, πήρε άδεια για να κάθεται σπίτι και να με φροντίζει. Τον αγαπώ, πάντα τον αγαπούσα. Αλλά όχι έτσι, σαν ερωτοχτυπημένο σχολιαρόπαιδο».

«Και τι είναι έρωτας;» ρώτησε ρητορικά ο Τόμας, όχι τόσο για να κάνει τον Φρέδερικ να αισθανθεί καλύτερα όσο για να προστατέψει τον ίδιο του τον εαυτό.

«Δεν ξέρω τι είναι έρωτας. Ίσως να 'ναι αυτή η τρέλα, το να νιώθεις ότι σου είναι αδύνατο να ζήσεις

μακριά από αυτόν που αγαπάς. Ίσως είναι κάτι που ξεφτίζει γρήγορα, κι αν είσαι τυχερός αντικαθίσταται από αγάπη. Ίσως να μην είναι παρά το πρελούδιο της αγάπης, μια φαντασμαγορική εισαγωγή, που τελειώνει και ξεκινά το πραγματικό έργο. Ίσως πάλι είναι κάτι εντελώς εγωιστικό ή παράλογο».

«Εγωιστικό;»

«Εγωιστικό, φυσικά! Σάμπως όλοι μας εγωιστικά δεν αγαπάμε; Αν δεν περνάμε εμείς πρώτα καλά, ακόμη και μες στον πόνο μας, δεν εννοείται αγάπη ή έρωτας, κι ας λένε ότι θέλουν τα τραγούδια. Αγάπη μη εγωιστική δεν υπάρχει».

«Τώρα μπαίνουμε σε βαθιά φιλοσοφία», είπε ο Τόμας κι έγειρε πίσω στην καρέκλα του. Δεν του άρεσε αυτή η συζήτηση.

«Εγώ λογιστής είμαι. Και βλέπω ότι στο τέλος της ημέρας οι λογαριασμοί δε μου βγαίνουν. Ο Όε μου ζητά πράγματα που δεν έχω στο ταμείο μου να του δώσω».

Παρέμειναν σιωπηλοί για αρκετή ώρα. Ο Τόμας άναψε τσιγάρο. Ο Φρέδερικ τέλειωσε το ουίσκι που είχε παραγγείλει.

«Τι σκοπεύεις να κάνεις;» ρώτησε ο Τόμας.

«Δεν έχω ιδέα... Ξέρεις τι μου φαίνεται απίστευτα ειρωνικό; Τόσα χρόνια που το γάμο μας θα μπορούσες να τον πεις άνευρο, σχεδόν υποτονικό, δε μου περνούσε στιγμή απ' το μυαλό να χωρίσω. Και τώρα που ο σύντροφός μου κάνει σαν παλαβός για πάρτη μου – δώρα, ρομαντικά δείπνα, εκδρομές, ξανά δώρα, ασταμάτητο σεξ– εγώ θέλω να την κάνω. Δεν είναι αστείο; Δεν είναι φοριχτό;»

Τα μάτια του βούρκωσαν πάλι.
Ο Τόμας κατένευσε. Αυτή τη στιγμή τού φαινόταν πιο φριχτό ότι έτσι όπως είχαν έρθει τα πράγματα ούτε σήμερα θα έκαναν σεξ.

Tainted Love

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο δεν ήταν ακριβώς δέντρο· κλαδιά ξεγυμνωμένα από φύλλα ήταν, γλειμμένα από τη θάλασσα, τοποθετημένα σε μια πήλινη γλάστρα, ώστε να σχηματίζουν ένα αλλόκοτο σύμπλεγμα. Λευκά χριστουγεννιάτικα φωτάκια σπινθήριζαν ανάμεσά τους, μαζί με κάτι κόκκινες, πολύ μικρές χριστουγεννιάτικες μπαλίτσες που είχε βρει ο Μότεν σ' ένα κινέζικο μαγαζί στο Βαθύ. Η Έλενα δεν είχε ξαναδεί τόσο μικρές χριστουγεννιάτικες μπάλες – σαν κεράσια ήταν. Της άρεσε πάρα πολύ το δέντρο που είχε στολίσει ο Μότεν. Όπως κι αν το στόλιζε, θα της άρεσε.

Σηκώθηκε από τον καναπέ και έβαλε κι άλλο κούτσουρο στην ξυλόσομπα. Ο Μότεν και ο Πατ κοιμούνταν ακόμα. Εκείνη είχε σηκωθεί νωρίτερα, χωρίς κανένα λόγο. Γενικά δεν είχαν πολλούς λόγους να ξυπνάνε κάποια συγκεκριμένη ώρα το πρωί. Σκέφτηκε να εκμεταλλευτεί το χρόνο και να τους φτιάξει τηγανίτες για να τις βρουν έτοιμες όταν ξυπνήσουν.

Έβγαζε το αλεύρι από το ντουλάπι, όταν χτύπησε το κινητό της. Χτυπούσε τόσο σπάνια, που τρόμαξε και της έπεσε το αλεύρι στο πάτωμα, όπου έσκασε υπόκωφα και σήκωσε ένα άσπρο σύννεφο ολόγυρα. Η Έλενα

το κοίταξε μαγεμένη για μια στιγμή και ύστερα έτρεξε να πιάσει το τηλέφωνο.

Ήταν με απόκρουση. *Αχ, μακάρι να μην είναι ο Όε!* ευχήθηκε.

Δεν ήταν. Το τηλεφώνημα ήταν από τη Δανία, από την Υπηρεσία Έγκρισης Κλινικών Δοκιμών του Υπουργείου Υγείας. Το πρωτόκολλο για τη δεύτερη φάση του πειράματος είχε εγκριθεί. Μπορούσε να ξεκινήσει να εγγράφει τα τετρακόσια ζευγάρια που θα συμμετείχαν και αφού τα συγκέντρωνε, να στείλει τα στοιχεία τους κωδικοποιημένα, ώστε να διατηρηθεί η ανωνυμία για την τελική έγκριση και την εκκίνηση της κλινικής δοκιμής για τη μέθοδο απομόνωσης και παρασκευής της φερομόνης του έρωτα σε ανθρώπους, την ενημέρωσε τυπικά ο κύριος Όλε Χάνσεν. «Θα είχατε την καλοσύνη να μου δώσετε μια διεύθυνση για να σας στείλω τα απαραίτητα έγγραφα;» συνέχισε.

Η Έλενα έδωσε την ποστ ρεστάντ του ταχυδρομείου στο Βαθύ, τον ευχαρίστησε, την καλημέρισε και το έκλεισαν. Έμεινε να κοιτάζει τα σωματίδια αλευριού που κατακάθονταν ακόμα αργά αργά γύρω από το βουναλάκι της σκισμένης συσκευασίας. Ένιωθε παράξενα. Κανονικά θα έπρεπε να χαιρόταν. Αντιθέτως ένιωθε ενοχλημένη, λες και κάποιος άγνωστος άνοιξε την πόρτα του σπιτιού της και της ανακοίνωσε ότι ζούσε κι αυτός εκεί, στον ίδιο χώρο. Έτσι ένιωθε. Σαν ένα κομμάτι της ζωής της να απαιτούσε μερτικό από ένα άλλο.

«Καλημέρα, Έλενα».

Ήταν ο Πατ. Μόλις είχε σηκωθεί.

Η Έλενα έγνεψε, χαμένη στους συλλογισμούς της.

«Συμβαίνει κάτι;» είπε πλησιάζοντας. Είδε το αλεύρι στο πάτωμα. Ύστερα σήκωσε το βλέμμα και είδε ότι η κόρη του κρατούσε ακόμα το κινητό στο χέρι.

«Άσχημα νέα;» ρώτησε.

«Νέα σκέτο», απάντησε η Έλενα. «Δεν ξέρω αν είναι άσχημα. Ή μάλλον ξέρω. Θα 'πρεπε να είναι καλά, αλλά εγώ τα νιώθω άσχημα».

Στάθηκαν κι οι δυο κοιτάζοντας το αλεύρι.

«Θέλεις να μου πεις;» ρώτησε ο Πατ. Η φωνή του ήταν διστακτική, σαν να μην ήταν βέβαιος ότι δικαιούνταν πια να κάνει τέτοιες προτάσεις.

Η Έλενα κατένευσε με ζέση. Ναι, το ήθελε πολύ.

«Πάμε να περπατήσουμε», του πρότεινε.

Σε πέντε λεπτά βρίσκονταν στον παραλιακό δρόμο που ένωνε το Βαθύ με το Καρλόβασι. Έκανε κρύο –ήταν 20 Δεκεμβρίου– αλλά δε φυσούσε. Η Έλενα σκέφτηκε ότι η θάλασσα σήμερα έμοιαζε πολύ με τις θάλασσες της Δανίας, έτσι γκριζα που ήταν. Αναρωτήθηκε τι θα συνέβαινε στους Έλληνες και τους Δανούς αν αντιστρεφόταν το κλίμα και οι μεν αναγκάζονταν να ζουν με αποφάγια ήλιου, ενώ οι δε με τον ήλιο δικτάτορα.

«Τι έγινε;» ρώτησε ο Πατ, αφού είχαν περπατήσει καμιά εκατοστή μέτρα.

Η Έλενα δε δυσκολεύτηκε να του ανοιχτεί. Παρόλο που είχαν περάσει πάνω από δεκαπέντε χρόνια από τότε που κάθονταν και συζητούσαν με τις ώρες, τίποτα δεν είχε αλλάξει μεταξύ τους. Ο Πατ παρέμενε ο ίδιος – απλώς πιο γερασμένος.

«Πρέπει να πάω στη Δανία. Εγκρίθηκε η κλινική δοκιμή σε ανθρώπους για την έρευνά μου».

«Ποια έρευνα;»

Η Έλενα γύρισε και τον κοίταξε απορημένη. Μα δεν του είχε πει; Με έκπληξη συνειδητοποίησε ότι δεν του είχε πει τίποτε. Σε κανέναν δεν είχε πει τίποτε. Μόνο στη θεία Νίνα, εκείνη τη φορά στο τηλέφωνο. Άρχισε, λοιπόν, να του εξηγεί τι έρευνα έκανε όλα αυτά τα χρόνια και ότι είχε φτάσει πλέον το πλήρωμα του χρόνου για την τελική φάση.

«Η κλινική δοκιμή θα διαρκέσει τρία χρόνια. Αν πετύχει, θα έχω κάνει μία από τις πιο σημαντικές ανακαλύψεις στην ιστορία της ανθρωπότητας».

Ο Πατ ήθελε να χαρεί, αλλά τον εμπόδιζε η εμφανής έλλειψη χαράς της κόρης του.

«Αλλά;»

«Αλλά δε θέλω να πάω!»

«Γιατί;»

«Δε θέλω να ξανασχοληθώ μ' αυτό το θέμα. Κουράστηκα. Προτιμώ να μείνω εδώ με τον Μότεν. Περνάμε τόσο όμορφα!»

Ο Πατ κοίταξε τα παπούτσια του.

«Κάν' το έτσι, λοιπόν. Μην πας». Συνειδητοποιούσε ότι δεν καταλάβαινε πολλά πράγματα για το δίλημμα που αντιμετώπιζε η κόρη του, οπότε δεν μπορούσε να της δώσει καλύτερη συμβουλή.

«Μα πρέπει!»

«Υπάρχουν πολλά πρέπει στη ζωή. Κάποια τα βάζουμε εμείς στον εαυτό μας, τα περισσότερα όμως μας τα βάζουν άλλοι. Ψάξε ποιανού πρέπει είναι αυτό. Και δικό σου να 'ναι, έχεις επιλογή να το σεβαστείς ή όχι».

Ο αιώνιος Πατ με τις αιώνιες επιλογές του, χαμογέ-

λασε η Έλενα. Είχε δίκιο όμως. Περιπάτησαν για λίγο δίχως να μιλάνε.

«Δηλαδή κατάφερες να κάνεις τον έρωτα να κρατάει για πάντα;» ρώτησε έπειτα από λίγο.

«Ναι. Έτσι φαίνεται».

«Φοβερό».

«Ναι. Φοβερό. Κυριολεκτικά».

«Εεε, το εφάρμοσες και σ' εσένα και στον Μότεν;» ρώτησε πολύ διστακτικά.

Η Έλενα γύρισε και τον κοίταξε. Ο Πατ θα την καταλάβαινε. Έχοντας χάσει τη γυναίκα του, που έφυγε για να βρει τον έρωτα, θα την καταλάβαινε καλύτερα από όλους.

«Ναι. Μόνο που πρώτα ερωτευτήκαμε με το “φυσικό” τρόπο. Που κι αυτός με την τεχνητή φερομόνη φυσικός είναι. Δεν παρεμβαίνω πουθενά. Δεν αναγκάζω κανέναν να ερωτευτεί κάποιον που δε θα ερωτευόταν έτσι κι αλλιώς. Απλώς ας πούμε ότι υποβοηθάω λίγο τη φύση. Ή, για να το πω καλύτερα, αναλαμβάνω εγώ τη δουλειά όταν εκείνη σταματάει».

Ο Πατ φάνηκε να το σκέφτεται.

«Δηλαδή θα μείνετε για πάντα μαζί;»

«Όχι, Πατ. Κάτι παραπάνω. Μαζί για πάντα μένουν πολλά ζευγάρια. Από συνήθεια, από φόβο, από τεμπελιά... Εμείς θα μείνουμε για πάντα μαζί επειδή το θέλουμε με όλη μας την ψυχή, αφού θα 'μαστε ερωτευμένοι!»

Μέχρι να γυρίσουν στο σπίτι και σ' έναν Μότεν που κόντευε να τρελαθεί μη ξέροντας πού είχαν εξαφανιστεί, η Έλενα είχε πάρει την απόφασή της. Ο Μότεν

έτρεξε στην αγκαλιά της αμέσως, επιβεβαιώνοντάς της πόσο σωστή και εύκολη τελικά ήταν η επιλογή που έκανε.

Πήρε τηλέφωνο τον Όε στο ινστιτούτο και τον ενημέρωσε για την έγκριση. Ακουγόταν πολύ καταβεβλημένος. Είχε περάσει μια βδομάδα από τότε που είχαν μιλήσει, όταν του υποσχέθηκε να βρει λύση στο πρόβλημά του. Στο διάστημα αυτό δεν είχε σκεφτεί τίποτε και δεν τον είχε πάρει. Ίσως η τωρινή εξέλιξη τον βοηθούσε.

«Αποφάσισα να προτείνω να γίνεις εσύ επικεφαλής των κλινικών δοκιμών. Θα σου παράσχω όλα τα στοιχεία και θα έχεις επιπλέον τη δικαιοδοσία να κάνεις ό,τι νομίζεις εσύ καλύτερο. Ίσως μέσα από τις δοκιμές βρεις απαντήσεις στο πρόβλημα που σε καίει».

Δεν είχε προβλέψει την αντίδρασή του, αλλά φαντάστηκε ότι ο Όε θα χαιρόταν ή έστω θα ανακουφιζόταν. Ακούστηκε όμως ανεξήγητα απαθής.

«Συγγνώμη, αλλά μόλις πήρα ένα ηρεμιστικό και γι' αυτό είμαι έτσι αργός. Σ' ευχαριστώ, Έλενα. Είσαι βέβαιη ότι δε θέλεις να είσαι εσύ επικεφαλής; Στο κάτω κάτω, δική σου είναι η έρευνα».

«Ναι», απάντησε εκείνη κατηγορηματικά. «Θέλω να την αναλάβεις εσύ εξ ολοκλήρου. Και τη δημοσίευση μετά. Το μόνο που θέλω είναι να έχω μερίδιο στην πατέντα».

«Φυσικά», είπε ο Όε.

Σιωπή.

«Μπορώ να ρωτήσω γιατί;»

Η Έλενα κόμπιασε. *Γιατί είμαι απόλυτα εντυχιμένη εδώ που είμαι με τον Μότεν*, ήταν η απάντηση,

αλλά δίσταζε να του την πει, έτσι δυστυχισμένος που ήταν αυτός.

«Είμαι καλά εδώ», είπε τελικά. «Και θέλω ν' ασχοληθώ με άλλα πράγματα».

Μίλησαν λίγο ακόμα για επιστημονικές και γραφειοκρατικές λεπτομέρειες και ύστερα το έκλεισαν. Η Έλενα ένιωθε αφάνταστα ανακουφισμένη.

Love Hurts

Η κλωστή από την οποία κρεμόταν η ζωή του ονομαζόταν «Κλινική Δοκιμή KF124». Ήξερε ότι ήταν η τελευταία του ευκαιρία. Ή μάλλον οι τελευταίες του τετρακόσιες ευκαιρίες· όσα ήταν τα ζευγάρια που θα συμμετείχαν στο πείραμα.

Ο Όε είχε αλλάξει δραματικά τους τελευταίους μήνες. Είχε χάσει δώδεκα κιλά, αλλά αυτή η αλλαγή δεν ήταν η πιο δραματική. Ούτε η πιο εμφανής. Η πραότητα και οι ήρεμοι τόνοι του είχαν εξαφανιστεί. Ήταν συνέχεια στην τσίτα, θύμωνε με το παραμικρό, μιλούσε απότομα σε όλους χωρίς λόγο. Δεν έτρωγε, δεν κοιμόταν.

Με ό,τι ξέφτια ενστίκτου αυτοσυντήρησης του απέμεναν, έπεισε τον εαυτό του τουλάχιστον να ξεκινήσει τα ηρεμιστικά, μπας και κατευνάσει τη θύελλα που μαινόταν μέσα του. Το τηλεφώνημα της Έλενας ήταν θεόσταλτο δώρο. Αν δεν τον είχε πάρει, δεν ήταν βέβαιος ότι θα την έβγαζε ζωντανός στις γιορτές. Ο Φρέδερικ είχε σηκώσει συρματοπλέγματα γύρω του. Σ' έναν καβγά –πώς συνέβη αυτό; Αυτοί δεν καβγάδιζαν σχεδόν ποτέ!– ο Φρέδερικ έφτασε στο σημείο να πει ότι δεν αντέχει άλλο και ότι θα φύγει. Ο Όε είχε μαζευτεί μπροστά

στην απειλή. Κι η ιδέα μόνο ότι ο Φρέδερικ θα έφευγε ήταν... ήταν... Δεν είχε λόγια.

Ρίχτηκε με όλο του το είναι στις κλινικές δοκιμές. Όλη την εμποδισμένη ερωτική manía που ένιωθε για τον άντρα του τη διοχέτευσε στο σχεδιασμό των δοκιμών. Θα έβρισκε την απάντηση στο γιατί ο ίδιος τον ξαναερωτεύτηκε σφόδρα ενώ ο Φρέδερικ παρέμενε ίδιος. Στα τετρακόσια ζευγάρια θα υπήρχαν περιπτώσεις σαν τη δική τους. Θα έκανε πειράματα. Θα τα κατάφερε.

Το καλύτερο δώρο για τη γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου σε ολόκληρη την Ιστορία. Έτσι παρουσιάστηκε στα ΜΜΕ η κλινική δοκιμή με το βαρύγδουπο επίσημο τίτλο «Μεσοπρόθεσμες Επιπτώσεις της Φερομόνης Ερωτικής Έλξης σε Ανθρώπινο Πληθυσμό 400 Ετεροφυλόφιλων και Ομοφυλόφιλων Ζευγαριών». Ξεκίνησε στις 12 Φεβρουαρίου και ακολούθησαν καταγιμιστικές πιέσεις από δημοσιογράφους για συνέντευξη με την πρωτοπόρο μητέρα της ιδέας, αλλά η Έλενα είχε δώσει σαφείς εντολές να μην την ενοχλήσουν. Το θέμα της δημοσιότητας θα το αναλάμβανε ο Όε.

Ο Όε, με τη σειρά του, ανακάλυψε ότι ήταν αδύνατο να συνεχίσει να εργάζεται για τις δοκιμές και ταυτόχρονα να φέρνει βόλτα τα αιτήματα για συνεντεύξεις. Αν και θα ήταν πλήγμα για τη δική του καριέρα, ανέθεσε όλες τις επαφές με τα ΜΜΕ στον Χένρικ Κάσπεσεν ο οποίος με μεγάλη χαρά δέχτηκε αυτή την παγκόσμια προβολή.

Η δοκιμή επηρέασε παράξενα το μικρό Ινστιτούτο Ιατρικής Βιοχημείας και Γενετικής, το οποίο μέσα σε μια νύχτα εκτοξεύθηκε στα ύψη της δημοσιότητας.

Η στρατολόγηση των ζευγαριών είχε διαρκέσει μόλις ένα μήνα – χρόνος ρεκόρ για δοκιμές τέτοιου μεγέθους. Διακόσια πενήντα στρέιτ ζευγάρια και εκατόν πενήντα γκέι ζευγάρια επιλέχθηκαν από εξακόσια πενήντα υποψήφια. Κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα ηλικιών, εθνικοτήτων, μορφωτικού και κοινωνικού επιπέδου, ιατρικού ιστορικού αλλά και χαρακτηριστικών πιο σημαντικών για τη συγκεκριμένη δοκιμή, όπως η διάρκεια σχέσης, η συγκατοίκηση ή μη, η ύπαρξη παιδιών και άλλα.

Ο Όε έψαχνε απαντήσεις για την αποτυχία της δικής του φερομόνης: Έφταιγε το ότι με τον Φρέδερικ ήταν ζευγάρι δεκαεπτά ολόκληρα χρόνια – σε δεκαπέντε μέρες θα έκλειναν τα δεκαοκτώ; Έφταιγε το ότι ήταν γκέι; Υπήρχε κάποιος άλλος άγνωστος ιατρικός παράγοντας; Είχε τη σιγουριά ότι θα έβρισκε τις απαντήσεις. Αυτή η ελπίδα, την οποία στον εαυτό του την παρουσίαζε ως βεβαιότητα, ήταν το μοναδικό πράγμα που τον έκανε να αντέχει την καθημερινότητα. Και τα ηρεμιστικά.

Ο Όε θα έκανε ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό για να κάνει τον Φρέδερικ ευτυχισμένο, αλλά το μόνο που θα έκανε τον Φρέδερικ ευτυχισμένο ήταν να τον αφήσει για λίγο στην ησυχία του – δηλαδή ό,τι δεν μπορούσε να κάνει ο Όε. Δεν άντεχε να μην τον αγκαλιάζει τη νύχτα όταν έπεφταν για ύπνο, δεν άντεχε να μην τον κοιτάζει στα μάτια σε άσχετες ώρες μες στη μέρα, δεν άντεχε να είναι μακριά του για πολλή ώρα. Κι όσο τα έκανε αυτά, τόσο ο Φρέδερικ απομακρυνόταν.

Κατά συνέπεια, η επέτειός τους έμοιαζε περισσότερο με εξουδετέρωση βόμβας. Ο Όε θα μπορούσε να κά-

νει τρελά σχέδια για να τη γιορτάσουν αλλά, ξέροντας πολύ καλά ότι ο Φρέδερικ δεν ήθελε άλλες ρομαντικές εκπλήξεις, τον είχε ρωτήσει αν ήταν σύμφωνος να πάνε στη Βασιλική Όπερα για να δουν την *Τραβιάτα* και ύστερα να βγουν για δείπνο σ' ένα καλό εστιατόριο. Ο Φρέδερικ δέχτηκε.

Όλα κύλησαν καλά, ακόμη κι όταν ο Όε έπιασε το χέρι του Φρέδερικ στην παράσταση και δεν το άφησε παρά μόνο στο διάλειμμα. Ύστερα, στο εστιατόριο, ο Όε έβγαλε από την τσέπη του ένα φάκελο και τον έδωσε στο σύντροφό του.

«Για την επέτειό μας. Χρόνια μας πολλά».

Ο Φρέδερικ αναστέναξε ανεπαίσθητα. Θα ήθελε όσο τίποτα να χαρεί, αλλά ταυτόχρονα φοβόταν τι εξωφρενικό δώρο θα του είχε κάνει πάλι ο Όε. Εκείνος του είχε πάρει απλώς όλη τη δισκογραφία της Τζόνι Μίτσελ, της αγαπημένης του τραγουδίστριας. Πήρε το φάκελο και έσκυψε μπροστά στο τραπέζι για να τον φιλήσει.

«Ευχαριστώ», είπε.

«Δε θα τον ανοίξεις;» ρώτησε με συγκρατημένο ενθουσιασμό.

Ο Φρέδερικ τον άνοιξε. Μέσα είχε δύο εισιτήρια για ένα μέρος που το έλεγαν Κιριμπάτι. Πρώτη φορά το άκουγε.

«Πού είναι αυτό;»

«Στο Νότιο Ειρηνικό Ωκεανό. Κοντά στην Αυστραλία», είπε λάμποντας ο Όε.

«Γιατί εκεί;»

«Είναι ένα όμορφο σύμπλεγμα τροπικών νησιών. Έξω από την πεπατημένη. Βέβαια, τέτοια έχει πολλά

στον κόσμο. Ο λόγος που διάλεξα να πάμε εκεί είναι γιατί το Κιριμπάτι θα πάψει να υπάρχει σε πενήντα περίπου χρόνια».

Ο Φρέδερικ τον κοίταζε παραξενεμένα.

«Γιατί;»

«Βουλιάζει. Ανεβαίνει η στάθμη της θάλασσας και βουλιάζει. Το Κιριμπάτι θα σβηστεί απ' το χάρτη. Για πάντα. Ήθελα να το δούμε προτού χαθεί».

Ο Φρέδερικ χαμογέλασε συγκρατημένα. Καταλάβαινε τη ρομαντική επιλογή του συντρόφου του, αλλά ο ίδιος το έβλεπε και λίγο μακάβριο. Διακοπές σ' έναν τόπο που πεθαίνει με μια σχέση που δεν τα πάει και τόσο καλά τελευταία... Πίεσε τον εαυτό του να συνέλθει. Όλα μαύρα τα έβλεπε.

«Καταπληκτική ιδέα!» είπε. Κοίταξε την αστρονομική τιμή, αλλά επέλεξε να μην τη σχολιάσει. Ήξερε ότι η συζήτηση δε θα 'βγαινε πουθενά. Ύστερα πρόσεξε την ημερομηνία:

«Αυτό είναι για τις αρχές Μαΐου. Μπορείς να φύγεις εσύ τότε; Δεν έχεις δουλειά;»

«Έχω. Αλλά αυτό είναι πιο σημαντικό».

Έφαγαν για λίγο σιωπηλά, μέχρι που ο Φρέδερικ ακούμπησε το πιρούνι του στο τραπέζι και καθάρισε το λαιμό του:

«Διάβασα για την κλινική δοκιμή που κάνετε στο ινστιτούτο. Τι κάνετε ακριβώς;»

Ο Όε του εξήγησε όσο καλύτερα μπορούσε. Μόλις τέλειωσε, ο Φρέδερικ έτριψε το πιγούνι του. Δυσκολευόταν να ρωτήσει αυτό που τον έκαιγε από την πρώτη στιγμή, όταν διάβασε για την έρευνα στις εφημερίδες.

«Δε μου λες, αυτή τη φερομόνη που έφτιαξε η Ελληνίδα, τη... τη δοκίμασες και σ' εμάς;»

Ο Όε ξεροκατάπιε. Την περίμενε αυτή την ερώτηση. Παρόλ' αυτά, δεν είχε καταφέρει να σκεφτεί μια ικανοποιητική απάντηση.

«Όχι», είπε. «Δε θα έκανα κάτι τέτοιο χωρίς να σε ρωτήσω».

Ο Φρέδερικ τον κοίταξε έντονα για μερικές στιγμές. Ο δεξιός παράμεσος έπαιξε νευρικά πάνω στο πιάτο. Ύστερα χαμήλωσε το βλέμμα του κι έπιασε το πιρούνι του.

«Το σκέφτηκες, όμως;»

«Ναι. Θα ήμουν ψεύτης αν έλεγα όχι».

«Θέλεις να το δοκιμάσουμε;»

«Έχουν ήδη συμπληρωθεί τα ζευγάρια της έρευνας».

«Δε σε ρώτησα αυτό».

«Εσύ θα ήθελες;» είπε ο Όε προσπαθώντας να υπεκφύγει.

Ο Φρέδερικ ξανάφησε το πιρούνι του. Κοίταξε τον άντρα του βαθιά στα μάτια. Είχε αγάπη αυτό το βλέμμα. Είχε και αγωνία.

«Ένα πράγμα θέλω μόνο να σου πω. Εκτός από τον έρωτα, υπάρχει και η αγάπη».

All Out Of Love

«Να ήμασταν όπως τον πρώτο καιρό... Ερωτευμένοι!»

Αυτό είπαν σχεδόν και τα τετρακόσια ζευγάρια που συμμετείχαν στο πείραμα. Αυτό ήταν το κίνητρό τους – αυτό και ο φόβος για το μέλλον. Αν θα παρέμεναν μαζί.

Ο Όε δεν είχε γνωρίσει προσωπικά και τα τετρακόσια, αλλά φρόντισε ν' αναλάβει αυτά που ταίριαζαν με το προφίλ εκείνου και του Φρέδερικ: δεκαεννιά ετερόφυλα και δεκαεπτά ομόφυλα ζευγάρια, με γάμους ή σχέσεις άνω της εικοσαετίας και ηλικίες κοντά στις δικές τους. Αυτά θα τα παρακολουθούσε στενότερα, σε μια προσπάθεια να δει αν ανταποκρίνονταν κι οι δύο σύντροφοι στις φερομένες ή μόνο ο ένας. Και γιατί.

Τα περισσότερα από τα τετρακόσια ζευγάρια ανταποκρίθηκαν θετικά από τις πρώτες κιόλας μέρες. Αισθάνονταν σαν να ερωτεύονταν πρώτη φορά. Είχαν όλα τα συμπτώματα. Ήταν πανευτυχείς. Ο Όε βούλιαξε σε απελπισία.

Τα περισσότερα, αλλά όχι όλα. Ενενήντα έξι ζευγάρια ανέφεραν προβλήματα. Ήταν ένα στατιστικά σημαντικό ποσοστό, σχεδόν ένα στα τέσσερα. Σε αυτά τα ενενήντα έξι ζευγάρια βάσισε τις ελπίδες του ο Όε.

«Έλενα, γεια. Ενοχλώ;»

«Γεια σου, Όε. Όχι, δεν ενοχλείς».

Η Έλενα έλεγε την αλήθεια. Δεν την ενοχλούσαν τα τηλεφωνήματα του Όε. Την άφηναν αδιάφορη. Όπως και κάθε τι άλλο που δεν είχε σχέση με τον Μό-τεν. Άκουγε για τις εξελίξεις όπως άκουγε για κάποια μακρινή καταστροφή στην άλλη πλευρά του πλανήτη: ήξερε ότι ήταν κάτι σοβαρό, αλλά δεν την αφορούσε προσωπικά. Παρόλ' αυτά, τον άφηνε να την παίρνει τηλέφωνο και να της μιλάει για την πορεία του πειρά-ματος. Ένωθε υποχρέωση απέναντί του, κι ας ήξερε ότι δεν του πρόσφερε καμία ουσιαστική βοήθεια.

«Μόλις πήρα τα τελευταία στοιχεία», ξεκίνησε ο Όε. «Για τα ενενήντα έξι ζευγάρια που παρουσιάζουν πρό-βλημα».

«Εννοείς αυτά στα οποία δεν πέτυχε η ανασκευα-σμένη φερομόνη;»

«Ναι. Τα άλλα τριακόσια τέσσερα ζευγάρια ξανα-ερωτεύτηκαν. Είναι πανευτυχή. Από τα ενενήντα έξι ζευγάρια, τα είκοσι τρία δεν αναφέρουν καμία αλλαγή. Είναι ακριβώς όπως προτού συμμετάσχουν στο πεί-ραμα. Απλώς νιώθουν απογοητευμένα επειδή διαψεύ-στηκαν οι προσδοκίες τους».

«Δηλαδή απέτυχε η χορήγηση φερομόνης;»

«Έτσι φαίνεται».

«Δοκιμάσατε να την ενισχύσετε;»

Ο Όε ασχολήθηκε προσωπικά με τα ζευγάρια που ανέφεραν προβλήματα. Με την ομάδα του ξανάφτια-ξαν τις φερομόνες, για να διαγράψουν την πιθανό-τητα σφάλματος κατά την παρασκευή. Το ίδιο είχε κά-

νει πέντε φορές και με τη δική του φερομόνη για τον Φρέδερικ, χωρίς αποτέλεσμα. Κανένα από τα ζευγάρια δεν ανταποκρίθηκε στην καινούρια παραγωγή φερομονών.

Στη συνέχεια ο Όε ενίσχυσε τη φερομόνη: επί δύο, επί τρία, επί πέντε, επί δέκα. Κάθε χορήγηση απέτυχε με τη σειρά της. Στο τέλος την ενίσχυσε επί εκατό· τόσο μεγάλη ενίσχυση δεν είχε δοκιμάσει ούτε στον Φρέδερικ. Η σούπερ ενισχυμένη φερομόνη χορηγήθηκε στις 29 Απριλίου, ενάμιση μήνα μετά την έναρξη του πειράματος, και στα ενενήντα έξι ζευγάρια. Μία βδομάδα μετά δεν υπήρχε κανένα αποτέλεσμα. Ο Όε απελπίστηκε.

«Ναι, δοκιμάσαμε. Τζίφος».

«Κάποιο άλλο στοιχείο φυσιολογίας ή...» πρότεινε η Έλενα.

«Όχι. Τους υποβάλαμε σε ό,τι ιατρική εξέταση υπάρχει. Τίποτα. Δε φαίνεται να υπάρχει κάποια αιτία που τα συγκεκριμένα ζευγάρια δεν ανταποκρίνονται». Ακολούθησε μια παύση.

«Πάντως από τα ενενήντα έξι ζευγάρια, τα είκοσι τρία είναι τα τυχερά», πρόσθεσε.

«Τι εννοείς;»

«Είναι όπως πρώτα. Δεν άλλαξε τίποτε. Ενώ στα υπόλοιπα εβδομήντα τρία... εδώ έχουμε σοβαρό πρόβλημα. Σ' αυτά τα ζευγάρια, και δεν είναι λίγα, μόνο ο ένας σύντροφος ερωτεύτηκε».

«Όπως εσύ κι ο Φρέδερικ», είπε η Έλενα κι αμέσως το μετάνιωσε.

«Ναι». Ξεφύσηξε και συνέχισε. «Σ' αυτά τα εβδο-

μήντα τρία ζευγάρια ο ένας σύντροφος εμφανίζει όλα τα συμπτώματα του τρελού έρωτα. Μόνο ο ένας. Το αποτέλεσμα είναι ότι γίνεται...» Έκανε μια παύση και ξεροκατάπιε. «... Γίνεται πολύ φορτικός στο ταίρι του».

Σ' ένα άλλο τηλεφώνημα είχε πει στην Έλενα ότι η σχέση του με τον Φρέδερικ περνούσε τη χειρότερη δοκιμασία της δεκαοκτάχρονης διάρκειάς της εξαιτίας της απύθμενης ανάγκης που εξέφραζε.

«Τριάντα ένα από αυτά τα ζευγάρια έχουν ήδη χωρίσει. Τριάντα ένα!» είπε ο Όε με φωνή που δεν ήταν πολύ σταθερή. «Η σχέση τους δεν άντεξε τις αφόρητες πιέσεις που ασκούσε ο ερωτευμένος σύντροφος στο μη ερωτευμένο».

Η Έλενα τον άκουγε χωρίς να μιλά.

«Δε σου μιλάω για φιλικούς χωρισμούς. Σχεδόν σ' όλα αυτά τα ζευγάρια ο σύντροφος που δεν ξαναερωτεύτηκε χρειάστηκε να εξαφανιστεί, προκειμένου να γλιτώσει από τις φορτικές πιέσεις του άλλου. Ούτε ένας ούτε δύο αναγκάστηκαν να κάνουν ασφαλιστικά μέτρα εναντίον του πρώην συντρόφου τους!»

«Ασφαλιστικά μέτρα;» αναφώνησε η Έλενα.

«Ναι», είπε ταραγμένα ο Όε. Δεν του ήταν εύκολο να μιλά γι' αυτό το θέμα. Ένωθε σαν να περικυκλώνοταν από δεκάδες καθρέφτες, που του αντέστρεφαν τη δική του αξιολύπητη εικόνα.

Τους καταλάβαινε καλά. Η ψυχολογική κατάσταση των παρατημένων συντρόφων ήταν δραματική. Δεκαπέντε άτομα από τα τριάντα ένα ζευγάρια που χώρισαν νοσηλεύτηκαν με νευρικό κλονισμό. Τα ζευγάρια

που δεν είχαν ανταποκριθεί στη φερομένη τέθηκαν υπό στενή ψυχολογική παρακολούθηση.

«Έκανα προσωπικά ραντεβού και με τα εβδομήντα τρία ζευγάρια στα οποία μόνο ο ένας σύντροφος ξαναερωτεύτηκε τον άλλον, μπας και αντιληφθώ κάτι. Τίποτα. Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο ψυχικά εξουθενωτικό ήταν. Οι μισοί σύντροφοι να χτυπιούνται από έρωτα, οι άλλοι μισοί να κοντεύουν να τρελαθούν επειδή ναι μεν αγαπούν το σύντροφό τους, αλλά όχι μ' αυτή την ένταση».

Ακολούθησε μια παύση. Όταν ο Όε ξαναμίλησε, η φωνή του έτρεμε περισσότερο.

«Δεν ξέρω τι άλλο να κάνω. Είναι θέμα γονιδιακό; Ορμονικό; Ψυχολογικό; Τι;»

Η Έλενα δεν ήξερε τι να του απαντήσει. Ακούγοντας την απελπισία του, δεν μπορούσε να μην εκπλήσσεται με το πόσο απαθής ένωθε η ίδια. Την τρώμαζε η στάση της.

Έμειναν σιωπηλοί για αρκετή ώρα. Η Έλενα αφαιρέθηκε, οι σκέψεις της πήγαν στο τι θα μαγείρευαν με τον Μότεν.

«Έχω φτάσει σε αδιέξοδο», είπε ο Όε. Της έκανε κάποιες ερωτήσεις σχετικά με τα πειράματα που είχε κάνει εκείνη πέρυσι· η Έλενα απάντησε όσο καλύτερα μπορούσε, αν και του τα είχε ήδη πει. Ταυτόχρονα μια σκέψη την ενοχλούσε σαν ακίδα που έχει χωθεί στο δέρμα και τη νιώθεις μόνο όταν την αγγίζεις. Έπειτα από λίγη ώρα το έκλεισαν.

Ο Όε ακούμπησε το ακουστικό στη θέση του κι έπιασε το κεφάλι του και με τα δύο χέρια. Έμεινε έτσι

αρκετή ώρα. Ένωθε σαν να είχε πάθει μια εσωτερική μίτωση και είχε χωριστεί σε δύο Όε: τον επιστήμονα, που πάσχιζε με μεθοδικότητα, μόχθο και επιμονή να διερευνήσει το πρόβλημα· κι έναν καινούριο Όε, που του ήταν άγνωστος. Αυτός ο Όε σκεφτόταν μόνο ένα πράγμα: τον Φρέδερικ. Φερόταν σαν καρικατούρα ερωτευμένου κωμικού, απ' αυτούς που παραγγέλλουν πεντακόσιες ντουζίνες τριαντάφυλλα ή προσλαμβάνουν τη φιλαρμονική του Βερολίνου να παίξει το αγαπημένο κομμάτι του συντρόφου τους κάτω από το παραθύρι του.

Ποιος ήταν αυτός ο νέος Όε; Ανασκάλεψε τη μνήμη του ψάχνοντας παλιές εκδοχές του εαυτού του και πουθενά δε βρήκε τέτοιες ακραίες συμπεριφορές, ακόμα κι όταν ερωτευόταν. Ήταν πράγματι έρωτας αυτό που είχε αναζωπυρωθεί με τη φερομότη σ' αυτόν και στους μισούς συντρόφους των εβδομήντα τριών ζευγαριών; Περισσότερο έμοιαζε με μανία.

Δύο βδομάδες τώρα έκανε συνεδρίες με πολλά από τα ζευγάρια που παρουσίαζαν πρόβλημα, σε μια προσπάθεια να βρει την άκρη του μίτου που θα τον οδηγούσε έστω στην είσοδο του λαβύρινθου. Ήλπιζε να του δώσουν κάποιο στοιχείο για να πιαστεί.

Από τη δική του μικρή ομάδα παρακολούθησης με σχέσεις άνω της εικοσαετίας, μόνο ένα ζευγάρι ετεροφυλόφιλων κι ένα ζευγάρι γκέι αντρών συμπεριλαμβάνονταν στα ζευγάρια που δεν ανταποκρίθηκαν στη φερομότη. Ο Βίγκο και η Σίγριδ Γέσπεσεν, ο Μάγκνους Κναπ και ο Χένινγκ Ένερσεν.

Ο Βίγκο και η Σίγριδ ήταν εξήντα τριών και εξήντα δύο χρόνων αντίστοιχα και συζούσαν εδώ και τριάντα

να τέσσερα χρόνια· δεν είχαν παντρευτεί από θέμα αρχής. Πρώην παιδιά των λουλουδιών και τώρα συνταξιούχοι δάσκαλοι κι οι δύο, ο Βίγκο έγραφε και εξέδιδε ποίηση· η Σίγριδ ζωγράφιζε. Ήταν ευτυχισμένοι, δήλωσαν στην αρχική τους συνέντευξη, πριν από την ένταξή τους στην κλινική δοκιμή, αλλά τους έλειπε ο οίστρος του έρωτά τους. Ήθελαν να τον ξαναζήσουν. Θα τους βοηθούσε στην τέχνη τους.

Ο Μάγκνους Κναπ ήταν σαράντα πέντε χρόνων, γερμανικής καταγωγής αλλά πολιτογραφημένος Δανός από τα είκοσι τρία του, όταν μετακόμισε από τη Βρέμη στην Όδενσε για χάρη του Χένινγκ. Ζούσαν μαζί τα τελευταία είκοσι χρόνια, ενώ το 1989 παντρεύτηκαν με το σύμφωνο συμβίωσης. Ο Μάγκνους εργαζόταν σε μια μεταφορική εταιρία κι ο Χένινγκ, τρία χρόνια μεγαλύτερός του, ήταν ελεγκτής ποιότητας σε γαλακτοκομείο. Όπως όλα τα ζευγάρια, στη συνέντευξή τους είχαν δηλώσει ότι ήθελαν να ξαναερωτευτούν για να είναι όπως τον πρώτο καιρό, κυρίως όμως επειδή φοβόντουσαν το μέλλον. Πριν από ένα χρόνο, ο Χένινγκ είχε μια εξωσυζυγική περιπέτεια που κλόνησε τη σχέση τους. Δεν ήθελαν να ξανασυμβεί κάτι τέτοιο.

Ο Βίγκο είχε ξαναερωτευτεί τη Σίγριδ, αλλά εκείνη όχι. Ο Μάγκνους κι ο Χένινγκ συμπεριλαμβάνονταν στα είκοσι τρία ζευγάρια που δεν είχαν παρατηρήσει καμία απολύτως αλλαγή. Ο Όε τους υπέβαλε σε μια ομοβροντία εξετάσεων· έκανε αλλεπάλληλες συνεδρίες και με τους δύο μαζί, αλλά και με τον καθένα χωριστά. Δε βρήκε τίποτα.

Στο μεταξύ πλησίαζε το ταξίδι στο Κιριμπάτι. Όταν

το έκλεισε, το Φεβρουάριο, πίστευε ότι θα ήταν ένα ταξίδι θριάμβου, ένας δεύτερος μήνας του μέλιτος. Τώρα του φαινόταν εφιάλης. Ο Φρέδερικ θα εξακολουθούσε να είναι απόμακρος κι επιφυλακτικός, ο ίδιος φορτικός και απαιτητικός. Πώς θα τα έβγαζαν πέρα;

Ξεκλείδωσε το τρίτο συρτάρι του γραφείου του και έβγαλε τα χαπάκια που δεν έλυναν τίποτα, αλλά τουλάχιστον τον εμπόδιζαν να διαλυθεί.

Down With Love

«Λίγο ακόμη και δε θα το προλαβαίναμε προτού βουλιάξει», αστειεύτηκε ο Φρέδερικ την ώρα που περιμέναμε τις βαλίτσες τους στο μικροσκοπικό, υποτυπώδες αεροδρόμιο του νησιού Ταράουα. Το ταξίδι στο Κιριμπάτι κράτησε εγκληματικά πολλές ώρες. Χρειάστηκε να κάνουν στάση στο Βανκούβερ του Καναδά κι έφτασαν στον προορισμό τους μετά από άλλες είκοσι τέσσερις ώρες πτήσης.

Ο Όε χαμογέλασε ζορισμένα. Δεν ήταν καλά. Τον είχε κουράσει πολύ το ταξίδι και μάλλον είχε πάθει αφυδάτωση. Αυτή ήταν η γνώμη του Φρέδερικ, ο οποίος άρχισε αμέσως να τον ποτίζει νερό και χυμούς με ιχνοστοιχεία.

Η αλήθεια ήταν πιο άγρια: τα ηρεμιστικά που έπαιρνε από το Δεκέμβριο είχαν πάψει να έχουν αποτέλεσμα, οπότε εδώ και δέκα μέρες τα είχε αντικαταστήσει με πιο βαριά, τα οποία όμως του προξενούσαν υπνηλία και ατονία. Έφυγε για το Κιριμπάτι εξουθενωμένος κι απελπισμένος. Είχε χάσει άλλα τέσσερα κιλά, με αποτέλεσμα να ζυγίζει λιγότερο απ' όσο ζυγίζει στα είκοσί του. Τα ρούχα του φαίνονταν ξένα πάνω του. Το μόνο που του έφτιαχνε κάπως τη διάθεση ήταν

το ότι θα περνούσε δέκα μέρες κάνοντας διακοπές με τον Φρέδερικ. Ίσως κάτι να ξυπνούσε στην καρδιά του, κορόιδευε τον εαυτό του.

Ώσπου να βγουν από το διεθνές αεροδρόμιο Μπον-ρούκι και να φτάσουν στο ξενοδοχείο τους, ο Όε ένιωθε άρρωστος. Είχε ζαλάδα και του ερχόταν εμετός. Είπε στον Φρέδερικ ότι ήθελε να κοιμηθεί λίγο και μετά θα ήταν καλά. Έπεσε στο κρεβάτι και σηκώθηκε μετά από δεκαεννιά ολόκληρες ώρες.

Ξύπνησε στο ξένο δωμάτιο και για μερικές στιγμές ένιωθε χαμένος. Πανικοβλήθηκε. Σιγά σιγά του ήρθαν όλα στο μυαλό και ξάπλωσε ξανά στο κρεβάτι αναστενάζοντας. Για πρώτη φορά εδώ και μήνες φαινόταν λίγο ξεκούραστος. Οι μόνιμοι μαύροι κύκλοι κάτω από τα μάτια του είχαν απαλυνθεί. Φώναξε τον Φρέδερικ, αλλά δεν ήταν εκεί. Το φως που έμπαινε από τις χαραμάδες των παχιών κουρτινών υποσχόταν ότι έξω ο ήλιος έκαιγε.

Σηκώθηκε τρεκλίζοντας και πήγε στο μπάνιο· έμεινε στην ντουςιέρα ένα ολόκληρο δεκάλεπτο. Όταν βγήκε, έψαξε στη βαλίτσα του και βρήκε τα ηρεμιστικά και τα αντικαταθλιπτικά. Τα δεύτερα τα πήρε αμέσως – αν έχανε δόση δε θα έπιαναν. Για τα πρώτα το σκέφτηκε. Μήπως εδώ δεν τα χρειαζόταν; Αποφάσισε απλώς να τα έχει πάνω του για κάθε ενδεχόμενο.

Ντύθηκε και κάθισε στο κρεβάτι. Δεν ήξερε τι να κάνει. Κοίταξε το υποτυπώδες δωμάτιο. Μετά έριξε μια ματιά από την μπαλκονόπορτα, αλλά δε βγήκε στη βεράντα· αντίκρισε μια από αυτές τροπικές παραλίες που νομίζεις ότι υπάρχουν μόνο σε καρτ-ποστάλ.

Έτριψε τα μούτρα του. Πού ήταν ο Φρέδερικ; Αν

είχε φύγει και τον είχε αφήσει εκεί; Αμέσως πρόσταξε τον εαυτό του να σταματήσει να κάνει τέτοιες σκέψεις αλλιώς θα τρελαινόταν. Έψαξε το κινητό του στο σακάκι του και ανακάλυψε ότι είχε αποφορτιστεί. Κοίταξε στη βαλίτσα του για το φορτιστή και με φρίκη είδε ότι τον είχε ξεχάσει.

Πώς θα επικοινωνούσε με τον Φρέδερικ τώρα; Αν του είχε συμβεί κάτι; Σε ξένη χώρα βρίσκονταν! Οτιδήποτε μπορούσε να πήγαινε στραβά!

Πανικοβλήθηκε. Άρχισε να ιδρώνει, παρότι ο κλιματισμός εξασφάλιζε δροσερή θερμοκρασία στο δωμάτιο. Έχωσε το χέρι στην τσέπη του για να βγάλει τα ηρεμιστικά, όταν άκουσε την πόρτα να ανοίγει. Σήκωσε το βλέμμα και αντίκρισε τον Φρέδερικ. Στο τσακ συγκράτησε τον εαυτό του να μην τρέξει καταπάνω του και να τον αγκαλιάσει.

«Ξύπνησες, υπναρά;»

«Φρέδερικ!»

«Ναι, εγώ ολόκληρος», χαμογέλασε εκείνος.

«Συγγνώμη, ήμουν πτώμα!»

«Δεν πειράζει. Καλά έκανες. Το χρειαζόσουν».

Ο Φρέδερικ πλησίασε και τον φίλησε απαλά.

«Είσαι καλύτερα;»

«Ναι, ναι. Πολύ». Ξαφνικά ο Όε συνειδητοποίησε ότι πεινούσε ελεεινά.

«Πεινάω!»

«Αυτό θα σε ρωτούσα. Κοιμάσαι σχεδόν ένα εικοσάωρο. Μισό να πάω τουαλέτα και πάμε για φαΐ. Είναι καταπληκτικό το νησί!» φώναξε μέσα από το μπάνιο.

Ο Όε δεν είπε τίποτα. Τα δάχτυλά του έσφιγγαν και ξέσφιγγαν τα ηρεμιστικά στην τσέπη του παντελονιού του.

«Και δεν το λένε Κιριμπάτι οι ντόπιοι. Κιρίμπας το προφέρουν», είπε ο Φρέδερικ βγαίνοντας. «Βασικά το λένε Γκίλμπερτς, αλλά στη γλώσσα τους το Γκίλμπερτς προφέρεται Κιρίμπας. Παράξενο, ε; Έτοιμος;»

Ο Όε κατένευσε χωρίς ν' ακούει πραγματικά.

Είτε τα έλεγαν Κιρίμπας είτε Κιριμπάτι, τα νησιά του συμπλέγματος βούλιαζαν. Παρόλ' αυτά, αποδείχτηκαν σωσίβιο για τη σχέση τους. Οι πρώτες πέντε μέρες των διακοπών τους ήταν σχεδόν ονειρικές. Περνούσαν ώρες χαλαρώνοντας στις μαγευτικές παραλίες, έκαναν εκδρομές με αεροπλάνο και φεριμπότ σε άλλα νησιά, δοκίμαζαν εξωτικά φρούτα και φαγητά, ανακάλυπταν ένα διαφορετικό κόσμο... Το σημαντικότερο ήταν πως τα έκαναν όλα μαζί.

Ένα μεσημέρι, στο αεροδρόμιο του νησιού όπου περίμεναν ένα αεροπλάνο να τους πάει αλλού, ο Όε κλείστηκε στην τουαλέτα κι έβαλε τα κλάματα από ανακούφιση κι ευγνωμοσύνη για την ανέλπιστη αυτή εξέλιξη. Δεν τολμούσε να πιστέψει ότι επιτέλους η φερόμνη είχε πιάσει και στον Φρέδερικ. Μα ήταν τόσο ευτυχισμένοι! Χάζευαν αγκαλιά το ηλιοβασίλεμα από τη βεράντα τους, πειράζονταν, έκαναν παθιασμένο έρωτα κι ύστερα αποκοιμιόντουσαν σαν μωρά ο ένας στην αγκαλιά του άλλου... Πώς ήταν δυνατό, αν δεν ήταν κι ο Φρέδερικ ερωτευμένος μαζί του; Μήπως ήταν θέμα

κλίματος; Παραλογιζόταν, το ήξερε, αλλά έπρεπε να πιαστεί από κάπου.

Την έκτη μέρα πήγαν να μείνουν σ' ένα άλλο νησί του συμπλέγματος, το Κιριτιμάτι, που σήμαινε «Christmas Island» στην ντόπια γλώσσα. Στο αεροπλάνο ο Φρέδερικ αποκοιμήθηκε. Ο Όε κοιτούσε από το παράθυρο το σουρεαλιστικό γαλάζιο του ωκεανού· οι απόλες έμοιαζαν με επίγειο παράδεισο.

Για μένα ο μοναδικός παράδεισος βρίσκεται δίπλα μου, σκέφτηκε και κοίταξε το σύντροφό του.

Συνειδητοποίησε ότι δεν ήθελε τίποτε άλλο. Το μόνο που τον ένοιαζε ήταν να είναι έτσι αγαπημένοι με τον Φρέδερικ του. Τίποτε άλλο. Αν τους παρατούσαν σ' ένα από αυτά τα ακατοίκητα νησιά και του έλεγαν ότι δε θα είχαν επαφή ποτέ ξανά με άλλον άνθρωπο, ειλικρινά δε θα τον πείραζε. Κι όχι επειδή το Κιρίμπας ήταν ένας τροπικός παράδεισος· και στη μέση του πουθενά, στους πάγους της Λαπωνίας ή σε κάνα ξεχασμένο σκατοχώρι της δυτικής Γιουτλάνδης, εκεί που φυσούσε ανελέητα 365 μέρες το χρόνο, να τους παρατούσαν δε θα τον πείραζε.

Ατενίζοντας το απέραντο γαλάζιο, ο Όε συνειδητοποίησε ότι αδιαφορούσε και για τη δουλειά και για τη σταδιοδρομία του και για τα λεφτά και για όλα. Το μόνο που ήθελε ήταν να μπορεί να κοιτάζει κάθε μέρα το πρόσωπο του Φρέδερικ όταν κοιμόταν. Αυτό έκανε. Ξαγρυπνούσε και καθόταν και κοίταζε τον άντρα του να κοιμάται. Ήταν η μόνη ώρα που μπορούσε να το κάνει χωρίς να ενοχλείται ο Φρέδερικ.

Τι αλλόκοτο πράγμα που 'ναι ο έρωτας, συλλογί-

στηκε. Καταργεί κάθε λογική, σαν ιός που εισβάλλει στον εγκέφαλο και κλείνει όλα τα συστήματα. Ήταν έτσι, άραγε, όταν πρωτογνωρίστηκαν πριν από δεκαοκτώ χρόνια; Δε θυμόταν. Ίσως ο αμοιβαίος έρωτας να συνοδεύεται από πιο ήπιες αντιδράσεις, αφού εκπληρώνονται οι ανάγκες και των δύο. Ο μονόπλευρος έρωτας, όμως, είναι σαν πεινασμένο θηρίο: αν δεν καταβροχθίσει το αντικείμενο του πόθου του, δεν ησυχάζει.

Έκανε μια νοητική σημείωση να ξεκινήσει πειράματα στο ινστιτούτο για την εγκεφαλική λειτουργία των ερωτευμένων ζευγαριών. Απ' όσο ήξερε, είχαν ξαναγίνει παρόμοιες έρευνες. Θα έκαναν εγκεφαλογραφήματα στους ερωτευμένους όταν βρίσκονταν κοντά στο ταίρι τους και όταν είχαν καιρό να το δουν. Ίσως προέκυπτε κάτι.

Το Κιριτιμάτι ήταν ακόμα πιο όμορφο, αν αυτό ήταν δυνατό. Σ' αυτό το νησί θα παρέμεναν τις τελευταίες τέσσερις μέρες των διακοπών τους, προτού ξεκινήσουν το πολύωρο ταξίδι της επιστροφής.

Το ξενοδοχείο αποτελούταν από καλύβες πάνω στην παραλία κι ένα μικρό κτίριο που λειτουργούσε ως χώρος υποδοχής, μπαρ και αποθήκες. Την επομένη σχεδίαζαν να κάνουν υποβρύχια κατάδυση, αλλά σήμερα θα περνούσαν τη μέρα τους χαλαρά. Είχαν κάνει πολλά τις τελευταίες μέρες και ένιωθαν κι οι δυο κουρασμένοι. Κάθισαν στην αμμουδιά έξω από το μπαρ του ξενοδοχείου και παρήγγειλαν μαργαρίτες. Ο Φρέδερικ

διάβαζε ένα από τα μυθιστορήματα που είχε φέρει μαζί του. Ο Όε αρκούταν ν' απενίξει τον ωκεανό ή να κοιτάζει το σύντροφό του.

«Παιδί μου, σταμάτα να με κοιτάξεις! Λες και μ' έχεις βάλει στο μικροσκόπιο!»

«Σόρι».

Ευτυχώς δεν τον μάλωσε τόσο έντονα όσο άλλες φορές. Λες *όντως να έχει πιάσει η φερομόνη; αναρωτήθηκε ξανά ο Όε και πίεσε τον εαυτό του να πάψει να τον χαζεύει.*

Παρήγγειλαν κι άλλες μαργαρίτες. Ήταν τόσο γαλήνια εδώ δίπλα στον ωκεανό με τα ποτά τους. Ο Όε πείστηκε ότι τελικά η υπερενισχυμένη φερομόνη είχε αποτελέσματα στον άντρα του. Αδύναμα μεν, αλλά ορατά. Χάρηκε. Χάρηκε επίσης που είχε αποφασίσει να κόψει τα ηρεμιστικά. Την προηγούμενη μέρα δεν είχε πάρει. Σήμερα θα έπαιρνε ένα το βράδυ και το επόμενο μετά από δύο μέρες. Η αποχή, παρότι σταδιακή, του δημιουργούσε ταραχή, αλλά κατάφερνε και την έλεγχε.

Ο Φρέδερικ τινάχτηκε από το κουνούνισμα του κινητού του. Είχε να χτυπήσει από την ημέρα που έφτασαν. Απάντησε σηκώνοντας τα φρύδια με απορία.

«Μισό λεπτό», είπε και έδωσε το κινητό στον Όε. «Για σένα είναι».

Ήταν σειρά του Όε ν' απορήσει.

«Από τη δουλειά σου».

Στο τηλέφωνο ήταν η Μπέταν Γιόζεφσον, η ψυχολόγος που ήταν επικεφαλής στην ψυχολογική παρακολούθηση της κλινικής δοκιμής. Ο Όε είχε παραπέμψει τα ζευγάρια που τον ενδιέφεραν στην ψυχολόγο και στο

σύμβουλο ψυχικής υγείας της κλινικής δοκιμής για διερευνητικές και υποστηρικτικές συνεδρίες όσο θα έλειπε.

Ο Όε είχε συμπαθήσει από την πρώτη στιγμή τη Σουηδέζα γιατρό, σε βαθμό που παραλίγο να της ζητήσει να κάνουν μαζί κάποιες συνεδρίες. Δεν τολμούσε όμως ν' αποκαλύψει ότι είχε κάνει το πείραμα στον εαυτό του.

«Μπέταν. Πώς πάει;»

«Γεια σου, Όγκε», είπε με τη σουηδική προφορά της. «Προσπαθώ να σε πάρω από χτες, αλλά το κινητό σου είναι μονίμως κλειστό».

«Έχει μείνει από μπαταρία εδώ και μέρες. Συγγνώμη. Συμβαίνει κάτι;»

«Νομίζω ότι μάλλον έχω μια πρώτη απάντηση στο ερώτημα που μας βασανίζει εδώ και μήνες», είπε μπαίνοντας κατευθείαν στο θέμα. «Γιατί σε κάποια ζευγάρια μόνο ο ένας σύντροφος ανταποκρίθηκε στην ερωτική φερομόνη του ταιριού του κι όχι ο άλλος».

Ο Όε κράτησε την αναπνοή του. Ξαφνικά όλα εξαφανίστηκαν από γύρω του· τα μόνα που υπήρχαν ήταν το κινητό στο αυτί του κι η τραγουδιστή φωνή της Μπέταν.

«Όγκε; Εμπρός;»

«Εδώ είμαι. Ακούω».

«Η έρευνα βρίσκεται ακόμα σε προκαταρκτικό στάδιο, αλλά νομίζω ότι τα αποτελέσματα εξηγούν ικανοποιητικά το φαινόμενο. Ή έστω εν μέρει».

Ήθελε να της πει να μη χρονοτριβεί άλλο και να του τα πει. Ήθελε να της ζητήσει να μην του πει τίποτα, γιατί μπορεί να ήταν κάτι οριστικό και αμετάκλητο.

«Στις ατομικές συνεδρίες που κάναμε με τα ζευγάρια επικεντρωθήκαμε κυρίως στα ταιρία που δεν ανταποκρίθηκαν στη φερομόνη», συνέχισε η ψυχολόγος. «Μια γυναίκα, η... Σίγριδ... εεε».

«Σίγριδ Γέσπεσεν», είπε βιαστικά ο Όε.

«Ναι, αυτή. Σε μία από τις συνεδρίες μαζί της μας είπε κάτι που μας κίνησε την περιέργεια. Όπως ξέρεις, ο άντρας της την ξαναερωτεύτηκε και της ασκεί φοβερές πιέσεις. Η γυναίκα έχει φτάσει στα όρια της αντοχής της. Σκέφτεται να φύγει από το σπίτι τους, γιατί δεν μπορεί να δουλέψει με τον άντρα της ν' απαιτεί όλο της το χρόνο. Το ίδιο συνέβη και στους υπόλοιπους. Α, παρεμπιπτόντως, άλλα τέσσερα ζευγάρια χώρισαν στο διάστημα που λείπεις. Τους ερωτευμένους συντρόφους τους νοσηλεύουμε προληπτικά, από φόβο μήπως προσπαθήσουν να βάλουν τέλος στη ζωή τους».

«Μου έλεγες για τη Σίγριδ Γέσπεσεν», τη διέκοψε ο Όε ανυπόμονα.

«Ναι, θα συνεχίσω. Λοιπόν, η Γέσπεσεν βρίσκεται σε μεγάλη συναισθηματική ταραχή. Της είναι φοβερά επώδυνο να σκέφτεται να χωρίσει από τον άντρα με τον οποίο συζεί εδώ και...» σταμάτησε και ακούστηκαν χαρτιά που θρούζαν «... τριάντα τέσσερα χρόνια. Κάναμε αρκετές συνεδρίες μαζί της και σε μία από αυτές είπε κάτι που μας έβαλε σε σκέψεις».

Τι, Μπέταν; Τι;

«Δεν ήταν ποτέ ερωτευμένη μαζί του», είπε η Μπέταν. «Το αποκάλυψε κλαίγοντας. Ο σύμβουλος τη ρώτησε τι εννοούσε, κι η Σίγριδ είπε ότι ποτέ δεν ερωτεύτηκε τον άντρα της. Τον αγαπά βαθιά, αλλά δεν

έμεινε μαζί του από έρωτα. Κάτσε να σου διαβάσω ένα απόσπασμα από το απομαγνητοφωνημένο κείμενο:

Ο Βίγκο ήταν μοναδικός. Δεν είχα ξαναγνωρίσει άντρα σαν κι αυτόν. Με συνεπήρε. Το πνεύμα του, οι απόψεις του για τη ζωή, η βαθιά ανθρωπιά του. Κι απίστευτα γοητευτικός! Κοντά του ένιωθα άλλος άνθρωπος, ο άνθρωπος που ήθελα να γίνω. Τον θαύμαζα, τον εκτιμούσα, τον λάτρευσα. Και πολύ γρήγορα τον αγάπησα. Αλλά δεν τον ερωτεύτηκα. (ρουθουνίσματα) Ποτέ δεν τον ερωτεύτηκα. Και μη με ρωτάς πώς το ξέρω. Το ξέρω! Είχα ξαναερωτευτεί – ήμουν είκοσι οκτώ χρόνων όταν γνωριστήκαμε. Είχα κι άλλες εμπειρίες, έρωτες τρελούς, να μην ξέρω τι μου γίνεται, να θέλω διαβολεμένα τον άλλον κι ας μου έκανε κακό. Όχι, όχι, με τον Βίγκο δεν ήταν έρωτας. Ήταν πολλά άλλα πράγματα, αλλά δεν ήταν έρωτας. Στην αρχή φοβήθηκα ότι χωρίς έρωτα θα μου περνούσαν όλα τ' άλλα και γρήγορα θα τον άφηνα. Να όμως που δε μου πέρασαν! Είμαστε μαζί τριάντα τέσσερα χρόνια! Όχι μόνο δε μου πέρασαν, αλλά δυνάμωσαν. Τον εκτιμώ και τον θαυμάζω περισσότερο από ποτέ. Και τον αγαπώ μ' όλη μου την ψυχή! Αλλά δεν είμαι ερωτευμένη μαζί του. Γι' αυτό αποφάσισα να συμμετάσχω σ' αυτή την καταραμένη έρευνα. Γιατί ήθελα να του δώσω... (λυγμοί)... ήθελα να του δώσω λίγο απ' τον έρωτα που μου έδωσε εκείνος όλα αυτά τα χρόνια.

Ο Όε είχε μείνει άφωνος.

«Φυσικά, ο σύμβουλος μπήκε σε υποψίες», συνέχισε η Μπέταν με επαγγελματικό ύφος.

«Είδε κι άλλους συμμετέχοντες και τους έκανε διερευνητικές ερωτήσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Δύο γυναίκες παραδέχτηκαν ότι δεν ήταν ποτέ ερωτευμένες με το σύντροφό τους. Καταλαβαίνεις ότι το θέμα είναι πολύ ευαίσθητο. Δύσκολα θα παραδεχτεί κάποιος ότι δεν ερωτεύτηκε ποτέ τον άνθρωπο με τον οποίο συμμετείχε σ' ένα πείραμα για να επανενεργοποιήσει τον έρωτά του. Όγκε;»

«Ακούω».

«Σήμερα έγινε μια άλλη συνεδρία που μου επιβεβαίωσε ότι κατά πάσα πιθανότητα έχουμε βρει την αιτία, τουλάχιστον για κάποια από τα ζευγάρια, αν όχι για όλα. Έκανα εγώ προσωπικά ατομικές συνεδρίες με τα τζάρια ενός από τα δικά σου ζευγάρια. Τον Χένινγκ».

«Χένινγκ Ένερσεν και Μάγκνους Κναπ», είπε ο Όε.

«Ακριβώς. Όπως ξέρεις, κανένας από τους δύο δεν ανταποκρίθηκε στη φερομόνη του άλλου. Χρειάστηκε να γίνω αρκετά παρεμβατική, σχεδόν πιεστική. Άκου τι είπε ο Μάγκνους. Θα σου βάλω την κασέτα, γιατί δεν έχει γίνει ακόμα απομαγνητοφώνηση:

«Ήταν λάθος που συμμετείχαμε σ' αυτό το πείραμα. Ήμουν ηλίθιος. Αφού μέσα μου ήξερα την αλήθεια. Γιατί τον άφησα να με πείσει;»

«Ποια αλήθεια;»

«Γνώρισα τον Χένινγκ σε μια πολύ άσχημη φάση της ζωής μου. Μόλις είχα χωρίσει. Δεν ήταν όμως απ' τους συνηθισμένους χωρισμούς. Ο... σύντροφός μου, ο Ούβε...» (μεγάλη παύση)

«Πάρε όσο χρόνο θέλεις.»

«Ο Ούβε με... κακοποιούσε. Με χτυπούσε. Μια φορά με πέταξε απ' τις σκάλες. Έμεινα ένα μήνα στο νοσοκομείο, είχα πάθει διάσειση, είχα σπάσει και τα δυο μου χέρια. Έτρεμα να ξαναγυρίσω σπίτι. Εκείνος ζητούσε συγγνώμη, μου υποσχόταν ότι δε θα το ξανάκανε, κάθε φορά τα ίδια έλεγε. Κανόνισα με μια φίλη μου να φύγω κρυφά απ' το νοσοκομείο. Ήξερα φυσικά ότι θα με έψαχνε, οπότε έφυγα από τη Βρέμη. Από τη Γερμανία. Για να μην μπορέσει να με βρει. Πήγα στο εξοχικό των γονιών της φίλης μου, στο νησί Λόλαν στη νότια Δανία, μέχρι να συνέλθω και να δω τι θα κάνω. Εκεί γνώρισα τον Χένινγκ. (γελάκι) Πώς να σ' τον περιγράψω... Δεν μπορείς να φανταστείς τι γλυκός και περιποιητικός που ήταν! Η νύχτα με τη μέρα! Κανείς δε μου είχε φερθεί τόσο καλά στη ζωή μου. (παύση) Ήμουν είκοσι τριών χρόνων. Δεν είχα λόγο να γυρίσω στη Γερμανία. Αποφάσισα να μείνω μαζί του, όταν μου το πρότεινε. Ο Χένινγκ ήταν ο άντρας που πάντα ήθελα. Δεν ήταν ούτε σαν τον Ούβε ούτε σαν τον πατέρα μου, που κι αυτός ε... ας πούμε ότι σήκωνε εύκολα χέρι πάνω μου. Ο Χένινγκ μ' αγαπούσε! Κι εγώ τον αγαπούσα. Αλλά... αλλά δεν ήταν έρωτας.

«Δε θα τον αφήσω ποτέ. Δε με νοιάζει που δεν τον ερωτεύτηκα, τι σημαίνει έρωτας στο κάτω κάτω; Το σημαντικό είναι ότι αγαπιόμαστε, σεβόμαστε ο ένας τον άλλο. Είμαστε οικογένεια! Μου αρκούσε ο δικός του έρωτας για μένα. Δεν ήταν λάθος αυτό που έκανα! Είμαστε είκοσι χρόνια μαζί και δεν το έχω μετανιώσει ούτε μια στιγμή!»

Η Μπέταν έκλεισε το κασετόφωνο.

«Το παράξενο είναι πως ούτε ο σύντροφός του, ο Χένινγκ, τον ερωτεύτηκε στ' αλήθεια. Αυτή τη στιγμή δεν έχω την κασέτα στα χέρια μου, γιατί είναι στη γραμματεία για απομαγνητοφώνηση, αλλά θυμάμαι τι μου είπε: Ένωθε ότι βρισκόταν σε συναισθηματικό αδιέξοδο με τους άντρες που έμπλεκε μέχρι τότε. Όταν γνώρισε τον Μάγκνους, του άρεσε ο ήρεμος χαρακτήρας του. Ήταν λες και γνώριζε ένα πληγωμένο ζώακι. Ήθελε να τον φροντίσει, ν' απαλύνει τον πόνο από τη βία που είχε εισπράξει απ' τον πατέρα του κι ύστερα από εκείνο τον γκόμενο. Τον εκτίμησε για το θάρρος που είχε να ξεφύγει από το γεμάτο κακοποίηση παρελθόν του. Περνούσαν καλά μαζί, χωρίς συναισθηματικές εξάρσεις ή τσακωμούς. Το να συζητήσουν ήταν ό,τι πιο φυσικό. Ο Χένινγκ είχε δει σε τι γκρεμούς οδηγούσαν οι έρωτες. Προτιμούσε την αίσθηση ασφάλειας και ηρεμίας που ένιωθε πλάι στον Μάγκνους. Στην έρευνα συμμετείχε επειδή ήθελε να προσθέσει το μοναδικό στοιχείο που έλειπε από τη σχεδόν τέλεια συμβίωσή τους: τον έρωτα».

Ασυναίσθητα, ο Όε είχε κατεβάσει όλη τη δεύτερη μαργαρίτα όση ώρα άκουγε. Ένωθε τη ζάχαρη στα δόντια του· τη θερμότητα του κινητού στο αυτί του· το απαλό αεράκι που ταλαιπωρούσε τις τρίχες του μπράτσου του.

«Όγκε, νομίζω ότι βρήκαμε κάτι σημαντικό. Θα συνεχίσουμε φυσικά τις συνεδρίες και με τ' άλλα ζευγάρια, αλλά νομίζω ότι ο λόγος που σε κάποιους ανθρώπους δεν είχε αποτελέσματα η ερωτική φερομόνη του

συντρόφου τους ήταν επειδή ποτέ δεν τον ερωτεύτηκαν. Με άλλα λόγια, η φερομόνη, ενισχυμένη ή απλή, ήταν η λάθος φερομόνη, αν μπορούμε να το πούμε έτσι. Δεν μπορείς να ζωντανέψεις κάτι που δεν υπήρξε ποτέ».

Ο Όε ξεροκατάπιε. Σήκωσε το ποτήρι του να πει, αλλά ήταν άδειο.

«Απ' την άλλη», συνέχισε η ψυχολόγος, με ύφος λιγότερο επαγγελματικό και πιο εκμυστηρευτικό, «μ' έβαλε σε σκέψεις αυτή η ανακάλυψη. Έχει τόση σημασία ο έρωτας τελικά για το αν μια σχέση αντέχει στο χρόνο;»

Died In Your Arms Tonight

Την άκουγε χωρίς να την ακούει. Δεν μπορούσε να επεξεργαστεί αυτά που του έλεγε η συνάδελφός του.

«Θα σε ενημερώσω μόλις έχω περισσότερες εξελίξεις», είπε η Μπέταν. «Εσύ περνάς καλά εκεί; Πού είπαμε ότι είσαι;»

«Κιρι...» δε βγήκε η φωνή του. Καθάρισε το λαιμό του και το ξανάπε. «Κιριμπάτι. Στο Νότιο Ειρηνικό. Ναι, καλά περνάω. Θα με βρεις στο τηλέφωνο του συζύγου μου».

«Τα λέμε, Όγκε».

Ό Όε ακούμπησε το κινητό στο τραπεζάκι, πλάι στο άδειο ποτήρι του.

Ο Φρέδερικ άφησε το βιβλίο του και κοίταξε τον Όε με ανησυχία:

«Έγινε κάτι σοβαρό;»

Ό Όε δεν απάντησε. Οι πληροφορίες παραήταν πολλές, το κεφάλι του βούιζε. Κοίταξε τριγύρω κι έκανε νόημα στη σερβιτόρα να φέρει άλλες δύο μαργαρίτες.

«Τι έγινε;» ξαναρώτησε ο Φρέδερικ.

«Η δοκιμή...» ψέλλισε ο Όε.

«Η δοκιμή τι;»

«Τίποτα, κάποια συγκεχυμένα αποτελέσματα», είπε

ο Όε. Έψαξε να βρει τα ηρεμιστικά του στις τσέπες, αλλά θυμήθηκε ότι δεν τα είχε μαζί του. Ταράχτηκε.

«Εσύ έχεις χλομάσει», επέμεινε ο Φρέδερικ. «Διακόπηκε η χρηματοδότηση;» Ήξερε ότι όλοι οι ερευνητές στο ινστιτούτο είχαν μόνιμη ανησυχία για τη χρηματοδότηση της δουλειάς τους.

«Όχι, τίποτα τέτοιο. Απλώς κάτι απρόσμενα ενδιάμεσα πορίσματα που δεν τα καταλαβαίνουμε», προσπάθησε να κλείσει την κουβέντα ο Όε. Χρειαζόταν τα χάπια του επειγόντως!

Έφτασαν οι μαργαρίτες τους κι εκείνος άρπαξε το ποτήρι με το που το άφησε η σερβιτόρα στο τραπέζι. Ήπιε τρεις απανωτές γουλιές.

Αισθανόταν τον Φρέδερικ να τον κοιτάζει με ανησυχία. Δεν το άντεχε. Χρειαζόταν να σκεφτεί. Να κατανοήσει αυτά που ανακάλυψαν οι ψυχολόγοι. Ήπιε μια γουλιά ακόμη και σηκώθηκε. Ζαλιζόταν.

«Πάω να περπατήσω λιγάκι», είπε. «Να σκεφτώ για την έρευνα».

«Θέλεις να 'ρθω;» ρώτησε ο Φρέδερικ.

«Όχι, όχι. Εσύ κάτσε εδώ. Απλώς χρειάζεται να επεξεργαστώ τα στοιχεία».

Ο Φρέδερικ θορυβήθηκε. Κάτι έτρεχε, αλλά δεν επέμεινε. Ήξερε ότι ο σύντροφός του έπαιρνε ηρεμιστικά, τα είχε δει στη βαλίτσα του, και ανησυχούσε. Σκεφτόταν να του μιλήσει, αλλά τις τελευταίες μέρες ο Όε φαινόταν καλύτερα απ' ό,τι εδώ και μήνες. Δεν ήταν τόσο αγχωμένος, συνέχεια στην μπρίζα. Πιθανότατα οφειλόταν και στο φανταστικό μέρος όπου βρισκόνταν. Τελικά υπήρχαν όντως τέτοια τοπία στον κόσμο, δεν ήταν

μόνο αφίσες ή εξώφυλλα περιοδικών. Εξίσου υπαρκτή ήταν κι η φτώχεια, βέβαια, κι ο Φρέδερικ θυμήθηκε το λόγο που δεν του άρεσε να πηγαίνει διακοπές σε τριτοκοσμικές χώρες· τον ενοχλούσε να διασκεδάζει δίπλα στις κακουχίες των άλλων. Αν παρέβλεπε αυτό, το νησί ήταν μαγευτικό, περνούσαν τέλεια και χαιρόταν που έβλεπε τον Όε καλύτερα.

Κατά κάποιον τρόπο, ήταν σαν τον πρώτο καιρό της σχέσης τους. Αν εξαιρούσε την παραφροσύνη που είχε πιάσει το σύντροφό του τους τελευταίους μήνες, είχαν πράγματα να πουν, δε βαριόταν ο ένας την παρέα του άλλου ακόμα και μετά από τόσα χρόνια έγγαμου βίου. Υποσχέθηκε στον εαυτό του να μην αφήσει τη ρουτίνα να τους ρουφήξει όταν επιστρέψουν.

Ο Όε έφυγε προς την παραλία. Το μυαλό του δε λειτουργούσε. Σαν να είχε μπει στο μηχανισμό του εγκεφάλου του ένας κόκκος άμμου από αυτή την εξωπραγματική παραλία και τα γρανάζια είχαν πάψει να γυρίζουν.

Θα φταίνε οι τρεις μαργαρίτες που ήπια απανωτά, δικαιολογήθηκε. Περπάτησε τρεκλίζοντας στην ατέλειωτη ακτή. Στο μυαλό του έρχονταν σκόρπιες φράσεις: «Μου αρκούσε ο δικός του έρωτας για μένα». «Ποτέ δεν τον ερωτεύτηκα».

Άξαφνα σταμάτησε σαν να μαρμάρωσε. Έκανε μεταβολή και γύρισε πίσω τρέχοντας. Ο Φρέδερικ καθόταν ακόμη στο μπαρ και σιγόπινε τη μαργαρίτα του. Σήκωσε το βλέμμα του και πήγε να χαμογελάσει, αλλά είδε τον άντρα του ιδρωμένο και αλαφιασμένο.

«Όε;»

«Μ' αγαπάς; Όχι, όχι. Θέλω να πω, είσαι ερωτευμένος μαζί μου; Ήσουν ποτέ; Όταν γνωριστήκαμε;»

Είχε σκύψει πάνω από τον Φρέδερικ, εγγλωβίζοντάς τον στην καρέκλα, με τα χέρια του ακουμπισμένα στα μπράτσα της. Ο Φρέδερικ τραβήχτηκε πίσω όσο μπορούσε.

«Όε, τι έπαθες; Τι ερωτήσεις είναι αυτές;»

«Απάντησέ μου!» του φώναξε.

Ο Φρέδερικ κοίταξε τριγύρω τον κόσμο που είχε γυρίσει προς το μέρος τους. Χάρηκε που μιλούσαν στα δανέζικα κι ήταν απίθανο να τους καταλάβουν.

«Ναι», είπε απλώς.

«Τι ναι;» φώναξε ο Όε.

«Ναι, σ' αγαπώ. Το ξέρεις. Κάθισε τώρα να ηρεμήσεις. Έτρεχες;»

«Όχι, όχι, όχι!» Ο Όε σηκώθηκε και σκούπισε το μέτωπό του με το χέρι του. Φαινόταν σε απόγνωση.

«Το ξέρω ότι μ' αγαπάς, γαμώ το κέρατό μου, το ξέρω! Αλλά ήσουν ποτέ ερωτευμένος μαζί μου; Ερωτευμένος;»

Ο Φρέδερικ δεν απάντησε. Για αρκετή ώρα έμειναν να αναμετριοούνται με τα μάτια.

«Τι σημασία έχει;» είπε σιγανά.

Ο Όε έκανε πίσω το κεφάλι του και ένας βόγκος σαν κραυγή βγήκε απ' το λαρύγγι του.

Ο Φρέδερικ σηκώθηκε κι αυτός όρθιος.

«Με τρομάζεις! Τι έγινε;»

«Πώς; Πώς έγινε; Πώς μπόρεσες;» Τα μάτια του είχαν βουρκώσει.

Ο Φρέδερικ τον έπιασε από τους ώμους, αλλά ο Όε τινάχτηκε.

«Από οίκο έμεινες μαζί μου; Από βόλεμα; Από συνήθεια;»

Ο Φρέδερικ έκανε κάτι που δεν είχε κάνει ποτέ στη ζωή του σε άλλο άνθρωπο. Σήκωσε το χέρι του και τον χαστούκισε. Αμέσως μετά έκανε μεταβολή κι έφυγε με γρήγορο βήμα.

Τι παράξενη αίσθηση, σκέφτηκε ο Όε, αγγίζοντας το μάγουλό του. Δεν τον είχε χαστουκίσει ποτέ κανείς. Ήταν μια άλλη χώρα. Ξεροκατάπια. Ένωθε τα βλέμματα όλων στραμμένα πάνω του. Πήγε στη ρεσεψιόν με αργά βήματα, με το χέρι του ακόμα ακουμπισμένο στο αριστερό του μάγουλο. Διέσχισε το μικρό σαλόνι και βγήκε έξω. Ένας στενός δρόμος φιδογύριζε ανάμεσα στις φοινικίες. Ένα πουλμανάκι φορτωμένο κόσμο πέρασε από μπροστά τρέχοντας. Συνέχισε να περπατά. Ο ήλιος ήταν χαμηλά και έπεφτε ίσια πάνω του, τυφλώνοντάς τον. Φυσούσε ένα ευχάριστο αεράκι. Το μάγουλό του ακόμα τον έτσουζε.

Ο Φρέδερικ δεν τον είχε ερωτευτεί ποτέ! Ζούσε δεκαοκτώ χρόνια μ' έναν άνθρωπο που δεν τον είχε ερωτευτεί ποτέ.

Ζαλιζόταν, αλλά συνέχισε να περπατά. Πού και πού τρέκλιζε. Ένα αυτοκίνητο του κόρναρε καθώς τον προσπερνούσε. Ασυναίσθητα ο Όε έκανε πιο πολύ στ' αριστερά, μακριά από το διάζωμα.

Ήθελε να γελάσει. Έπρεπε να γελάσει. Η κατάστασή του ήταν κωμικοτραγική! Είχε χαλάσει ένα γάμο δεκαοκτώ ετών για ν' αναθερμάνει έναν έρωτα που

δεν υπήρξε ποτέ. Είχε εθιστεί στα ηρεμιστικά, είχε καταστρέψει το στομάχι του –ήταν βέβαιος ότι οι σουβλιές που ένωθε κάθε τόσο ήταν αρχή έλκους– και είχε αποξενωθεί από το σύντροφό του κυνηγώντας κάτι που δεν υπήρχε. Και που ήταν αδύνατο να υπάρξει! Και που θα σταματούσε έτσι κι αλλιώς, γιατί ποιος θα άντεχε να συζεί με κάποιον τόσο φορτικό;

Ένωσε ένα χέρι να του γραπώνει τον ώμο και να τον γυρίζει απότομα.

«Όε!»

Ήταν ο Φρέδερικ, λαχανιασμένος.

«Πού πας;»

Ο Όε κούνησε το κεφάλι του.

«Πώς μπόρεσες να μου πεις τέτοια πράγματα;» φώναζε ο Φρέδερικ.

Πρέπει να πω κάτι.

«Δεν μπορείς να φανταστείς πόσο με πλήγωσαν αυτά που είπες. Ούτε όταν πηδιόσουν με άλλους δεν είχα πληγωθεί τόσο πολύ. Ξέρεις γιατί; Γιατί ήξερα ότι εμένα αγαπούσες! Με τους άλλους ήταν σκέτο σεξ, ένα ξεκαύλωμα των δεκαπέντε λεπτών. Και τον άλλο, το μάλακα τον Πιοτρ που καψουρεύτηκες, μη νομίζεις ότι δεν τα ξέρω, όλα τα ήξερα, δε με πείραξε, όχι σοβαρά. Θέλεις να μάθεις γιατί; Γιατί ήξερα ότι αυτό που είχαμε ήταν πιο δυνατό! Ήταν ιερό! Κι εσύ τώρα με κατηγορείς ότι ήμουν μαζί σου από συνήθεια; Από οίκτο; Πώς μπορείς;»

Προς το τέλος μιλούσε πολύ σιγανά. Στα μάτια του κυλούσαν δάκρυα.

«Μου 'χεις πει ψέματα πολλές φορές. Σχεδόν το δια-

σκέδαζα, γιατί ήσουν ανοιχτό βιβλίο. Να σου πω κάτι; Ήξερα πως μου λες ψέματα και καταλάβαινες ότι το ξέρω. Ήταν κάτι σαν παιχνίδι μεταξύ μας. Ξέρω λοιπόν ότι χρησιμοποίησες αυτή τη φερομόνη που έφτιαξε εκείνη η κωλο-Ελληνίδα. Χωρίς να με ρωτήσεις. Γιατί; Για να μ' ερωτευτείς; Για να σ' ερωτευτώ; Γιατί;»

«Για να μείνουμε μαζί», είπε ο Όε τόσο σιγανά που ίσα που ακούστηκε.

«Μα είμαστε μαζί, ηλίθιε καριόλη! Είμαστε μαζί δεκαοκτώ ολόκληρα χρόνια!»

«Για να είμαστε καλύτερα».

Το κλάμα του Φρέδερικ γύρισε σε νευρικό γέλιο.

«Για να είμαστε καλύτερα; Καλύτερα από τι; Από ποιον; Που όλοι μας ζήλευαν! Για το καλύτερο σκότωσες το καλό! Κι αυτό που είχαμε ήταν πολύ καλό, πάρα πολύ καλό, γαμώ τη σου! Ούτε τα δικά σου ξενοπηδήματα το άγγιζαν ούτε τα δικά μου, ούτε η φθορά του να ζούμε μαζί ούτε τίποτα». Έκλαιγε ξανά.

«Με ρώτησες αν σ' ερωτεύτηκα; Τι σημασία έχει; Αφού κάθε μέρα διάλεγα να είμαι μαζί σου. Αυτό έχει μεγαλύτερη αξία απ' τον έρωτα, ηλίθιε! Και μ' όσους πήγα αυτά τα χρόνια, βασικά την αγάπη μου για σένα επιβεβαίωσα. Ότι η επιλογή που έκανα εκείνο το Φλεβάρη, πριν από δεκαοκτώ γαμημένα χρόνια, ήταν η καλύτερη της ζωής μου!»

«Φρέδερικ;» ψέλλισε ο Όε και τον άγγιξε στο πρόσωπο. Ο Φρέδερικ τραβήχτηκε. Έκανε ένα βήμα πίσω.

«Μία φορά αμφισβήτησα την επιλογή μου να 'μαι μαζί σου. Μόνο μία. Κι έγινε φέτος! Εδώ κι ένα χρόνο με έχεις φέρει στο αμίν με τις μαλακίες σου. Ηλίθιε!

Δεν είμαστε είκοσι χρόνων! Είμαστε άντρες στα πενήντα, ρε πούστη μου! Δεν μπορούμε να γαμιόμαστε και να κοιταζόμαστε στα μάτια όλη μέρα! Για να 'μαστε μαζί πρέπει να 'μαστε και χώρια!»

«Φρέδερικ, συγγνώμη!» είπε και ξαναπροσπάθησε να τον αγγίξει.

Ο Φρέδερικ τον εμπόδισε με μια απότομη κίνηση. Δεν έκλαιγε πια.

«Από οίκτο, ρε μαλάκα; Να 'μαι μαζί σου από οίκτο; Πώς μπόρεσες;»

Ο Όε έκανε ένα βήμα μπροστά για να πάρει το σύντροφό του αγκαλιά. Ο Φρέδερικ, όμως, δεν άντεχε τίποτα εκείνη τη στιγμή. Σήκωσε και τα δυο του χέρια και τον απώθησε με δύναμη. Ο Όε έχασε την ισορροπία του και παραπάτησε.

Ο Φρέδερικ δεν κατάλαβε ποτέ τι ακούστηκε πρώτο: η κόρνα ή ο γδούπος του Όε πάνω στο καπό του διερχόμενου αυτοκινήτου.

Still Loving You

Το Πάσχα ήρθε και πέρασε φέροντας την άνοιξη ή το αντίθετο, δεν είχε σημασία. Αυτό που ένοιαζε την Έλενα και τον Μότεν ήταν ότι είχε περάσει η παγωνιά του χειμώνα και ο ήλιος απαιτούσε ολοένα και μεγαλύτερο μερτικό από τη βροχή και τη μουντάδα.

Το Μάιο το νησί ήταν ένας επίγειος παράδεισος. Ωστόσο ήξεραν πως αν ήθελαν να μείνουν κι άλλο χειμώνα σ' αυτό το σπίτι έπρεπε να κάνουν επισκευές: το ταβάνι στην κουζίνα έσταζε σταθερά, και στην κρεβατοκάμαρά τους ένας μεγάλος λεκές από υγρασία απειλούσε ότι ήταν μόνο θέμα χρόνου πότε θα έβαζαν κουβάδες δίπλα στο κρεβάτι τους.

Είχαν κλείσει δέκα μήνες στο νησί κι εξακολουθούσαν να αισθάνονται το ίδιο όπως όταν είχαν πρωτοέρθει. Η καθημερινότητά τους είχε αλλάξει ελάχιστα. Διάβαζαν, έκαναν πεζοπορίες, έρωτα, μαγείρευαν, έβλεπαν ταινίες, μελετούσαν ελληνικά και δανέζικα. Πού και πού περνούσε ένα βλέμμα ανησυχίας από τα μάτια τους –είναι δυνατό να μας αρκούν αυτά;– αλλά ήταν παροδικό. Τους αρκούσαν.

Είχαν βγει εκτός χρόνου αλλά όχι εκτός πραγματικότητας, η οποία τους θύμιζε την ύπαρξή της με πολύ

πεζούς τρόπους: Κόντευαν να ξεμείνουν από χρήματα. Τα έξοδά τους ήταν λιγοστά, και πάλι όμως σύντομα θ' αναγκάζονταν να βρουν τρόπους για να βγάλουν τα προς το ζην. Η ιδέα του Μότεν να φτιάξουν ένα λαχανόκηπο βοηθούσε στο να μειώσουν τα έξοδα διατροφής. Η Έλενα είχε προτείνει να στήσουν κι ένα κοτέτσι, αν και κανείς από τους δυο τους δεν ήξερε τι θα έκαναν όταν θα έφτανε η ώρα να σφάξουν. Προς το παρόν αρκούσαν στα αβγά.

Έρχονταν στιγμές που τους παραξένευε πόσο λίγο ανησυχούσαν για το μέλλον. Στο κάτω κάτω, το σπίτι όπου έμεναν δεν ήταν δικό τους. Δεν είχαν καμία εγγύηση ότι μπορούσαν να συνεχίσουν να μένουν εκεί. Η Νίνα είχε πει ότι δεν υπήρχε πρόβλημα, αλλά δεν είχε δεσμευτεί ως προς τη μονιμότητα αυτής της λύσης. Σ' ένα από τα τηλεφωνήματα, που είχαν γίνει συχνότερα τον τελευταίο καιρό, ρώτησε την Έλενα για τα επαγγελματικά τους σχέδια.

«Θα παρατήσεις την επιστήμη σου;»

«Δεν ξέρω». Είχε γίνει η αγαπημένη της απάντηση σχεδόν σε όλα τα ερωτήματα που δεν αφορούσαν την κάθε μέρα της με τον Μότεν.

«Τι δεν ξέρεις, παιδί μου; Πώς θα ζήσεις;» Για πρώτη φορά η Νίνα φάνηκε να χάνει την παροιμιώδη αταραξία της.

«Μα ζω καλά».

«Με τι; Με ήλιο, κρασί και τ' αγόρι σου; Δε ζεις σε κομεντί. Θα γυρίσει ο Μότεν στη Δανία; Σε δύο μήνες λήγει η άδεια άνευ αποδοχών. Θα μείνετε στην Ελλάδα; Με τι θ' ασχοληθείτε;»

Οι ερωτήσεις έπεφταν καταιγιστικά πάνω της, μα ήταν λες και η Έλενα είχε αδιαβροχοποιηθεί.

«Δεν ξέρω. Δεν το έχουμε συζητήσει. Μάλλον εδώ θα μείνουμε. Ούτε ο Μότεν ούτε εγώ θέλουμε να γυρίσουμε στην Κοπεγχάγη».

Αυτό δεν ήταν αλήθεια. Δεν το είχαν συζητήσει. Δε συζητούσαν καθόλου για το μέλλον.

Η Νίνα εκνευρίστηκε περισσότερο.

«Ειλικρινά δε σας καταλαβαίνω. Τι έχεις πάθει; Εσύ δεν ήσουν έτσι. Έχεις ολόκληρη καριέρα μπροστά σου. Έκανες μία απ' τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις στην Ιστορία! Θα τα παρατήσεις όλα αυτά για έναν έρωτα; Που αύριο ίσως θα...»

Δε συνέχισε.

Αύριο αυτός ο έρωτας δε «θα». Αυτός ο έρωτας θα συνέχιζε και αύριο και μεθαύριο και νυν και αεί.

Η Νίνα οπισθοχώρησε. Δεν είχε άλλα επιχειρήματα. Ήδη είχε πει πάρα πολλά. Προτού το κλείσει, είπε μόνο το εξής στην ανιψιά της:

«Τουλάχιστον βρείτε κάποιον τρόπο να βγάξετε λίγα χρήματα εκεί στο νησί που απομονωθήκατε».

Αλλά ούτε αυτό έκαναν. Πού και πού περνούσαν ιδέες από το μυαλό τους: Η Έλενα να πιάσει δουλειά στο τοπικό νοσοκομείο ή σε κάποιο μικροβιολογικό εργαστήριο. Ο Μότεν να βελτιώσει τα ελληνικά του, να δώσει ΑΣΕΠ και να προσληφθεί σε σχολείο της Σάμου. Να προσέχει παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ν' ασχοληθούν με βιολογικές καλλιέργειες (σε χωράφια που δεν είχαν). Να δουλέψουν σε κάποιο μπαρ ή εστιατόριο την τουριστική σεζόν. Κάθε φορά όμως αφήναν τις

ιδέες ξεσκέπαστες κι εκείνες ξεθύμαιναν. Την άλλη μέρα συνέχιζαν την καθημερινότητά τους χωρίς έγνοιες.

Κι ο Πατ ανησυχούσε. Είχε φροντίσει γι' αυτό η αδελφή του, το οποίο ήταν από μόνο του ανησυχητικό, γιατί η Νίνα ήταν η ηρεμία προσωποποιημένη.

Πήρε την κόρη του τηλέφωνο αρκετές φορές, στην αρχή κάνοντας γενικές νύξεις για το μέλλον. Όταν είδε ότι αυτή η προσέγγιση δεν έβγαζε πουθενά, τη ρώτησε στα ίσια τι σκόπευαν να κάνουν με το σύντροφό της. Δεν ήξερε, ήταν η απάντηση. Στο τέλος, το μόνο που κατάφερε ο Πατ να σκεφτεί για να τους βοηθήσει ήταν να τους πείσει ν' αγοράσουν μια αγελάδα, για να έχουν γάλα και να φτιάχνουν το δικό τους γιαούρτι και τυρί. Θα τους έδινε εκείνος τα λεφτά για την αγορά.

Το ζευγάρι δέχτηκε με ενθουσιασμό. Τους ακουγόταν ειδυλλιακό. Και θα την αγόραζαν την αγελάδα, αν ο έξω κόσμος δεν επενέβαινε ξανά στον προσωπικό τους πλανήτη.

Το τηλεφώνημα έγινε νωρίς το βράδυ στις 15 Μαΐου. Η Έλενα εξεπλάγη όταν άκουσε τον Χένρικ Κάσπεσεν. Είχε να μιλήσει με τον πρώην συνάδελφό της σχεδόν ένα χρόνο. Δεν ακουγόταν χαρούμενος.

«Πού έγινε αυτό;» αναφώνησε η Έλενα στο κινητό.

«Στο Κιριτι... Κιρικάτι, δεν το έπιασα», επανέλαβε ο Χένρικ. «Ένα τροπικό νησί κάπου στον Ειρηνικό. Μας πήρε ο σύζυγός του και μας ενημέρωσε».

«Είναι καλά;»

«Δεν ξέρουν. Περιμένουν να ξυπνήσει απ' τη νάρκωση».

«Θεέ μου... Πώς έγινε;»

«Ο Φρέδερικ είπε ότι τον χτύπησε αυτοκίνητο έξω απ' το ξενοδοχείο τους. Εγώ δεν είμαι τόσο σίγουρος», είπε ο Χένρικ με νόημα.

Η Έλενα έμεινε εμβρόντητη.

«Τι εννοείς;»

«Εσύ έκανες τη δουλίτσα σου κι έφυγες. Όσο λείπεις, έχουν συμβεί πολλά εδώ. Έξι απόπειρες αυτοκτονίας. Οι δύο πετυχημένες».

«Αυτοκτονίες; Τι εννοείς; Ποιοι;»

«Μα καλά, δε σε ενημέρωνε ο Όε;»

«Εε, όχι, δ-δεν...» Δεν ήξερε τι να απαντήσει. «Ποιοι αυτοκτόνησαν;»

«Κάποιοι απ' τους συμμετέχοντες στην κλινική δοκιμή. Αυτοί που τους έπιασε η φερομόνη αλλά δεν έπιασε το ταίρι τους. Τα παίζουν και αυτοκτονούν».

Η Έλενα πάγωσε.

«Κοίτα, Έλενα, το ξέρω ότι ο Όε έφτιαξε φερομόνες για τον εαυτό του και τον Φρέδερικ. Τον στρίμωξα μια μέρα και μου τα 'πε. Μου είπε και για τα δικά σου πειράματα πίσω από την πλάτη μας».

Η Έλενα δε διέκρινε κατηγορία στη φωνή του· περισσότερο περιπαιχτικός ήταν ο τόνος του. Το θυμόταν αυτό για τον Χένρικ, ποτέ δεν ήξερες πότε αστειευόταν. Συνέχισε:

«Υποθέτω ότι ξέρεις πως η φερομόνη δεν έπιασε στον Φρέδερικ. Ε, μάλλον σάλεψε ο φίλος μας ο Όε». Τώρα ήταν ξεκάθαρο από τη φωνή του ότι δεν αστειευόταν.

«Δεν ήξερα τίποτα για αυτοκτονίες».

«Ακόμα δεν έχει δημοσιοποιηθεί τίποτα. Είναι όλοι υπό στενή παρακολούθηση, οι περισσότεροι νοσηλεύονται μάλιστα. Δύσκολα τα πράγματα για κάποιους. Έξι απόπειρες μέσα σ' ενάμιση μήνα, ρε! Τέλος πάντων, δε σε πήρα μόνο για να σ' ενημερώσω. Σε χρειαζόμαστε εδώ. Τώρα που ο Όε βγήκε εκτός πρέπει να επιστρέψεις».

Τα σοκ ήταν απανωτά.

«Γιατί;» ψέλλισε ανόητα.

«Τι γιατί, ρε Έλενα; Πολύ απλά σε χρειαζόμαστε. Είσαι η μόνη που γνωρίζει αρκετά για το αντικείμενο. Στο κάτω κάτω, εσύ είσαι ουσιαστικά υπεύθυνη για όσα συμβαίνουν. Δεν μπορείς να φανταστείς τι τραβάμε εδώ. Η δοκιμή έχει βγει εκτός ελέγχου! Απ' τα ζευγάρια που δεν ερωτεύτηκαν αμοιβαία οι μισοί νοσηλεύονται σε ψυχιατρικές κλινικές. Κι όσο γι' αυτά που ερωτεύτηκαν, έχουμε άλλα ντράβαλα με δαύτα. Σήκω κι έλα. Σ' το ζητώ προσωπικά. Κι αν ήταν εδώ ο Όε, θα σ' το ζητούσε κι αυτός».

Το έκλεισαν, αφού η Έλενα ρώτησε μερικά πράγματα ακόμη για την πορεία της κλινικής δοκιμής.

Έμεινε καθισμένη στην καρέκλα κοιτάζοντας το κενό για αρκετή ώρα. Όχι μόνο η γη είχε συνεχίσει να γυρίζει όσο εκείνη κι ο Μότεν ζούσαν σ' ένα κομματάκι της με το οποίο ο χρόνος βαριόταν ν' ασχοληθεί, αλλά είχαν συμβεί φρικώδη πράγματα. Ο Χένρικ είχε δίκιο: Ουσιαστικά εκείνη ήταν υπεύθυνη.

Σηκώθηκε και πήγε στο παράθυρο της κουζίνας. Είδε τον Μότεν στον κήπο· στεκόταν όρθιος και κοίταζε τις

ντοματιές τους, σαν να τις ενθάρρυνε να μεγαλώσουν πιο γρήγορα.

Δεν ήθελε να φύγει. Δεν ήθελε να κάνει τίποτα εκτός από αυτά που ήδη έκανε, δηλαδή... τίποτα. Για πρώτη φορά από τον περσινό Ιούλιο, όταν γνώρισε κι ερωτεύτηκε τον Μότεν, συνειδητοποιούσε πλήρως κι όχι φευγαλέα ότι αυτή κι ο Μότεν δεν είχαν απλώς ερωτευτεί, αλλά είχαν καταργήσει κάθε άλλη πτυχή της ζωής τους που δεν αφορούσε τον έρωτά τους. Πώς έγινε αυτό;

Η ενοχλητική σκέψη που την είχε απασχολήσει την τελευταία φορά που της τηλεφώνησε ο Όε ξανάρθε. Ήπιε ένα ποτήρι νερό και κάθισε στο τραπέζι της κουζίνας. Ακόμα δεν το είχαν ούτε ξύσει ούτε βάψει, όπως έλεγαν. Ούτε για το ταβάνι είχαν κάνει τίποτα. Τι έκαναν εδώ; Μάθαιναν ο ένας τη γλώσσα του άλλου, έκαναν ατέλειωτες βόλτες, περνούσαν αδιανόητα πολλές ώρες στο κρεβάτι αγκαλιά ή κάνοντας έρωτα, είχαν δει περισσότερες ταινίες στο ντιβιντί απ' όσες είχαν δει σ' όλη τους τη ζωή... Το μόνο δημιουργικό πράγμα που είχαν κάνει ήταν να φτιάξουν το λαχανόκηπο και το κοτέτσι. Δεν έβγαζε νόημα. Ακόμα κι αν εκείνης η συμπεριφορά εξηγιόταν ως αντίδραση στην εξαντλητική, μανιακή αφοσίωσή της στη δουλειά την τελευταία δεκαετία, η στάση του Μότεν ήταν ανεξήγητη. Λάτρευε τη δουλειά του στο σχολείο. Ήταν όνειρο ζωής να δουλέψει με παιδιά με ειδικές ανάγκες, λόγω του μικρότερου αδελφού του, που ήταν ένα από αυτά. Η Έλενα συνειδητοποίησε σοκαρισμένη ότι ο Μότεν είχε μιλήσει ελάχιστα με την οικογένειά του αυτούς τους δέκα μήνες. Μόνο όποτε τον έπαιρναν τηλέφωνο αυτοί.

Σηκώθηκε κι έβαλε κι άλλο νερό. Ένας πονοκέφαλος της πνίξε τα μηνίγγια. Το ήπιε και πήγε στην κρεβατοκάμαρα, όπου ξάπλωσε. Δεν καταλάβαινε.

«Μότεν μου, πρέπει να μιλήσουμε».

Ήταν η μέρα μετά το τηλεφώνημα του Χένρικ. Μια μέρα που θα ήταν ίδια και απαράλλαχτη όπως όλες οι προηγούμενες, χωρίς αυτό να τους ενοχλεί καθόλου. Η Έλενα χρειάστηκε να πιέσει τον εαυτό της για να συζητήσει με το σύντροφό της για τις εξελίξεις στη Δανία.

Ο Μότεν ανησύχησε.

«Συνέβη κάτι;»

«Με πήραν τηλέφωνο απ' το Πάνουμ».

Χωρίς να μπει σε λεπτομέρειες, η Έλενα του εξήγησε ότι ίσως χρειαζόταν να επιστρέψει στην Κοπεγχάγη.

Τον κοίταξε. Ο Μότεν δε μιλούσε.

«Κι εσύ πρέπει να σκεφτείς τι θα κάνεις με το σχολείο. Έληξε η άδειά σου».

«Το ξέρω. Πού και πού το σκέφτομαι», αναστέναξε ο Μότεν με συννεφιασμένο βλέμμα.

Έμειναν να κοιτάζονται σιωπηλοί για αρκετές στιγμές, σαν να δυσκολεύονταν σωματικά να συγκεντρωθούν στο θέμα.

«Πάμε μια βόλτα στο βουνό», είπε ξαφνικά ο Μότεν. «Θα 'ναι όλα ανθισμένα».

Η Έλενα δίστασε μόνο μια στιγμή, αλλά δέχτηκε. Έφυγαν, αφήνοντας την κουβέντα στη μέση. Δεν ξανασυζητήσαν για το θέμα τις επόμενες δύο μέρες, σαν

να μην έγινε ποτέ το τηλεφώνημα του Χένρικ. Κι ίσως η ζωή τους να συνέχιζε έτσι για πολύ ακόμα, αν δύο μέρες μετά δε γυρνούσαν από έναν περίπατο στην παραλία και δεν έβρισκαν τη Νίνα να τους περιμένει στο κατώφλι τους, μ' ένα βουναλάκι από γόπες στα πόδια της.

«Νίνα;!» είπε έκπληκτη η Έλενα.

«And you must be Morten», είπε η θεία της με τα βαριά αμερικάνικα αγγλικά της, συνεχίζοντας να κάθεται στο σκαλοπατάκι της εισόδου.

«Ναι, είμαι ο Μότεν. Καλημέρα, θεία Νίνα», της απάντησε στα ελληνικά.

Η Νίνα ανασήκωσε τα φρύδια με θαυμασμό.

«Όστε κάτι κάνετε τελικά σ' αυτό το νησί. Μότεν, θα βοηθήσεις μια γριά, ξιτισμένη θεία απ' το Σικάγο να σηκωθεί;»

Ο Μότεν δεν κατάλαβε πολλές λέξεις, αλλά έπιασε το νόημα και έτρεξε να τη βοηθήσει.

Η Έλενα ακόμα στεκόταν και την κοίταζε. Είχε γεράσει η θεία της. Μέχρι τότε δε θα της περνούσε ποτέ απ' το μυαλό να την πει γριά, αλλά τώρα η λέξη δε θα της ήταν παράταιρη. Σαν να είχε ζαρώσει ελαφρώς. Η Έλενα θυμήθηκε ότι η θεία της περνούσε τον Πατ τέσσερα χρόνια, δηλαδή ήταν ήδη στα εβδομήντα τέσσερα. Όταν σκεφτόταν τη θεία της, θυμόταν μια γυναίκα γύρω στα σαράντα πέντε, αγέρωχη και δυναμική, σκληρή σχεδόν, ατάραχη. Ακόμα υπήρχαν αυτά τα χαρακτηριστικά, αλλά είχε προστεθεί και κάτι άλλο. Τα μάτια της –αυτό ήταν!– είχαν...

«Σκοπεύεις να μείνεις πολύ εκεί και να με χαζεύ-

εις σαν ούφο, ανόητη ανιψιά μου;» διέκοψε τους συλλογισμούς της η Νίνα.

Ανέβηκαν επάνω. Η θεία δεν έκρουσε την περιφρόνησή της για την κατάσταση του σπιτιού – αντιθέτως, τη θεατρικοποίησε.

«Και στην Αμερική έχουμε ανθρώπους που ζουν απομονωμένοι σαν ερημίτες σε καλύβια με τοίχους από εφημερίδες και σκοτεινά μυστικά στο κελάρι. Εσείς τι κρύβετε εδώ;»

Ο Μότεν χαμογέλασε ευγενικά· δεν είχε καταλάβει τι είπε. Κι η Έλενα χαμογέλασε· εκείνη είχε καταλάβει, αλλά δεν ήξερε τι να απαντήσει.

«Δεν ήταν εξυπνακίστικο σχόλιο αυτό. Ερώτηση ήταν. Τι κρύβετε εδώ;»

«Τίποτα δεν κρύβουμε, Νίνα», απάντησε η Έλενα προσπαθώντας ν' ακουστεί άνετη. «Θες καφέ; Τσάι;»

«Ελπίζω να μην καλλιεργείτε τίποτα χασίσια εδώ ή να έχετε κάνα εργαστήριο παρασκευής LSD στο κελάρι;»

Ο Μότεν γούρλωσε τα μάτια· είχε πιάσει μόνο το «ελπίζω», το «τίποτα» και το «LSD».

Η Έλενα γέλασε:

«Μας βάζεις ιδέες τώρα».

«Darling, what has this witch done to you? Is she keeping you a prisoner?» ρώτησε ξαφνικά τον Μότεν.

Εκείνος γέλασε. Πόσο λάτρευε η Έλενα αυτό το γέλιο! Κάθε φορά που το άκουγε, νόμιζε ότι η καρδιά της άνοιγε σαν καρπούζι και μπορούσε ο καθένας να την τσιμπολογήσει ελεύθερα. Έχανε κάθε άμυνα, κάθε ένστικτο αυτοπροστασίας.

«No, I'm here on my own free will. Though, yes, she is a witch. The best witch in the world!»

«Χαριτωμένο», είπε η Νίνα. «Καφέ, παρακαλώ.
Άναψε τσιγάρο.

«I know you probably hate me for smoking in here, but I prefer to be hated and be allowed to smoke», είπε χαμογελώντας στον Μότεν, ο οποίος ξαναγέλασε.

«Μπορείς... μπορείτε να μιλάτε ελληνικά», της είπε αργά αργά. «Τα μαθαίνω».

Η Νίνα τον κοίταξε μερικές στιγμές μ' ένα μειδίαμα στα χείλη κι ύστερα απευθύνθηκε στην Έλενα:

«Κι εγώ θα τον ερωτευόμουνα, αφού κάθεται να μάθει αυτή την αδιανόητη γλώσσα. Είναι γλύκας».

Ο Μότεν το έπιασε αυτό και κοκκίνισε.

«Και ντροπαλός. Θεέ μου, βρομάει ρομαντική κομεντί εδώ μέσα».

Η Έλενα ακούμπησε τους καφέδες στο τραπέζι.

«Πώς από δω, Νίνα;»

«Ah, the shit hits the fan», είπε η Νίνα χαμογελώντας. «Περνούσα κι είδα φως, δε λέτε εσείς εδώ στο Ελλάδα;»

Η Έλενα χαμογέλασε.

«Μα δεν είναι προφανές; Ήρθα να δω τι κάνετε εδώ, στην εξορία του Θεού. Έχεις να με πάρεις τηλέφωνο από πέρσι – αν εξαιρέσουμε ένα δυο τηλεφωνήματα που αφορούσαν το σπίτι που μένετε».

«Συγγνώμη, Νίνα».

«Δε θέλω συγγνώμες, δεν ξέρω τι να τις κάνω. Προτιμώ τις ντόμπρες εξηγήσεις». Άναψε κι άλλο τσιγάρο.

Η Έλενα έμεινε σιωπηλή.

Ξαφνικά η Νίνα γύρισε στον Μότεν:

«Δε μου λες, καταλαβαίνεις τι λέμε ή είναι σαν να έχουμε ένα cute pet να μας κοιτάζει με τα γλυκά του ματάκια;»

Ο Μότεν δεν κατάλαβε σχεδόν τίποτα:

«Εγώ δεν καταλαβαίνω αν μιλάτε γρήγορα. Αλλά προσπαθώ».

«Νίνα, μην τον πειράζεις», παρενέβη η Έλενα.

«Ah, the mother hen strikes out. Λοιπόν. Τι κάνετε εδώ;»

Της απάντησε ο Μότεν με αργά, αλλά σχεδόν άψογα ελληνικά. Όσο μιλούσε, το πρόσωπο της Νίνας άλλαξε. Ήταν λες και σιγά σιγά ήρε τις επιφυλάξεις της και άρχισε να τον εκτιμά.

«... και σκοπεύουμε ν' αγοράσουμε μια αγελάδα για να έχουμε γάλα και να κάνουμε τυρί και γιαούρτι», ολοκλήρωσε ο Μότεν.

«Εύγε!» είπε η Νίνα. «Ή μήπως να πω ΕΒΓΑ;»

Η Έλενα ξεκαρδίστηκε. Από τότε είχε γίνει έτσι χωρατατζού η θεία της; Ίσως πάντα ήταν. Δε θυμόταν.

«Μορτάκι ο Μότεν σου», είπε η θεία Νίνα και του έκλεισε το μάτι.

«Αχ, κι εγώ μορτάκι τον φωνάζω!» είπε η Έλενα μ' ενθουσιασμό.

Η Νίνα χαμογέλασε και ύστερα στράφηκε στον Μότεν:

«Morten, I'm going to be blunt: I need to speak with my niece. Is there anything that requires your immediate attention for a while? That is, if you can live apart for a few minutes».

Ο Μότεν κι η Έλενα κοιτάχτηκαν, λες και έπρεπε όντως να διαπιστώσουν αν μπορούσαν να ζήσουν χώρια για μερικά λεπτά.

«Κανένα πρόβλημα. Πρέπει να πάω να ποτίσω έτσι κι αλλιώς», είπε ο Μότεν και, πίνοντας την τελευταία γουλιά καφέ, έφυγε από την κουζίνα.

Έμειναν οι δυο τους, σιωπηλές για λίγες στιγμές.

«Φαίνεται καλό παιδί. Και ωραίο», δήλωσε η Νίνα, μόλις εκείνος βγήκε έξω.

«Είναι», είπε με περηφάνια η Έλενα.

«Κι εγώ θα τον ερωτευόμουν», είπε η Νίνα. «Αλλά είμαι ήδη ερωτευμένη».

«Τι;» γούλωσε τα μάτια η Έλενα.

«Από την αντίδρασή σου θα νόμιζε κανείς ότι κάνω κάτι το αδύνατο, σαν παραπέντε ή bungee jumping. Που το έκανα, a propos».

«Έκανες bungee jumping;!»

«Με την κόρη του Τζον. Πέρυσι. Ήταν μοναδική εμπειρία, αλλά υπερτιμημένη. Δεν πιάνει μία μπροστά σ' ένα καλό γαμήσι».

«Θεία, έχεις αλλάξει».

Η Νίνα χαμογέλασε.

«Ναι. Ευτυχώς». Άναψε κι άλλο τσιγάρο και κοίταξε για λίγο τον καπνό να ανεβαίνει. «Αφού σκέφτομαι ακόμα και να το κόψω αυτό. Το φαντάζεσαι; Αυτά κάνει ο έρωτας».

«Πώς; Τι; Με ποιον;»

Η Νίνα γέλασε:

«Είναι δύσκολο να κάνεις τέτοιες κουβέντες χωρίς να νιώθεις σαν δεκατριάχρονο κοριτσόπουλο. Θα σου

απαντήσω, αλλά τα γεγονότα δε λένε όλη την ιστορία». Ήπιε μια γουλιά από τον καφέ της.

«Πριν από τέσσερα χρόνια γνώρισα τον Τζον. Τζον Νας. Απ' το Γιάννης Μαυρομηνάς. Ελληνοαμερικανός. Μετανάστης του '71. Το σπίτι εδώ είναι της μάνας του».

Ξαφνικά η έκφρασή της άλλαξε. Σοβάρεψε.

«Δεν περίμενα τίποτα στη ζωή μου πια, τότε. Ακούγεται αξιολύπητο, αλλά είναι αλήθεια. Είχα κλείσει τα 70, ένιωθα ότι είχε κατέβει η παράσταση της ζωής μου και περίμενα να με διώξουν απ' το θέατρο. Δε μετά-νιωνα καθόλου για το πώς την είχα ζήσει. Ναι, I fucking did it my way και πέρασα καλά, μπλα μπλα μπλα, αλλά για διάφορους λόγους έτυχε κι έμεινα μόνη. Φίλοι πέθαναν, γκόμενοι πέθαναν. Αυτά δεν τα ελέγχεις, όσο μυρμήγκι κι αν είσαι στη ζωή κι αποθηκεύεις φίλους για το χειμώνα. Μην πάει το μυαλό σου ότι είχα πάθει κατάθλιψη. Απλώς δεν είχα τίποτα να προσμένω πια. Βαριόμουν. Ταξίδια; Τα 'χα βαρεθεί. Πόσες ξένες πόλεις και μνημεία και fucking μουσεία να δεις; Μετά από κάποια στιγμή, σκέφτεσαι μόνο την κούραση του ταξιδιού, τις ώρες αναμονής στ' αεροδρόμια.

»Κι ύστερα γνώρισα τον Τζον. Στην αρχή τον αντιπάθησα. Έχω κι εγώ τις προκαταλήψεις μου. Ποτέ με Ελληνοαμερικανό! Η χειρότερη φάρα. Τα χειρότερα της Ελλάδας συνδυασμένα με τα χειρότερα της Αμερικής βγάζουν έναν Ελληνοαμερικανό αυτοδημιούργητο άντρα. Τα ξέρει όλα. Άφησε τον μια μέρα να γίνει πρόεδρος και θα φτιάξει όλη τη U S of fucking A.

»Αλλά κατάπια τις προκαταλήψεις μου και την περηφάνια μου. Ο Τζον δεν ήταν έτσι. Αυτοδημιούργη-

τος ναι, αλλά όχι φαφλατάς. Και μ' ένα χιούμορ, Έλενα, δεν μπορείς να φανταστείς. Γέλαγα μαζί του. Υπήρξαν φορές που έβγαινα απ' το δωμάτιο γιατί είχα κατορηθεί απ' τα γέλια – οκεί, είναι και θέμα ηλικίας. Αυτός ο άνθρωπος ξεκλείδωσε το δικό μου χιούμορ, που δεν ήξερα ότι είχα. Νομίζω ότι το είχα καταψύξει για να φαίνομαι δυνατή. Έπρεπε να είμαι δυνατή. Μια γυναίκα που κάνει του κεφαλιού της και όχι του κεφαλιού των αντρών, του πάνω ή του κάτω, δεν τη βγάζει καθαρή αν δεν είναι δυνατή.

»Θα σου πω την αλήθεια: Ντρεπόμουνα για το γεροντοέρωτά μου, αλλά τον ερωτεύτηκα. Έγινα άλλος άνθρωπος. Γιατί αυτό σου κάνει ο έρωτας. Πιο πολύ απ' οτιδήποτε άλλο, σε κάνει άλλον άνθρωπο. Αλλάζεις μέσα από το βλέμμα του άλλου. Όχι επειδή δεν του κάνεις όπως είσαι, αλλά επειδή εσένα δε σου κάνουνε πια».

Έκανε μια παύση και κοίταξε την ανιψιά της στα μάτια. Η Έλενα της ανταπέδωσε το βλέμμα. Θυμήθηκε τότε που ήταν μικρό παιδί και πρόσμενε πώς και πώς τις επισκέψεις της θείας από την Αμερική. Ανέκαθεν τη μάγευαν η δυναμικότητά της, αυτά τα 160 εκατοστά νευρώδους μάζας που δε δίσταζαν να τα βάλουν με τον πιο τσαμπουκαλεμένο άντρα. Η θεία Νίνα είχε φύγει στην Αμερική για να σπουδάσει σε μια εποχή που οι γυναίκες δε σπούδαζαν και σίγουρα δεν πήγαιναν μόνες τους στην άλλη άκρη του κόσμου.

Η Νίνα χαμογέλασε στην ανιψιά της:

«Είμαι εβδομήντα τεσσάρων χρόνων κι έχω το κορμί μου να μου το θυμίζει, με τους πόνους του και τις αδυ-

ναμίες του. Έχω ζήσει κάμποσους έρωτες, καλούς, κακούς, αμοιβαίους, μονόπλευρους, με μαλάκες, με ψυχούλες, με ό,τι θες. Σ' όλους αυτούς τους έρωτες, με τους τόσο διαφορετικούς άντρες, ένα κοινό πράγμα υπήρχε πάντα: Κάθε φορά γινόμουν άλλη. Λες και με κάθε έρωτα αφήνα πίσω μου ένα δέρμα, σαν τα φίδια, κι έφτιαχνα ένα καινούριο, χάρη στο νέο άνθρωπο που έμπαινε στη ζωή μου».

Έκανε παύση κι άναψε τσιγάρο.

«Το βλέπω στα μάτια σου ότι δεν καταλαβαίνεις τι λέω. Είσαι νέα ακόμη κι έχεις και ελάχιστη πείρα από έρωτες...»

«Νίνα, αυτό δεν ισχύει!» τη διέκοψε η Έλενα. «Έχω ερωτευτεί πολλές φορές. Ίσως όχι τόσο πολλές όσο εσύ, αλλά έχω κι εγώ τη θητεία μου στον έρωτα».

«Φυσικά. Άλλο εννοούσα. Εσύ έψαχνες –και ψάχνεις– τον έρωτα που θα καταργήσει όλους τους άλλους έρωτες. Τον έναν και μοναδικό και παντοτινό forever and ever amen».

«Μα όλοι αυτό ψάχνουμε! Αν ήταν να ερωτευόμασταν για μερικούς μήνες, ποιο είναι το νόημα;»

«Σκάσε κι άκου λοιπόν!» είπε και σταύρωσε τα πόδια της. «Ο έρωτας δεν είναι μόνο σεξ, τρυφερά λογάκια και βλεφαριάσματα. Ούτε ταξίδια, βραδιές μπροστά στο τζάκι κι αγκαλιές μέχρι να πιαστεί ο σβέρος σου. Είναι όλα αυτά τα καταπληκτικά, που πεθαίνουμε όλοι να ζήσουμε, αλλά είναι και κάτι ακόμη. Είναι μια ένωση. Κάποιος εραστής μου μου είχε πει μια πολύ ωραία λέξη γι' αυτό: μέθεξη. Ενώνεσαι με τον άλλον άνθρωπο. Κομματάκια της ζωής του, του χαρακτήρα του,

των απόψεών του, των φόβων του, των ελπίδων του, των αντιπαθειών του, των γούστων του, μπαίνουν μέσα σου και σε γονιμοποιούν. Είσαι αυτή που ήσωνα προτού τον γνωρίσεις και γίνεσαι και κάποια άλλη αφού τον γνωρίσεις, γιατί παίρνεις κομματάκια από τη ζωή του. Διαφοροποιείς ελαφρώς ή ριζικά κάποιες απόψεις σου, μαθαίνεις καινούρια αστεία, καινούρια φαγητά, καινούριους τρόπους να διπλώνεις τα ρούχα, καινούρια τραγούδια, καινούριες περιοχές του κορμιού σου, που πρώτος εκείνος ξυπνάει... Αυτό που θέλω να πω είναι ότι από κάθε έρωτα της ζωής μου κάτι έμαθα. Και δεν εννοώ μόνο πρακτικά πράγματα, δεξιότητες ή γνώσεις. Έμαθα να είμαι εγώ αλλιώς· επιβεβαίωσα κάποια πράγματα μέσα μου κι άλλαξα κάποια άλλα. Πώς να σ' το πω, Έλενα; Είναι σαν δυο σύμπαντα να παθαίνουν μια πολύ γλυκιά σύγκρουση, κι όταν ξαναχωρίζουν να αφήνουν πίσω τους κάποια απ' τ' άστρα τους το ένα στο άλλο».

«Κι ο πόνος όταν χωρίζουν;»

Η Νίνα τής χαμογέλασε με πολλή τρυφερότητα:

«Νομίζεις ότι θα καταφέρεις ποτέ ν' αποφύγεις τον πόνο;»

«Ναι!» φώναξε η Έλενα και πετάχτηκε όρθια. «Ναι, το νομίζω! Το ξέρω! Δε θα ξαναγίνω κομμάτια επειδή ο άντρας που αγαπώ βαρέθηκε, άλλαξε γνώμη, δεν ξέρω κι εγώ τι! Αυτόν τον πόνο δε θα τον ξαναζήσω πια!»

Η Νίνα την άφησε να ηρεμήσει προτού μιλήσει:

«Τόσο πολύ έχεις πονέσει;»

Η Έλενα έτρεμε ελαφρώς. Η ερώτηση της θείας της την παραξένεψε.

«Τι εννοείς;»

«Έχεις πονέσει με τους έρωτές σου περισσότερο απ' όσο τους έχεις χαρεί, μου φαίνεται».

Τα λόγια της Νίνας σόκαραν την Έλενα. Ήταν αλήθεια αυτό; Είχε πράγματι πονέσει τόσο πολύ; Περισσότερο απ' όσο είχε χαρεί; Ένωσε μπερδεμένη.

«Μα τι να τα κάνω τα καλά, όταν αργά ή γρήγορα θα τελειώσουν τόσο άσχημα;» είπε τελικά.

«Θα τα φυλάξεις μέσα σου και θα λες ευχαριστώ που τα 'ζησες. Και θα περιμένεις τα επόμενα».

«Είναι ηλίθιο αυτό που λες».

Το βλέμμα της Νίνας έγινε πιο αυστηρό.

«Πιστεύεις ότι ο έρωτάς σας με τον Μότεν θα κρατήσει για πάντα επειδή πήρατε αυτή τη φερομόνη του έρωτα, ε; Κι ότι δε θα χωρίσετε ποτέ γιατί θα είστε πάντα ερωτευμένοι. Σωστά;»

Η Έλενα είχε πειστώσει.

«Σωστά», είπε ξερά.

«Δε μου λες, η φερομόνη σου, εκτός από το χωρισμό, εμποδίζει και την αρρώστια; Τα ατυχήματα; Το θάνατο;»

Η Έλενα πάγωσε.

«Δεν ήθελα να σ' το πω έτσι, αλλά κάποιος έπρεπε να σε βγάλει από το χαζό παραμύθι που έχεις πλάσει». Έσβησε το τσιγάρο της και σταμάτησε για λίγο. Το βλέμμα της σκοτείνιασε:

«Δεν έμεινα μόνη μου από επιλογή, Έλενα. Σου είπα ψέματα προηγουμένως, ότι προτού γνωρίσω τον Τζον βαριόμουν. Δε βαριόμουν· ήμουν σαν ζωντανή νεκρή. Για εννιά χρόνια ζούσα μ' έναν άντρα που υπεραγα-

πούσα. Όταν πέθανε ο Κένεθ, νόμιζα ότι θα πέθαινα. Ειλικρινά, περίμενα το κορμί μου να πάψει ν' ανασαίνει, γιατί δεν υπήρχε πια λόγος να ζω. Αυτό τον πόνο τον έχω ζήσει και μ' άλλους έρωτες, να θέλεις να ξεριζώσεις τα σωθικά σου για να μην πονάς. Με τον Κένεθ όμως ήταν χειρότερο, γιατί δε χωρίσαμε λόγω τσακωμών ή φθοράς ή ό,τι παθαίνουν τα ζευγάρια μετά από καιρό. Πέθανε, Έλενα. Πέ-θα-νε! Μπορείς να το εννοήσεις αυτό; Να πεθαίνει ο άνθρωπος που αγαπάς μες στην αγκαλιά σου κι εσύ να μην μπορείς να κάνεις τίποτα! Fucking nothing!»

Τα μάτια της είχαν βουρκώσει. Τα σκούπισε με τα δάχτυλά της.

«Ήθελα να πεθάνω. Το ήθελα δεν μπορείς να φανταστείς πόσο πολύ. Ευχόμουν να είχα πεθάνει πριν από κείνον, αλλά τότε θα ζούσε αυτός το δράμα που ζούσα. Για ένα μόνο λόγο δεν πέθανα: Επειδή με όρκισε να συνεχίσω τη ζωή μου.

»Για δύο χρόνια μετά ήμουν σαν φυτό – σαν πλαστικό φυτό! Ζούσα αλλά δε ζούσα. Προσπαθούσα να πεθάνω παθητικά, να κλέψω στον όρκο μου. Έφτασα να καπνίζω πέντε πακέτα την ημέρα. Στην Καλιφόρνια θέλει προσπάθεια αυτό, πίστεψέ με. Κι ύστερα γνώρισα τον Τζον. Ήμουν απαίσια μαζί του στην αρχή. Κάποια στιγμή μου είπε: “Εσένα ή θα σε μπατσίσω ή θα σε φιλήσω”. Νομίζω ότι ήμουν απαίσια μαζί του επειδή του ήμουν θυμωμένη. Πότιζε το γαμημένο το πλαστικό φυτό που ήμουν κι αυτό ανταποκρινόταν. Του θύμωνα που μ' έβγαζε απ' τον ενάρετο πόνο μου. Ένας Θεός ξέρει πώς μ' άντεξε.

»Κι έτσι ανακάλυψα, ενάντια στη θέλησή μου, ότι υπήρχε ζωή και μετά τον Κένεθ. Νόμιζα ότι θα έπεφτε κεραυνός να με κάψει. Αλλά ήταν αλήθεια! Ο Τζον με ξανάφερε στη ζωή. Και τι ζωή μάλιστα – γελούσα σαν παλαβή μαζί του. Μέχρι για bungee fucking jumping με πήγε με την κόρη του! Μαζί του ξαναταξίδεψα και κατάλαβα ότι δεν είναι τα κωλομουσειά και τα κωλοαξιοθέατα από μόνα τους που έχουν σημασία, αλλά το να τα μοιράζεσαι με κάποιον άλλο, γιατί δανείζεσαι τα μάτια του και του δίνεις τα δικά σου!

»Κι ύστερα ήρθε μια μέρα που συνειδητοποίησα ότι αυτά που ζούσα με τον Τζον άξιζαν τόσο πολύ που δεν πείραζε που πέθανε ο Κένεθ».

Έμειναν σιωπηλές για πολλή ώρα. Πρώτη μίλησε η Νίνα:

«Η ζωή σου δεν αρχίζει ούτε τελειώνει με τον Μότεν. Μετά τον Μότεν θα υπάρξουν κι άλλοι άντρες που θα σε κάνουν πιο πλούσια μέσα σου».

Η Έλενα την κοίταζε τρομοκρατημένη. Έπειτα από λίγο η Νίνα σηκώθηκε όρθια.

«Δεν ξέρω τι σκατά σας έχει κάνει αυτή η φερομόνη, αλλά ελπίζω να είναι αναστρέψιμο. Αλλιώς ειλικρινά σε λυπάμαι».

Έσκυψε και τη φίλησε στο μέτωπο, πήγε στην πόρτα, την άνοιξε κι έφυγε.

No More I Love You's

«Δεν είναι παρέμβαση στη φύση αυτό που κάνετε;»

«Ανέκαθεν ο άνθρωπος παρενέβαινε με πολλούς τρόπους στη φύση. Και η εξωσωματική γονιμοποίηση είναι παρέμβαση. Και οι θεραπείες κατά του καρκίνου είναι παρέμβαση», είπε η Έλενα ήρεμα. Μέσα της δεν ήταν τόσο ήρεμη. Ήταν η... –είχε χάσει πλέον το λογαριασμό– πολλοστή συνέντευξη που έδινε από τότε που γύρισε στη Δανία.

«Υπάρχουν ωστόσο παρεμβάσεις που κρίνονται αναγκαίες και άλλες που είναι περισσότερο, πώς να τις πω, πολυτελείας;»

«Ποιος το κρίνει αυτό; Για κάποιον που αδιαφορεί για την τεκνοποίηση, οι θεραπείες εξωσωματικής γονιμοποίησης είναι εξωφρενική σπατάλη χρημάτων για μια καθαρά εγωιστική πράξη. Γι' αυτό ας αφήσουμε κατά μέρος τις επικρίσεις. Ο καθένας είναι ελεύθερος να επιλέξει. Εμείς απλώς θελήσαμε να παράσχουμε τη δυνατότητα σε όσους το ήθελαν να παραμείνουν ερωτευμένοι για πάντα».

«Αλλά απέτυχε».

Η Έλενα χαμογέλασε συγκρατημένα. Είχε κουραστεί να απαντάει σε τέτοιες ερωτήσεις. Όμως ο Χέν-

ρικ Κάσπεσεν, που εκτελούσε χρέη εκπροσώπου Τύπου, είχε ξεκαθαρίσει ότι από τη στιγμή που βγήκε στα ΜΜΕ η ιστορία με τις αυτοκτονίες και τις παραιτήσεις, αρνιόταν να συνεχίσει. Ο κλήρος είχε πέσει στην Έλενα, λίγο πολύ δικαίως, κι ας δυσανασχετούσε.

«Η έρευνα πέτυχε», δήλωσε αργά και καθαρά. «Απλώς παρουσιάστηκαν κάποιες απρόσμενες επιπλοκές».

«Πείτε μας γι' αυτές».

Μη θυμώνεις, Έλενα, είπε στον εαυτό της. Οι ειδήσεις θέλουν αίμα. Τη δουλειά της κάνει.

Δεν τα είχε, όμως, με τη δημοσιογράφο, η οποία μάλιστα ήταν από τις πιο ευγενικές που είχε γνωρίσει τις τελευταίες δύο εβδομάδες. Με τον εαυτό της τα είχε. Όχι επειδή δεν είχε προβλέψει τυχόν παρενέργειες από τη χορήγηση της φερομόνης –κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο και θα αδικούσε τον εαυτό της και την επιστήμη της αν είχε τέτοια απαίτηση– αλλά επειδή μόλις ερωτεύτηκε τα παράτησε όλα κι όλους και κλείστηκε στο παραμύθι της.

Ήσουν κι εσύ όμως θύμα των παρενεργειών, υπενθύμισε στον εαυτό της. Πήρε βαθιά ανάσα και μίλησε:

«Όπως συμβαίνει πολλές φορές με καινοτόμες επιστημονικές ανακαλύψεις, υπάρχουν παρενέργειες που δεν είναι επιθυμητές. Η φερομόνη του έρωτα πέτυχε. Από τα τετρακόσια ζευγάρια που συμμετείχαν στην κλινική δοκιμή, τρία στα τέσσερα ξαναερωτεύτηκαν. Μόνο είκοσι τρία ζευγάρια δεν ανέφεραν καμία αλλαγή σε σχέση με το πώς ήταν πριν από τη χορήγηση της φερομόνης. Στα υπόλοιπα εβδομήντα τρία ζευγάρια, ανταποκρίθηκε μόνο ο ένας σύντροφος».

«Πώς το εξηγείτε αυτό;»

Ήταν η χειρότερη ερώτηση. Περισσότερο κι από τις αυτοκτονίες ή τις διαλυμένες ζωές, αυτό την ενοχλούσε. Απεχθανόταν το ότι την εξωθούσαν να ξεμπροστιάσει την προσωπική ζωή των άλλων. Δεν είχε όμως επιλογή.

«Πρόκειται για έναν αστάθμητο παράγοντα, που δελήφθηκε υπόψη κατά το σχεδιασμό της κλινικής δοκιμής. Με τη χορήγηση της φερομόνης αποσκοπούσαμε στο ν' αναθερμάνουμε τον έρωτα που ένιωθαν τα ζευγάρια τον πρώτο καιρό της γνωριμίας τους. Υπήρχαν όμως ζευγάρια στα οποία ο ένας σύντροφος δεν είχε ερωτευτεί ποτέ το ταίρι του. Ένιωθαν αγάπη, συμπάθεια, νοιάξιμο, αλλά όχι έρωτα. Η φερομόνη δεν είχε λειτουργήσει ούτε στην αρχή, άρα ούτε και μετά, με την επαναχορήγησή της».

«Υπήρξαν κάποιες τραγικές συνέπειες...»

Η Έλενα μίλησε για τις απόπειρες αυτοκτονίας οι οποίες, μετά την υποχρεωτική νοσηλεία όλης αυτής της ομάδας, περιορίστηκαν στις επτά.

«Όμως το πρόβλημα δεν περιορίζεται μόνο σε αυτά τα ατυχή ζευγάρια», είπε η δημοσιογράφος του BBC, μια σαρανταπεντάρα μαύρη γυναίκα με κοντό μαλλί κι ένα πράσινο κοστούμι που τόνιζε το σοκολατί δέρμα της. «Απρόσμενες επιπλοκές εμφανίστηκαν και σε αυτά που η φερομόνη πέτυχε αμοιβαία».

Η Έλενα αναστέναξε όσο πιο διακριτικά μπορούσε. *Απρόσμενες επιπλοκές! Τι αθώες που ακούγονται οι λέξεις ορισμένες φορές!* σκέφτηκε.

Όταν η Έλενα έφτασε στη Δανία με τον Μότεν στα

τέλη Μαΐου, βρήκε ένα χάος. Η κλινική δοκιμή πήγαινε κατά διαόλου. Το πρόβλημα δεν εντοπιζόταν αποκλειστικά στους μονόπλευρα ερωτευμένους, που νοσηλεύονταν σε διάφορες κλινικές της Κοπεγχάγης, αλλά και στα ζευγάρια που είχαν ερωτευτεί αμοιβαία: Τους ήταν αδύνατο να είναι χώρια. Σε πάνω από τα μισά από τα τριακόσια τέσσερα ερωτευμένα ζευγάρια πολλοί είχαν παραιτηθεί από τη δουλειά τους ή απλώς είχαν σταματήσει να πηγαίνουν, προκειμένου να είναι συνεχώς μαζί με το σύντροφό τους. Ήταν κάτι που και η Έλενα και ο Μότεν είχαν βιώσει προσωπικά.

Την πρώτη μέρα που η Έλενα πήγε στο ισοιτιούτο για ν' αναλάβει τα καθήκοντά της ως νέα επικεφαλής της κλινικής δοκιμής συνέβη κάτι φοβερό. Δεν είχε περάσει ούτε μισή ώρα που είχε πατήσει το πόδι της εκεί, όταν την έπιασε ταχυπαλμία και λούστηκε στον ιδρώτα. Εμφάνιζε όλα τα συμπτώματα κρίσης πανικού. Τηλεφώνησε αμέσως στον Μότεν και του ζήτησε να πάει. «Είμαι ήδη καθ' οδόν», της είπε. Κι εκείνος είχε τα ίδια συμπτώματα. Τους ήταν αδύνατο να είναι χώρια.

Από τότε είχαν περάσει σχεδόν δύο μήνες και, παρά τις πειραματικές θεραπείες, ο Μότεν ήταν αναγκασμένος να τη συνοδεύει στη δουλειά της και να βρίσκεται μαζί της στον ίδιο χώρο. Δεν άντεχε κανείς απ' τους δύο να κάνει κάτι άλλο. Όση ώρα η Έλενα δούλευε, ο Μότεν διάβαζε. Κάθε τόσο κοιτιόντουσαν τους αρκούσε αυτό.

«Κυρία Πέτρου; Θέλετε να μας πείτε για τα τριακόσια τέσσερα ζευγάρια που ερωτεύτηκαν;»

Η Έλενα χαμογέλασε. «Ναι, συγγνώμη. Τα ζευγά-

ρια αυτά πράγματι ερωτεύτηκαν ξανά. Το πρόβλημα είναι ο βαθμός. Έχουν ερωτευτεί σε τέτοιο βαθμό, που τους είναι αδύνατο να μείνουν χώρια έστω και για λίγες ώρες».

«Πώς είναι δυνατό αυτό;»

«Ακόμη δε γνωρίζουμε πλήρως το μηχανισμό. Η φερομόνη επενεργεί σε κάποιες περιοχές του εγκεφάλου, επηρεάζοντας το κεντρικό νευρικό σύστημα. Αν και δεν κατανοούμε τι ακριβώς συμβαίνει, αυτό το συναίσθημα το γνωρίζουμε όλοι όσοι έχουμε ερωτευτεί: Τις πρώτες μέρες δεν μπορούμε να βγάλουμε από το μυαλό μας τον αγαπημένο μας· δε μας πιάνει ύπνος, δεν τρώμε, δεν μπορούμε να συγκεντρωθούμε σε τίποτε, θέλουμε να είμαστε συνεχώς μαζί του... Αυτά τα ζευγάρια βρίσκονται σε τέτοια κατάσταση συνεχώς από το Φεβρουάριο».

«Δηλαδή, είναι ερωτευμένα πιο πολύ από το φυσιολογικό;»

«Όχι. Είναι ερωτευμένα σε φυσιολογικό βαθμό, αλλά για αφύσικα μεγάλη περίοδο. Κανονικά αυτός ο έντονος έρωτας του πρώτου καιρού σταδιακά μειώνεται. Στα εν λόγω ζευγάρια δεν έχει μειωθεί καθόλου».

«Το οποίο συνεπάγεται;»

«Ότι πρέπει να είναι μαζί είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο. Κατά συνέπεια δεν πηγαίνουν στη δουλειά τους, παραμελούν τις υποχρεώσεις τους, αποφεύγουν άλλες δραστηριότητες και περνούν όλο το χρόνο τους μαζί».

«Ακούγεται ειδυλλιακό...»

Η Έλενα θυμήθηκε τους δέκα μήνες που έζησε με

τον Μότεν στη Σάμο. Χαμογέλασε. *Μπορείς να ζήσεις μόνο με έρωτα.* Αυτό ακριβώς είχαν καταφέρει. Ήταν η πιο ευτυχισμένη περίοδος της ζωής της. Κι ας ήξερε τώρα ότι ήταν κάτι σαν λοβοτομή.

«Είναι ειδυλλιακό. Αλλά δεν είναι βιώσιμο. Μια ειδυλλιακή κατάσταση που διαρκεί για πάντα βαίνει ενάντια στην ίδια την έννοια της ανθρώπινης μοίρας».

Δεν έπρεπε να το είχε πει αυτό! Ευτυχώς η δημοσιογράφος το άφησε να περάσει έτσι.

«Συγκαταλέγεστε κι εσείς η ίδια σε αυτά τα ζευγάρια;»

«Ναι».

«Πώς το αντιμετωπίζετε;»

«Δύσκολα. Όμορφα. Αν μη τι άλλο δεν το ζω μόνη μου, κι αυτό είναι μεγάλη παρηγοριά. Έχω κοντά μου το σύντροφό μου και το αντιμετωπίζουμε μαζί».

Τρεις μέρες αφότου επέστρεψε η Έλενα στο Ινστιτούτο Πάνουμ λήφθηκε η απόφαση να διακοπεί η κλινική δοκιμή εξαιτίας των παρενεργειών. Δεν ήταν η πρώτη κλινική δοκιμή που σταματούσε λόγω ανεπιθύμητων επιπτώσεων, αλλά σε αντίθεση με άλλες στη συγκεκριμένη δεν είχαν να αντιμετωπίσουν αυξημένα ηπατικά ένζυμα, εγκεφαλικές αλλοιώσεις ή διαταραχές της νεφρικής λειτουργίας. Οι παρενέργειες ήταν σε ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο: Εάν οι ερωτευμένοι χώριζαν, πάθαιναν κρίσεις πανικού, ανορεξία, κατάθλιψη, είχαν τάσεις αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμού. Αν τα ερωτευμένα ζευγάρια παρέμεναν μαζί, παρουσίαζαν μια αντικοινωνική κατάσταση νιρβάνας και απόσυρσης από τα εγκόσμια.

Οι επιστήμονες της ομάδας έκαναν μαραθώνιες συσκέψεις προσπαθώντας να βρουν τρόπους αντιμετώπισης. Η απομάκρυνση από το σύντροφο δεν ήταν λύση. Ούτε η ψυχοθεραπεία. Προσωρινά χορηγούσαν ψυχοφάρμακα στους ερωτευμένους που είχαν χωρίσει αναγκαστικά, αλλά έπρεπε να βρεθεί μια πιο μόνιμη και ανθρώπινη λύση.

Έτσι αποφάσισαν να δοκιμάσουν πιο παρεμβατικές μεθόδους. Πρώτον, ξεκίνησαν πειράματα για να δουν ποια κέντρα στον εγκέφαλο ενεργοποιούνται όταν το ταίρι είναι κοντά και όταν απομακρύνεται. Στη συνέχεια προσπάθησαν να επηρεάσουν αυτά τα κέντρα με τη χορήγηση αντισταθμιστικών ορμονών. Αυτό το ανέλαβε μια ομάδα ερευνητών οι οποίοι ειδικεύονταν στην έρευνα του εγκεφάλου, στο Εργαστήριο Βιολογικής Ανθρωπολογίας του Ινστιτούτου Πάνουμ. Στα πειράματα συμμετείχαν τριάντα ζευγάρια, μεταξύ των οποίων η Έλενα και ο Μότεν.

Το ινστιτούτο της Έλενας ανέλαβε να ερευνήσει κατά πόσο υπήρχε κάποια άλλη φερομόνη απώθησης, η οποία μπορούσε να επενεργήσει κι έτσι να πάψει ένα ζευγάρι να είναι ερωτευμένο. Ήταν μια δύσκολη πρόκληση, καθώς βασιζόταν σε εικασίες. Πιθανώς ένα ζευγάρι να έπαυε να είναι ερωτευμένο απλώς και μόνο επειδή χανόταν η φερομόνη που τους είχε ενώσει και όχι επειδή παραγόταν κάποια αντιφερομόνη, όπως την είχαν ονομάσει προσωρινά.

Δύο μήνες μετά καμία από τις δύο ομάδες ερευνητών δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Αυτά εξήγησε η Έλενα στη δημοσιογράφο εν συντομία.

«Με άλλα λόγια, τα ζευγάρια αυτά παραμένουν τόσο ερωτευμένα όσο ήταν το Φεβρουάριο, όταν τους χορηγήθηκε η φερομόνη».

«Ναι», απάντησε η Έλενα κι αμέσως πρόσθεσε: «Θα σας πω κάτι με κάθε ειλικρίνεια: Αυτά τα ζευγάρια δεν υποφέρουν. Είναι σημαντικό να το καταλάβετε αυτό. Ομολογουμένως αυτή η κατάσταση πρέπει να διορθωθεί, ειδάλλως αδυνατούν ακόμη και να βγάλουν τα προς το ζην, αλλά όσο είναι μαζί δεν υποφέρουν καθόλου».

«Μέχρι να φύγει ο ένας σύντροφος τουλάχιστον», είπε η δημοσιογράφος.

Η Έλενα συμφώνησε μ' ένα νεύμα. *Μέχρι να φύγει ο ένας σύντροφος...* Τι ειρωνικό που ήταν! Αυτό που φοβόταν πάντα, το να χάσει τον αγαπημένο της, την είχε οδηγήσει να ψάξει το ελιξίριο του παντοτινού έρωτα ώστε να το αποφύγει, αλλά τελικά, ύστερα από τόσο κόπο και τόσες περιπέτειες, είχε βρεθεί στην ίδια ακριβώς κατάσταση και σε πολύ πιο δραματικό βαθμό.

«Όταν ο ένας σύντροφος απομακρυνθεί για λόγους ανωτέρας βίας, ας πούμε εξαιτίας ενός θανάτου, αυτός που μένει πίσω υποφέρει απάνθρωπα. Αυτός είναι ο λόγος που κάνουμε ό,τι μπορούμε για να βρούμε λύση».

«Ακούγοντας κανείς αυτά που λέτε, θα πίστευε ότι τα είκοσι τρία ζευγάρια που δεν ήταν ποτέ ερωτευμένα είναι τελικά τα πιο τυχερά;»

Γιατί θέλουν να τα παρουσιάζουν άσπρα ή μαύρα; σκέφτηκε ενοχλημένη η Έλενα.

«Να ρωτήσετε εκείνα· είναι πιο αρμόδια να σας απα-

ντήσουν. Εγώ ξέρω ότι ακόμη και χωρίς έρωτα παραμένουν μαζί και, κατά δήλωσή τους, είναι ευτυχισμένα. Μην ξεχνάτε ότι πολλά από αυτά είναι μαζί πάνω από δέκα χρόνια – τα δεκαοκτώ ζευγάρια, για να είμαι ακριβής».

«Δηλαδή ο έρωτας δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη μακροβιότητα μιας σχέσης;»

Η Έλενα δίστασε προτού απαντήσει:

«Αυτό δεν είναι κάτι που αφορά την έρευνά μου, αλλά έτσι φαίνεται».

«Μια τελευταία ερώτηση: Καταφέρατε, τελικά, να κάνετε τον έρωτα να κρατήσει για πάντα. Γνωρίζοντας αυτά που γνωρίζετε τώρα, το θεωρείτε καλό αυτό; Θα ξανακάνατε το πείραμα;»

Sorry Seems To Be The Hardest Word

Αυτή την εποχή θα είναι έτοιμες οι ντομάτες, σκέφτηκε η Έλενα κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο του ινστιτούτου το ψιλοβρόχι και τον γκριζο ουρανό της Κοπεγχάγης. Άραγε θα τις ποτίζει η Ευτέρπη; Ένιωθε ηλίθια που ανησυχούσε για τις ντοματιές τους. Όταν έφυγαν από τη Σάμο στα τέλη Μαΐου, παρακάλεσαν μια γειτόνισσα να φροντίζει το μπουστάνι και τις κότες και να παίρνει εκείνη τα αβγά και τα λαχανικά. Αλλά δεν τη γνώριζαν καλά. Είχαν μείνει σχεδόν ένα χρόνο στο νησί και δεν είχαν μπει στον κόπο να γνωρίσουν κανέναν. Αυτάρκεια ή αυτισμός;

Τράβηξε τα μάτια της από το παράθυρο και προσπάθησε να συγκεντρωθεί στα χαρτιά μπροστά της. Είχε πονοκέφαλο και ταχυπαλμία. Έπρεπε να φτάει η προλακτίνη που έπαιρνε για τη θεραπεία. Αναστέναξε. Ποιος θα το πίστευε ότι εκεί που πριν από ένα χρόνο σπαζοκεφάλιαζε για να βρει το ελιξίριο του έρωτα, τώρα ίδρωσε για να βρει πώς να ξεκάνει τον έρωτα.

Σήκωσε το βλέμμα και κοίταξε τον Μότεν, που καθόταν μισοξαπλωμένος στην πολυθρόνα απέναντι και διάβαζε ένα βιβλίο.

«Πάμε;» του είπε στα δανέζικα. Εδώ στη Δανία μιλούσαν πιο πολύ στα δανέζικα.

«Τέλειωσες;» τη ρώτησε.

«Ναι. Δηλαδή όχι, αλλά νιώθω πολύ κουρασμένη. Πάμε τώρα για να προλάβουμε το επισκεπτήριο».

Έφυγαν από το ινστιτούτο καβάλα στα ποδήλατά τους. Η Έλενα είχε αναπτύξει μια σχεδόν δεισιδαιμονική αγάπη για το ποδήλατο: Χάρη σε αυτό, κατά κάποιον τρόπο, είχε γνωρίσει τον Μόσεν. Δεν το είχε πει ούτε σ' εκείνον, ξέροντας ότι ακουγόταν γελοίο.

Έφτασαν στο Βασιλικό Νοσοκομείο σε δέκα λεπτά. Καθώς έβγαιναν από το ασανσέρ στον τρίτο όροφο έπεσαν πάνω στον Φρέδερικ.

«Hej! Πώς πάει;» τους ρώτησε.

«Καλά, εσύ;»

«Πάω ν' αγοράσω εφημερίδα. Θέλετε τίποτε;»

«Όχι, ευχαριστούμε. Πώς είναι ο Όε;»

Το χαμόγελο του Φρέδερικ έσβησε.

«Καλύτερα», απάντησε, αλλά φαινόταν ότι περισσότερο προσπαθούσε να πείσει τον εαυτό του.

«Δεν ξέρεις πόσο θέλω να σε μισήσω», είπε ο Φρέδερικ ξαφνικά.

Η Έλενα πάγωσε.

«Ξέρω ότι δε φταις, ότι μόνος του το προκάλεσε, αλλά...» Εξίσου ξαφνικά άλλαξε θέμα: «Κανένα νέο;»

Η Έλενα πίεσε τον εαυτό της να φανεί ψύχραιμη. Κούνησε το κεφάλι της αρνητικά:

«Το προσπαθούμε. Κάνουμε ό,τι μπορούμε, πίστεψέ με».

Ο Φρέδερικ την κάρφωσε με το βλέμμα του. Στα

μάτια του φαίνονταν η αγωνία για το σύντροφό του, ο θυμός, η απελπισία. Φαινόταν πιο γερασμένος.

«Πρέπει να βιαστώ», τους είπε. «Αν λείψω πάνω από μισή ώρα, υποφέρει».

Τον χαιρέτησαν μ' ένα νεύμα.

Το δωμάτιο ήταν μισοσκοτεινό· το δυνατό φως πονούσε τον Όε στα μάτια.

«Καλώς την Ελληνίδα θεά του έρωτα!» είπε από το κρεβάτι ο Όε.

Η Έλενα χαμογέλασε.

«Πώς το είπαν; *Ελληνίδα θεά του έρωτα καταδικάζει σε αιώνιο έρωτα*», συνέχισε ο Όε.

«Είπαν κι άλλα», είπε ο Μότεν πλησιάζοντας στο κρεβάτι. «Εμένα μου αρέσει ο τίτλος της *Μπερλίνσκε Τίδενε: Σ' αγαπώ μέχρι θανάτου: η Ελληνίδα που το έκανε πράξη*».

Ο Όε γέλασε. Την επόμενη στιγμή μόρφασε από τον πόνο.

«Καλημέρα σου, Όε», είπε η Έλενα πλησιάζοντας κι αυτή. Αυτές οι στιγμές ήταν οι πιο δύσκολες. Ο Όε που αντίκρισε όταν πρωτοήρθε στο νοσοκομείο ήταν άλλος άνθρωπος. Σαν να είχε γεράσει με τετραπλή ταχύτητα: Αποστεωμένος, με ρυτίδες που πριν από μερικούς μήνες ήταν ανύπαρκτες, και μάτια – τα μάτια του ήταν το χειρότερο. Μπορούσαν δύο μάτια να δείχνουν τόσο πονεμένα;

«Λατρεύουν να τη μισούν», συνέχισε ο Μότεν. «Χτες έδωσε συνέντευξη στο BBC. Από τις καλύτερες συνεντεύξεις».

«Έπειτα από την πανωλεθρία μ' εκείνο το ελλη-

νικό κανάλι», είπε η Έλενα για να πει κάτι. Ήθελε να τον ρωτήσει πώς τα πήγαινε, αλλά δίσταζε. Δεν ήταν απλώς τα σπασμένα πόδια και πλευρά, η ρήξη σπλήνας και η σοβαρή διάσειση, από τα οποία ακόμα ανάρρωνε. Εξαιτίας του εξασθενημένου οργανισμού του δεν μπορούσε ούτε ηρεμιστικά να πάρει ούτε να ακολουθήσει την πειραματική θεραπεία που χορηγούταν στους άλλους ερωτευμένους. Η ψυχική του ισορροπία εξαρτιόταν αποκλειστικά από την παρουσία του Φρέδερικ. Από τη στιγμή του ατυχήματος και μετά δεν το είχε κουνήσει ρούπι από κοντά του. Στη μια γωνία του δωματίου βρισκόταν το υποτυπώδες γραφείο που είχε στήσει προκειμένου να μπορεί να εργάζεται και να παραμένει κοντά στο σύζυγό του.

«Πάντως η θεά του έρωτα έχει και υποστηρικτές», είπε ο Μότεν. «Πότε ήταν, προχτές νομίζω, βγήκε εκείνος ο συνάδελφός σας, ο νομπελίστας, και την υπερασπίστηκε».

Ο Όε προσπάθησε να χαμογελάσει:

«Έτσι πάνε αυτά. Μας κάνουνε θεούς και μας λατρεύουν ή μας μισούν, ανάλογα με το αν εκπληρώνουμε τις ευχές τους και κρατάμε τους μπαμπούλες τους μακριά», φιλοσόφησε ο Όε.

Ο Μότεν χαμογέλασε πονηρά:

«Δεν ξέρω αν οι επιστήμονες είναι οι νέοι θεοί μας, αλλά η κυρία από δω είναι σίγουρα η δική μου θεά».

Ο Όε χαμογέλασε. Ήταν ειλικρινές το χαμόγελό του:

«Άλλωστε έκανε πραγματικότητα το όνειρο όλης της ανθρωπότητας», είπε.

«Και το μετέτρεψα σε εφιάλτη», είπε η Έλενα, χωρίς να γελάσει.

Ξαφνικά ο Όε φάνηκε να ταράζεται.

«Ο Φρέδερικ θα γυρίσει σε πέντε λεπτά», του είπε ο Μότεν. Ο άλλος αμέσως ηρέμησε. Ύστερα από λίγο ρώτησε:

«Πώς πάνε τα πειράματα;»

«Προχωράνε», απάντησε η Έλενα και κάθισε στην άκρη του κρεβατιού δίπλα του. «Η αγωγή με προλακτίνη φαίνεται να έχει κάποιες ελπίδες. Αλλά είναι νωρίς ακόμα».

«Η αντιφερομόνη;»

Η Έλενα ανασήκωσε τους ώμους:

«Ξέρεις πώς είναι αυτά. Μπορεί να πέφτεις σε τοίχους για ολόκληρα χρόνια και να βρεις τη λύση μέσα σε πέντε δευτερόλεπτα. Το καλό είναι ότι εξασφαλίσαμε χρηματοδότηση».

Έμειναν σιωπηλοί για λίγο. Ο Μότεν ξεφύλλιζε ένα περιοδικό που ήταν αφημένο στο κομοδίνο. Στο εξώφυλλο μιλούσε για την έρευνα της γυναίκας του με το βαρύγδουπο τίτλο: *Love Forever: Ευχή ή Κατάρα*.

«Φαντάζομαι θ' άκουσες για την Κάθλιν Νγκο», είπε ο Όε έπειτα από λίγο.

Πριν από λίγες μέρες μια ερευνήτρια του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας δημοσίευσε τα αποτελέσματα της διετούς έρευνάς της σχετικά με τη διάρκεια του έρωτα: Η καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας και Κοινωνιοβιολογίας Κάθλιν Νγκο διατεινόταν ότι ο έρωτας στον άνθρωπο διαρκεί το μέγιστο τρία χρόνια. «Οι λόγοι εξηγούνται μέσα από τις ίδιες τις βιολογικές μας ανάγκες», είπε σε μια τηλεοπτική συνέντευξη που έκανε το γύρο του κόσμου. «Ήδη στους πρωτόγονους homo

sapiens, ο έρωτας επιτελούσε μια άκρως πρακτική λειτουργία: Δεν είχαν σημασία τα λουλούδια, τα ερωτόλογα και οι αγκαλιές, αλλά το να είναι ο αρσενικός μονοδιάστατα αφοσιωμένος στη θηλυκή, ώστε κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και κυρίως κατά τα δύο πρώτα χρόνια ζωής του παιδιού τους, να είναι κοντά της προκειμένου να της βρρίσκει τροφή και να την προστατεύει από διάφορους κινδύνους. Καθώς μεγάλωνε το μωρό κι η μητέρα μπορούσε ν' ανεξαρτητοποιηθεί περισσότερο, ο έρωτας έπαυε να επιτελεί αυτή την ουσιώδη, αναγκαία λειτουργία και ατονούσε. Ο αρσενικός αλλά και η θηλυκή μπορούσαν να ψάξουν αλλού για ερωτικούς συντρόφους».

«Κρατάει τρία χρόνια ο έρωτας, λοιπόν;» ρώτησε ο Όε μισοαστεία.

Η Έλενα ξίνισε:

«Η έρευνά της βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε αναδρομική ανάλυση στατιστικών. Ξέρεις τι γνώμη έχω για τις κοινωνιοβιολογικές θεωρίες».

«Πάντως, έγινε διάσημη», είπε ο Μότεν, αφήνοντας το περιοδικό στη θέση του.

«Αυτός ήταν ο σκοπός της», είπε ο Όε. «Αλλά δε ρώτησα αυτό. Πιστεύεις ότι ο έρωτας *πρέπει* να κρατάει μόνο τρία χρόνια;»

Ήταν μια ερώτηση που έκανε στον εαυτό της ασταμάτητα, σχεδόν από τότε που η Νίνα έφυγε και την άφησε μόνη της στην κουζίνα.

Πώς να απαντήσει; Θα ξανάκανε αυτό που έκανε; Στον εαυτό της και στον Μότεν έστω; Έριξε μια κλεφτή ματιά στον Μότεν. Αναστέναξε.

Ήταν ο έρωτας η απάντηση σε όλα; Η βασιλική οδός στην ευτυχία; Στο κάτω κάτω, τι ακριβώς επιτελούσε ο έρωτας; Αν άφηνε κατά μέρος τις βιολογίσουσες βλακείες της Αμερικανίδας, ποια ήταν η χρησιμότητα του έρωτα;

Έζησε δέκα μήνες αγαλλίασης. Όμως δεν ήταν πραγματική ζωή, το έβλεπε αυτό τώρα. Αργά ή γρήγορα, η ίδια η θνητότητά τους θα απαιτούσε το χώρο που της αναλογούσε. Η Έλενα είχε καταφέρει να φτιάξει τον παντοτινό έρωτα, αλλά η έννοια «πάντα» έπεφτε πολύ μεγάλη για τον άνθρωπο.

Υπάρχει ζωή χωρίς έρωτα, συλλογίστηκε. Υπάρχει και ζωή με έρωτα· η ζωή όταν τον περιμένεις να 'ρθει, όταν τον κλαις που έφυγε.

Είχε δίκιο σε κάτι η Νίνα: Η Έλενα είχε κολλήσει στη φάση του «περίμενε» και στη φάση του «κλαίγε»· στον πόνο του «χωρίς», όχι στη χαρά του «με».

Στο πλοίο από Σάμο για Πειραιά είχε συμβεί κάτι που την έβαλε σε βαθιά περίσκεψη. Η Έλενα κι ο Μό-τεν κάθονταν γερμένοι στην κουπαστή και κοιτούσαν το Αιγαίο να τελειώνει μπροστά στα μάτια τους. Άφηναν πίσω ένα μαγεμένο τρόπο ζωής. Ήταν οδυνηρό. Κάποια στιγμή, ένας άντρας δίπλα τους ύψωσε τη φωνή του. Μιλούσε στο κινητό:

«Πρέπει να επιλέξεις, γαμώ την Παναγία μου! Διάλεξε κάτι και πορεύσου μ' αυτό. Να ξέρω κι εγώ τι θα κάνω!»

Η Έλενα θυμήθηκε τις επιλογές που της έβαζε ο πατέρας της. Της ήρθε αναλαμπή τότε: Ο Πατ είχε κάνει κι εκείνος τις επιλογές του. Όταν τους παράτησε

η μάνα της, ο Πατ επέλεξε να σκάψει ένα βαθύ τάφο και να θάψει όλη του την ερωτική ζωή. Δεν ξαναμίλησε ποτέ ούτε για τη μητέρα της ούτε για καμία άλλη γυναίκα. Έκανε την επιλογή του και πορεύτηκε μ' αυτή. Η Έλενα συνειδητοποιούσε τώρα ότι εκείνη η επιλογή επηρέασε και την ίδια. Όχι μόνο επειδή την οδήγησε στο να ψάξει το νόημα της ευτυχίας, αλλά επειδή της έμαθε κάτι πολύ βασικό για τον έρωτα: Τελειώνει, πονάει και μετά δεν έχει άλλο.

Αυτό έμαθε από τον Πατ. Μάλλον έτσι εξηγιόταν η μανία της να κάνει τον έρωτα να κρατήσει για πάντα. Δεν έφταιγαν οι δικές της οδυνηρές, όμως σίγουρα όχι καταστροφικές ερωτικές εμπειρίες. Έφταιγε το πρότυπο που της είχε δώσει ο πατέρας της.

Θα το ξανάκανε λοιπόν;

Η Νίνα μάλλον είχε δίκιο. Ο έρωτας μεταμορφώνει. Εδώ η θεία της σκεφτόταν να κόψει το τσιγάρο για χάρη του Τζον. Ή μάλλον για δική της χάρη, με αφορμή τον Τζον.

Η Έλενα συλλογίστηκε τους δικούς της έρωτες. Πράγματι απ' όλους είχε πάρει πράγματα. Χάρη στον Μότεν είχε μάθει να φτιάχνει οριγκάμι, ν' αγαπάει τις πεζοπορίες, να πίνει περισσότερο καφέ, να βλέπει ταινίες τρόμου και ν' αφήνει όλες τις πόρτες ανοιχτές στο σπίτι. Παραξενιές και γούστα, μικρές λεπτομέρειες που απάρτιζαν τη συντροφική τους ζωή. Μάθαινε, άλλαζε, άφηνε, αποκτούσε. Ο έρωτας ενός άλλου άντρα θα ήταν μεταμορφωτικός με διαφορετικούς τρόπους.

Κοίταξε τον Όε, τα πονεμένα μάτια του. Συλλογίστηκε τα πονεμένα μάτια των ζευγαριών της δοκιμής.

Ο παντοπινός έρωτας σ' έκλεινε σ' ένα ειδυλλιακό θερμοκήπιο, με ό,τι συνεπαγόταν αυτό.

Γύρισε και κοίταξε τον Μότεν. Κάποια μέρα θα τον έχανε. Αυτόν τον άντρα, που της είχε φέρει τόση ευτυχία.

Μία ευτυχία. Ίσως υπήρχαν άλλες.

Σημείωση του συγγραφέα

Όσον αφορά το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού των μεσοπαθητικών ρημάτων σε -ούμαι, είναι επιλογή μου ως συγγραφέα να τα αναγράφω με την αλλομορφική κατάληξη -ταν, αντί με την προτεινόμενη από τη γραμματική -νταν.